

Inc. 1807

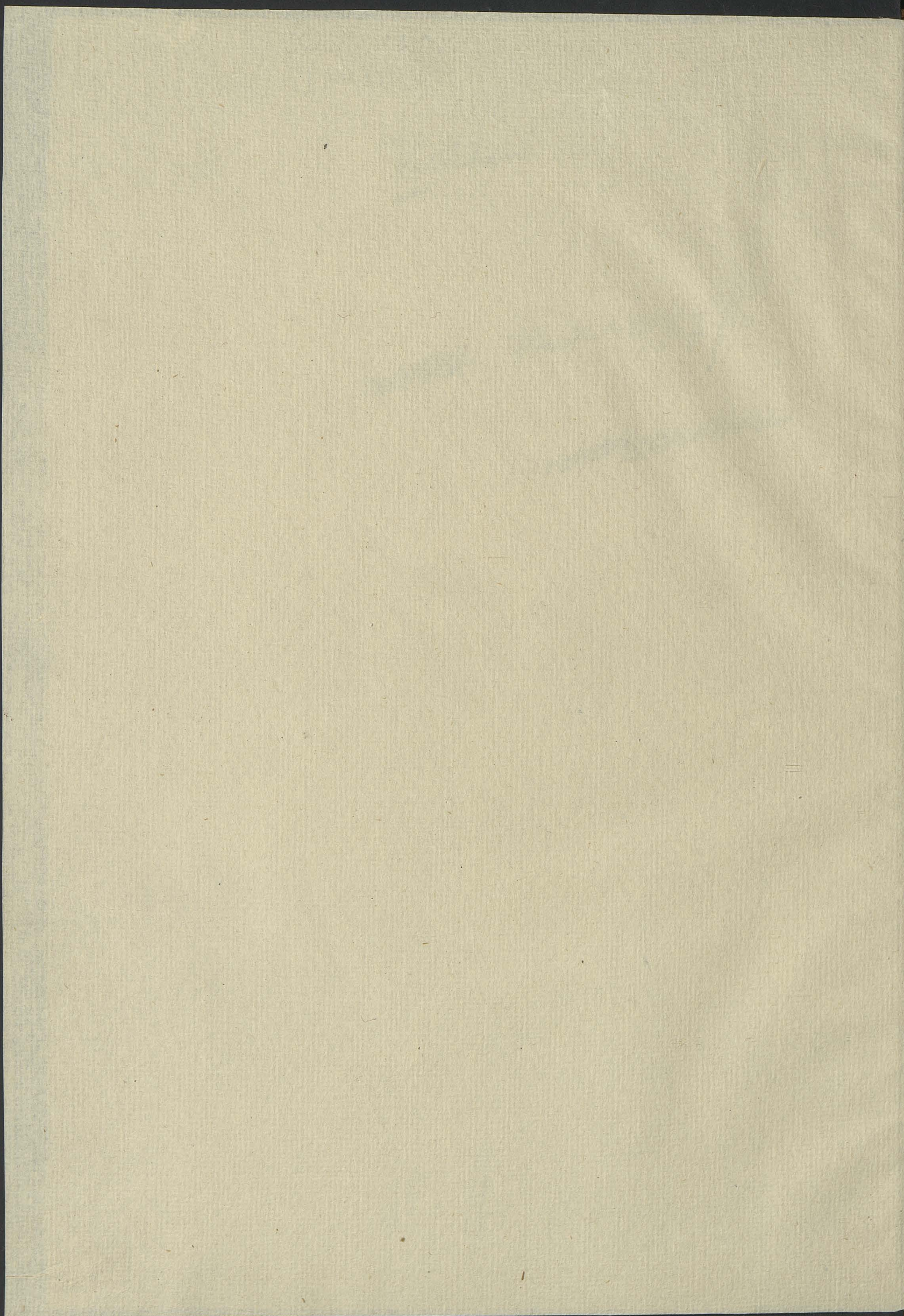
Jan. 1807
(BMC 351)

Ketham

~~Jan. 1807~~ Jan. 1807

~~1807~~

15. 11. 10.

ARIST
TILE

IPOCR
ATE

GALIE
NO

AVICE
NA

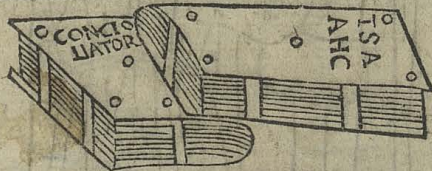
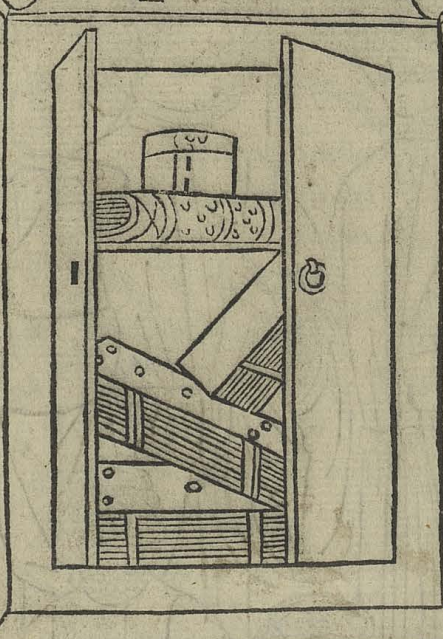
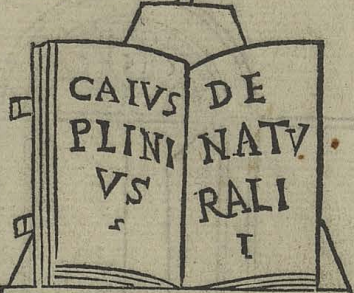
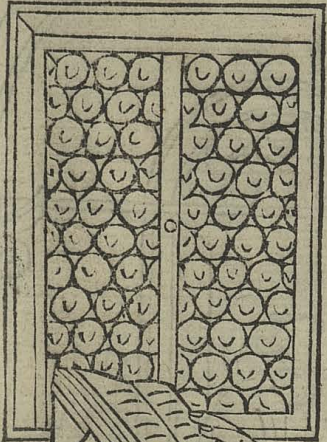
ALIABA
TE

RASIS

MESVE

AVER

PETRVS
DE
MONTAGNANA

Bibl. 149

Bibl. Jerg.

Bibl. Jerg.

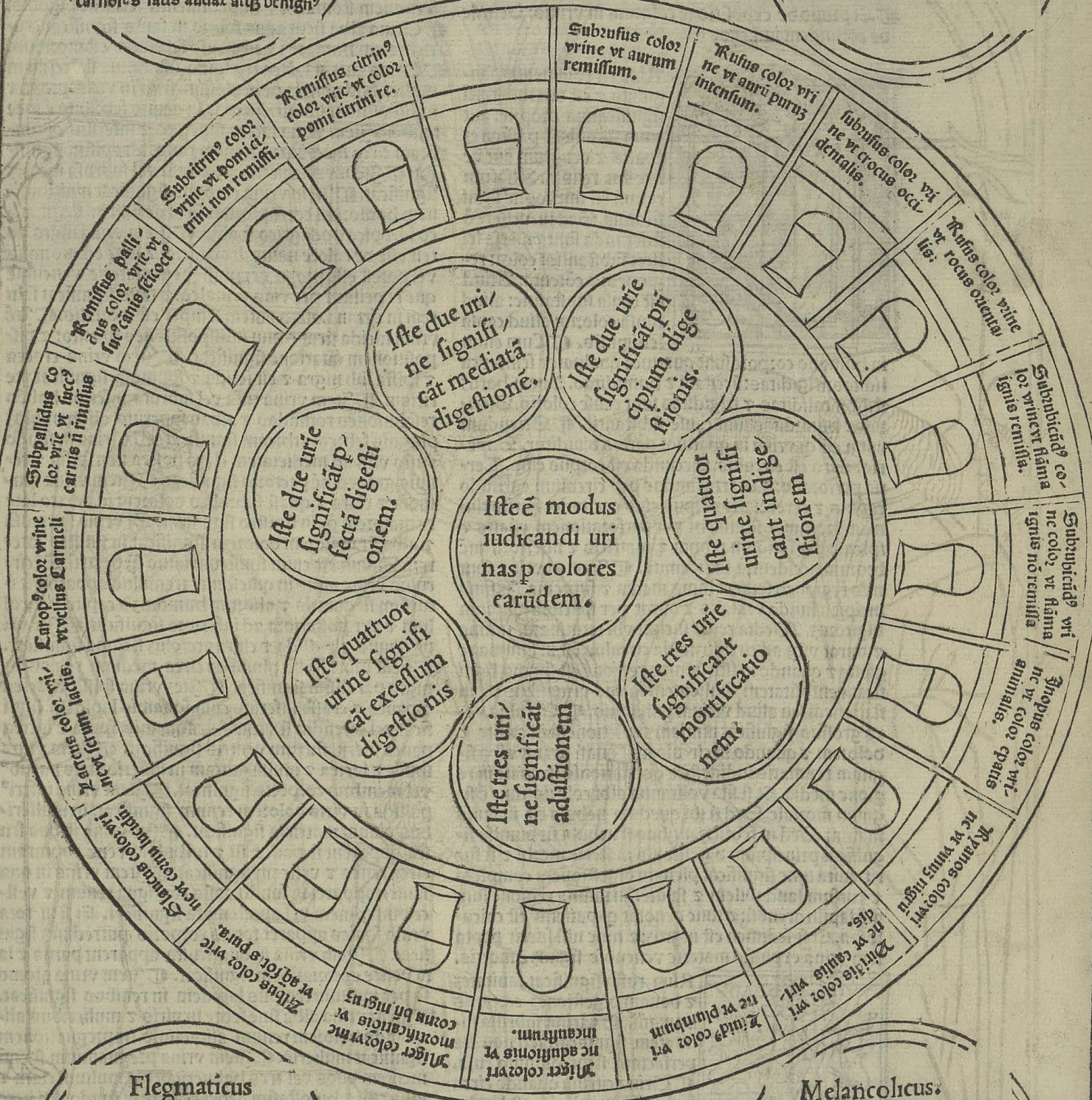
Fasciculus medicine.

Similitudo complexionum & elementorum.

Sanguineus
 Natura pingues isti sunt atq; iocates. Mores riuozes cupiunt au dire frequenter. Hoc venus & bacchus delectat fercula risus. Et facit hos plares & dulcia verba loquentes. Quibus hi stucis abiles sunt & magis apti. Qualibet ex ca nec hos leuiter mouet ira. Largas amas plaris ridens rubeiq; coloris. Lantans carnosus laus audax atq; benignus.

Dumidus est sanguis color est vis aeris illi. Sicca calet col. ra sic est illi similita. Alget humet flegma ac illi vis sic aquosa. Melancholia friget ac exiccat quasi terram.

Colericus.
 Est humor colere que conuenit ipe ruosis. Hoc genus est boium cupiens precellere cuctos. Non leuiter discunt nec non multum cito crescunt. Inde magnanimi sunt nec non largi iun. ma perentes. Si furus fallax irascens prodignus audax. Astutus gracilis fucus croceiq; coloris.

Flegmaticus
 Flegma vires modicas tribuit la tasq; breuesq;. Flegma facit pingues sanguis reddit mediocres. Dia non studio tradunt sed cor. pora somno. Sensus ebes tardus motus pigricia somnus. Dic so nolentus piger in sputamine multus.

Melancholicus.
 Restat adhuc trillis color substantie nigre. Que reddunt pauos trilles semper alta loquentes. Hi vigilant studio nec mens est dedita somno. Seruant ppositum sibi nil reputant ore gratis. Non expers fraudis timidus luteiq; coloris. Inuidus & trillis cupidus detrectus senacis.

Incipit fasciculus medicine compositus per excellentissimum artium ac medicine doctorum: dominus Joānem de Ketham Alamānum: tractans de anothomia z diuersis infirmitatibus: z corporis humani: cui annectuntur multi alij tractatus per diuersos excellentissimos doctores cōpositi. Necnon anothomia Mūdini.

Et primo de expositione colorum in vrinis: Deinde de eorundem iudicijs.

Vrina est colamentuz sanguinis z est duarum rerū significatiua proprie: aut enim significat passiones epatis z venarum aut vesice aut renum. Aliarum rerum est improprie significatiua. Sed in vrina cōsideranda sunt diuersa scilicet substantia: color: reſigiones: z cōtenta. Aliud est causa substantie: aliud causa coloris: aliud causa sediminis. **C**um enim

in humano corpore sunt quattuor qualitates scilicet caliditas: frigiditas: siccitas: z humiditas. Dne. n. haruz scilicet caliditas z frigiditas sunt cause coloris. Siccitas z humiditas sunt cause substantie. **S**ciendum enim est qd vrina in quattuor partes diuiditur. Superior pars est circulus. Secunda est corpus eius. Tertia perforatio: Quarta fundus per circulum egritudo capitis z cerebri per corpus eius egritudo spiritualiū membrorum z stomachi per perforationem epatis z splenis per fundum renum z matricis z inferiorū mēbrozum accidentia iudicamus. **I**tem in vrina sunt tres regiones scilicet infima media z suprema. Infima incipit a fundo vrialis z durat per spacium duorum digitoruz. Media regio incipit vbi terminatur infima z durat vsqz ad circulum: quia circulus est in summa regione z quando in ista summa regione est spuma: significat ventositatem ebullientem in vjs vrialibus vel inflammationem seu aliud vicium pulmonis. **C**irculus vero grossus significat nimiam repletionem in capite z dolorem z quando in circulo sunt quasi grana alba signum reumatis indigesti z oppilationis in epate in regione media. Et si fila volitantia albi coloris: tunc est signum mortale. Sed si ibi quedam nebula est in sanis malum. Sed in febricitantibus si nebula sit diuisa significat principium digestionis materie morbi z si fuerit vnita tunc significat plenam digestionem completā z cursum laudabilem z salutē. In infima regione sunt alij lapilli arenosi: z tunc denotat qd patiens est calculosus. Et si sedimen est nigrus: z tunc nisi fuerit per talem vrina expulsio materie venenose signus ē mortis.

Vrina ruffa significat sanitates z bonam digestionem corporis humani. **U**rina subrufa sanitatem significat: sed non ita perfectam sicut omnino rufa. **U**rina citrina quando circulus eiusdem coloris est laudabilis est z etiam subcitrina licet non ita perfecte sicut omnino citrina. **U**rina rubea sicut rosa effimeram febrez significat: z si continue mingatur significat febrē quotidianam. **U**rina sicut sanguis in vitro significat fe-

brez ex nimio sanguine: z tunc statim debet fieri minutio nisi fuerit luna in medio geminorum. **U**rina viridis quando mingitur post rubeam significat adustionem z est mortalis. **U**rina rubea claritate remota omnino declinationem morbi significat. **U**rina rubea permixta aliquatulum nigredini vicia epatis z calesfactionem significat. **U**rina pallida significat defectionem stomachi z impedimentū secunde digōnis. **U**rina alba sicut aqua fontis in sanis significat crudelitatem humoruz z in acutis febribus est mortalis. **U**rina autem lactea cuius spissa substantia si accidit in mulieribus non ita periculosum sicut in viris propter indispositiones matricis tunc in acutis febribus ē mortalis. **I**tem vrina lactea superius z inferius obumbrata circa mediam regionem clara idropisim significat. **I**tem vrina in idropico rufa vel subrufa mortez significat. **I**tem vrina caropus significat multitudinem humoruz corruptorum sicut accidit in flegmatico idropico podagrigo z alijs. **I**tem vrina nigra potest esse de calore naturali extincto: z tunc est mortalis vel potest esse propter expulsionem materie venenose que expellitur per vias vriales: z tunc significat salutem in ortana. alias autem semper est mortalis. **I**tem vrina lucida sicut cornu indispositiones splenis: z indispositionem quartane significat. **I**tem vrina crocea z spissa sub nigra z est fetida z spumosa significat ytericiam. **I**tem vrina rufa vel subrufa inferius habes resolutiones rotundas z albas superius aliquantulum pinguis febrez ethicam significat. **U**rina in fundo vasis vsqz ad medietatem clara postea non spissa z tenuis granedinē pectoris significat. **I**tem vrina spumosa z clara z quasi subrubea dolorem in dextro latere maiorē q̄ in sinistro significat. Si vrina spumosa z alba sit maiorē dolorem significat in sinistro latere: refrigerius est enim sinistrum latus q̄ dextrū. Si circulus vrine nullo in quiescente tremulus apparuerit d̄ cursum flegmatis z aliorum humoruz a capite per collum z per posteriora ad inferiora significat. **I**tem vrina tenuis z pallida z clara acetosuz flegma significat. **I**tem vrina spissa plumbea circa mediam regionem nigra paralysim significat. **I**tem vrina spissa z lactea z pauca z crassa inferius cum squamis lapidem significat vel ostendit: si vrina sine squamis spissa z lactea pauca fuerit fluxum ventris significat. **I**tem vrina spissa z lactea z multa guttam in superioribus partibus vel membris corporis significat. **I**tem vrina inferius pallida in viris dolorem renum significat: in mulieribus vitium matricis significat. **I**tem vrina in qua frusta apparent si pauca sit z turbulosa vene rupturam circa renes z vesicam significat. **I**tem vrina in qua sanies apparet in fundo vasis contigua renum z vesice putredinem vel apostemata significat. Et si in tota vrina sanies apparet totius corporis putredinez significat. **I**tem vrina in qua frusta apparent parua z lata vesice excoziatiōem significat. **I**tem vrina atomosa per multum tempus lapidem in renibus significat. **I**tem vrina alba sine febre in viris z mulieribus aliquando dolorem renum aliquando impregnationem significat mulieris. **I**tem vrina pregnantium si vnū mensem duos vel tres habuerit debet multum clara z alba esse z hipostasim debet habere in fundo. Si vero quattuor habuerit menses: vrina tunc debet esse serena (z hipostasis alba z grossa in fundo.

Solet imago in vase vrialis tanq̄ in speculo apparere si vrina sit mulieris conceptionem factam significat. Et si imago iudican-

tis apparuerit in vrina patientis febres interpollatas vel epaticam egritudinem prolixitatem morbi significat. **¶** Item vrina spumosa ventositatem stomachi in mulieribus vel ardorem ab umbilico vsq; guttur z sicim significat. **¶** Item vrina virginis quasi subcitrina debet esse. vnde vrina liuida z nimis serena virginem declarat esse constantes. **¶** Urina turbida in qua semen apparuerit in fundo vasis mulierem iacentem cum viro significat. **¶** Urina mulieris densa eam esse corruptam tunc declarat: predicta vrina saltez turbida in qua semen apparet in fundo vasis. Si vero vrina talis fuerit in viro recenter eum cum muliere coisse tunc declarat. Si vrina turbida velut subiugarius habuerit vulue matricis dolorem significat. **¶** Urina multu nigra mulieribus superueniens: si mota aliquantulus ruborem habuerit solutionem menstruoꝝ significat.

¶ De modo iudicandi vrinas.

¶ Odus iudicandi vrinas est. Consideratis omnibus que a medico debent considerari sic procedendum est. **¶** Primo videndum est de coloribus. **¶** Secundo de substantia. **¶** Tertio de co-

tētis z sic poteris cognoscere quis humor dominatur in corpore humano.

Si igitur vrina apparuerit tenuis z alba melancolia dominatur.

Si vero apparuerit alba z spissa significat flegma dominari.

Si autem apparuerit spissa z rubea sanguis dominatur.

Si vero rubea z tenuis colera dicitur dominari.

Et nota super eadem.

Et nota quod sanguis in anteriori parte capitis dominatur.

Colera in dextra parte capitis.

flegma in posteriori parte.

Melancolia in sinistra parte capitis dicitur dominari.

Circulus rubens in anteriori parte capitis dolorem significat.

Circulus albus in posteriori parte dolorem significat.

Circulus niger in sinistra parte ipsius capitis dolorem vt factum est man. feste demonstrat. fm predictuz modum de iudicijs z demōstratiōibus vrinaruz sufficiat.

Due vene retro aures
ex ytraqz parte valent
ad bonam memoriã
z ad mundificandum
vultuz a pustulis z cõ
tra omnes alias macu
las faciei.

Vena sub mento valet
contra dolorem maxil
larum z contra puru
rum z fetorem nariuz
z dolores faciei z con
tra dolores z pustulas
pectoris.

Vena sub ytraqz parte asel
le incisa facit hominem ride
rem mori z talis vena balfe
cos vel balletes appellatur.
Omnes vene brachiozũ sunt
ante comestionem mĩnũde.

Vena trãfens a sinistro z cur
u o mõ in ambobus brachiis
debet incidi contra dolores
pectoris z pulmonis. Et inci
sio ipsius valet etiaz illis qui
grauiter anhelitum attrahũt
z spiraminis grauamen habẽ
tibus.

Vena in ambobus lateribus
corporis debet incidi contra
pustulas antiquas z cõtra in
firmĩtatem frigidam z liente
riam z quando homo nõ po
test habere digestionem.

Vena basilica z epati
ca solet aperiri p pas
sione epatis z splenis
aut pfectius edocetur
circa manũ sinistram.

Vena pulsatilis incisa
icardiaca passioe mul
tum profert.

Vetose postre sub renibus va
lent apostematibus coraz sca
biei podagre z ventositate ve
sice z pleuresi.

Vena sub preputio
valz contra ydropi
siz z cõtra oes coz
poris tumores.

Due vene de cozis z due de ti
biis z ynaquoqz in ytraqz pe
de valet cõtra dolore coraz z
tibiaram z crurũ ytraqz pe
dis aut si irmitas euenit ex ve
sica artetica podagra sciatica
ydropisi valet etiaz contra ner
uoz constrictiones et tumo
rem et menstruozum subtracti
onem.

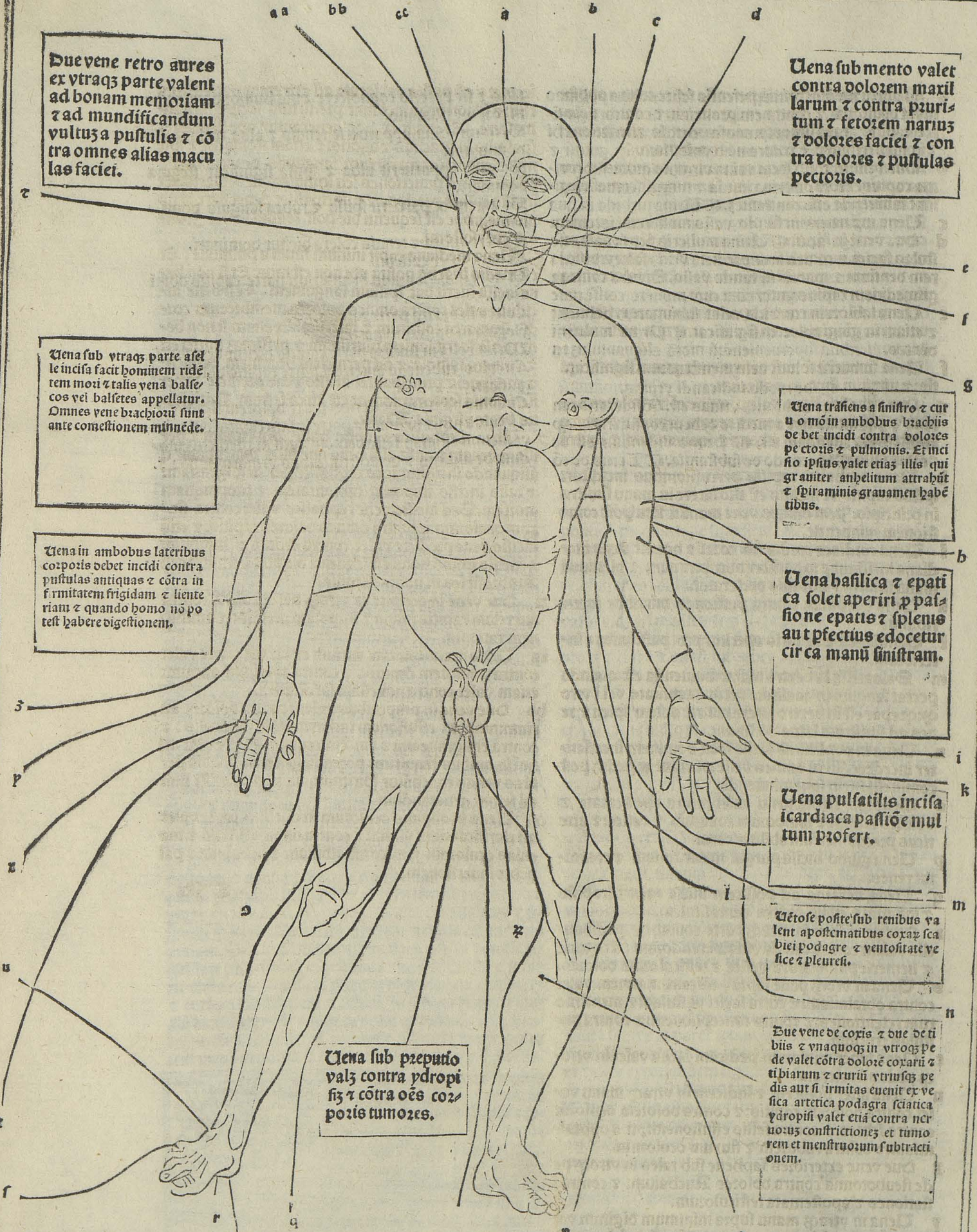
Due vene interiores sub talis
in ytraqz pede valet cõtra are
nã z calculũ z valent mulieri
bõ post partuz nõ bene purga
tis valet et illis q nõ sũt bõ di
s postre ad recipiẽdũ semen z
etiã mlieribõ q ius suũ fi hũt.

Vena in ytraqz pede su
pra pedicã maiorez valet
ptra obralmitas et ptra fa
ciei pustulas et mēstrooz
retentiones et cõtra cõce
ptionem et ptra pustulas
crurum.

Due vene inferiores iuxta
preputium valent tume
factionibus testiculozum
et dolori renuz et ficteris
et vitis.

Vena supra preputium va
let contra tumores et in
flationes testiculozum et
cõtra omnia vicia vesice
ex arena calculo et cõtra
alia mala.

Vene saluatelle in dextra pte
corporis valent contra pteri
tiam. ver. Dat saluatella mihi
plurima dona minuta. In na
turalcm tollit de corde calore
Purgat epaz splenem pectus
pccordia vocem.

- a Vena in medio frontis percussa valet contra apostemata oculorum et contra emigraneam: et contra dolores capitis grauissimos: et contra mentis alienationem: et contra frenesim et contra nouam lepram.
- b Due vene in collo incidunt propter humores et reuma capitis. Nota omnes vene capitis post comestiones sunt minuende excepta vena sub mento.
- c Vena iuxta nares incisa purgat caput et iuuat auditum.
- d Due vene in faucibus oris quelibet valet contra pustulas faciei. et contra scabiem capitis: et contra dolorem dentium et mandibularum. Et etiam valet contra grauedinem capitis gutturis et oris.
- e Vena labiorum contra apostemata in ore existentia et etiam in gingiuis et etiam in carne qua radicantur dentes.
- f Vena summitate nasi valet contra grauedinem capitis: et nimium fluxum oculorum.
- g Due vene sub lingua valent ambe contra dolores dentium et gingiuarum: et contra reuma capitis: et contra apostemata gutturis et contra squinantiam et contra omnia vitia oris.
- h Vena cephalica capitis percussione inciditur: ipsius capitis vt melius ex alio latere in manu sinistra in principio. Item omnes vene manuum sunt post comestionem minuende.
- i Vena cordiaca cordis seu coralis hoc est vena mediana inciditur pro passionibus spirituum et plenius in manu sinistra valor eius declaratur.
- k Vena purpurea contra passiones minuitur interiorum.
- l Vena iliaca et titularis aperitur pro passionibus inferiorum.
- m Saluatella in dextra manu minuenda est quando peccat sanguis in qualitate vel in quantitate vel in vtroque: quod epar est in dextro latere matrix autem splen et renes ad sinistrum latus declinant.
- n Vena in poplitibus incisa facit hominem incessanter incedere. Item omnes vene crurium ac pedum post comestionem sunt minuende.
- o Vena sub vtroque genu valet contra apostemata et dolores renum et lumborum corarum et vesice: et arteticas precisiones mirabiliter curat.
- p Vena gibbo incisa purgat melancoliam et confortat renes.
- q Vena veniens ad pollicem incisa valet idropis et inflatis: et etiam contra ventositatem.
- r Due vene secte in vtraque parte coniuncte pudibundis valent contra omnia vitia verendorum: stragurie et lienterie passiones: et vesice et testiculorum dolores.
- s Vena in vtroque pede supra pedicam maiorem valet contra obtalmiam: et contra faciei pustulas: et menstruum retentiones: et contra conceptionem: et contra pustulas crurium.
- t Vena super minimam pedicam incisa valet in vtroque pede ad coleram.
- u Vena inter pollicem et indicem in vtraque manu valet contra dolorem capitis: et contra dolorem oculorum: contra febres: et contra fellis effusionem: propter a opthalmiam: et contra ruborem et fluxum oculorum.
- x Due vene exteriores saphene sub tales in vtroque pede fleubotomia contra dolores Auchaium: et contra infestationes et apostemata testiculorum.
- y Vena in vtraque manu supra minimum digitum valet contra icteritiam: et contra omnia vitia splenis. Et contra frenesim et quacunque febrem.
- z Vena epatica habet initium a stomacho: a corde: a

iecoze: et est posita vel locata ad extremam partem brachij: et si non bene incidant predictum locum facit tumescere. Et etiam ex hoc generantur apostemata et spasmus in brachijs et digitis: et etiam stomachi et splenis: et etiam contra fluxum sanguinis de naribus: et etiam contra punctiones seu stimulationes lateris. Et incisio ipsius precipue et principaliter debet fieri in nonis maij: hoc est sequenti die post festum sancti Iohannis chrysostomi.

z Vena mediana capit initium suum a pulmone. Et est medio brachij posita vbi non est mus. Et si non bene incisa fuerit dat spissum sanguinem. Et si bene inciditur valet contra omnes dolores membrorum cordis stomachi costarum et laterum. Et etiam si non bene incisa fuerit saniem plurimam et pessimam mitteret: et vulnera famosa: et ad perniciem hominem deducit: et precipue: et principaliter incisio vene predictae debet fieri nonis septembz: hoc est circa festum Natiuitatis beate virginis Marie.

z Vena Cephalica a capite habet principium et per illam venam transit alia vena que mus nuncupatur que aliquando inciditur loco cephalice per negligentiam: et talis incisio importat tumositatem et propinquam mortem. Sed incisio vene cephalice valet contra fluxum oculorum: et contra omnes dolores capitis: et etiam incisio vene predictae valet contra caducum morbum: et incisio ipsius bona est sequenti die post festum sancti Ambrosij seu in nonis Aprilis.

z Due vene in occipite ex vtraque parte valent contra querelam capitis inani: et stuporem mentis: et amissionem rationis.

aa Vena in concavitate aurium ex vtraque parte valet contra tremorem capitis: et contra tinnitum aurium: etiam valet contra nouellam surditatem.

bb Due vene in temporibus valent contra dolores aurium: nimiam effusionem lachrymarum de oculis: et contra emigraneam: et secundum Auicennam non debent minui in quibus requiritur potentia generandi: quia per istas venas euacuatur spiritus: quia natura missi sunt ad fetum generandum.

cc Vena in angulis oculorum in quelibet parte valet ad clarificandum visum: et contra omnes fluxus et maculas oculorum et maxime albulam et nebulam: et palpebre inuersionem.

¶ Ista

Ista tabula tractat de iudicijs venarum z de minu-
tionibus earundem vna cum cautelis.

Inutio alia per metatesim: alia per antifrasm. z si sit inueterata passio fiat inutio per metatesim. Si vero recens per antifrasm. per metatesim debet fieri quando ex eadem parte in q̄ est egritudo extrahitur sanguis per antifrasm fit quando ex contraria parte fit inutio seu fleubotomia quod est idem. Considerandum enim est an materia fuerit furiosa vt in antrace per metatesim: tunc debet fieri inutio. Similiter si quis punctus fuerit ab animali venenoso per metatesim minuatur. Sed quia iuuenes humidant calidis humoribus: in horum calidorum humorum causa debent fleubotomari. Cum igitur sanguis humidet ante tertiam z colera inter tertiam z nonam z ipsi iuuenes in his horis debent fleubotomari. Si enim humides frigidis humoribus z maxime melancholica in hora melancholie idest post nonam. preterea vt ait Salienus in regni. Si quis habet stomachum debilem cauere debet fleubotomiam z maxime de venis que sunt implicatiuis brachiorum. Et nota q̄ luna non fit in medio geminorum quando minuitur de ipsis venis implicatis ipsorum brachiorum neq̄ etiam super spatulas ventose debent apponi. Et si sanguis erit niger tollatur vsq̄ sit rubicundus. Si spissus vsq̄ sit rubicundus: z vsq̄ ad tenuitatem. si aquosus vsq̄ ad grossicem. Et si sanguis non potest exire: clauso enim fleubotomie vulnere cum digito postea subito cum maior impetu erit sanguis z fumosus.

Cautela alia.

In fleubotomia quattuor possunt attendi sci licet: tempus consuetudo: etas z virtus. in tempore calidissimo non debet fieri fleubotomia: q̄ humores sunt prurbiati: z sic exiret ita cito boni sicut mali. nec in tempore frigidissimo q̄ humores sunt compacti in corpore z difficiles ad educendum z citius exirent boni q̄ mali. In noua vero luna non debet fieri fleubotomia: quia corpora sunt ab humoribus euacuata s̄ per fleubotomiam magis euacuarentur. Consuetudo debet attendi. si senex non consuevit fleubotomari nō minuat propter consuetudinem z debilitatem. Etas etiā est attendenda quoniam ante duodecim annos nullus debet fleubotomari neq̄ senex senio constitutus. Tamen sunt quidam fortes z vigorosi z tales possunt magis minui: virtus enim consideratur maxime: fortes enim minui debent: debiles vero nō: vnde virtus z etas magis attenduntur q̄ tempus z consuetudo.

Ista conueniunt fleubotomato.

Leubotomato ista conueniunt. panis ferme tatus bene coctus triticus vinum leue quod stomachum non grauat oua sorbilia pisces aspratiles z carnes porcine ovine arietine pulline. Iuuenes bestiarum parua poma que tunc reperiuntur: caules non comedantur: q̄ generant venenum in stomacho neq̄ caseum nec aliqua que de eo cocta sunt. Ait namq̄ Salienus Hippo. apho. lxiij. particule quinte. lac dare febricitantibus vel caput dolentibus pessimum est: ipsa die somnum vitetur. Nam per somnum solet quedam parua accensio februm accendi z lippotheimia incurrere. i. defectū cordis vel te-

nebrositatem oculoꝝ vt quibusdam extasim pariat.

Utilitas fleubotomie.

Leubotomia enim mentem sincerat: prebet memoriam: sensum subtiliat: vocem subtiliando clarificat: lumen acuit: auditū temperat: digestionem prouocat: stomachum adiuuat: sanguinem malū expellit: naturā confortat. Et cū ipsa malos humores extirpat. Et longius vite sanitatem amministrat. vnde ait Aui. quarta p̄mi. cap. xx. in principio. fleubotomia est vniuersalis euacuatio oium humorū: laborans ex sinotho. i. ex nimio sanguine vel ex sinothio. i. ex sanguine putrefacto statim minuat omni tpe cōi nisi q̄ luna fuerit in medio signo geminorum. Dicitur autem a sinos quod est febris z nocha quod est sanguis. versus. Sinocha de multo: sed sinochus putrefacto.

Laborans effimera contra sinotham inflatam minuat de vena mediana z de vena cordiaca dextri brachij i estate. sinistri vero in hyeme. **E**ffimera enim est febris que durat per vnum diem vel paruz plus vel parum minus. **L**aborans effimera ex causa calida vel ieiunio minuat de vena capitis vtri usq̄ brachij. **L**aborans effimera ex ieiunio z frigiditate caueat minutiones. **L**aborans ex frenesi minuitur de vena capitis v̄ de vena in medio frontis. **L**aborans effimera ex debilitate minuat cum setis porcinis de naribus suis. **L**aborans effimera ex litargia minuat inter mediū z auriculare. **L**aborans ex ignorantia minuat de cephalica vtri usq̄ brachij. **L**aborans effimera ex apostemate minuat de vena veniente ad auricularem digitum. **L**aborans effimera ex pleuresi minuat de vena cordis p̄ metatesim hoc est si pleuresis fit in sinistro latere fiat inutio i sinistro brachio. Et si pleuresis in dextro fuerit brachio seu latere: tunc fiat inutio in dextro latere vel brachio. **L**aborans ex quotidiana iterpollata minuat de vena mediana idest de vena cordis. **L**aborans ex quotidiana ex vtroq̄ flegmate minuat de vena dextri brachij in estate. sinistri vero in hyeme. **L**aborans ex flegmate salso cuz puritu fiat scarificatio in tibijs. **L**aborans ex tertiana minuat de basilica idest de vena epatis dextri brachij in estate. sinistri autem in hyeme. **L**aborans ex quartana minuat de saluatella sinistre manus inter medium z auricularem. **L**aborans ex quacunq̄ acuta minuat de basilica vsq̄ ad quartum diem. **L**aborans ex febre ethica minuat de mediana idest de cordiaca. **L**aborans ex hidropisi quacunq̄ minuat de vena epatis dextri brachij in estate. sinistri autem in hyeme. **L**aborans ex ictericia de basilica vtri usq̄ brachij in estate z in hyeme. **L**aborans ex melancholia inania z frenesi minuat de vena que est in medio frontis. **L**aborans ex epatis calefatione minuat de basilica dextri brachij. **L**aborans ex vitio splenis minuat de saluatella sinistre manus. **L**aborans ex vitio renum matricis z vesice minuat de saphena interiori idest de vena que est sub talo interiori vtri usq̄ pedis. **L**aborans ex ventositate z inflatione incidatur vena que dirigitur ad pollicem vtri usq̄ pedis. **L**aborans ex partibus inferioribus minuat de saphena interiori z exteriori pedis. **L**aborans ex sciatica minuat de saphena exteriori pedis partis dolentis. **L**aborans ex podagra minuat de saphena z de basilica interiori z exteriori vtri usq̄ pedis.

Remedium.

Contra

Contra inflationem venarum post minutionem. Re-
cipe rutam absinthium z ordeum hoc totum cōtunde:
z in patella calida confice ex illis ad modum empla-
stri z liga super tumorem z sanabitur.

CAliud remedium.

Cōtra debilitates venaz cū hō senserit q̄ est piger z
gravis in toto corpore z plenus doloribus ante z re-
tro in capite suo aperiri minuat sanguinem de vena epati-
ca q̄ mirabiliter p̄ hoc curabit. Super isto dicit Galie-
nus q̄ generat hūiores pessimos in sanguine illo: intrin-
secus sanies z vlcera magna generant z oriunt si cito
minutio nō occurrat p̄ venas naturales. Et quasi eedē
vene naturales nō recuperant q̄ sunt debilitate p̄ na-
turā imunda hōis sine iminutiōe q̄ sunt obstruete san-
guine malo. It̄ aperiri debent al's destruent: sicut aniz
q̄ diu sepelit z calidat in igne. Taliter et hō destruit
si sibi minutiōe mediāte nō succurrat vel alijs medici-
nis. It̄ dicit Hippo. apho. p̄ma q̄ hō nimis languori-
bus debilitatus p̄ minutionem sanabit z dissoluetur.

Sigillatim tempus bonum fleubotominandi p̄m
electionem z nō necessitate quārum ad locū
lune z nō aliarū planetarū quod tamen est
necessariū pro tempore multo bono z lauda-
bili optas scire. Nota p̄mo regulas genera-
les. Prima i tempore nouilunij z plenilunij
nō valet fleubotomia. Et si luna non fuerit in bono si-
gno. item incidere membzū cū ferro luna existente in si-
gno illud membzū respiciente horrendū est. item luna
existente in signis aeris vel igneis plus valet operatio
vene q̄ ipsa existente in signis terrenis vel aquaticis.
Quapropter iuvenes vel viri in augmento lune sunt
fleubotomandi. senes vero in defectu. versus. Luna ve-
tus veteres: iuvenes noua luna regit. itez tempore ve-
ris z estatis fleubotomia fieri debet de parte dextra.
Tempore autem autumnii z hyemis de parte sinistra.
versus. Ver estas dextras autumnii hyemis quoq̄ sini-
stras. Incidunt venas morbofo sanguine plenas. In se
vel iuvene si sint vene sanguine plene. Omni mense be-
ne confert incisio vene.

Um igitur quantum ad signum lune tem-
pus minutionis scire volueris tunc predi-
cta videas quando luna fuerit in signo bo-
no z valente pro minutione tunc ipso die
minutio erit bona. Stante illo q̄ eodez die
nec sit nouilunium nec plenilunium: z sic
de alijs regulis prout dictuz est obseruatis. Et si potes
aspectum lune ad alios planetas z ascendentia cōser-
uare bonū erit. Nam stat q̄ luna sit in bono signo. sed
forte conuincta vel aspecta aspectu malo a saturno vel
a marte. Et si quidem ex parte signi lune valet apertio
vene. tamen propter conuinctionem vel aspectum non
valet. Si tamen hec oia haberi nō possunt: habetur ta-
men luna in signo bono z satis ad presens erit: pro tpe
electionis: z iste sunt regule astronomicales.

Medicinales vero sunt alie multum necessarie que
alibi videri debent: obseruentur tamen iste. Primo q̄
aer filius diei sit clarus temperatus: non multum frigi-
dus: aut calidus: non turbidus: aut pluuiosus: aut cor-
ruptus. versus. Jan. feb. april. maij nouen. sep. atq̄ de-
cember. versus. His minue venam lunam dum videris
aptam. In his festis cōmuniter celebrat fleubotomia.
Item alij versus. Martini Blasii Philippi Bartho-
lomei. Venas precidant vt longo tempore viuant. In
his metris continentur festa circa que festa proprie cō-
ringit fieri cōiter fleubotomia. Non q̄ semper valeat i
illis festis sed prope illa festa.

CDe iudicio cruoris.

Ad iudicandū cruorem de vena amissū. P̄mo
si est spissus male se hz circa pectus. Si fla-
ucus male circa splen. Si glaucus male ha-
bens circa iecur. Si at̄ durus z niger nimis
timuisti. Si est rufus habēs nigrū circulū est cā debili-
tatis capitis. Si aut̄ est rufus niger durus z coagula-
tus time paralysim. Si aut̄ est niger z aquosus nimis
time febres q̄rtanas. Quā eni est aq̄ iferius z aq̄ supi-
tūc hidropisiz. Cū aut̄ est cruoz valde rufus z par̄ aq̄
habēs supius hilarē vultū facit: z est signoz sanitatis.
Versiculos nota quibus cernes experimenta.
Sanguinis emissi de venis ordine tali.
Si cruoz est albus hominis quasi spuma repertus.
Tussim designat: pulmōni dolorq̄ paratur.
Et si ceruleus sanguis fuerit specularus.
Est de feruo: tunc dolor in iecore.
Sanguis preterea z nare videtur in vnda.
Physicus hunc hominem pati dicit lapidem.
Si siccus sanguis fuerit varijq̄ coloris.
Et velut collum columbi sit rubeusq̄.
Talem paralysim verat vbiq̄ satis.
Si sanguis pure pellis dinoscitur esse.
Inter cutanea pestis ibi tunc dominatur.
Si natitant globuli tunc fiant vulnera causam.
Si rufus pulcher sit z vnda parumper.
Est talis sanus non tibi sit iste dubius.

Debet aut̄ minutus sibi cauere maxie in p̄mis tribus
diebus a supfluo cibo z potu aut forzi exercitio. i. labo-
re z supfluo sōno maxie in p̄ma die: tristitiaq̄: z sollici-
tudine: hec eni sanguinē corrūpūt z in genus melāco-
lie p̄uertūt. Quartoq̄ die vlt̄ q̄nto postq̄ vulnus solida-
tū fuerit. balneū itrare z t̄pate ibidē manere iuuatiuz
est: fiat aut̄ ipso die existēte in balneo moderata z sua-
uis fricatio circa corpus: exiens aut̄ a balneo cauet si-
bi a frigore: imo oz inuolutus sudario z sufficientibus
operimentis vestitus maneat in domo tēperati aeris.

Versus.

Prima dies vene gaudet moderamine cene.
Altera leta dies: tertia vero quies.
Postq̄ dies quartus cunctos exterminat actus.
Vincq̄ dies quintus virtutes colliget intus.
Balnea sexta petit: sed septima vult spaciari.
Percipit octava ludere cum domina cara.

Sequitur de. xij. signis zodiaci: z primo de ariete.
Luna existēte in ariete bonū est sanguinē minuere d̄
brachijs. balneū itrare. scribere incipere. fenū falcare.
Ad mercādū ire. foramē cemneti incēdere. Et oia que
cūq̄ igne sūt bonū est opari: malū est medicari. Tur-
rim z castrū vel domū edificare incipe: nō est bonū san-
guinē d̄ manibus minuere nec vētosas ponere debes.

Taurus.

Luna existente in tauro bonū est sanguinē minuere:
hortos facere: seminare vineas. z arbores plātare. Nā
cito crescūt z multū durabūt: bonū est mansiōes edifi-
care: vxozē ducere: z oia lignea opa icipere: bonum est
terras emere sicut agros: z hmōi: z arare incipere: ma-
lum est medicare collū: oculos: guttur: z vngulas.

Gemini.

Luna existēte in geminibus bonū est icipere ea que
ptinet ad duo. s. ad m̄rimoniū: ad societate: de amicitia
tractare: bonū stabilia facere. Incipere plātare. Ire aī
iudices: malū est medicare i hūeris: scapulis: brachijs:
vlnis z manibus: seu vngues d̄ manibus icidere. Itez
icipere minuere de brachijs: bonū tñ potionez sumere.

Cancer.

Luna

Luna existente in cancro bonū est sanguinē minuere
z medicinā sumere: z facere ea que cū aqua sūt vt sūt
molēdina: piscine: z aqueductus: intrare nauē: iter acci-
pere: nouā domū intrare: z mutare d̄ vna domo in aliā:
z vxores ducere: z bestias minatas emere: vt porcos:
oues: capras: z cōsimilia. Malū est medicari pectus:
pulmonem: z splenem: z domum edificare.

Leo.

Luna existente in leone bonū est icipere ea que cum
igne fiunt: fundare castra: domū intrare: loq̄ potestati-
bus seu p̄ncipibus: p̄firmare m̄rimoniū. malū est medi-
cari stomachū. Cor: z pectus latera pononē z medici-
nā sumere. Malū est ēt medicari Spar z oia iteriora
iter longum incipere nouam vestem induere.

Virgo.

Luna existēte in virgine bonū seminare: z colere ter-
rā: z plātare vineas: z hortos facere: scribe-
re icipere: z oia operari que vis germiari: tractare pa-
cē: iduere nouā vestē. malū est medicari ventrē z oia i-
teriora ventris. malū ēt est vxorē ducere qz sterilis erit
aut paucos filios ḡnabit: locū mutare: z facere ea que
cū igne sūt s̄z medicinam sumere multū landabile est.

Libra.

Luna existente i libra bonū est sanguinē minuere: rō-
nē ponere. Emere vendere ponderare oia q̄ sūt ponde-
rabilia. malū est medicari iteriora vētris. Renes z ve-
sicam z ea que sunt vsqz ad pudibunda: z oia incipere
facere que cum terra sūt.

Scorpius.

Luna existēte in scorpiōe nō video q̄ sit aliq̄ bonū
facere: qz tūc est in suo casu z ifortunio. Jō ipsa debili-
tas z ipedit in bonis opatiōibus m̄ bonū est balneari
z ea facere q̄ cū aqua z de aqua sūt. Malū est medi-
cari mēbra virilia vt p̄putiū: anū: vel aliq̄ vulneratū
arborē z montē ascendere. Iter facere z p̄cipue p̄ terrā
vel p̄ nauim.

Sagittarius.

Luna existēte in sagittario bonū est sanguinē minue-
re: balnea intrare: caput radere: capillos p̄cingere: di-
scordes recōciliare: copulationē inter amicos facere. so-
cietatem firmare: puerum ad artem applicare: matri-
monium intrare seu ordinare: sed non perficere qz ste-
rilis erit vxor in pueris. z superba. bonum est facere
omnia que pertinent ad constructionem domorum: ter-
ram colere: z hortos facere: malum est facere medica-
ri coxas: femora additiones membrorum.

Capricornus.

Luna existente in capricorno. bonum est facere ea
que cum terra z de terra fiunt vt seminare z vineas
plantare venari aucupari: z omnia instabilia exercere.
Iter incipere versus meridiem. malum est vxorem du-
cere: z facere ea que cum igne fiunt. Non est bonum
minuere nec potionem sumere: nec in genibus nec in
nervis facere medicinam: nec in aqua laborare.

Aquarius.

Luna existente in aquario bonum est vxorem ducere
intrare domum. Iter incipere ad orientem loq̄ p̄latis
z oibus alijs dignitatem habentibus. malū est medica-
re tibias zc. vsqz ad cauillas pedū. Iter longū icipere.

Pisces.

Luna existente in piscibus bonum est sumere medi-
cinam z potionem. Et quicquid pertinet ad gemina-
tionem vt amicitias tractare: rationem ponere: vxor-
em ducere. Et ea facere que ad aquam pertinent vt
molendina z aqueductus. Iter per aquas incipere: z
fundare ecclesias z alia edificia. malum est pedes me-
dicari z omnes partes eorum.

Taurus

Virgo

Capricornus.

frigida z sicca

Lancer

Scorpio

Pisces

frigida z humida

Aries

Leo

Sagittarius

calida z sicca

Semini

Libra

Aquarius

calida z humida

Et nota ea que dicta sunt de flebotomia de. xij. signis
zodiaci debēt itelligi solū fm motū lune: z nō aliorum
planetaz quo ad tēpus electiōis pro sanitate p̄seruan-
da: nō aut ad tēpus necessitatis igit nec signū nec hoz
cōsiderare: qz indigenti nulla lex est iposita. Indigens
igitur aut expectare dz: sed minuere in nomine domini
nostri Jesu xpi dūm necesse est: z oportet. versus.

Ar li de vena bene fundunt vena sagitta.

Can capis vir media cetera dico mala.

Lebotominandū est ei tpe si necessitas vr-
get: z marie luna. ij. viij. xi. xij. xvi. xvij. xvij.
xvi. Quia tūc minutio melior est q̄ alijs die-
bus. Itē sanguines minuere vtilissimū est ab
viij. kal. Julij vsqz ad. xv. kal. Augusti: qz tūc
crescit z augmentat sanguis. Dies caniculares ititulaf
a. xv. kal. Augusti vsqz ad nonas septembris in qbus
nō est flebotomandū: nec potio est accipiēda. flebo-
tomia non est vtilis ab. viij. kal. octobris vsqz ad. viij.
kal. decēbris vt nociuos hūiores quos estiuuz tempus
contraheret. Autumnus deperdat z sicca colera vsqz
ad scōm autumnum securus eris.

Sanguinem nō minuas nec de anse re come-
das: neqz potionē sumas. viij. z. ix. die Apri-
lis. z kal. Augusti: z vltia die Decembris p̄-
sertim z vltima die Junij: qz tunc vene n̄-
mis plene sūt. Jō in hoibus z pecudibus flebotomie
incisus vel alijs aialibus vulneratis piculosum est: hō
etiā q in istis diebus natus est vel fuerit: aut morte ma-
la: aut maximo labore peribit. C̄ Jtē die Januarij vlti-
mo z Februarij vult p̄mo: hō q natus fuerit post mor-
tē suā nūq̄ putredine soluet. Et nota q̄ hoies sani de
mane habent vrinā albam. Ante prandium rubeam.
Post prandiu candidā. Et ante cenā calidā. Cauendū
est etiā sūme ne aliqs in sabnotatis diebus minuat: qz
pericula ex hoc eueniūt infra scripta. Si sexto kalēdas
Januarij aliqs sanguinem trahit: aut moritur infra an-
nū: aut visus: aut alius sensus ei minuetur: aut febre ca-
pief. Si octauo kalēdas Februarij: aut mortē aut spa-
smuz cordis: aut paralifim patief. Si pridie kalēdas
Martij: aut moritur: aut spasmū: aut paralifim: aut fe-
brem succurrit: etiā si q̄ quocunqz die alio in predi-
cto in Martio minuetur ille in Augusto febricitabit.
Si tertio idus Aprilis: aut statim aut quarto die mo-
rietur: aut patietur febre: aut spasmum. Si tertio vel
quinto kalēdas Maij: aut moritur aut febrez incur-
rit: aut dissolutionem mentis habebit. Et si primo no-
nas Maij: aut moritur: aut emigraneam patietur. Si
tertio idus Junij: aut epilensiam: aut elephantiam in-
currit. Si Octauo kalēdas Julij: aut moritur: aut i ex-
tasim vertitur: aut in iecore dolebit. Et si gnto nonarij
Julij

Julij: aut moritur: aut obliuiofus erit: aut viscera in frigo-
za sustinebit. Si nono kalendis Augusti: aut statim:
aut quinto die moritur. Et si eodem die potionem sum-
psit ante trigessimam diem morietur. Si tertio kalendas
Septembris: aut infra annum morietur: aut frenesim
patietur: aut visus oculorum eius extinguetur: aut sca-
biem: aut puriginem: aut sudorem fetidum sustinebit.
Et si tertio nonas ipsius Septembris: aut morietur: aut
spasmus habebit. Si duodecim kalendas Octobris
aut morietur: aut hebetudo sibi occurrat: aut icterici⁹ erit.

¶ Sequitur de duodecim mensibus.

¶ De Januario.

¶ Niano claris calidis cibus potiaris.
Ne tibi languores sint aptos sume li-
quores.

Nec minui cogita: contraria fercula vita.
Balnea sunt grata et potio sit moderata.

¶ Februarius.

Signitur occulta febris: no febris tibi multa.
Si comedis betam necnon aucam vel anetam.
Potio sumatur: in pollice tunc minuatur.
Frigida vitentur sed balnea sana videntur.

¶ Marcius.

Marcus referat humores: gignitque dolores.
Sume cibum pure coctana si placet vire.
Balnea sunt asia nec dulcia sint tibi casta.
Vena nec habeda nec potio sit minuenda.

¶ Aprilis.

Se probat in vere vires aprilis habere.
Luncta renascuntur porci tunc aperiuntur.
Hincque scalpescit corpus sanguis quoque crescit.
Ergo soluat venter cruor at minuatur.

¶ Maius.

Maius secure laxari sit tibi cure.
Scindatur vena sed balnea dent amena.
Cum validis rebus sint balnea seu speciebus.
Potibus astricta sit salua cum benedicta.

¶ Iunius.

Qui vult solamen iulio probet hoc medicamen.
Vena non cedat: nec ventrem potio ledat.
Somnum compefcat: et balnea cuncta pauescat
At venerem vita sit anetum salua ruta.

¶ Augustus.

Quisque sub augusto viuat moderamine iusto.
Rare dormitet: frigus coitum quoque vitet.
Nec minui cogita: contraria fercula vita.
Potio vitatur: ac lorio nulla paratur.

¶ September.

Fructus maturi septembris sunt valituri.
Sed pira cum vino: panis cum lacte caprino.
Atque diuretica potio tibi fertur amica.
At venam pandas species cum semine mundas.

¶ October.

October vina prestat: valetque ferina.
Necnon ancina caro conuenit et volucrina.
Quantum vis comede: sed non precordia lede.
Quauis sit sana tamen est repletio vana.

¶ Nouember.

Ista nouembris datur tibi regula medo bibatur.
Si vita queritur mel et zinziber comedatur.
Balnea cum venere tunc nullum constat habere.
His vir senescit ydropisis quoque crescit.

¶ December.

Sane sunt membris calide res mense decembris.
Lanlis vitetur: capitalis vena secetur.
A frigore caput tegas ut sanus bene degas.
Ne nimis egrotas cinamoma repuntica potes.

¶ Aries in prima constitutione cepit videre: hoc est

hominis caput habere dicitur.

Taurus: habet collum et guttur:

Semini: spatulas usque ad manus.

Cancer: pectus et pulmonem.

Leo: stomachus.

Virgo: epas: et intestina: et circa ventrem.

Libra: renes: anchas: et vesicam.

Scorpius: circa verebunda: et vasa seminaria.

Sagittarius: coras.

Capricornus: genua.

Aquarius: tibias.

Pisces autem pedes.

¶ Et ita membra humani corporis per signa superce-

lestia diuiduntur.

¶ Luna existente in signo membri patientis nullus me-

dicamen facias illi membro

Aries est signū mensis martii. Malum est mederi in capite et tunc qui in capite percutitur: aut moritur aut remanet lesus.

Taurus est signum mensis aprilis. Malum est mederi oculis collo et gutturi: ac gargari in us facere.

Gemini est signū mensis maii. Malum est mederi in parte brachii: sive manib' sive botomia.

Cancer est signū mensis Junii. Malum est mederi pectori. spleni. pulmone et oculis.

Leo est signū mensis Julii. Malum est mederi stomacho: cordi: neruis lumbis et dorso.

Virgo est signum mensis augusti. malum est mederi vetrici: colli: et diafragmati.

Libra est signū mensis septembris. malum est mederi inferioribus vetrici. Sic femori: anchi: plus et quod sit in ad pudet.

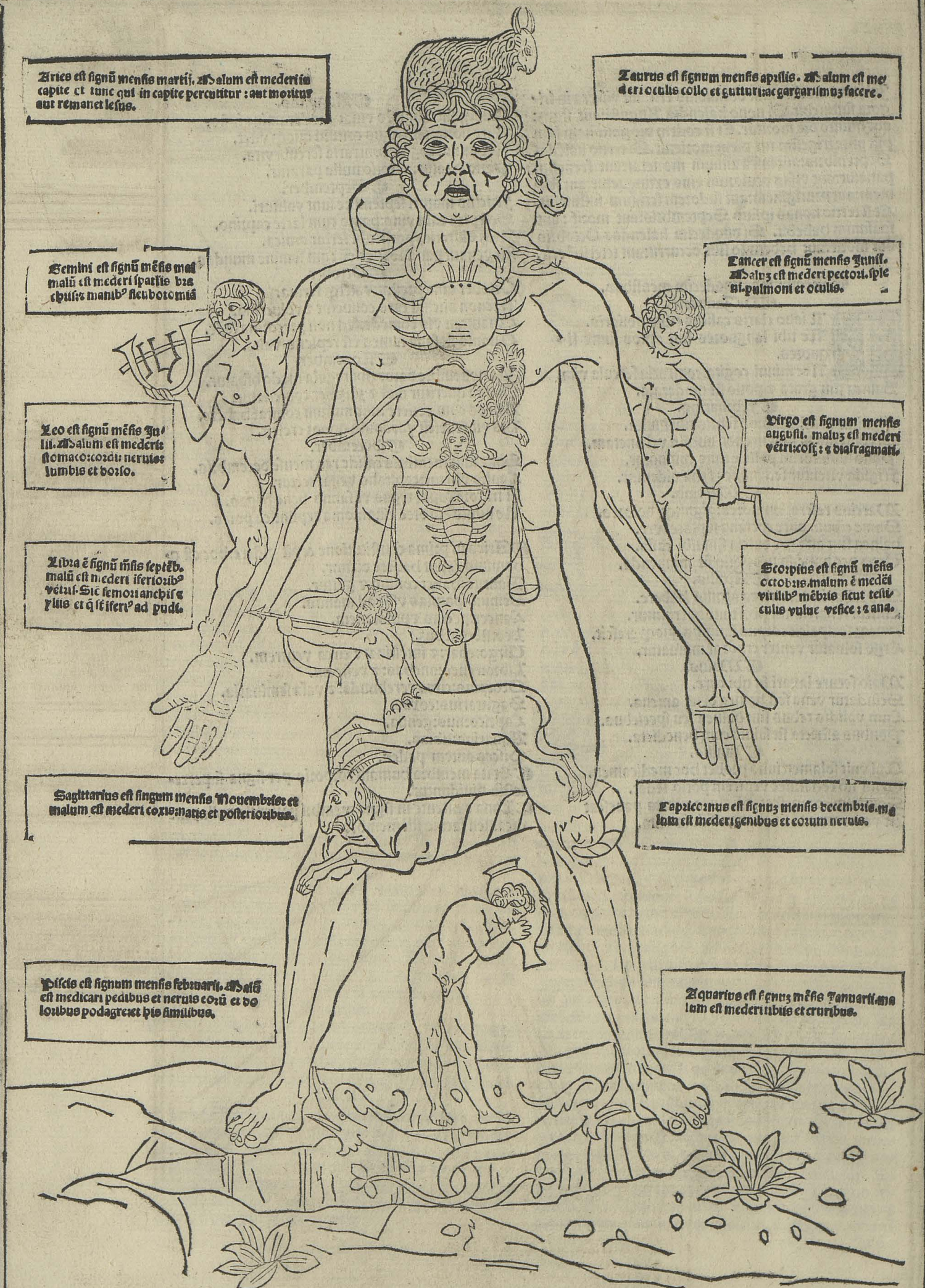
Scorpius est signū mensis octobris. malum est mederi vetrici: sicut testiculis: vulue: vesice: et ana.

Sagittarius est signum mensis Nouembrii et malum est mederi coris: natis et posterioribus.

Capricornus est signum mensis decembris. malum est mederi genibus et eorum neruis.

Piscis est signum mensis februarii. Malum est mederi pedibus et neruis eorum et dolibus podagretis huius similibus.

Aquarius est signum mensis Ianuarii. malum est mederi tibis et cruribus.

Zitargia
 Lephalica
 Casus capillorum
 Amphigargia.
 Totū i fronte an̄ & retro
 Omnis calor de humore
 re de ambulatorio & de
 ventositate que vagantur
 de loco ad locum.

Ungues mali

Secundina est quedam
 membrana in qua iacet
 puer in matrice.

Ictericia . siccitas hu-
 mor lepra morphea pa-
 lalis ex frigida causa
 vel calida frigus cōstri-
 ctio pororum.

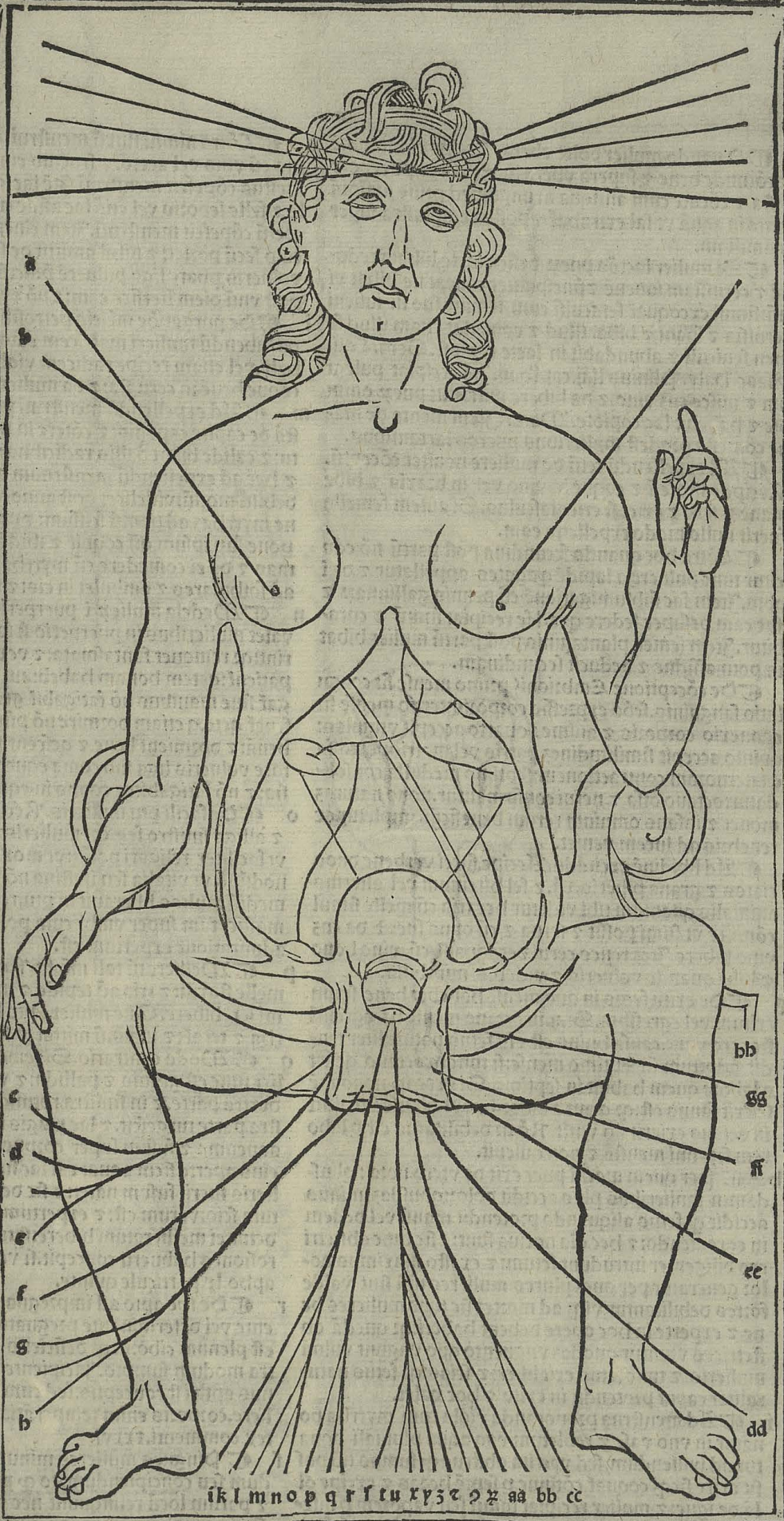
Melancolia
 Mania
 Frenesis
 Menopeya
 In fronte ante et retro
 Emptica.
 Euphonia
 Pleuresis
 Puffis
 Fluxus reumaticus
 Fluxus oculorum

Ungues mali

Sequitur ordinarie in infra-
 scriptis circulis de cōcep-
 tione quō mulier volens
 concipere se habere debeat
 mulier concipere volentes vide-
 at ne matris sit humorosa
 nimis nec nimis sicca
 nec seruida nec nimis fri-
 gida seruato ordine me-
 struali pregnationis nec
 habundans varijs liquoribus
 vel albis s; sanguine
 is & nec plurimis & nec
 paucis sitq; mulier faci-
 lis digestionis et serue-
 tur corpus intemperie.

Diafragma ē pellicula
 diuidens nutritiua a spi-
 ritualibus

Ictericia siccitas humor
 lepra morphea palalis
 ex frigida causa vel calida
 frigus cōstricō pororum

Notanda sunt aliqua signa cōceptionis ipsius mulieris. Primum .n. signū ē
 qd ex pre coitus cognoscit. Si .n. mulier qm fuit in coitu cū viro post coitum
 frigus sentit & dolores in renibus signum est cōceptionis. Itē si color faciei
 ultra modū & s̄m mores solitum est mutatus signū est cōceptionis. Itē si ali-
 qua cibaria cōcupiscit sicut terrā vel carbones signum ē cōceptionis. Itē si
 vis scire virū masculus vel femina ē cōcepta si color faciei ē rubeus leuis
 & venter in dextra pre tūc sit & rotundat & lac de mamillis spissam & bene co-
 cium & digestus exierit & si ponatur sup aliqd corpus bene politus & terius
 & non diuiditur secundum partes sed conglabit tunc est masculus.

a Quando mulier dolet vbera. Recipe plantaginē
z cōtunde bene z supera vbera liga: vel recipe cepe z
pista z cōcute cum antiqua arungia: sed prius arungia
mitte in aquā vt sal extrahat z postea emplastra super
mamillam.

b Si mulier lactās puez deficit lacte bibat medo-
nē z cernisiam iuvenē z pncipaliter caueat ne bibat vi-
nū: simul excoquat feniculū cum semine suo in iuveni
cernisiam z suauē z bibat illud z comedat etiam illud se-
men feniculi z abundabit in lacte copiose. Sera. Coli.
Ysaac. haly. Plinius li. ij. cap. lo. ij. Itē accipiat pulegi-
um z misce euz vino z da bibere nutrienti puez omni
die z habebit lac copiose. Macer. Item menta de ma-
ne comesta prodest mulieribus pueros lactantibus.

c Ad expellendū fetū de muliere noniter cōceptū.
Recipe castoreū z coque in vino vel in bzarā z bibe
mane z sero z eriet si erit masculus. Si autem femella
fuerit nullo modo expellens eam.

d Contra hoc quando secundina post partū nō edu-
citur tunc pulueriza lapidē q agates appellatur z da i
potu. Item fac subfumigationē cū pennis gallinaz z
fac eam desuper sedere q ad se recipiat fumū z cura-
bitur. Item semen plantaginis post partū mulier bibat
in potu assidue z deducit secundinam.

e De cōceptione Embriōis primo mense fit coagu-
latio sanguinis. secūdo expressio corporis: tertio mense fit
connexio corporis z anime: quarto accepit vngulos:
quinto accepit similitudinē patris vel matris: sexto fa-
cit nervorum contractionem: septimo medulla consoli-
datur: octavo ossa z nervi confirmantur. nono naturaz
monet z infans omnium rerum beneficijs impletur ex
tenebris ad lucem veniet.

f Ad libidinē excitādū. Accipe succi verbene duos
ciatos z grana piperis. iij. z sel hircinum vel alterius
animalis quantum tibi videtur hec tria cū melle simul
cōmisce vt sumi possit z serua z cū opus fuerit da euz
vino bibere. Itē renes cervi decoquant cū vino bono
z bibe quando volueris z videbis mirabilia.

g De exitu fetus in quo mense habebat bene suum
exitum vel egressum. Si. n. in octavo mense hz egressū
sic raro vinit. causa huius est ois fetus naturaliter ten-
dit ad ortum in septimo mense: si tunc in octavo gescit
a labore quem habuit in septimo. Si vero in nono mē-
se erit sanus est: qz genuit a laboribus vt dixi: sed si statū
in octavo exierit nō vinit. Rō qz debilitatus est p labo-
rem septimi mensis z non quieuit.

h Per quem modū puer erit de vtero nota: qbus-
dam. n. mulieribus plus accidit dolor: qbusdaz minus
accidit qz fetus aliquando protendit manū vel pedem
in egrediendo: z hec oia nocua sunt: z sic tunc obstetri-
ces diligenter intrudunt fetum: z ex isto maximus do-
lor generatur per quez plures mulieres nisi sint valde
fortes debilitantur vsqz ad mortē sic tunc mulieres be-
ne z experte in hoc opere debent haberi: qz quedā ob-
stetrices vtuntur quodaz vnguento quo vngunt vulnā
mulieris: z tunc fetus erit liber: z scias: qz fetus natu-
raliter caput protendit in exitu z hoc valet.

i Ad menstrua pronocanda viola cum myrrha po-
natur in vno vase z repletum vas aqua pluuiāli pona-
tur ad buliendum: sed vas ita obstrue qz fumus nō pos-
sit exire sicqz coquat cōtinue p septē horas z excipe ol-
lā de igne: z mulier recipiat fumū seu vaporem p infe-
riora qz calidius sustinere potest hoc medicamē facit
etiam ad eas que nunqz habuerunt menstrua. Accipe
absinthium z rutam z decoque i vino: z adde quinqz
grana piperis z bibat.

k Contra nimium fluxū menstrui. Cortex Juniperi tri-
tus cū vino vel aceto: z fructus eius appositus vel cō-
mestus cōpescit menstrū. Itē lac asine sumat cū mel-
le z felle leporis vel etiā lac asine cū ysopto sumptū de-
coctū cōpescit menstrū. Item cinerē rane viridis in sa-
culo secū portet: z nihil amittit de sanguine hir. Et si
volueris pbare liga puluerē pfectū ad collū galline: z
post vniū diem iterfice eam: z nō erit sanguis de ea.

l De purgatiōe mēicis petrosilium potus ipostriū: z
da bibendū mulieri matricem eius bene purgat ysaac.
haly. vel etiam recipe radicem violaz vna euz solijs: z
coque bene in cernisiam: z da mulieri mane.

m Ad expellendū menstrū post partū. Recipe co-
stā de capite caponis: z cōtere in puluerē z bibat i po-
tu: z calide bibat d illis radicibus videlicet. Millefolij
z hec ad expellendū menstruum qz fluit de muliere
debitū modū: videlicet post annos gnquaginta. vel po-
ne myrrhaz ad pomū scissum: z postea claude cōtra: z
pone sup ipsum qz coquit z ibidē assetur: z postea su-
mas z da ei comedere cū myrrha: vel ponat abrotanū
ad sothulares z ambulet in eis: z sanabitur.

n Medela mulier i puerperio verbena illa radix
valet mulieribus in puerperio si ipsam circa se seruaue-
rint: qz remouet fantasmatā: z vexatiōes magnas non
patient: getem bonam habebunt: z infanti si collo alli-
gat sine manibus nō fatigabit grauedine aliquā: sed
frues gete. qz etiam dormire nō pōt habeant circa se ver-
benā: z dormient bene z qescent. similiter si remote eq-
tare volueris liga sub coma eque verbenam cū artemi-
sia: z nō fatigabitur equus in equitando.

o De facili pte mulieris. Recipe radicem. Juscami
z alliga sinistro femori mulieris: z dū facis fac noduz
vt faciliter religari possit: vt mor dū pariet statū soluas
nodū: vt vitalia seu itestina nō sequant. Item hoc re-
mediū multas liberavit in pte. recipe lauri folium z cō-
maficatum super vmblicum pone: z statim pariet euz
admiratione expertum est.

p Mellieratū tali mō fit Recipe vnum coclear de
melle fluxili: z tria aq tepide z misceant isimul sic def
mulieri bibere. Que mulier i pte laborat. Accipiat mir-
rhā z terat: z in vini mittat z sic bibat z liberabit.

q Modo contrario. Si femella fuerit cōcepta mu-
lier tunc est grauis z pallida: z venter est oblongus in
dextra parte. z in sinistra rotundus. z mamilla in sini-
stra parte turgescit. z lac magis indigestum liuidum z
aqueum: z fufum super corpus politum diuidit pars
eius aperte sicut aqua: z si lac sup vrinam eiusdem mu-
lieris fuerit fufum nater: z sic de alijs. Item experimē-
tum scio: verum est: z expertum. Si concepit vel non
datur ei mellieratum bibere: sicut tunc circa vmblicuz cor-
rosiones habuerit concepit. si vero non minime. Hyp.
apho. lx. particule quinte.

r De tpe apto ad impregnandum maxime adueni-
ente vel determinante pregnationem cum corpus non
est plenum cibo: neqz deficiens est cibo: z vino non vl-
tra modum sumpto. Incipiente igitur purgatione mi-
nus apta est conceptio: sed cum minuitur in viro: z mu-
liere. corporis enim temperātia adiunat. Galie. ij. reg.
ter. comment. lxxvj.

s Pingues mulieres minus apte sunt ad pregnan-
dam seu concipiendum: eo qz pudenda non conueniūt
z parum locū relinquunt. nec valde tenues apte sunt.
Si igitur aliquę impregnantur a malis humoribus ex-
purgent. z ad hoc nil melius qz Theodoricon. Nico-
lat et ierapig. et dyamargariton hoc est cum cognoue-
ris in proximo menstrua venire.

t S: ex

1 **C**Si ex nimio calore fit sterilitas quod signat pau-
citas menstruorum cum dolore existens: et ulcera pudendo-
rum: et calor totius corporis dabitur ei que mediocriter
infrigidant et humectant: ut lactucas: maluas: butirus:
portulacas: atriplicem. Si autem os matricis sit aptum
dicta stipita: fomenta: et medicamenta: sicut carnes gra-
natorum lentisci: radix rubi mirtus et galla. Si tunc tor-
queatur matrix curatur cum mollificatione.

2 **C**Ad concipiendum: visum quod in quercu nascitur tere cum
vino: et da ei bibere: et hec deficiente menstruo: et concipi-
et. Plinius lib. xvi. capi. ultimo. in fine. Item vulua le-
poris comedat in cibo. Item aqua decoctionis lactuce
mane da mulieri infecunde: et eadem die ad conceptionem
convertit: et quando est impregnata euomet: et retinere
non potest. Similiter si lermontanum datum apris vel alijs
animalibus ad manducandum quando coire voluerint:
et statim concipient post coitum: et puluis testiculorum
verris datus mulieri post menstrua.

3 **C**Si ex pinguibus humoribus non fit conceptio pur-
getur cum theodoricon et ierapigra: dabitur quoque superius
ritum antidotum in quo mittitur euforbium: piper: et thus. Cum
autem emendatio facta fuerit mensuris bene exeuntibus
comiscantur cessante pregnatione quod si vetustitas conceptio-
nem prohiberet his signis scitur in fractione huius matricis. his
igitur cibis educatur: primo minuat dabitur ei anisum:
cuminum: rutam: anetum: semen feniculi: fenugreci: et
similia.

4 **C**Si vero exclusione matricis contingit impediri con-
ceptionem. Aperiat cum calida. id est cum apozimate in quo
decocta est malua et semen lini: fenu greci: butirus: oleum:
et mel: cum fortioribus et camomilla: in vuluam mitte
terbeatam: vitrum: ficus: cassiam: et sic de alijs.

5 **C**Alia bona de conceptione si mulier vel vir bibat
spumam quam lepus huius circa os quoniam rodit herbam sta-
tim concipiet. Item testiculus dexter mustele teratur cum
unguento ypericon: et cum lana pessarizet et coeant: et
statim concipietur. Item da ei bibere de lacte eque: et il-
la hora comiscere cum ea: et concipiet Albertus ma-
gnus lib. xxij. cap. Equi in fine.

6 **C**Ad dux parum da dragma. quod diptami cum aqua
fenu greci Dial. Plinius lib. xvi. cap. xv. Si nidus yru-
dinis in aqua lotus: collocatus: et bibitus: et fenu gre-
cum appositum cum melle prodest vel diamargariton
bibitum multum prodest. Plinius. xxij. cap. xix. Serapio
cum aqua ciceris vel festelis bibitum et muscelino proba-
tum est. Item lac alterius mulieris bibat et artemisia ad
eius umbilicum ligetur aut ponatur: et statim partus exi-
tum habebit.

7 **C**De facili partu hec est quoniam fetus est mortuus folia
iuniperi cum aqua et melle decocta: et bibita fetu mor-
tuum educunt: et secundam sanguineam post partum eici-
unt baly. Item lac alterius mulieris cum oleo bibitum fetum
mortuum educit. Item iaspis huius bonam virtutem ad fetum edu-
cendum. Item lac caninum cum vino et melle bibitum statim ex-
pellit fetum. Item myrram cum vino bene tritam et calefactam
bibat multum prodest. Auicenna Serapio.

8 **C**Ad probandum virginitatem. Recipe semine portula-
ce: et sparge super carbones: ita ut illa fumum ad se recipi-
at: et si est corrupta videbis mirabilia. vel recipe apium
cum radice sua: et appone capiti ea nesciente.

9 **C**Nota si propter humiditatem conceptio fieri non
potest signa sunt hec: quoniam humectantur in coitu:
menstrua sunt tenuiora: et si multum his sicca fiant dic-
ta superiora membra laborant: et fricentur vomitum
sumant: siccis cibis vtantur os matricis cum stipticis
confortetur: scilicet cum apozimate lentisci myrrae rosee:

balaustie: cimorum rubi: et gallarum: matrice sicca: ta-
men existente contraria humida fiant: sicut balnea vin-
guenta: et huiusmodi cibi humidi vinum temperatum
et paucum.

bb **C**Ad purgationem mulierum que post partum pur-
gari non possunt. Recipe semen lini: et contunde pro opti-
me: et hec decoque cum iuueni arungia: et da ei ad bi-
bendum. Si vulua mulieris ex coitu inflatur sedeat in
aqua in qua malua est decocta et liberabitur. Item si mu-
lier minus luxuriosa fuerit betonicam et solsequium cum
aceto bibat et cessabit.

cc **C**Ad restringendum menstrua seu compressionem
eorundem experimentum verum tres rubus de plan-
tagine hoc est tres radices cum folijs decoque in aqua
fluuiali: et da potare mulieri patienti fluxum et statim
stringit absque dubio. Ad idem aqua rosea potata de se-
ro et mane stringit superfluum fluxum matricis: et hoc
faciat mulier que nimium fluxum patitur per ebdoma-
dam integram.

dd **C**De coitu. Nota quod inordinatus coitus impedit
fetus conceptum: hoc est quando femella cum viro est
in coitu: et si ipse masculus inordinate iacet similiter et
femella: ut si in latere iacuerit super femellam. et vnus
puerum generauerit in vno latere curuum: et in vno pe-
de claudum et tortuosum et causa huius est: quia inordi-
nate processit coitus ab eis.

ee **C**Ut mulier abortiuum non patiatur. Recipe can-
crum fluuiale contere eundem: et da mulieri in vino ve-
teri bibere. Plinius. xxxij. cap. vi. Nota abortiuum dicitur
quod adhuc non est perfecte productum in natura homi-
nis: sed aliquo modo in massam carneam vel materiam
lacteam: illud autem accidit eis quod plurimum: vel quod ma-
teria menstruum corrupta est vel per prauum mo-
tum per quem matrix rumpitur vel per alia mala: et ta-
lia: vel quod frequenter exire laborat in septimo mense.

ff **C**Quomodo fetus nutriatur in matrice. Hippo-
cras dicit mammillas habere quandam colligantiam
cum matrice per quasdam venulas quas abscondit ob-
stetrices: et per illas lac fluit ad umbilicum puerorum
unde falsum est quod dicunt quidam quod puer nutriatur per
os quod sic stercozaret quod falsum est.

gg **C**Ad cognoscendum si fetus in muliere est sanus
vel non si mulieri impregnante lac fluit de mammilla
significat debilitatem fetus: quia lac secundum Aristo. et Hyp-
apbo. huius particule quinterest proprium fetus sic quan-
do fluit de mammilla signum est quod fetus ex eo non nu-
tritur: sic fetus debilitatur. Sed si mammilla est indura-
ta: tunc puer est sanus: et ratio est quia menstruum conuer-
titur in lac: et tale lac vltimus sufficienter nutrit puerum:
et non fluit ex quo oritur feti seu pueri fortitudo.

hh **C**Ad probandum sterilitatem videlicet vtrum
mulier sit sterilis vel vir. Recipe vrinam ambozum in
duo vasa separatim: et in illis surfures fermenteos: et
in cuius vrina vermes fiunt ille vel illa sterilis est. Ad
experimentum sterilitatis. Recipe septem grana ordei
et septem grana fabarum: et septem grana tritici: et po-
ne in ollam: et mingat super ea: et si creuerint infra se-
ptem dies non est sterilis. si autem non creuerint est ste-
rilis. Albertus magnus lib. x. tractatus. ij. capit. i. pro-
pe finem.

ii **C**Ut mammille non crescant. Recipe herbas que
vocat vuidinaltem: et contunde bene et super mam-
millas pone. Item recipe papauer: et decoquas in aqua
pluuiiali: et intingas lineum pannum et suppone mam-
millas per tres dies: et hoc quanto calidius susti-
nere potest.

b ij

¶ Sequuntur problemata de membris generatiōis de matrice: z testiculis seu de secretis mulierum.

Quare animalia coeant. Rñ. f3 Ari. q. de aia sup illa littera naturalissimū opoz. z c. q. pp observa tionē spē: qz si coitus nō esset oēs spēs dudū de fecissent. **¶** Quid sit coitus. Rñ. fm Auerroym qz coitus est iectatio ma ris z femine p infra de putata a nā ad esse speci ficatū z pseruādus: ergo dicit theologi qz qñ coi tus sit pp gñationē sibi similis: tūc nō est marie pecca tū. **¶** Quare coitus tpatus sit valde ueniēs. Rñ. fm Aui. tercio canonis z cōstantinū in suo libro de coitu: qz pmo coitus alienat corpus aiam exhilarat: iram re mouet: caput z sensus pfortat: z aufert multas egritu dines melancolicas: qz expellit fumū spermatis a cere bro z expellit materiā apostemosam: z ergo fm Aui cennam vbi supra ex dimissioe coitus est tenebrositas oculoꝝ z vertigo capitis: vnde sperma viri vltra debi tū tps retentū puerit in venentū. **¶** Quare distēpera tus coitus z nimis assiduus sit valde nociuus. Rñ per p̄dictos: qz destruit visum: corpus ericcat. qz dicit Ari. in lib. de gñatiōe aialiu. Luxuria est emissio pura hūi ditatis z cerebz psumit vt exptū est: inducit ēt febres acutas f3 Auiennā z maxime abbreviat vitā. f3 Ari. de longitudine z breuitate vite. z Albertus idēz decla rat de passere qz ppter nimū coitū viuūt tñ tres annos. **¶** Quare vt p3 p sensum mulieres p coitū sunt fortes z multū formose. Rñ. p Ari. qz calor: spmatis qz expelli tur a viris p coitū in eis recipit q calor: h3 ista operari. **¶** Quare melācolicis z colericis vltra alias cōplexio nes vniuersaliter magis noceat. Rñ. p3 eos multū eric cat cū per se sint sicca. ergo eis ethicā inducit. **¶** Qua re flegmaticis z sanguineis. vt dicit Aui. valet coitus qz in eis est multū de tali materia qz necessario expelli tur a natura. **¶** Cū aristoteles dicit qz omne aial pin gue sit pauci spmatis z seminis qz nutrimentū trāsit in pinguedinē: z ergo dicitū aristotelis intelligit de ericio qd modicū h3 spermatis: qz totū vadit i spissitudinem. **¶** Quare femelle oium bzutoꝝ nō appetunt coitū post ipregnationē. Rñ. fm albertū qz tunc matrix est firma clausa z menstrua tūc sunt retenta. ergo ēt tūc retinet appetitus. **¶** Quare tūc mulieres z eque post impreg nationē appetant. vt dicit Ari. viij. de aialibus. Rñ. d mulieribus. fm Salienū recordabant z armabant ad coitū: z qz mulieres recordant ad delectationē in coitu pcedente post ipregnationē appetūt. S3 de equa rñde tur qz est aial valde multū comedens z digerens: z er go multū seminis h3 z menstrui in ea generant: z ca lesfaciens vuluā appetitū z libidinē ducit. **¶** Quare re pleto corpore nō est coeundū. Rñ fm ari. qz phibet di gestio. **¶** Quare nō sit bonū ventre famelico z mani co. Rñ. qz tūc nutrimentū debilitat z raro factū pcreat membz. **¶** Quare nō sit bonū post balneū imediate. Rñ. qz tūc pori adhuc sunt apti: z calor p totū corpus dispersus: z ergo coitus sequēs balneū multū frigescit. **¶** Quare post vomitū z solutionē ventris minime va leat coitus. Rñ. qz valde piculosus est habere duas pur gatiōes. **¶** Quicū qd sit tempus aptissimū ad coitus. Rñ. digestiōibus celebratis: scilicet spaciūz mediū iter

mediā noctē z aurozā: qz fm Cōstantinū valde sanus est dormire post coitum. **¶** Quare aialia agrestia sunt valde furibunda ante coitū vt bzuta: vt p3 de coruis: qz tūc maxime crocitat: z de asinis qz tūc maxime solent insanire z discernere. Et dicit etiā Cōstantinus aucto ritate hyp. Rñ qz tūc oia mēbra sunt accensa ex appe titu venereo: z natura laborat ad expellendū supflus que icensio disponit ad iram: z ad furozē: vt p3 p arist. in pemio libri de aia: z ergo post coitū statim fiunt mā sueta z mitigata sicut agnelli. **¶** Quare hoies tpe coi tus ēt nō fremant. Rñ. qz verecūdia que fm ari. est pri ma sensus rōnis nō dimittit: s3 tamē vt p3 sensibili ois vir tpe libidinis: z coitus magis dispositus est ad iraz q3 alio tpe. **¶** Quare in coitu fit tanta delectatio. Rñ. qz coitus est opus despectū in se in tantū malum ita qz oia aialia abhorrent ipm: z si nō esset tanta delectatio in eo. ergo nā in tali delectatiōe igeniose egit. **¶** Qua re decisio seminis tpe coitus facit delectationē. Rñ. f3 arist. q. de aialibus. delectatio causat ex cōicatione que nientis cū pueniēte que bene est in p̄iunctiōe seminum pp eozz dispositionē adiuicē. Aliter tñ. z melius: z na turaliter: z qz semen qd decidit est talis sic sua calidita te facit titilationē in virga virili: z qz talis virga est ve nosa: ergo ex hoc magna delectatio recipit. **¶** Quare frequenter coeuntes nō habent tantā delectationē: s3 raro coeuntes pp tres causas. rñ. p̄io qz seminis mea tus est bene largus z amplus: ergo semē ibi facit mea tū cuius meatus facit delectationē. Scda cā est qz i ta libus loco seminis aliqui emittit sanguis crudus z idi gestus vel alia mā aquosa: z hec nō est calida: ergo nō facit talē delectationē. **¶** Utz in viris vel in mulieri bus sit maior delectatio in coitu. Rñ. fm dicitū medico rñ. qz maior est in viris intensiue gñaliter semen eozz est calidū. S3 maior est in mulieribus extensiuē: qz p̄ p̄iū semen emittunt z aliud recipiunt: z ergo delecta tio coitus est minor: vt dicit Arist. viij. ethicoz. z i p̄n cipio de aialibus. **¶** Quare pisces etiam nō coeūt cuz nullus piscatorum vidit eos coire. vt dicit Arist. in. ij. de generatione animalium. Rñ. fm Arist. ibidem qz immo vere coeunt: sed qz eozum coitus velox est: ergo non percipitur per visum. **¶** Utrum coitus possit fieri per os: vt dicunt quidam de cornicibus qz rostris suis deosculando coeunt z concipiunt: vt dicunt quidam d mustela qz cōcipiat z pariat per os. vnde Arist. argu it ita. quicquid intrat per os hoc intrat in stomachum z digeritur: sed si coitus fieret per os: tunc digerendo consumeretur nec ad matricem perueniret. Sed beata virgo concepit per aurem hec non fuit naturaliter: sed miraculose. **¶** Queritur vnde generetur semen viri z qz sint hic opiniones opposite medicozum z philoso phozum: sed dicendum est qz humor superflus conue niens digestionibus viri z mulieris assimilatus. z ab anima sigillando fusus diuersis formis z figuris. sed alij dicunt qz sperma sit ex cerebro fustum: z decoctio ne dealbatum: z ergo secundo de generatione anima lium debet concipi quod est superfluum humidū multū quod vt sanguis per totum corpus distribuif. **¶** Qua re semen viri sit album cum tamen semen mulieris sit rubeum. Rñ. qz melius decoctum est: z qz in testiculis dealbatur quozum caro est alba vt in mammillis. **¶** Quare fluxus spermatis non sit mensurabilis tem pore sicut menstruum. Rñ. quia ipsum non est veneno sum vt menstruum: ergo natura ipsum non reijcit: sed ad generationem seruat: aliter respondeo quia non ge neratur in tantam quantitatem in viris: vt menstruum in mulieribus: ergo menstrualī impulsione non idiget. **¶** Utrū

Utrum sperma decidatur a membris vel ab humo-
ribus. Respondeo qd aliqui dicunt qd a membris z p-
bant: quia videmus qd pater claudus generat clauduz
filium: z pater truncatus generat truncatum filius pa-
ter habens cicatricem generat filium cicatrizatum. vt di-
cit Aristo. de partu animaliu: z hoc no fieret nisi decisio
fieret a membro. scdo rñ. fm veritatem qd decisio fit ab
humoribus: qd fit ab vltimo nutrimento: mo nutrimen-
tu no est mebrz vel mebroz: sed e humor: sed quid ip-
si de patre truncato z filio. Rñ. fm Aristo. in. ij. de gna-
tione animalium. qd fit propter imaginationem matris de
claudo patre existente in coitu qui generet claudum fi-
lium: vt ps. **Q**uare imaginatio matris de claudo ge-
nerat claudu filiu: vt dr qd vna mulier imagiabat vnu
ethiopo depictu in lecto suo z cocepit ethiopo. Rñ. fm
Aristo. qd imaginatio de claudo facit homine clauduz:
z de lepra facit hoiem leprosus sic in pposito viri ima-
ginaria est superior: formatiue fet: ergo pcepit sibi fo-
re talem filiu quale fuit imaginata. **U**truz semen viri
ingrediatur in nam vel in matricem fetus. Rñ. primo
fm medicos qd sic: qd tam semen patris qd matris itrat
substantia embionis fetus z pbat qd aliter materia z
efficiens coincident qd est contra Aristo. ij. physicoz. ij.
psequencia ps: qd semen viri est pncipiu effectus illius:
puta vt domificator domus. Item ex alio eadez est ma-
teria nutrimenti z generationis vt ps scdo de anima. p
Ari. qd eisdem sumus z nutrimur. Sz sperma no dicit
esse materia nutrimenti. Sz auerroyz in libro Colliget:
ergo nec generatiois: vnde z fm veritatem est sciendu
quando semina ambo claudunt in matrice: tunc semen
viri disponit semen mulieris ad receptione anime quo
facto couerit in fumu: z exhalat per poros matricis:
z sic patet qd soltu materia menstrui est materia fetus.
Utruz semen viri vel mulieris sit animatu. rñ. phisice
z medicinaliter qd no format animatu: sz virtualiter: qd
mediante spiritu sibi intrinsecus qui est datus operat
vitam. **Q**uare matris ita auide trahit semen viri: vt
dicit auerroyz in lib. Colliget: qd vna puella sedena in
balneo: vbi vir pus spermatazauit cocepit z ipregnata
fuit ex cotractioe seminis. Respondeo sz auerroyz qd
ibi matris a tota materia: z forma specifica attrahit ipz
ad ppriam pfectionem. **Q**uare mulieres habent se-
men rubeu: scilicet menstruu. Respondeo qd est supflu-
um scdo digestiois qd celebrat in epate z par est mem-
bru rubeu: z ergo ipsum similiter est rubeu. Aliter re-
spondet qd menstruu est sanguis corruptus z indige-
stus: ergo hz colozem sanguinis. **Q**uare menstruu
quarunda muliez fit liuidu vt cinis. Rñ. aliqñ pp infi-
mitate aliqñ pp nimia frigiditate z terrestreitate: aliqñ
pppter sui aduersione. **Q**uare in mulieribus generan-
tur menstrua. Respondeo p omnes medicos z philo-
sophos: qd frigide respectu viroz: ergo totu no possunt
couertere in sanguine: z ergo multa pars transit i men-
struu: z dicit a mense qd omni mense a muliere debite
etatis z sana expellit: z dico debite etatis: qd ante. xij.
annos no fluunt. z dico sana: qd alique mulieres ifime
no patiunt menstruu. **Q**uare menstrua fluunt z ex-
pellant a mulieribus. Respondeo qd est materia vene-
nosa: qd dicit Ari. pmo de generatioe animaliu. si men-
struu cu fluit tangit arbores vel ramu crescent arefcit.
Item aristo. dicit si canis gustauerit de menstruo tertia
die rabidus efficeret: z ergo natura omni mense expel-
lit a mulieribus: ergo retentiu in mulieribus vltra tem-
pus debitu facit mola. fm Aristo. z inducit sinopes z
ertases passioes z ifirmitates. **Q**uare ante tredecim
annu no fluunt menstrua. Respondeo qd iuuenca

le sunt: z adhuc valde calide sunt ita qd bene digerunt
totu cibi: z ergo menstrua no generant ante illud tem-
pus z p cosequens no expellunt: z hoc est verum nisi
malicia vel bonitas coplexiois ipediat. **Q**uare mu-
lieres vetule post gnquaginta annos no patiunt men-
strua. Respondeo qd tuc sunt steriles. Aliter z melius.
Respondeo qd tunc natura debilitata est: z non potest
ipsum expellere: z ergo cōgregant in se materiam ma-
lam: ita qd efficiuntur imunde qd suo anhelitu inficiunt
pueros: z ergo catarrus z tussis in eis humidat z alia
multa mala: z ergo fm cōsiliu medicoz summe absti-
nendu est a vetulis. **Q**uare mulieres sunt ita vene-
nose z non inficiunt seipsas. Respondeo qd venenu no
agit in seipsum sz in aliud obiectu. Aliud rñ. z melius
qd mulieres cōsue sunt in tali materia: ergo eis no no-
cet: qd dicit Albertus: qd quedam puella que ad etu du-
cebatur in Colonia comedebat omnes araneas: z fuit
ei cibus aptissimus: z Aristotiles de regimine pncipiu
ad Alexandru de puella que nutrita fuit veneno z a re-
gimine indie Alexandro missa fuit. **Q**uare mulie-
res ipregnate no patiunt menstrua. Respondeo qd tuc
menstruu transit in lac: vñ nutriat puer: z sz si mulier
ipregnata patit menstruu: hoc est signum abortiois.
Quare mulieres lactantes pueros: no patiunt men-
strua. Respondeo vt iam qd menstruu transit in lac: z
dicunt medici qd mulier ipregnata lactans aliud destru-
it puez in vtero z illu extorreat qd nutrimentu qd vni
deberet no potest sufficere duobus: z maxime si ex alio
viro sit ipregnata. Plinius libro septimo capitulo deci-
mosexto in pncipio. **Q**uare quedam mulieres non
lactantes: nec ipregnate no patiunt menstrua. Respon-
deo ex grandi infirmitate: scilicet ex defectu virtutis ex
pulsue. vnde fm medicos in tali casu bene hz minuere
de saphena idest vena apud collum: qd hec vena incisa
menstrua nimia influentia cōstringit z ipsa retenta ad
fluxum perducit. **Q**uare in pms tribus mensibus
menstrua adhuc mulieribus fluunt. respondeo qd pro-
pter puitatem z nouitatem adhuc no premunt: qd ad-
huc possunt sumere tanta mam. **Q**uare oculus mu-
lieris menstruose inficit speculu: vt dicit Aristo. de som-
no z vigilia. qd nubes sanguinee generantur in specu-
lo. respondeo valde naturaliter qd propter tales modu
quando menstrua fluunt in muliere: tunc fumus vene-
nosus resoluitur ab ea qui ascendit caput mulieris pe-
tens ibi exitum: z ergo tunc mulier dolet caput coope-
riens ipsum multis velis z peplis: z quia oculi sūt po-
rosi: ergo ibi petit exitum ille fumus z inficit oculos.
ita qd vene sanguinee apparent in eis: z oculi sunt gut-
tulosi z lachrymosi: z sic aer contiguus oculis ab o-
culis inficitur: z ille aer iterum alium vsqz ad speculum
obiectum: z quia tale mundum est z politum. ideo fa-
ciliter inficitur: z ergo dicit Auicenna qd oculus mulie-
ris menstruose proicit camellum ad foueam. **Q**uare
femelle brutorum: scilicet piscium z volucrum non
patiuntur menstrua. respondeo per Aristo. z Alber-
tum qd in grossilibus menstruum transit ad pilos: z
piscibus ad squamas z auibus ad pennas: z quicun-
qz vult considerare bene potest cognoscere qd inter bru-
ta animalia femelle frequentius sunt hirsute qd masculi
z piscium femelle magis squamose z auicularum fe-
melle magis plumose. **Q**uare menstruum recipit
nomen a mense. Respondeo qd mensibus spaciū te-
poris mensuratur: z motus lune: z quia luna motu
suz perficit i. xxix. diebus z octo horis modo luna ha-
bet dominium super humida in secundo metheozozuz.
per aristo. z in posterioribus: vbi dicit nulla crescit in

fine lune: et quod menstruum est humidum: ergo a mente
 facit denominationem vel capit. Dicunt enim rustici quod
 omne humidum crescit in luna crescente et ipsa decre-
 scere decrescit. **Quare** quedam mulieres patiuntur diu-
 tino fluxu et quedam brevius ut in sex diebus et quedam
 in septem diebus: prout autem per tres ut frequenter in iuue-
 nibus. Respondeo quod sunt frigidiores: et in eis plus
 generatur de menstruo: et longiori tempore expellitur: sed alie
 sunt calidiores: ergo in eis pauca generantur. **Queri-
 tur** ubi reservantur menstrua ante fluxum. Dicunt aliqui quod in
 matrice: sed illud auerroyus in libro Colligit. reprobatur et
 dicit matricem esse tantum locum generationis: sed tale menstruum
 nihil facit ad generationem: ergo respondeo sicut dicebat
 de fluxu emorroydaz et est quedam vena circa spinam dor-
 si et reservat ipsa menstrua: et huius signum est quod mulie-
 res habent isto tempore maximas punctiões in dorso
 propter expulsionem eius a natura. **Curum** menstruum
 de quo generatur fetus et quod omni mense expellitur sit idem.
 Respondeo quod non quod ipsum est ipsum et indispotum ad
 generationem: sed primum est valde purum: et dispositum ad ge-
 nerationem sicut sanguis est valde clarus et aptus gene-
 rationi. **Quare** mulieres tempore menstruum impre-
 gnate generant pueros leprosos et ibecilles. Rñdeo quod
 ut patuit quod hec materia est venenosa modo per philoso-
 phum in libro de causis similitudo cause relucet in effe-
 ctu. **Quare** mulieres vniiformiter in eodem tempore men-
 sis non patiuntur menstrua: quod quedam in novilunio. quedam
 in plenilunio. et quedam in defectu. Rñdeo quod hoc est pro-
 pter diversas complexionem mulierum: unde sunt omnes mu-
 lieres respectu virorum sunt flegmatice: tunc iter se est vna
 magis sanguinea: et sic de alijs. Modo lunatio quolibet
 habet quattuor quadras: et ille habent quattuor complexionem
 nes. Prima est sanguinea. Secunda colerica. Tertia me-
 lancolica. **Quarta** flegmatica. **Quare** mulieres
 sanguinee patiuntur in prima quadra sanguinea. Rñdeo
 secundum Galienum in libro aphorismo. et secundum Gilbertum in sex
 principia. tale additum tale facit ipsum magis tale talis:
 ergo quadra lune sanguinea augmentat sanguinem: ergo
 tunc sic expellitur. Quia nova luna requirit iuvenes mu-
 lieres que sunt magis sanguinee iuxta versus. Luna ve-
 tus veteres: iuvenes nova luna requirit. **Quare** ut fre-
 quenter omnes patiuntur in fine mensis seu lune men-
 strua. Rñdeo quod est propter defectum lune: ergo eius fri-
 gidas operatur frigiditates mulierum: et sic patet ut breviter
 ista questio. **Quare** mulieribus ille fluxus magis sit
 in hyeme quam in estate: ut ipse sciunt. Rñdeo quod in hyeme
 operatur ad membrorum augmentum: sed in estate per sudores
 multum de tali consumitur. ergo tunc minus fluunt.
Quare in tali fluxu mulieres patiuntur dolores. Rñdeo
 quod est consimilis dolori sanguine proiectionis urine gut-
 tatum et paulatim: quod sicut stranguria fit ex potu indige-
 sto vias urinales multum subtiles ledit. ut fit post bal-
 neum. Sic materia menstrualis que est terrestris et indi-
 gesta multum vias per quas transit offendit. **Quare** post
 fluxum menstrui facilliter mulier concepit. Sed hoc est verum
 quando est coitus cum viro. respondeo quod tunc est melius dispo-
 sita ad concipiendum: quod tunc est mundificata a mensuris
 ad generationem non requisitis: et ergo pauca inveniuntur
 steriles et infecunde sed sunt multum prolifative: ut legitur
 in Exodo. Cum iudei essent in Babilonia quod in brevi tem-
 pore augmentabatur super babilonem. Non fuit alia ratio
 quod veri iudei non coeunt cum eis nisi prius sint purificate
 et mundate a menstruo: et tunc sunt apte ad concipien-
 dum. **Quare** colores mulierum menstruosarum mu-
 tantur in palliditatem. respondeo quia tali tempore re-
 cedit calor ab omnibus membris et vadit iuuando na-

turam ad expellendum menstrua. **Quare** privatio
 caloris in facie facit palliditatem. Rñdeo quod menstrua
 sunt crudi humoris: ergo ipsis fluentibus habet disco-
 lorare faciem et pallidare. **Quare** menstruantibus ab-
 horrent capere cibum. respondeo quia natura plus la-
 borat ad expulsionem quam ad indigestionem: ergo si ca-
 peret cibum crudum remaneret crudus. Et crudus ab-
 horreret crudum. **Quare** viri coeunt cum mulie-
 ribus menstruosis efficiuntur rauci. respondeo quod vir il-
 le per anhelitum ad membra specialia et instrumenta
 vocis attrahit aerem a muliere infectum: qui aer attra-
 ctus facit raucitatem. **Quare** aliquae mulieres sunt
 steriles: et non concipiunt. respondeo secundum medicos quod
 propter multas causas. aliquando ex parte viri: primo
 ita quod frigide nature est vir tunc suum semen est ine-
 ptum generationi. Secundo quia semen eius aquosius
 et statim a matrice fluit non faciens ibi moram. Ter-
 tio propter brevitatem virge virilis vel ineptitudinem
 quia tunc semen non progreditur ad locum debitum.
 Quarto quia semen viri et mulieris sunt indispotita:
 ac si vir melancolicus esset: et mulier flegmatica. Ari-
 stotele in primo de generatione animalium: et secundo
 de anima. sicut agens et patiens debet esse proportio-
 nata. alias actio impediretur. **Quare** mulieres pin-
 gues raro concipiunt. Respondeo quia habent matricem
 lubricam a qua semen receptum elabatur nec reti-
 netur. Aliter respondeo et melius quia mulieres pin-
 gues habent officium matricum valde strictum quod
 semen impedit intrare: et cum intrat tunc tarde intrat:
 ita quod semen in tempore eodem infrigidatur: et ineptus
 fit generationi. **Quare** mulieres valde calide raro
 concipiunt. Rñdeo quod semen extinguitur in eis et consumitur:
 ac si pauca aqua ad magnum ignem fundere: et ergo
 videmus quod mulieres maxime colentes appetitum lasciu-
 ue et libidinis maxime concipiunt. **Quare** meretrices
 et non concipiunt. Rñdeo quod per diversa semina earum instru-
 menta concipiendi obfuscantur: et lubricantur: quod semen earum
 non retinet. **Quare** ut dicit experientia Alberti: mu-
 lier bibens saluam coctam cum vino albo anno illo non concipi-
 pit. Rñdeo quod salua est multum frigida et frigiditas ut patuit
 impedit concipiendum. **Quare** mulus sit sterilis quod non concipi-
 at illud per plenam multum laborat aristotele in de gene-
 ratione animalium improbando Empedoclem et Democri-
 tum et tunc ponit positionem ipsam dicens quod generatur mu-
 lus ab equo et asina modo equus et asinus sunt animalia
 sterilia: ergo generatum ex ipsis efficit totaliter sterile.
 Alia ponit Aristotele rationem quod semine equi est valde calidus ut
 probatur pulchre: sed semen asine magis est frigidum: ergo
 quando ista semina admiscuntur ex eis generatur mulus bene:
 hec sunt monstra diuersa generationum in animalibus diuersarum
 specierum mulus ex asino et equa: et contrario burdo ex
 equo et asina: prout ex capris et porcis: thirus ex oue et
 hyrco: mustiria ex capra et ariete. Sed que ficta centau-
 rus ex hoie et equa. Monicentaurus ex homine et asi-
 na. Jte et hippocentaurus ex hoie et equa. **Quare** quedam
 mulieres concipiunt masculos. Rñdeo quod Constantinus et Ari-
 stoteles quod semen cadit a dextro testiculo ad dextram partem ma-
 tricis: tunc generatur masculus: quod hec est pars calida: et
 ergo secundum Albertum calor operatur ad masculinitatem: et er-
 go secundum Albertum. Dextra pars ventris magis tamen est
 signum masculi in utero. Sed alij respondent cum se-
 men patris vincit semen matris: tunc generatur ma-
 sculus. Sed cum semen matris vincit semen patris tunc
 generatur filia. **Quare** quedam mulieres concipiunt fe-
 mellas. Rñdeo quod semine cadit ad sinistram partem matris quod est
 frigidum ratione splenis adiacentis quod splen operatur femininitatem.
Quare

Quare ut expr^o est Alb. mulier iacens in dextro latere post coitū p̄cipit masculū. i. sinistro femellā. rñ. s̄z eum: qz mēstrua reclusa fluūt ad illā p̄tē m̄ricis i q̄ iacet mulier: z talis fet^o format. **Q**uare mulier hēat m̄ricēs. rñ. s̄z Auer. in lib. de Colliget: qz est locus p̄p̄ius ḡno nis: z est situata in mediū mulieris sicut cloaca in medio ciuitatis: z sic ad cloacā fluūt imūdia ita ad matricem p̄fluūt sanguis mēstruosus z imūdnus. **Q**uare aliq̄ mulieres parunt filios graciles: alie breues z spissos. Rñdeo s̄z Auer. vbi supra: z ē s̄z Sal. qz puer format s̄m q̄titatē matricis: z que h̄nt matricē longā z strictā ēt pueri erūt longi z stricti z graciles: sed aliq̄ que per oppositū: s̄z z pueri per oppositū generantur. **Q**uare aliq̄ mulier plures p̄cipiat pueros: aliq̄. s̄. gemellos. respō. s̄m Arist. in lib. de humana nā. in matrice sunt septē cellule z receptacula seminis: z tot generaliter p̄nt generari pueri in quot cellulas peruenerit semen: z si diuisus fuerit: sed tamen tres sunt in dextro latere in illis p̄nt generari. Similiter tres alie sunt in sinistro latere in quibus p̄nt generari tres filie seu femelle: sed z alia est in medio eorum vbi autentici dicūt generari hermofroditum id est hoīem habentem vtrū qz sexum. s̄. vuluam z virgam: z ergo si pariet vltra septem pueros hoc potius miraculosum est q̄ naturalr. **Q**uare gemelli sunt hoies semi nō ita fortes s̄c aliq̄. vt dicūt leges ipsos in duello reputādo p̄ medio hoīe. Rñ. naturaliter qz semen z mā que deberet transire in vnu puez tñ hoc transit in duos: ergo ex hoc debilitatur: z aliquando non diu viuit vel frequenter moritur. **Q**uare vt dicit Arist. impossibile est gemellos ēē diuersi sexus: z ita qz vnus sit masculus z altera femella s̄z sp̄ due vel tres masculi: due vel tres femelle. Rñ. naturalr nō est possibile qz vna ps semis cadit ad dextram partē matricis: z alia in sinistram partē: sed semper cadūt ad vnā p̄tē dextrā vel sinistram. **Q**uō ḡnatur hermofroditus. Rñdeo per talem modū qz in matrice sunt tres cellule principales vna in dextro: alia in sinistro: tertia in medio in qua dicunt semen clausus generari hermofroditū per talem modū qz natura semp̄ intendit generare masculū: z nūq̄ femellam: qz femella est vir occasionatus z monstrū in natura: vt p̄z in libro de animalibus: s̄ q̄q̄ formatur masculus quo ad oia mēbra p̄ncipalia: sed tandem propter indispositiones materie: z inobedentiā qualitātū seminis nō possunt perficere masculum: tunc ḡnat femellam: z ergo dicit qz hermofroditus sit impotens z membro virili: z d̄ h̄ patebit. **Q**uare natura non generat duo mēbra virilia vel duo feminea: sed vnum virile z aliud muliebre. Respondet qz in natura ponetur frustratio: quod ē cōtra Arist. p̄mo celi z quarto metaphysice. quia de^o z natura non facit frustra. **U**truz iste sit habendus p̄ viro vel muliere videtur qz consideranda est quātitas vnius membri super alterum: z dicit considerare s̄z qz membrum sit potēs in actu venereo: z sic s̄m muliebre tunc est mulier: si s̄m virile tunc est vir. **U**truz talis d̄z baptizari in noīe viri vel mulieris. Rñdeo qz nomine viri nō noīa iponuntur ad placitum: ergo s̄m digni^o debet imponi: modo vir dignior est muliere: qz oē agēs p̄stātius est suo passo: vt patet per Arist. iij. de anima. **U**truz ipse debet stare in iudicio loco viri vel mulier. rñdeo s̄m viam iuris qz p̄mo debet iurare ante q̄ mittatur ad iudicium quo membro possit vti: z s̄m hec est admittendum z si vteretur ambobus mēbris: s̄z tñ occasionem ipse esset cremandus z sic semper querit p̄ bleuma. vtrū possit p̄cedere ad sacros ordies. Rñdeo

s̄m iam dicta. **Q**uare nā facit monstrum: vt patet per Arist. ij. phys. quod sic nāz p̄uatur suo sine mōstrum: vt patet per Aristotelem ex indispositione materie vel effectū sit constellationis specialis: vt temporibus Alberti in Colonia generabat puer ex applicatione lateris dextri omnes sere aperiebantur: z applicatione lateris sinistre ecōuerso claudiebantur. Item Albertus dicit qz in quadam villa vacca peperit filium semihominis: tūc rustici suspicabant d̄ pastore coisse cū vacca volebant eum cremare. Sed astrono. dicit veritatem non fuisse. Itē vba Alberti nos vidimus equus h̄nt mensi pedes an̄riores: posteriores porrabat circa collū: z os nō terit sup terrā. Itē hec vba asserere Albertū nos vidim^o bicorpoz z corpa in nullo iūcta erāt nisi in dorso z hēbāt duo capita q̄tuor brachia: als z q̄tuor pedes z ibāt ad quācūqz partem vertebantur. **I**tem verba Alberti narrauerunt nobis q̄dam sūcere digne qz viderunt talem hoīem in quo erāt duos homines coniuncti in dorso: z vnus fuit iracundus: z alter mansuetus z vixerunt duos annos vnus prius moriebatur: alter tandiu vixit donec ex fetore fratris moriebatur. **Q**uerit quō hoc fit. Rñdeo per talem modū cū semen fūdīt ad cellulas per ḡnōne duoz gemellor: tunc p̄tingit qz iterficiū z pellis medianas iter illa duas cellulas rūpat z sic semina p̄fluūt: z ita in dorso ramificant: z coniungunt habentes dua capita distincta. **U**truz hec sit vnus hō vel duo. Rñdeo s̄z Arist. z respiciēdū est ad cor. vñ qui duo h̄nt corda duo sunt hoies. **Q**uare aliq̄ generatur puer cum magno capite vel cum sex digitis in vna manu vel quattuor tantum. Respondetur s̄m Albertum super secundo phys. corum qz propter superfluitatem vel defectū materie. Unde quando materia superfluit: tūc generatur caput aliquando magnum vel sex digiti in manu vel in pede. Sed quando mā deficit: tunc aliq̄ generatur mēbrūz minus q̄ deberet esse. Aliq̄ generatur mēbra pauciora q̄ deberēt esse: z hec Albertus z Auer. distinguūt in scōo physicozum. de quātitate continua z discreta. **Q**uare ex inordinato coitu: scilicet laterali vel stationario sepius generantur pueri indispositi z menstruos. Rñdeo: qz tūc semen iordiate locat in matrice: s̄z iordinate formantur: vñ aliq̄ generant gibbosi pueri z q̄ plures defect^o h̄ntes. **Q**uare mulier sit monstrū: z d̄ qz nō sit hō. Rñdeo ex secundo phys. oē occasiōatum est mōstrū: sed mulier est vir occasionatus: ergo ē mōstrū: pbatur minor: qz natura nunq̄ itendit generare femellam: sed semp̄ masculū. Sed qz natura femellam ḡnat hoc est causaliter pp̄ m̄ae dispositionem: z in obedientiam. vt dictū est. **Q**uare quidam puer totaliter assimilatur patri: z quidam totaliter matri. respōdetur quod quando semen matris vincit semen patris: tunc puer totaliter assimilatur matri. Si autem semen patris vincit semen matris: tunc totaliter assimilatur puer patri. Sed si semen in parte vincit: z in parte nō: tunc in parte puer assimilatur patri: z in parte matris: sed si menstruum z materia fetus trahit ad se semen operationis spermatis: tunc erit similitudo ad matrem: z potest esse temporaliter: aut in membro principali: z non in secundarijs: tunc puer erit similis in complexionē cordi z sexui. Sed in alijs membris patri: aut econuerso etiam puer erit similis in complexionē: z corde patri: z in alijs mēbris similis matri. Et sic videmus pueros aliquos fratres multū assimilare patri: z alios etiam videmus pueros totaliter matri assimilari: z alios totalr p̄ri: z alios p̄ri matris: z p̄ri p̄ri.

Quare

Quare pueri vt frequenter assimilantur magis patri
q̄ matri. Respondetur q̄ hoc est propter imaginatio-
ne matris z dispositiōem patris in coitu. **Q**uare pue-
ri vt frequenter assimilantur auis z atavis q̄ propin-
quis parentibus. Respondetur per Aristotelem quia
virtus auorum est impotentia in cordibus parentū ge-
nerantium. aliquando propter similitudinem nutriti-
ti: z tunc fetus formatur in similitudinem aliquorum
auorum. **Q**uare vt dicit Aristoteles similitudo pue-
rorum ad auos non extendit se vltra quattuor genera-
tiones. Respondetur s̄m Albertus quia omnis virtus
quattuor gradibus mensuratur: ergo generatiua. Sed
Aristoteles dicit q̄ aliquando puer assimilatur auo cu-
ius a populo z seculo nō est recordatio. **Q**uare pue-
ri sunt de diuersa dispositione: quadam magis dura z
quadam magis molli. Respondetur q̄ propter domi-
nium diuersorum elemētorum: z quia ossa fiunt ex par-
te menstrui magis terrestri: ergo semper dominatur: s̄
medulla z cerebrum de parte eius magis aquea: sed
spiritus vitalis naturalis z animalis ex pte magis ae-
rea: z calor naturalis ex parte magis ignita. **Q**ua-
re fetus successiue fit fortior. respondeo quia in primis
sex diebus semina habent colorem lactis: sed in nouas
sequentibus ab illis sex diebus: tunc semina habēt co-
lorem rubeum: quia tunc transmutantur in naturā san-
guinis spissi z coagulati non fluentis. sicut massa car-
nea: quia ex propinqua dispositione ad carnem: sed in
xij. diebus post illos. ix. sequentibus illa materia cōde-
satur z solidatur vt possit recipere organizationem z
formationem: quia res nuda non tenet impressionem:
vt patet per Aristotelem. ij. de anima. z sic singulis die-
bus vsq; ad partus aliter disponitur: sed quomodo per
singulos mēses regat a planetis hoc est in lib. Boetij.
Unde nota s̄m Galienus in primo mēse fetus fit pur-
gatio sanguinis. in secundo mēse expressio sanguinei
corporis. in tertio formantur vngule z capilli. in quar-
to mouetur fetus: z ergo tunc mulieres nauseant. i. q̄
tunc recipit similitudinem patris z matris. in sexto
nervorum constrictiones. in septimo ossa formantur. in
octauo natura incipit mouere ad exitus z fetus dei be-
neficio completur. in nono ipsum a tenebris in lucem
producit s̄m communem cursum. **U**trū puer in vte-
ro stercozizat vel non. respondetur s̄m intentionem me-
dico:um z philosophorum q̄ non: z ratio est quia nō
habet primam digestionem que est in stomacho: quia
cibus non venit ei per os: sed per vmbilicū: z ergo nō
vrinat sed sudat quod videtur esse parue quantitatis z
reseruatur in pāniculis matricis z secundina: z in alijs:
z in partu pueri exeunt in magna quantitate. **Q**ua-
re s̄m communem vsū z cursum pueri exeant in no-
no mēse respondetur: quia tunc est totaliter perfectus
vel quia tūc regat planeta beniuolus: scilicet Iuppiter
qui est amicus nature. Nam s̄z Aristo. est humidus z
calidus: z ergo temperat maliciam saturni frigidi z sic-
ci: z ergo omnes pueri nati in hoc mēse vt frequenter

sunt sani. **Q**uare pueri exeuntes octauo mēse om-
nes moriuntur. Respon. quia illo mēse super puerum
saturnus habet dominium qui est contrarius z plane-
ta maliuolus: quia frigidus z siccus: z vtraq; pars con-
trariatur vite: dicitur etiam saturnus quasi satur annus
per contrarium: quia per euz esurimus. **Q**uare pue-
ri exeuntes septimo mēse vt frequenter moriuntur z
dicuntur illi pueri exeuntes septimo mēse vt fetus lu-
ne. respondetur quia luna est frigida: z habet dominium
super puerum: z ergo habet ipsum necare. **Q**uare
puer exiens statim flet. respondetur q̄ propter subitaz
mutationem aeris z in frigidatiōem que frigiditas ma-
xime ledit suam teneritatem. **Q**uare vt dicit Aristo-
ti. fetus post septimum mensem laborat ad exitum. re-
spondetur quia tunc ligamenta quibus matrici alliga-
tur illa incipiunt debilitari: quia propter sui magnitu-
dinem consumitur nutrimentum ipsorum ligamentor-
um. **Q**uare puer cum exit ponit digitum suum ad
os. respondetur naturaliter: quia puer exit de matre: vt
de calido lauacro. ergo intrans aerem frigidum ponit
digitum ad os propter caliditatem oris. **Q**uare vt
sciunt mulieres puer exiens z clamans in vtero sit si-
gnum malum. respondetur quia est signum q̄ non vi-
uens exibat: z ergo dicunt Theologi: quia tunc cogno-
scit se priuari intuitu diuino propter carentiam baptis-
mi: ergo clamat. Sed aliter respondetur: nam si nō ma-
xime pateretur nec clamaret: ergo clamor est signum
passionis z mali. **Q**uomodo puer exeat. responde-
tur q̄ p̄mo capite premisso: z si aliter exit per crura vel
per brachia interficit matrem: z seipsū. **Q**uare mu-
lieres comedentes infecta cibaria abortiunt responde-
tur q̄ ex illis generatur semen ifectum quod anima ab-
horret: z p̄icit ab agro nature scilicet matrice quia nō
est apta q̄ ei forma nobilissima infundatur scilicet hu-
mana. **Q**uare chorea z lactatio z salt² vt alique pes-
sime bene sciunt abortiuum faciunt. respondetur quia
per talem motus ligamenta embriōis soluantur z la-
xantur: z per consequēs abortiuus sequitur: quia ma-
teria diutius retineri non potest. **Q**uare iactus ful-
minis z tonitruū faciunt abortiuus. respondetur quia
vapor ibi adustius qui facilliter ledit matricem infan-
tium per omnia tenella intrans per poros ipsum occi-
dit. immo Albertus dicit q̄ si puer actualiter viuūt in
vtero materno per fulmina tonitruū iterficif. **Q**ua-
re mulieres iuvenes: z non antique abortiuū faciūt.
respondetur quia corpora iuuenum mulierum sunt ma-
gis porosa z rara: ergo vapor fulminis citius intrat fa-
ciendo abortiuum. Sed mulieres vetule sunt compacte:
ergo nō sequitur occasio in eis. **Q**uare vt dicit Ari-
sto. nimium gaudium facit abortiuum. respondetur q̄ tē-
pore gaudij calor vadit ad exteriora: z sic matrix pro-
pter paucitatem caloris facit abortiuum. Eadem ratio-
ne timor facit abortiuum: quia tunc calor vadit ad cor re-
linquens matricem.

Unguentum album ad oculos qui oculi sunt sicut quinolenti et fluentes. Recipe pulueres tunc quartam partem et de butiro q in maio mense e laboratum partes tres et de oleo olive duas partes et liquefac et comisce simul et illos pulueres sperge in illum obiectu et comisce bene donec frigidabitur.

Contra casus de alto ut si aliquis de alto ceciderit et sanguis exlesione in ipso coagulatus fuerit et ut tunc sanguis ille spergatur et dissoluatur in homine Recipe tres carbones viuos quercinos et extingue eos in vino bono albo et mane calidum hoc sepe bibatur.

Nota si aliquando membrum mutilat seu amputatur tunc debet bene curare cum diallecta tale unguentum sic factum. Recipe fenugrecum et semen lini et contunde in pulueres et sperge illum puluerem in butiro et permittit per unum vel tres dies. postea recipe fenugrecum et semen lini. Require residuum in littera. B

Contra incisionem vene magne in collo ita quod sanguis cessare non potest tunc consumat illa vena pulchre ad invicem ut sanguis non possit exire hoc pacto sperge et comiscute pulueres rubeos super illud vulnus et pone super eo emplastrum et permittat tacere ad die quartum illud debet fieri ex clario onis et thurcum stupis mixtus post hoc medef sicut alia.

Ad vlcus maturandi decoque semen lini cum butiro et suppone tandiu donec sufficet. Mobile unguentum contra apostema et vlcera et consequenter antiqua vulnera ruptoria. Recipe sepum bouinum et liquefac in patella et ob hanc et cola ad aliquod vas et moue ta diu donec fiet odoriferum et quanto plus mouebis tanto melius erit ad oia vlc.

De variolis et variole vocat vesice sicut pueri solent habere frequenter et quandoque antiqui habent et sicut duobus modis. vno modo sunt albe alio modo sunt rubeae. si albe fuerint inoluntatur totus corpus in panum lineam. Require residuum in littera. C

Lesio capitis cum buca lapide cultello vel quouis alio instrumento sine aliqua apertura.

Albula in oculos. Surditas. Nasus incisus vsqz ad aures. Apostema retro aures. Macule faciei. Labia vlcerosa.

Recipe surfures tritici et excoquant. deinde addatur arugia et fiat pulmentum cum pinguedine et hec ponat ad loca tumozosa et inflaturam si aut hec non pderint sibi tunc precidat cutis in capite et videat si aliqua ossa fuerint cofracta i capite. Require i littera. A

Apostema solet i tribus locis euenire in corpore humano retro aures ut in collo hoc est in regione animata et tunc fuerit scilicet botomia d cephalica vtriusqz brachij piamen de parte sana uirtutes tenentis ut si no est antiquus plus manatur.

Verfus. Hec sunt pensanda medico curare volent. Ars etas regio virtus complexio forma. Sors et sintopia comixtio tempus et aer.

Incisio vene vbi sanguis cessare non vult.

Contra fixum aut psum vulnus si psummodi vulnus multum eruentauerit tunc debet coburri loder in puluerem et spergi super tale vulnus. Etia recipe substantia qua pergamentum de pergamento excoriant et pone super tale vulnus et etiam clarum cui cum canapeis stupis mixtum et emplastrum ex eo factum.

Si aliquod vulnus fixum fuerit pside et sanguis no exiit cum tamen instrumentum sit ias excoptu tunc debet tace et super ipsum vulnus ut sanguis et imundities exierint ante et cum ad huc patre do et imundicie no exierint debet tantum sufflare in vulnus et tunc tali an h. ltu. exhibit totum. Residuum require in littera. E

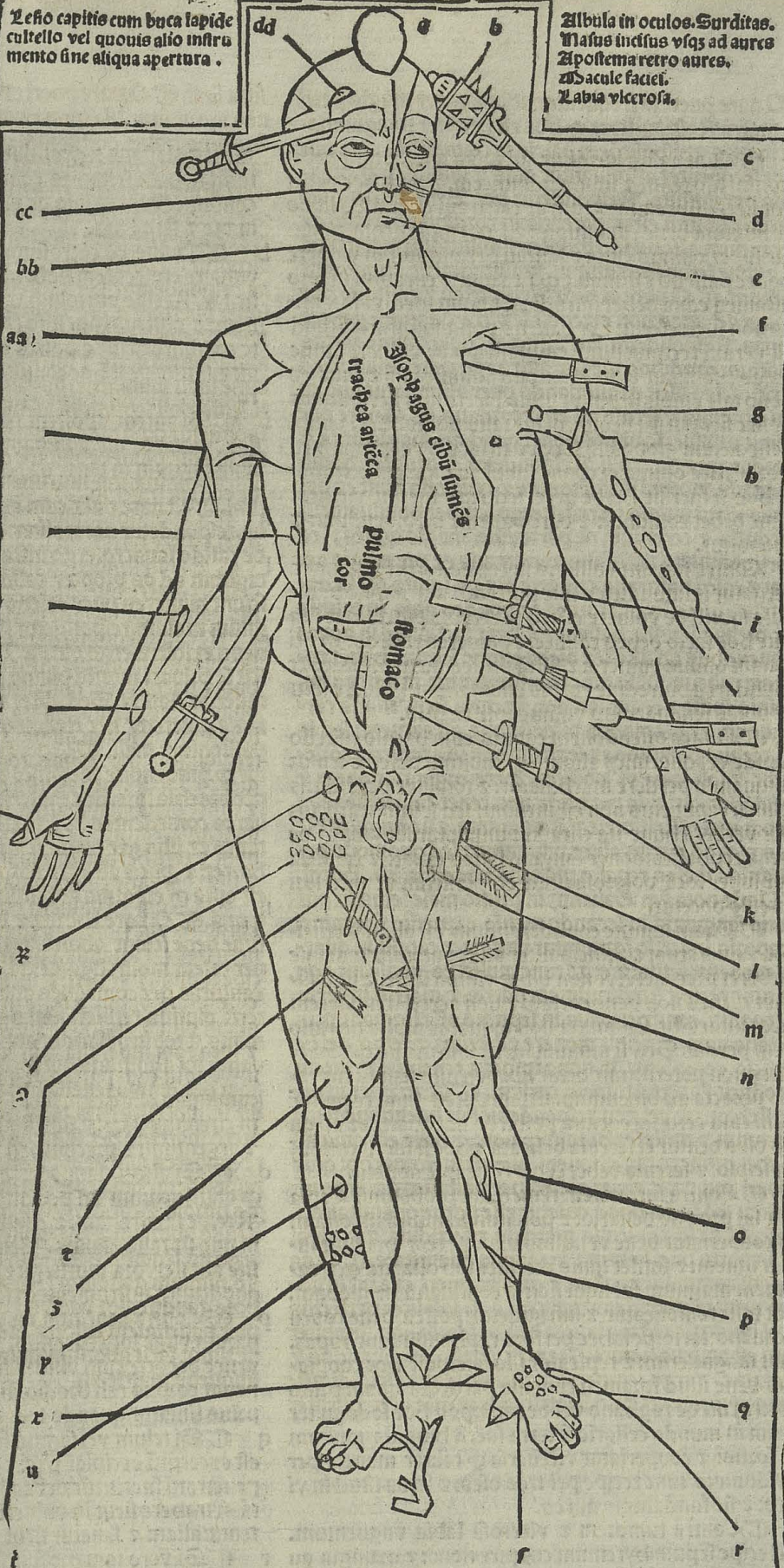
Contra verucas. Accipe sterus caninus et terram in qua urinau et decoque i vrina ppria et emplastrum super verucas si imper renouado et delect. Item hec idem curat p p m vagh verton bohemice noua hostp.

Contra vulnera que sunt telo sagittata tunc lignum de ipso telo non debet extrahi alias ferrum ne sciretur inueniri. sed si lignum fuerit extractum et ferrum interius retinetur tunc debet queri spatula sine acurie eius

Si vero fuerit apostema in inguibus circa pubes tunc minuat de vena virginali hoc est de vena que est sub talo et dicitur vena mestruosa mulierum seu vena virginalis.

Contra tumorem et inflaturam vulnerum. Recipe ihus contunde in succo lolij et cardois cum farina ordeacea tunc tumores et inflature per eum iungat seu emplastrum in circuitu vulneris et breuiter curabuntur.

Remedium de parateh et unguentum. Recipe artemisiam cum semine suo et millefolium cum semine suo et semine vrtice et iusquiami cum radice et semine et accipe ceram et arungiam. Require in littera. D

Bini. J. J.

a Cum nasus inciditur ad ipsas aures: tunc debet consui filo tenui & subtili adinuicem: & post hoc debet conficere sibi emplastrum ex claro oui cum albo liquore mixtum bene cum stupis: & hoc emplastrum ponatur super vulnus eius: & tandiu permittatur in vulnere donec patiens estimabit qd sit vulnus curatum in toto attamen cana debet intrudi ad nasum ideo vt foramina non succrescent: & vt patiens possit suspirare. Aliud est verum recipiat illud emplastrum de vulnere: tunc nasus prematur bene manibus adinuicem: & tunc ex nouo tale emplastrum vt prius iacere non permittatur donec fiet durus: deinde detur talis potus. Acc. zemi benedictam globosam species tiriace & vneyrauth cu florib⁹: hec omnia excoque simul in vino aut ceruisia: & hoc si fuerint herbe sicce: sed cum fuerint virides: tunc debet contundi: & dare patienti ad bibendum: & sanabitur.

b Contra fluxum vulneris in capite fuerit vulnus & tergatur immundities siue putredo cum aliquo paniculo subtili de vulnere ei⁹: eo qd cereb⁹ putresceret i capite hoc facto debes conficere pulueres rubeos: qz illi sanant omnia vulnera: & fistulam: sed ita qd prius obet mundari a putredine corporis etiam istum puluerem secure potes seminare sup vulnus ipsi⁹ capitis.

c Contra offensionem capitis cum baculo cultello lapide vel quocunq; alio: ita qd multum dolet: & sensus aliquando perdere machinatur: & totaliter perdidit: s; tamen caput eius non est incisum: sed solum infractus per verbera hunc ita curabis: minuatur sanguines de vena cephalica: donec sanguis sanus exeat: & conficiatur super loca dolorosa istud emplastrum vt inferiori circulo docetur.

d Etiam summe considerandum est aliquis efficitur vulneratus: & principaliter ad caput: tunc maxime deberet precauere: vt non bibat vinum forte: & non sumat carnes non bene coctas: & non accedat mulierem neq; intueatur. Similiter non loquatur multa ne ratio nem perdat. Sed si nimium fuerit infirm⁹: ita qd comedere non poterit: tunc detur sibi perfusio tenuis cuz caeseo decocta ad bibendum. Etiam potest sumere pulmentum cum ceruisia coctum post tres aut quattuor vl⁹ qz dies dentur ei fercula delicata & hoc si fuerit calidus in seipso: & fercula debet ei dari que ipse appetit.

e Contra surditatem remedium probatum. Lapiatur sal pro vno denario: & ponatur ad mundam ollam: & cooperiatur bene vt nullus vapor exeat ponatur super ignem: & sufflet ignis recenter sub olla: ita qd p calorem magnum sal liquefiat: & confluatur in globum. Et tunc remoueat & infrigidetur: postea bene concute in mortario: post hec perfora raphanum: aut rapaz. aut maguderim: & repleatur illo sale: post hoc cooperiatur bene illud foramen cum illa particula quam prius extraxisti de raphano vel de rapa: post hoc fode in terram in mundo cellario si terra fuerit humida multum & fortis: & cooperiatur viceversa qd taliter maneat per triduum: & tunc recipe per tres dies: & serua istud in vitro: & sic fundatur in aures.

f Contra tumorem & vlcerosa labia vnguentum. Recipe sepum hyrcinum cuz pice noua: & arungia aurarum: & cum sepo ceruino conterantur simul in qstitate equali vnus cuiuslibet liquefac ad ignem: & vngelabia: & sanabuntur in breui: & si fuerint labia tumorosa fiat minutio de ipsa lingua: & cessat tumor labiorum.

g Unguentum ad maculas faciei probatum. Qui vult privari maculis in facie existentibus. Recipe limacem cum sua concha: & concham ranarum: & alu-

men: & alestem: & gyantku: & contunde illa simul: & scote ad nouam testam: & combure bene: & illos cineres commisce cum lixiuo de vitibus facto: & ex illo facies mane & sero lava.

h Pulueres corrosiuos qui carnem superflua de vulnere crescentem bohemic de viemaso appellatur sic fac. Recipe vitriolum viride: & impone in ollam nouam: & obstrue cum luto sapientie: & impone ignes forte combure bene: & postea effunde parum de aceto vini: & statim post hoc contunde: & habebis pulueres corrosiuu: & illu sup carnes pdictas spge: & corrodet eas.

i Si autem apostema generatur sub brachijs fiat flebotomia de mediana: aut pulmatica: aut prope paruum digitum in parte opposita: & fm similem modum de eodem brachio.

k Quando aliquis esset transfusus gladio vel hasta da ei bibere ceruisiam tepida cu pinguedine serpentis.

l Si intestinu magnu incidetur: aut stomach⁹ huc debes coeuere filo sericeo: & subtili & spargantur super illa vulnera pulueres rubei.

m Unguentum contra vulnera tumentia: sed non fluentia que sunt percussione sicut plage: vt puta fustibus & baculis: vel quibuscunq; instrumentis. Recipe duas libras plantaginis: & duas libras garbei: & millefolium: vitriolum album. i. quartale: Salinam: & vitergion: quattuor libras contunde bene cuz. iij. lib. arugie: & cu. ij. lib. zuchari: ista omnia simul bene decoque & misce bene cum spatula interius vt bene cum aruina temperentur: postea exprime totum simul per pannum & tere herbas que manserunt post expressionem: & illa contunde cu arungia & serua.

n Oleum ad vulnera que in pedibus sunt quasi incurabilia que homines communiter habent: & illa vulnera habent foramina profunda illud oleu sic fac. Recipe lignum iuniperi: & incide in partes minutas: & recipe ollam vnam & fode in terram: & pone super eam aliam ollam multis foraminibus perforatam in fundo: & loca eam super illam in terra sepultas loco cacabit: & impone in eam partes de iunipero incisas: & sic tuc circumlitas ollas cum luto sapie: & pone ignem fortem in circuitu ollaz: & sic stillabit oleum qd valet aurum & argentum: & precipue ad vulnera predicta sananda.

o Si alicui clauus ferreus vel ligneus vel quodcuq; aliud acutum ad pedem intrauerit hoc sic curabis. Recipe saxifragam: & contunde: & pone super locum in quo sit talis clauus. Idem faciunt flores fabe supposito aut stercoza murilegi: & exibat clauus ferreus vel quodcuq; instrumentum fuerit in ipsa carne.

p Contra prurimum magnum cum lixiuo ex vitibus paruis vnge loca fricando. & sanaberis sine dubio vel vrtice decocte cum vino & collate per paniculuz in balneum corpus tali brodio illinitum fricando cessat. S; prius liniatur quando sudari incipiat.

q Si telum vel sagitta fuerit in pede: & lignus non est excerptu excipiat p te: & si ad vtraq; partem vuln⁹ penetratu fuerit: tuc debes laborare p illud foramen tenta extrahere sicut in vulnerib⁹ vsus e: ita vt attigat vna tenta: aliam & sanetur sicut & alia vulnera.

r Si vero tam profunde fuerit intrinsecus qd excipi non valeat: tuc recipiat genziana: & dz poni ad foramen vt fiat vulnus amplu: & foramen magnum vt sagitta eo facilius exire possit ad hoc capiat apostolicum magnu dimergas. Steinyuozes. & polipodiu & pside bene adinuicem: & ex illo fac emplastrum & pone sup vuln⁹ & extrahet sagitta.

s Aliud emplastrum.

f Et si tale vulnus fixum aut profundum multum crueturauerit. Accipe thus album sanguinem draconis vitum nigrum fel vnd plurstein. i. lapidis ematit: hec omnia contunde insimul: et fac emplastrum cum clariovi: et illud confectum super stupas ponatur et vulnere applicetur.

i Contra vulnera fluentia et dolorosa. Recipe anguillam et excoque et accipe pinguedinem et conserva in mundo vasculo: et excoque gallinam non intingendo cum aqua pinguedinem et congrega ipsius pinguedines et accipe succum saluie: rute: absinthij: et marubij: et mente siluestris: et tempera insimul: et vnge quando vis cicatricem et sanabitur.

ii Unguentum bonum ad sanguinem retinendum: vbi fuerit vena incisa. Confice thus: et aloem: adiuuicem et admisce clarum oui hanc temperationem optime commisce: et ex illa fac emplastrum donec vena et vulnus adiuuicem claudentur: et hoc fiat donec vulnus sanabitur in toto semper emplastra noua preparando.

iii Contra putridas carnes et mortiferas. Recipe argillam de fornace bene concrematam: et tempera cum secto et appone cucumeres equaliter sumendo: et sine vti buliant et tunc cola per panniculum hoc facto recipe tertiam partem illius cocti et permisce cum oleo: et fauo mellis et vtere bis vel ter et sanaberis.

iiii Contra inflaturam faciei vel alias vbi cunq. Recipe scabiosam et decoque eam vsq. ad consumationem modice aque: et cum hac aqua madida bene inflaturam pannum intinctum superpone inflature predictae quo siccat iterum madida et fac sicut prius et in triduo sanaberis.

v Contra struma que in collo generatur. Accipe succum raphani: sal: vinum: acetum: et confice totum in smigmate in aliquo vase et mittas ita per noctem stare illo vnge apostema seu strumam et decidet peribit illa struma si sepius hoc feceris.

vi Contra panaritium hoc est quando quedam pustule albe in circuitu vulneris generantur borbonice: pizymiet. Recipe arungiam antiquam non falsam et vermes quosdam qui multos pedes habent et sunt oblongi et parui et ab aliquibus centipedes vocantur seu appellantur hos vermes contunde valde bene cum aruina antiqua et emplastra super dolorem.

vii Ad solidandum ossa contracta. Accipe lubricos veteris et contere in puluerem et commisce puluerem de lumbzicis factum cum oximelle: et emplastrum inde fac et ossibus fractis superpone et mirabiliter consolidat ossa contracta.

viii Unguentum contra omnia vulnera quod cito generat carnes et replet. Recipe oleo oliue quattuor loth faui mellis. iij. loth. gummi arabicum et thus vng. de quolibet. j. loth. et molle sicut farinam: et misce simul totum: et liquefac super ignem modicum: et moue continue in olla ne comburetur et operare illo vnguento quando vis.

ix Contra incisionem cerebri vel iecoris vel visceris: hec. n. omnia sunt mortifera et insanabilia. Si vero iterum magnum aut stomachus incisus fuerit hunc debet consuere filo sericeo et subtili: et seminentur super talia vulnera pulueres rubei de quibus patet alibi hoc facto curantur vulnera huiusmodi herba sanguinaria cum saluia: et si nolent curari: tunc cerebrum est incisus hoc taliter considerare debes quod vulneratus rationem perdet: et oculi eius rubei erunt omnia quecumq. comedet non valebit retinere. et non poterit sedes habere lingua eius magna efficitur: et palpat super caput et lania bit emplastrum de capite suo.

x Contra offensionem capitis que fit multipliciter. Aliquando. n. cerebrum penetrat: et aliquando solum cutis offenditur et inflatur cerebrum vulneratum: et inficitur modo si cerebrum vulneratum erit: tunc videri bene debet ne ossa essent in vulnere: hoc facto excipiat et imponatur ad vulnus eius sericeus panniculus. Si vero sericum non habetur: tunc panniculus alius subtilis et parvus. Et idem panniculus illiniri debet prius mundo lardone pro eo ut tertio die facilius de vulnere excipiat: post hoc videri debet vitrum cerebrum fuerit incisum et vulneratum: quod si cum clariovi supponeretur: tunc siccaretur in vulnere et assumeret cerebrum secum: et ex illo homo mortem intraret. Ideo debet panniculus illiniri quin facit ipsa putrefieri et imundicias effluere ab eisdem.

xi Nota quod prius vulnera singulis diebus bina vice debent ligari: et hoc cito facere non prolongando et primitus lesus non debet spaciari nec deambulari: et cum tunc ipsa vulnera sanentur ceperint: tunc semper mundus panniculus debet imponi ipsis vulneribus quod per hoc subito curantur et succrescent.

xii Si aliquis homo ceciderit super caput: ita quod collum ei incuruatur: et post hoc loqui non potest. Illi statim os aperiat et ponatur lignum inter dentes eius ne claudere possit: et debet calcare super humerum eius et trahere caput eius fortiter ut ad locum priorem caput et collum situet: post hoc vngat dialtea et sanabitur a timore.

xiii Ista residua deficiunt in aliquibus marginibus figure precedentis vbi similes littere alphabeti comprehendunt.

A Tunc excipiat: et post hoc curari debent sicut prescriptum est de sanatione vulnere: et officium emplastrum de apostolicon et ponatur super vulnus: quod istud extrahit totam imundiciam de vulnere et cito curabit.

B Et ipone in aqua et permittit per quattuor dies stare et si vis potes calamentum apponere modicum: et sic infunde in sacculum et exprime succum illum: et accipe malum cape stre: et coque simul cum omnibus supradictis herbis in buryro et cola per sacculum: et tunc recipe cera et resinam: et galbanum et liquefac omnia insimul: et tunc commisce cum omnibus supradictis.

C Aqua intinctum et decoctum in lentibus ita calidum ut cum lingua canis expertum est: quod attrahit statim materiam. Si fuerint rubee inuoluantur in pannum rubeum circa oculos tamen vtere repussiuus seu recuperatiuis ne exeat per oculos: et circa gulam cum gargarismis.

D Vtere et resinam: seu picem albam castorei noui recess: et oleum oliue: et accipe medullam cerui vel equi iuuenis et vinum vel acetum coctum si habere poteris: et hec omnia simul permittit de valde bene: et post pone in mundam ollam: et cum aceto vel vino bene decoqs ad bonam horam: et tunc per pannum exprime: et in picem pice: et ex hoc mane et vespe locum dolorosum vnge bene.

E Quod in vulnere ptinget mali: et post hoc infunde sed modicum vinum ad vulnus: quod illud mundat vulnera et putrefieri non permittit.

F Unguentum contra siccitatem membrorum. Quod aliquod membrum ericcat in homine sic officium. Recipe. Lattum integrum et impone ad vnam aucam et assa aucam vnam cum catto et pinguedinem que inde stillauerit collige et fua: et cum eodem membrum que ericcat incipit punge. Si vero totus homo ericcat seu omnia membra hominis: tunc recipe cattulos iuuenes et excoque eos in caldari et sic ille huiusmodi in caldari illo seu in brodio qui cattuli sunt decocti et sanabit deo iuuante.

G Confectio vnguenti attractivi. Recipe sepum ceruini seu arietis castrati vel hyrcini et liquefac in patella et appone partem de creta munda: et modicum de resina: hoc est quarta parte resine respectu sepi: et oleum oliue et contunde totum bene in mortario.

H Unguentum

Unguentum fuscum contra vulnera fetita ubi pos-
sunt crescere carnes.

Recipe oleum oliue: z larduz sub vno pondere: z po-
ne ad patellam vt simul buliant paulatim: postea pone
tertia pte de resina: z tunc recipe pulueres thuris: z myr-
re nigre: z sic d myrra plus q̄ d thure: z coq̄ B totū fit:
z sic postea appone parum de galbano: z indurare de-
bes cum cera modica.

Unguentū diaquilon z vnguentum prutenicū
pruskmazib.

Recipe litargiriū z cōtere simul cenobrium z isparge
i oleū oliue: z pone in patellā creā z mitte bulire semp
mouendo cū spatula: z qñ videbis q̄ incipiet rubesce-
re: tūc appone modicū de cera plus q̄ de galbano z ef-
funde sup aquā mundas: z si vis habere pulchrū tunc
appone serapinum z erit multum delactabile.

Unguentum album sic fit.

Recipe cerusaz: z thus albū: z appone de galbano mo-
dicū: z lapillos albos q̄ in cancro reperiunt: z contere
oia i puluerē z liquefac cū aq̄ rosacea z cōtere bñ vsq̄
ad p̄suptiones aq̄: z cōmisce cū oleo oliue: z fac bulire.

Unguentum retentiū ad vulnera fetida

Recipe mel z liquefac in igne: z aquam rute cōmisce il-
lis simul z habebis.

Unguentū populeon qñ vulnera inflant.

Recipe nodulos de populo de tali arboze: z cōtunde il-
los cū noua arungia que tunc temporis haberi pōt: z
serua z cooperi bene in pixide vel in olla vireata: po-
stea recipe foliuz insquam: z acrimonie: plantaginis:
z millefolij: trifoliū: z marubij: balsamum: mentam: z
mentā equinam z embis: feniculū: z oia illa simul equa-
li pondere accipe z cōtunde z pone in vinū z mitte sta-
re per aliquos dies: z tūc excipe herbas predictas qñ
tibi videbis cōueniens z appone cōfectū qd̄ p̄us fece-
ras d̄ modulis populi: z aruina noua: z cōmisce simul:
z pone ad caldariū paruz z bulliat simul totū: z postea
in sacculum funde seu cola.

Sirupus vulneratorum.

Recipe tormentillā: agrimoniam: diptamū illā herbā: z
myrram rubeā: z coque bene in ceruisia antiqua: z co-
la per panniculum lineum: z quando infrigidabitur da
infirmo sero z mane ad bibendum.

Unguentū ad paralysim sic laboratur siue sit in
capite siue in alio membro.

Recipe iuniperuz: z aruinam gelline: z cōtunde bene
simul z pone ad patellam vt liquefiat z cola z sint am-
bo sub pondere equali.

Ad paralysim z fiat ignis bonus z sic vngat.

Recipe medullā de ossib⁹ eq: z liquefac i patella z vn-
ge locū dolentes ubi regnat paralysis. Et nota q̄ viris
oz esse ex ossibus eq: mulieribus vero de ossibus eque.

Contra paralysim cui statim oculis.

Recipe vinū bonū: z fauū mellis: in eadē mēsurā: z ra-
dices celidonie: z feniculi: si vis cū herbis: z p̄cute illa
bene: z postea calefac circa ignem z cola z emplastres
super oculos.

Unguentū vt quasi vno die vulnus sanet.

Recipe lanceolā illā herbā: z illa est cōsimilis planta-
gini: s̄ pleniora hz folia z longiora z cōtūde eā cū no-
ua aruina: z postea in patella dissolue z fac emplastrū:
z pone sup vulnus s̄ pulueres sentias faciēs de eis: z
cum eadem herba potes humectare inflationes in cir-
cuiu vulneris.

Unguentum ruffuz z valebit maxime quando
aliquis leuans graue pondus offendit se vel infla-
tur ab intus vel habet spatulas ab intra.

Recipe herbas quasdam rubeas. Rubea tinctori vel
vngulosa maior bethonice: Eseruene: korz venye: z
ablue bene: postea vero post ablutionem deponē corti-
cem superiorem: z pone ad butyrū: quod in Maio mē-
se est laboratum si habere potes z coque simul valde
bene: sic tamen fac q̄ herba butyrum preualeat. z ap-
pone radicem vnam vel duas de acrimonia. Et si non
potes habere butyrum Maj: tunc recipe illud butyrū
quod est laboratum in vna septimana ante natiuitatez
beate virginis Marie vel quod est paratum ante festū
sanctorū Philippi z Jacobi ap̄loz: tertia die vel p̄ma.

Contra combustionem ignis vl aque.

Recipe surfures siliginis: z combure i noua testa hoc
contere bene z contritum da in circuitu manui vel pe-
di z sanaberis.

Remedium bonum ad paralysim.

Ungē locū ubi turbaris in calida stupha vl circa ignē
vino cremato vel etiam si pes vel manus incuruatur a
paralysi taliter fac z sanaberis.

Unguentum sanatiuum: z qd̄ facit crescere carnes.

Recipe sepum ceruinum: z plantaginē cum semine
z radice. Si autem semen plātago non habuerit sic q̄
esset in mense Maio: tūc recipe radicem cum folijs cō-
tunde simul cum oleo oliue: z decoque super lēto igne:
sic vt buliat per integram horam primitus: postea ap-
pone resinam: z cōmisce hoc totum simul vt buliat ita
diu donec illa resina liquefiat: sed non amplius: postea
cola per pannum ad nouam patellam: post hoc recipe
tria vel quattuor coclearia de vino bono: z infunde in
illud confectum: sic iterum tere ad bonā horam z post
q̄ illud vinum consumetur: tunc iterum funde tantum
de vino vt prius: z sic semp extere z effunde modo pre-
dicto: z hoc fac ita diu donec non erit vnguentum al-
bum sic abiectum: z donec adheret mortariolo: sicut
bitumen: z postea appone ceruse dimidium altez loth:
z hoc si fuerit vnum quartale: tunc de cerusa appones:
z hoc illuc insparge z contere bene: z serua in pixide:
z vtere eo quādo oportuum fuerit.

Unguentū dialtee contra siccitatem.

Recipe medullam de ossibus caninis: z medullam de
ossibus equinis: z antiquam aruinam: z herbam que
crescit in segetibus z vocatur Ermodactylus: z est hec
herba precise sicut cepe: z omnia illa simul bene deco-
que: z contūde: z liquefac in patella: z cola ad pixidē:
z membra que ericcantur sepe iungantur.

Contra calculum.

Recipe zinziber: balsamum: z zeduarium: z flores mu-
scati: z longum piper: z lapillos cācri: de quolibet vnū
lothonē: z contere hoc simul valde bene z da infirmo
ad bibendum in vino: z precipue in balneo.

Ad idem.

Hec est quedam breuis medicina que a solo deo venit.
Accipe succuz feniculi: petrosilij: apij: z in succo istarum
pone micam panis: z pone super renes: z super vesti-
cas: z non tantum vrinam prouocat verum etiam lapi-
dem frangit.

Ad idem.

Idez facit paritaria comesta vel bibita cū vino vel pul-
uis eius cuz albo vino potatus.

De calculo frangendo.

Hec quedam veneranda optima z perfecta ad frangē-
dū lapidem medicina. Recipe radicem feniculi: z saxi
fragie: z petrosilij: equaliter de omnibus. Item radices
bardane siue lappe ad quantitatem omnium istaruz re-
rum: z hec in partes minimas diuidantur z ponantur
in tanta aqua quantum videbitur sufficere bulieturq̄
vsq̄

vsq; ad consumationem tertie partis aque: z post hoc sumat patiens mane z sero ad quantitatem mediocri-
ciati: z si aqua predicta nimis amara fuerit buliatur d
liquiritia cum aqua predicta quantum videbitur. z si
malum patientis recens est curabit ad octo dies. si ve-
ro antiquum fuerit ad quindecim dies.

¶ Ad arenas expellendas.

Talis enim cura supradicta est seruanda nisi q; loco sa-
xifragie due vel tres partes plantaginis apponatur z
operandum est in pxari predicta.

¶ Unguentum contra combustionem.

Recipe olei rosarum. s. j. cere. s. ij. cerusam. s. s. clarum
oui vnius: hoc totum optime verberetur z incorpore-
tur: z fac vnguentum: z vngatur ex eo locus combusti-
onis quotidie z mirabiliter prodest.

¶ Unguentum ad scabiem.

Recipe aloë paticum: oleum laurinum: argentum vi-
num: z saluiam: z fiat vnguentum: z cum illo scabies
perungatur.

¶ Aliud experimentum probatum.

Recipe auri pigmenti. s. ij. argenti viui. s. i. plumbi vstri.
s. j. z ducantur fortiter: z misceantur cum oleo z aceto
vini: z ex illo scabies perungatur.

**¶ Experimentum magistri Petri hispani
contra omnem maculam oculoꝝ.**

Recipe feniculi: verbene: rute: rosarum: eufragie sileris
montani: bethonice: celidonie: capillorum veneris: ana
quassa bene: z impone in albo vino per diem naturalē.
Secundo die distilla per alembicum: z quod primo stil-
lauerit quasi argentum: secundo quasi aurum: tertio q;
si balsamus habetur. z hoc seruetur in trib; ampullis:
z cum opus est detur nobilibus z delicatis pro balsa-
mo. alij vero pro auro z argento.

**¶ Isti sunt pulueres optimi super omnia
vulnera que sequuntur.**

Recipe vinum nigrum: hoc est rubeum nimis z plat-
stein cuiuslibet. j. loth: gummi arabici. ij. loth: muscati: z
thus album cuiuslibet. j. loth: sanguine draconis: z mu-
miam. j. loth: ista omnia contunde adinuicem: z fac pul-
nerem ex ipsis: z illos serua ad necessitates quando in-
digeris.

¶ Apostolicon tale vnguentum sic fit.

Recipe nigram picem arabicam cuiuslibet. i. libram.
Recipe etiam galbani: z serapini: armoniaci: oppo-
naxis: colosonie cuiuslibet. j. loth: z cera. vi. loth. Esra
mediam libram: hec omnia misce adinuicem: z coque
modicum: z postea accipe masticem: z albeaz: siue oli-
banum: z contere bene in puluerem: z terbentinaz cu-
iuslibet. j. loth: hec omnia misce adinuicem: z permitte
liquefieri valde bene: z exprime per panniculuz super
aquam frigidam: post hoc excipe de aqua: z volue illd
bene in manibus ad ignem cum oleo: vt sit modicum
molle: hoc emplastrum sanat vulnera fistula apostema
z oēs fluxu imundum in carne cessare facit z sanat.

¶ Unguentum bonum ad vulnera sananda.

Accipe picem arabicam. i. picem non temperatam: ce-
ram simplicem opponacuz flozes iris cuiuslibet me-
dium loth z holuozes. Aristologia rotunda: thus al-
bi cuiuslibet medius loth: litargirij. ij. loth. Ista omnia
excoquantur in vino quartali aceti fortis valde ita be-
ne vt molle fiant. Et postea ista videlicet: ceram: picem:
z picem arabicaz: z ij. libras olei: z illa omnia permit-
te successiue liquefieri inuicem: z sic excoque vides be-
ne ne comburantur in aliqua parte: ideo debes interi-
continue miscere z mouere: post h; resinas abijce z re-
frigera modicum pone ad piridem: z isto vnguento vn-

gatur panniculus: z ponatur super vulnera: z hoc co-
trahit: z curat sanguinem malum de ipsis vulneribus.

**¶ Unguentum ad vulnera quod cito gene-
rat carnes.**

Accipe de oleo oliue q̄ttuoz loth: faui mellis tres loth:
gumi arabicum: thus verum de quolibet medius loth:
z molle sicut farinam: z misce simul totum: z liquefac
super ignem modicum: z misce continue siue moue in
olla ne comburantur: z operare illo vnguento q̄n vis.

¶ Unguentum quod dicitur gratia dei.

Recipe terbentine. libras. ij. resine: lib. i. olibani: masti-
cis ana. s. i. myrre. s. ij. cere virginie. s. iij. bdelij. s. i. ver-
bene: pimpinelle: bethonice: cum adhuc recentes exi-
stunt: ana. manipulus. i. z decoquantur in vino albo vt
q; ad consumptionem tertie partis: postea coletur z co-
latura super ignem ponatur ad bulliendum. Et impo-
ne ceram resinam: z masticem: olibanum: myrraz: bde-
lium: quousq; bene comisceantur semper agitando cu
spatula: post hoc impone terbentina: z aliquantulus
de oleo oliue: z iterum agitetur cum spatula: donec in-
frides: z qd notat colliget: residuū vō valet podagricis.

¶ Uel ē pdictum taliter potest laborari.

Recipe succi verbene: pimpinelle: bethonice: brunete. s.
consolide plantaginis lanceole: ana. lib. s. succi api. q̄r.
ij. resine. lib. i. terbentine lib. v. masticis: olibani ana. s.
i. myrre. s. i. cere virginie. s. iij. z in vino odorifero bu-
liantur succi: z valet contra cancrum: z contra morsuz
venenosum: z puncturam: valet etiam ad omne vuln-
recens z et sanat apastemata in costis: z in epate: z in
splene: z in principio foris emplastratur.

¶ Unguentum bonum ad ginginas.

Recipe aluminis vni loth: z mellis. ij. loth: z illa duo
simul comisceantur: z cum illa dentes z gingiue iugā-
tur z curabuntur putredo eoz.

¶ Ad vulnus sanandum.

Recipe myrram: thus: attramentuz cuiuslibet. i. loth. z
ad ampliandum vulnus appone medullaz sambuci et
vni loth: z illa oia simul confice in pulueres: z sparge
modicum ad vulnus: post hoc calefac bene z suppone
vulneri: z transiet adinuicem sub illo z sanabitur: s; de-
bes comprimere vulnus bene duobus digitis adinni-
cem: z sic postea quarta die eligetur multum pulchre:
post hoc sanet velut alia vulnera.

¶ Ad idem puluis bonus.

Pulueriza piper cum puluere carbonis quercini z super-
pone die vno vel duobus z sanabitur.

¶ Aliud antidotuz ad vulnera sananda.

Recipe mel: z vermes longos qui infimo crescut: hec
duo p̄fice in puluerē: z sparge ad vulnus z sanabit: z
hoc vtriusq; ana: z coburi dz in testa noua: z vuln-
nabitur sine oīuz fluxu imunditiarum.

¶ Contra dolorem capitis.

Recipe thus: myrram: piper: saluiam: acetum: oleum:
z illa oia simul comisce z decoquas bene: z tūc cuz il-
lo caput perunge z liga lintheo.

¶ Unguentum ad vulnus qd dī lupus.

Recipe albi thus: z tere modici ad modum pulmen-
ti z comisce optime cum claro oui adinuicem: z tūc li-
ne supra panniculum canapeuz: z si istud habere nō po-
tes: tunc recipe barbam iouis: z forma ex ea emplastrz
z tali dolori superpone.

**¶ Antidotum emplastri boni z optimi su-
per vulnera.**

Recipe thus: z aloë: z contendantur adinuicem cum
claro oui: z istud ponatur super vulnera vbi vene fue-
rint incise z cruentant multuz. Istud tandiu permittat

super vulnera donec vene et sanguis adinuicē creuerit
si tñ magis indigeret: tñc laboretur huiusmodi medici
na et emplm ex nouo et supponat vulneri toriens do
nec crescat adinuicē pamphili et malue simul contrite
et sup vulnera posite curant vulnera sanguinolenta et
fluentia: et fortius: et melius q̄ aliud emplm. Si autē
cū arungia cōtunditur: et super vulnera ponitur sanat
summe bene vulnera.

¶ Aliud emplm super vulnera.

Serpillii romanū. i. romischkol cōtundatur cum vino
et sup vuln^o ponat sanat multum bene. Item absinthii
conculsum et recenter super vulnus positus sanat ipsa
vulnera.

¶ Unguentum bonum ad omnia vulnera.

Recipe aruinā leporis: et aruinā porci nō castrati siue
apri: et h̄ totū simul cōfice q̄ densum fiat: et caua illud
et post hoc in melle decoque: deinde recipe absinthii:
vel succū absinthii et tempera cum predictis ad horas
vnius diei: et hoc vnguentus seruabis q̄ diu placet.

¶ Ad mundationem vulnerum.

Recipe consolidā maiorē talē herbam et deponē supe
riorem corticem: medietatēq̄ eius abijce: residuum v̄o
contunde: et misce cum aqua: et pone sup folium nigri
oleris. Sunarskol et superpone vulneri et sanabit in
octo vel nouem diebus.

¶ Unguentum ad vulnera.

Recipe oleum oliue. iij. loth. favi mellis. iij. loth. gum
mum arabicū: et thus vetus: de quolibet medium loth
et molle sicut farina: et misce simul totum et dimitte vt
liqueat super ignē modicū: et cōmisce continue in olla
vt nō comburat et operare illo vnguento q̄ vis.

¶ Contra scabiem seu pruritem.

Recipe aquā in qua porcus vel sus mūdatus est a car
nifice post interfectionē illam cū dormire volueris ca
lescat et laua pedes ex ea et pone ad aquam eandē vsq̄
genua et inuolue pedes in pānum et de mane cum sur
gis dialteā et populeon: et illa duo vnguenta simul cō
misceat: et vnge pedes scabiosos: et et tere seu frica bñ

pedes cū pilis qui sunt in seropha depositi in aq̄ p̄dē
et sic cū vnguento p̄dicto perunge et sanaberis.

¶ De emplastris.

Emplastra bōa sunt ex rosīs et violis: cera: picce: mel
le: et oleo oliue: illa fac bulire simul: et exprime per pā
num et intringe pannos: et pone ad p̄xidem et serua ad
placitum tuum quando indigeris.

¶ Ungentū Hippocratis:

Recipe anguillā et decoque in aqua: et supernatantem
pinguedinem collige et cōgrega. post h̄ recipe aquam
pinguem et gallinā et decoque sine sale: et simili mo
do pinguedinē supernatantē collige: et tunc recipe succū
saluie: rute: et absinthii: et elebori: q̄ iacet in terra et her
bā que vocat lingua canis. Ista oia simul cōmisce: et q̄
cūq̄ vulnus fuerit vinctū non indiget emplō.

¶ Unguentum fuscum laboratur sic.

Recipe mastice: galbani terbetine: añ. 3. i. et conficiantur
sic oleum oliue in caldari sup ignē mittat et addat
cera: et liquefacta ponat colofonia. deinde gūmi serapi
ni: et terbetine: deinde mastice: et olibani: et hoc cū spa
tula semper agitetur donec coctum fuerit: deinde infri
gidatum vsui serua.

¶ Unguentum album.

Recipe ceruse lib. ij. litargirij. 3. i. olibani. 3. 5. mastice. 3.
i. vnaqueq̄ res per se teratur: et puluis ceruse cuz pau
co oleo oliue distēperetur: postea addatur litargirij: d̄
inde mastix: et olibanū addatur et cum pistello paula
tim agitetur quāto melius pōt et vltima vice de aq̄ ros
arum parum addatur: et tandiu ducatur donec spissus
vel liquidum fuerit et serua vsui.

¶ Contra paralifim.

Recipe anserem: et pone in eam anguillam in frustra se
ctam seu diuisam: et assa: et cum illa pinguedie vnge lo
cum vbi turbaris.

¶ Contra paralifim.

Recipe murilegum nigrum: et impone in eum sinapi:
et similiter asse et pinguedinem que inde stillauerit col
lige: et locum paraliticuz perunge.

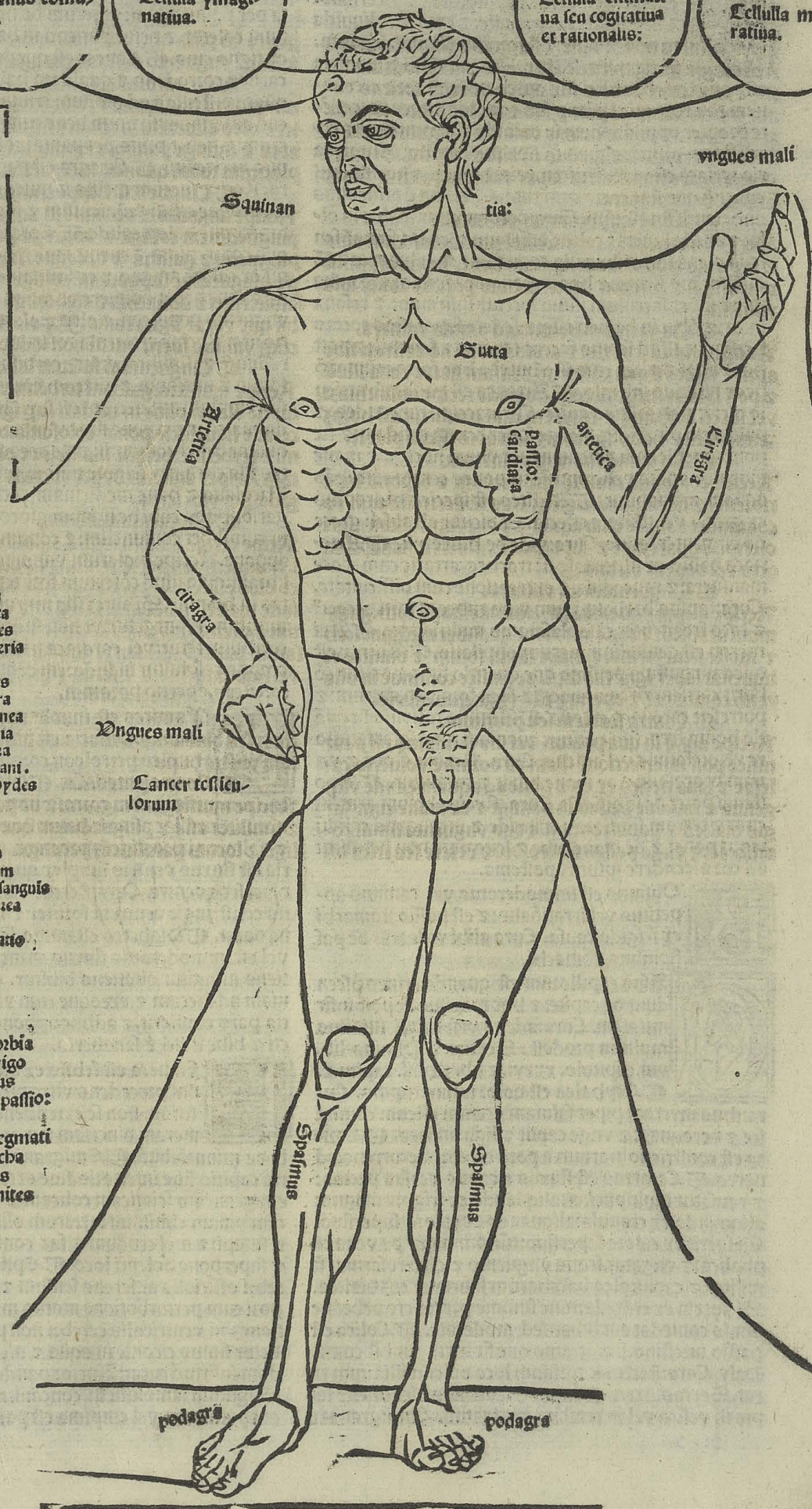
Allopitia
 Appoplexia
 Astina
 Arterica
 Ascites
 Arterica
 Arimeron
 Antrax.
 Amissio rationis
 Apostema.
 Bolismus
 Casus capillorum
 Cephalca
 Coriza.
 Catarrus
 Colica
 Calculus.

Lepia
 Litargia
 Lienteria
 Lumbrici.
 Adorpha.
 Adania.
 Neufresis
 Opilatio neruorum
 Ophthalmia
 opilaris splenc
 Paralysis
 Peripleumonia.
 Pleuresis
 Puffis
 Profluuius
 Podipus
 Podagra.
 Recuma.

Lancer
 Litagra
 Cardiac
 Diamires
 Disenteria
 Diaria
 Diabetes
 Effimera
 Emigranea
 Epientia
 Empima
 Exus ani.
 Emoroides
 Febies
 Fistula
 Ficus
 Frenefis
 Faldium
 Fluxus sanguis
 Hemorica
 Sutta
 Doupilatio

Scoromia et
 vertigo.
 Stupor mēris
 Sturnato
 Spasmus
 Squinantia
 Sincopsis
 Singultus
 Stranguria
 Satirialis
 Suffocatio
 tricia
 Sciatica
 Serpigo
 Scarus
 Tetanus
 Tenalmon
 Tuffis
 Venenum
 Viscan a
 Verugo
 Vicerano lin
 guē.

Adrosorbia
 Imperigo
 Incubus
 Iliaca passio:
 Ileos
 Ieucoflegmati
 yposarcha
 Ascites
 timpanites

Epur cor: stoma
 chus caput & splē
 pes man^{us} & ren.
 matrix vesica sē
 officinalis mēbra.

Allopicia est casus capillozum cũ vlceribus. Cura: vngule capre vste: z cum pice liquida trite z illinite: allopiciam sanant. Auicen. Serap. kir. Alber. lib. xxij. **A**ppoplexia est passio cerebzi officialis auferens sensum: z erectionem toti corpori repete z subito magna voce precedente propter oppilationem in meatibus z ventriculis cerebzi tam principalibus q̄ non principalib⁹. Cura: vtraria tyriaca cũ vino. Auicen. prima quinti. z genitalibus cunctis que sint cocta cum ruta. **A**sma e difficultas anhelandi sine sonitu. Cura: decoquantur malue in olla: z ex illa lauetur calide infirmus z etiam sumat scutella plena furfuribus illa coquantur cum butyro: z coquantur modicum: z hoc imponatur sacco: z consuetur: z super sacculum illum locetur infirmus: z resanabitur: z debet in balneo esse: z sedere super istas coctas herbas: z istud sepius facere tenetur z sanabit: z post hoc vngat dialtea cum isto butyro hoc facto minuat o pede inferius sub talo. **A**rterica est passio ab articulo dicta: z est species gutte. Cura: accipe rantarides: z puluerem piperis: z sparge super ceram calidam: z sic pone super locum dolentem per vnam noctem: z mane inuenies vnam vesicam: tunc impones ceram extrahens aquam z sanabitur. **A**scites est species hidropisis ex grossa ventositate effecta. Et dicitur ab abscli grece q̄ est venter latine. Cura: vide de hidropisi. **A**rterica passio ex asperitate sit trachee artarie cum voce mansueta: z raucedine: z ex creatione cum difficultate. Cura: taspus barbatus cum vino rubeo z forti decoct⁹ z loco frequenter cataplastatus multu valet. **A**rimeron est genitalium partiu oppilatio. **A**ntrax est quedam pustula pessima que quando fit in homine corborit carnem circumquaqz: z facit foramen antrum: z putrescit caro vsqz ad ossa. **A**missio rationis sit qua do homo frenesim patitur: quoniam tunc solet fatuizare veluti fatuus vel amens. Cura. Recipe crocu z vrinam propriam: z de mane bibat z curabitur. **A**postema patet de se quid sit. Cura. Recipe bolum armenicum z terram sigillatam: z incide z vtrunqz ad calidu vinuz pone: z de mane bibe z scito quia non permittit ad cor ascendere ipsum apostema.

Bolismus est immoderatus vel caninus appetitus vel irrationalis: z est passio stomachi ex frigida causa. Cura alibi videatur de passionibus stomachi.

Casus capillozum est quando crines descendunt de capite: z hoc maxime fit post infirmitatem. Cura: adeps vrsi capiti illinitus multum prodest. Sextus z Plinius lib. viij. capitulo. xxxvi. z lib. xxvij. capitulo. x. **C**ephalea est dolor totius capitis. Cura: thus myrram piper saluam acetum alleum commisce z decoquas: z vnge caput z liga lintheo. **C**oriza est constrictio narium a poro cerebzi decurrens ad nares. **C**atarrus est fluxus a capite versus pectus: z causatur multipliciter: aliquando ex frigore magno: aliquando ex crapula: aliquando ex calore superfluo. Si fuerit ex calore superfluo: tunc minuatur de vena cephalica: z vngatur frons vnguento z oleo rosarum: si militer z caput: oleo baccharum lauri vel cuz dialtea. Si autem ex crapula: tunc summe precauere debet ne nimis comedat aut bibat: sed moderate. **C**olica est passio intestinozum grauis que fit iuxta vmbilicum. Haly. Cura: stercus caprinum loco dolenti illinitum curat. Sextus. stercus canis. **C**alculus dicitur esse lapis in vesica vel in renibus generatus. Cura: grana iu-

niperi mixta cum medone simulqz concussa z expressa per panniculum: z iterum de nouo succus per pannum coletur z detur patienti in balneo sedeti. **L**ir oleu ex tigno eius. **C**ancer est quedam vulneris species carnes corrodens z quasdam habens venulas circi: quaqz distentas ad modum crinium cancri. Cura: stercus anserinum fixatum bene cum butyro interficit cancrum: z debet prius per pannu colari: z sic illiniri vultus in circuito. **C**iragra est paralisis manuum. Cura. Recipe succum mellis z misce cuz farina ordeacea: z decoque quasi pulmentum z fac ex eo emplastruz z superpone dolozi calide. **C**ardiaca est infirmitas ex qua cor trepidat z euenit multipliciter. aliquando euenit ex calore magno z ex sanguine superabundanti. Cura: z tunc debet minuere de manu sinistra: z vnge cuz vnguento populeon. z oleo violarum: z vtatur electuario isto. Recipe violarum rosarum nouellarum vel titiradjo Juli. similiter vtatur carnibus nouellozum pullozum z iuuenum z aliarum carniuz: post hec facies sibi emplastrum. accipe rosas violas linuz recens: hec omnia coque z pone super stomachum z priusqz coquatur debet contundi: z sic decoque. Si vero infirmitas illa euenit ex frigore tunc assumat diamargariton. Nicolaus z hanc medicinam recipiat. Linamomum gariophilos cubebe lignum aloes: z os de corde cerui cuiuslibet coniunctim: z contunde bene inuicem z appone. Recipe violarum vnum fertonem anisuz vna libram: quia illud cosectum fortiter fortificat omnes artes in homine. Si autez illa infirmitas fit ex sudore nimio: tunc repurgetur: vt non sudet magis: alias corp⁹ corrumperetur: vel cardiaca passio est quando totum corpus resoluitur in sudorem continuum z dicitur diaforetica. i. apertio porozum.

Damires est inuoluntaria vrine emissio in somnis. **D**iffuria est difficultas mingedi. Cura: oleo petroleon corpus vngatur circa partes dolentes. **L**ir. **D**issenteria est flux⁹ vtrius sanguineus cum corrosione z vlceratione intestinozum. Cura: lac asine bibatur stomacho ieiuno. Haly. z Plinius libro vigesimo octano. capi. nono. **D**iarria est fluxus ventris simplex quando fluunt humores diuersi de ventre. Cura: stercus canis sola ossa comedetis constringit ventrem fortiter z hec magister Auicenna docet. **D**iabetes est immoderata renus attractio vel est immoderatus fluxus vrine hoc est quando torrens mingitur quotiens bibitur. Cura: pone agrimoniam ad saccum z excoque cum vino antiquo doce tertia pars ebullierit. z adhuc appone modicum salis cocti z bibe illud z sanaberis.

Effimera est febris ex diffemperantia spirituum precedens vltra diem tertium fm sui naturam non se extendens. Cura: contra effimeram diuersam vene aperiantur vt in tabula de minutis. **E**migranea est dolor medie partis capitis siue interioris. siue exterioris. Cura: contra emigraneam sciaticam colicam z iliaticam. Recipe calcem viuam ciminum tartarum olibanum baccam lauri sinapi: z mel crudum z fac confectionem emplastri z superpone dolenti loco. **E**pilensia est morbus cerebzi officialis auferens sensum z erectionem toti corpori cum perturbatione motus maxime propter oppilationem in ventriculis cerebzi non principalibus. Cura: detur simus ciconie in aqua z melle mixtus ad bibendum infirmo curat. Auctor pandectaruz. **E**mpima est spiritum saniofum in concanitate pectoris existens aut pulmonis. vel empima est passio quado sanies excreatur.

creatur. inde empima. i. saniam expuentes quia empima grece sanies latine dicitur. **E**xitus ani est quando quoddam intestinum homines egreditur per anum. dum vadit ad secessum. **C**ura. Recipe aloes epaticum z liquefac postmodum infrigidato intinge intestinum z trude viceversa z si amplius exierit iterum intinge quo usq; manebit. **S**era. z **A**uicē. **E**mozroides sunt quos venule existentes in ano per quas solet fluxus fieri vel emozrois est apertio vene inferioris que cum ano exit. emachim. n. grece sanguis dicitur latine. inde emozrois. i. sanguinis fluxus per inferiora talis infirmitas aliquando generatur ex sanguine superfluo. **C**ura: contra hanc infirmitatem minuatur sub talo. si autem talis passio fuerit recens z primo orta tunc. Recipe oleum oliue serenissimum z madidetur in eodem panniculo z ponatur super dolorem eundem.

Febris est calor innaturalis mutatus in ignem z est multiplex vt superi⁹ circa imagines videri potest. febris continua est que fit de flegmate putrefacto. **C**ura: accipe solsequium cum radice sua z in partes incide minutas z cum aceto bene decoque z da patiēti de mane z de vespere. febris tertiana est que fit de colera putrefacta similiter in corpore. **C**ura: Recipe pimpinellaz z benedictam albas z has herbas decoque pariter cum aceto ad bonam horam diei z tunc cola per pannum z da bibere patienti de mane z vespere. **C**ura contra quartanam. Recipe petroselinum z cum radicibus decoque pariter cum aceto ad bonam horam diei: z tunc cola per pannum z in vitrum infunde z cooperias per noctem mittens sic stare z mane iterum per pannum debet colari z da patiēti bibere ieiuno stomacho z intinge pannum in eadem aqua z caput ei⁹ circunliga. **F**ebris effimera patit de se. **C**ura: succus cubebe mixtus cum oleo rosarum z inunctus pulsibus z super eoz illinitus omnem calorem febrium mitigat. **F**ebris ethica idēz est q; prius plātarius habuit quendam patientem viribus defectus z posuit ipsum in balneum aquenū in quo fuerunt resoluta cornicis oua z post balneū fortificatus exiuit. **I**tem cibis optimis ethicis: terantur pupille alarum gallinarum z trite distemperentur cum lacte ouino z addatur vitellam ouorum z parum polente frumenti z bulliat ad spissitudinem z adde parum de zuccaro. **F**ebris acuta idem est quod febris occulta. **F**ebris autem continua hoc habet remedium. **A**d mitigandum feruorem in febre continua. **C**ura: folia caulis coquantur cum aceto veteri z terantur cum oleo rosa. z emplastrum super stomachum multum prodest: z idem potest fieri cum folijs salicis: z folijs albarum vitium rosarum z similibus. **F**istula dicitur esse quoddam vlcus quod non plenarie reseruat z ante reseruationē cicatrix illius vulneris clauditur z sic illa sanies que p̄nus de vulnere plenarie non exiuit facit sub cute latum locum. in superficie vero vulneris valde strictum habet foramen. **C**ura: excoquatur anisum in aceto z illud bibat patientis z fistula cessabit in eo. **I**tem fistula multa foramina habet z nō recta sed obliqua q; medicina intrare non possit etiaz nil melius est q̄ sterco caprinū temperatum cum melle z tepide suppone: quia omnē tumorem soluit putredinem extrahit: z inciatos vmes occidit: z purgat z sanat fistulam z cancrum: z dolorem mitigat. **F**icus est quoddā vyle⁹ quod solet crescere in ano vel in vga vel in naso vel in oculo. **C**ura: contra ficū in oculo. Recipe medullā de ossib⁹ bouinis z vitellū oui z oleū: hōia i patella coqs z exprime p̄panniculū z vnge morbū z super p̄anus pone z suppone do-

lozi donec sanetur. **A**lia contra ficum vbicunq; sit. Recipe plantaginis manipulos tres z millefolij z mentastri añ. manipulos quattuor. hec omnia contundantur z succus exprimat. z addantur quattuor grana piperis triti: z vij. grana mastico ieiune patiens bibat hanc potionem nouem diebus z continue renoua medicinā. **F**renesis est apostema natum in miringa cerebri de ebullitione sanguinis vel calore vel vtriusq; miriga vero pellicula circundans cerebrum z est in aure que si rumperetur perpetue surdus efficeretur. **C**ura. Vena in medio frontis aperiat. **F**astidium est infirmitas repugnans comestioni z appetitum destruens bonum. hec infirmitas sepius generatur ex languore nimio ipsius stomachi z omnium membrorum. Aliquādo ex nimia sede peruenit z superflua sumptione potus. z interdum peruenit similiter ex frigore magno. **T**unc ille sumat zucarum rosaceum: z etiam iuuat illum qui habet superfluam: z stomachum confortat vlt etiam sibi detur dia aradon abbatis. **S**i vero euenit ex frigore modo: tunc ei detur diacitonniten. **S**al. **A**ui. aut zinziber conditum: q; illa inducunt aliquo modo calorem z faciunt appetitum bonum. **F**luxus sanguis est multiplex de ore: de auribus: de naso per anum: z fm̄ illa omnia diuersas sortitur medicinas. **C**ura: cōtra fluxum sanguinis per anum. Recipe semen plantaginis z concute in liquefactum butyrum tepidum: z statim super hoc incute oua z appone modicum de croco: z hoc non contrito: z da ei comedere.

Contra fluxum sanguinis de naribus. **C**ura: vena cephalica incidatur.

Omozea est inuoluntaria spermatis emissio. **S**utta est quedam passio in scapula quādo homo brachium leuare nō potest: z si leuat tunc cum magno dolore. **C**ura. Recipe absinthium z coque in melle siue malaxetur z cōtundatur z fiat emplastrū ex illo z dolori supponat.

Oripilatio est erectio crinium p̄re timore vlt dispositio in qua inuenit corpus diuersitatez in frigore z punctionem in cute z lateribus: z antecedit eam pigritia z fractio est quasi maneries eius.

Droforbia dicitur passio melancolica in qua homines abhorrent aquam mundam: z etiaz sonum eius. **I**mpetigo z serpigo sunt infectiones cutis de colera subtili mixta cū humore grosso. **I**ncubus est fantasma in somno comprimens corpus z aggrauans motum z loquelam perturbans. **I**liaca est passio intestinoz graciliū cum stipatione ventris frequenti vomitu z dolore vehemēti tanq; si intestina terebello perforarentur. **I**leos est idem. **E**t notandum q; interdum iliaca fit ex siccitate nimia: tunc vrina fit rubea z tenuis z tunc magnus calor patitur infirmus. **I**lle curatur sic. **U**ngatur oleo violarum z vnguento populeon: post hoc detur ei exi satra. i. lib. illud sumatur mane z sero semp̄ tria coclearia cum aqua calida: post hoc sumat succus rosarum z scamonee mixtum cum vino calido valet sibi cōtra idē hoc facto minuat sub talo in pede exterius. **I**drops est error virtutis nutritiue in toto corpore sequens mutationem virtutis digestiue in epate. **E**t sunt eius quattuor species. s. hiposarpha. **A**scites: timpanides: z lento flegma. **I**n timpaniti z asciti solū venter inflatur z pes sicut posteriora macerant. **I**n alijs autē spectebus totū corpus inflatur. **C**ura: cōtra idropisim. Recipe enula campanā z cōtunde z succū eius exprime per pannū z colligatur in testam oui z distemperetur cū fauo

mellis: z da infirmo omni die plenam testam de succo: hoc fac vndecim diebus luna decrescente vel deficiente quia etiam homo in ventre decrescit. **C**Impetigo est sicca scabies in cute vel in corpore. cura: due vene in faucibus oris incidantur.

Leptra est morbus corrumpens formas z compositionem membrorum z finaliter soluens continuum: proueniens de materia melancolica sparsa per totum corpus. cura. Recipe oleum de ligno fraxini frustatim inciso: z fac ad modum aque rosacee z vngatur corpus sepius multus pdest. **L**itargia est apostema in posteriori parte cerebri sub thus carnem: vel litargia est apostema flegmaticum cum febre in puppi cerebri natum: z cuz mentis obliuione: z litargia alia vera: alia non vera. vera litargia est quando homo semper dormit. Non vera inest qua homo non potest dormire. cura: capilli proprii vsti conficiantur cum aceto. z modica pice: z naribus apponatur: potenter excitat litargicos. **L**ienterie est fluxus ventris: in quo comesta z bibita egreditur in eisdem qualitibus z quantitibus in quibus intronisa sunt propter debilitatem contentiue stomachi z intestinozum superiorum. cura: Recipe sepum hyrcinum ceruistam litargirum corticem glandium: emethich: sanguinem draconis cuiuslibet vnum loth. misce adiuuice z hoc mixtu trudas super lien: z sparge de super modicum puluerem concrematum: z sic trudas ad corpus viceversa z sanabitur eger. Si autem homo fuerit infirmus multum: ita qd lien subintrare non potest: tunc accipe allei vnam libram z decoque illud in medio quartale aque: z tunc super vapores illos ponatur eger: ita vt possit humectare corpus eius siue posteriora: qd potest hoc corpus demollitur: z sic lien poterit bene imponi viceversa. Cum vero ibit ad sedem tunc intrudat intestinum digito: z hoc facto. Recipe pulueres crematos de cornu cerui thus z masticem isti pulueres super seminantur lieni z posterioribus z sanabit. Et isti pulueres etiam reformant matricem mulieris si super seculantur secretis ipsarum. Deinde accipe thus z colophoniam. Isti duo sparge super carbones ignis locans infirmum super illum fumum qd intret corpus ipsius z sanabitur lien. **L**umbrici sunt vermes qui nascuntur in intestinis hominis seu alteri animalis. cura: comedede zeduarum ieiunus attamen prius tene ad vnaz horam in ore. z post hoc glutire debes: z tunc incontinenti moriuntur omnes. Sequitur aliud remedium contra lienteriam passionem quando quis magnas sedes patitur z homo estimat vt viscera eius exirent hec infirmitas interdum fit ex comestione nimia z ferculis malis: z talis egritudo mortificat hominem sepius. z sic interdum detur ei zucarum rosaceum diaaradon ababatis vel rosatam nouellam: z adhuc vngatur oleo rosarum z emplastrum conficiatur ex rosis: z ex pomis quercinis mastice z margaritis: hec omnia condiantur z excoquantur in aceto: z fiat positio super corpus eius. Si autem illa infirmitas ex feruore processerit: tunc si bi vnguentum ex meta: z balneum ipsius aque in qua cocte sunt rose vne grich que cum costo: z scias qd hec medela multum prodest.

Morphea est defecatio cutis maculosa: vel morphea dicitur esse casus crinium z barbe: z est differentia inter Allopicias z morpheam: quia allopicia est casus capillorum z crinium capitis. cura. Recipe oua formicarum z ebulum. j. atbi contunde. z succum: z acetum bonum: z autum purissimum puluerizetur: z cum eo iuxura: idest

locus perungatur. Item fel caprinum z sanguis vesperilionis perunctum caput aut barbam curat. **M**ania est insania vel alienatio mentis. vel sic. Mania est corruptio anime sine febre. cura: fercula eius sint leuia sicut caro caprina: z pulli z noua oua affature molles z bibat vinum limphatum: z cum aqua permixtus balneetur z commisceatur cum mulieribus: quia per hoc ira sedatur z vesania mitigatur z inciditur ei vena circa pedicam paruum: quia talis minutio firme bene curat vel etiam alia minutio communis. Melancolia vero a nigro felle est dicta.

Neruorum oppilatio dicitur esse passio quando nerui oppilant. cura: nerui adipe seu pinguedine accipitris sepius inungi debent. **N**eufresis dicitur esse dolor lumborum.

Ophthalmia est apostema nascens super albedinem oculorum. cura: vena in vtroque pede supra pedicam maiorem incidatur z multum prodest. **O**ppilatio splenis vel epatis est quando epar vel splen oppilatur vel obscuratur z non perfici opera digestionis. Cura. Recipe stercus vacce siccum z succum vrtice tria oua olei optimi sulphuris confice hec z fac emplastrum z est optimum: splenetici: epatici: hidropici: z hoc absconde: quia donum dei est pensare volenti.

Paralefis est nervorum mollificatio cum ablatione sensus z motus. Cura: Recipe stercora pullozum. ciconie cum adhuc sunt in nitido contunde z cribra per pannum subtile: postea recipe arungias porci z liquefac: z impone puluerem z fiat vnguentum cum quo vnge locum dolere.

Paralefis viscerum est que causatur in visceribus. cura. Recipe hyrundines iuuenes: deinde excozia z viscera eorum bene mudentur: z imponantur viceversa: z hoc affari debet: z mūdare z comedere per tres dies. Aliud recipe ter quantum ad manum potes capere de bacchis lauri viridibus z tantum de saluia: z decoqs bene in boa ceruista triticiali: z bibe ieiuno stomacho.

Periplemonia est apostema canalium pulmonum vel periplemonia est collectio circa pulmonem: fit autem de humore collectio in partibus pulmonis. **P**leurisis est apostema calidum lacertorum seu panniculorum seu velaminum costarum. Et pleurisis a pleura costa dicitur: z inde tunc fiunt punctiones laterum. Cura: contra laterum punctiones excoquatur mel cum lacte caprino z madefac in illo puniculum: z hoc suppone lateri languenti z cessabunt punctioes. **P**risis est humiditatis consumptio quando consumitur corpus z ericcatur: ita quilibet ericcatus potest dici prisus: z febris ethica idem est. Cura. Recipe rosam z polipodiu z coque cum vino bene: z bibe sero z mane. **P**rofluium est immoderata menstruorum emissio. Cura: stercus gatti cum resina z rosa suppositum profluium mulieris reprimat z cessare facit. **P**olipus est superflua in naribus caro ex grossis z viscosis humoribus facta. **P**olisimus est infirmitas per quam homo semper continue comedere appetit z tamen saturari aliquo cibo non potest. Si vero saturatur statim enomit more canino: z post hoc statim esurit vt prius z talis infirmitas interdum prouenit ex frigore magno: z tunc parum fit. Si vero prouenit ex frigore nimio tunc semp lingua siccat: z multum bibere potest. **P**odagra est passio pedum cum dolore calcanei z pollicis. Cura. fricetur dolor sepe cum testiculis vulpinis: z adeps vulpis idem facit z cum pelle eius inuoluatur.

Reuma

Ruma est fluxus humoris a capite ad partes subiectas. Cura: Jopos torrefactus z calve capiti appositus multū valet. Ad idēz due vene sub lingua aperiantur.

Slothomia z vertigo sunt visiones ventositates z sunt proprie passionēs sensus cōis. Cura sume radicem ebuli: z prius desicca: z inde fac lixiuū z frequenter caput laua.

Stupor est diminutio sensus z mentis. Cura: vena in occipite tangat. **S**ternutatio est motus naturalis cerebri fortis z validus ppter expulsio nem nociuorum. **S**pasmus est egritudo nervorum contrahens neruum contra suam originem. **S**equinātia est apostema gutturis viam anhelitus impediens z cibi. Cura: due vene sub lingua minuuntur.

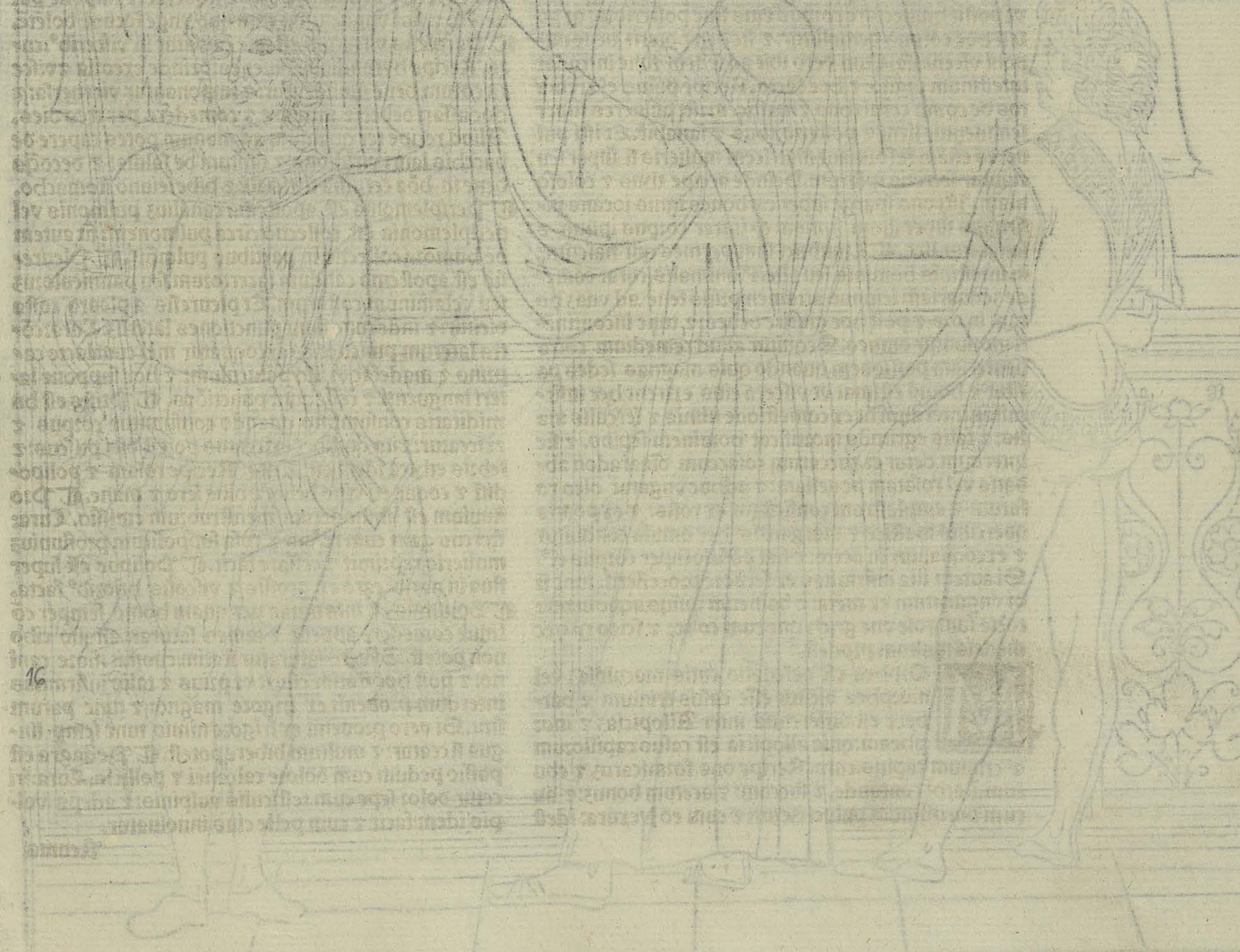
Sincopis est defectus caloris naturalis vel est ablatio sensus in toto corpore fm maiorem partes: propter debilitates cordis. **S**ingultus est quasi spasmus stomachi repleti aut inaniti ab humore aliquo viciati propter expulsionem nociuorum. Cura aliquid inopinostū z anxiū inopināte z subito patienti nunciandum est z cessabit. **S**tranguria interpretatur guttatiz vrine emissio. Cura: thus cum pulegio coquatur in vino z bibat in balneo. **S**atiriasis est continua erectio virge cum appetitu ad coituz. Cura: super renes ventosas pone z extrabe sanguinem. **S**uffocatio matricis est ascensus matricis ad superiora propter humores corruptos. Cura: testiculi vulpis in oleo veteri cocti z posarum mulieribus impositum curat matricem suffocata. **S**ciatica est passio scie. i. anche vnde homines cogunt claudicare. **S**erpigo est quedā spēz scabiei.

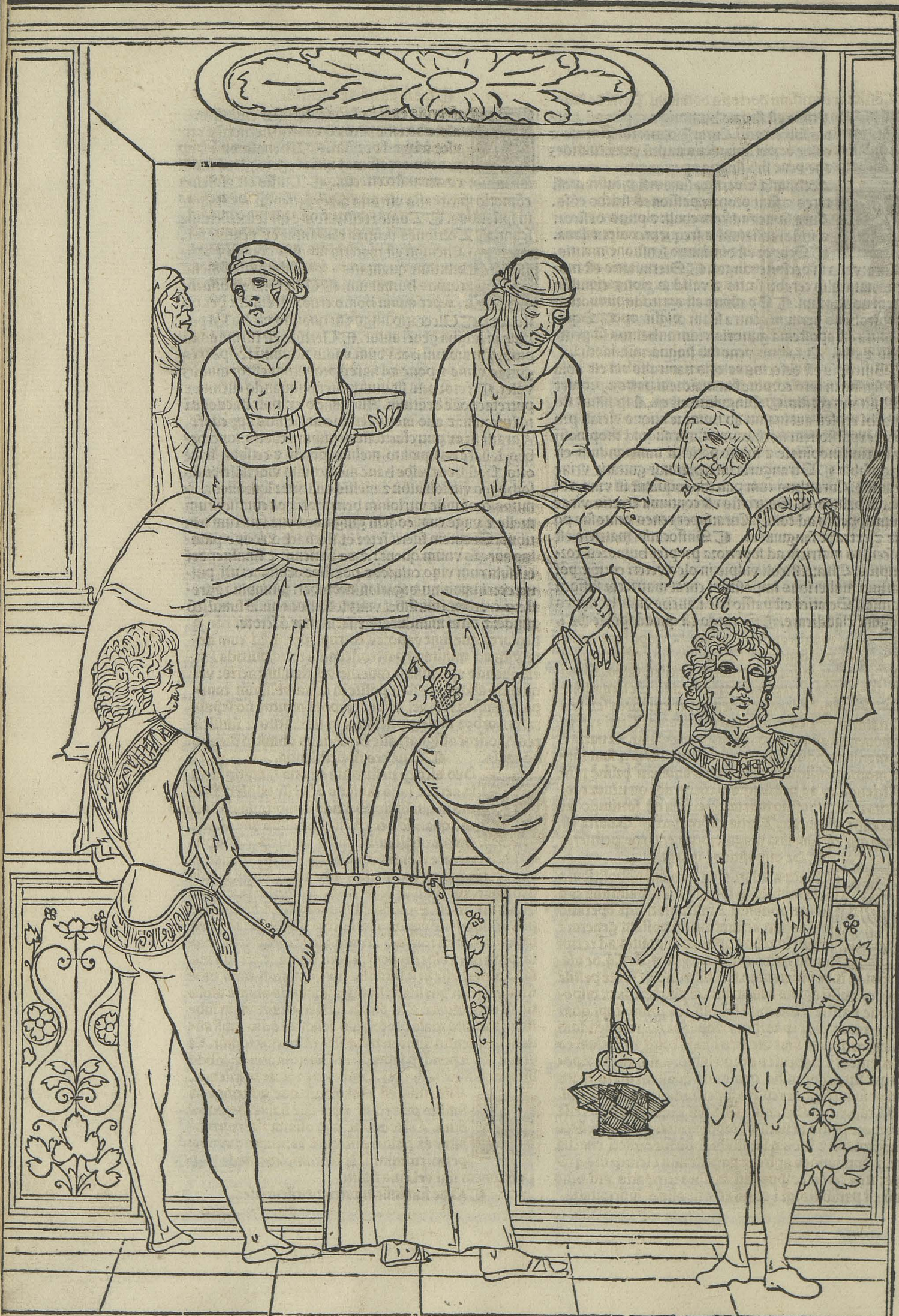
Scurria est qñ vrina ex se insensibiliter emittitur.

Tanus est maior contractio nervozū a ceruice vsqz ad dorsum. **T**henasmon est appetitus z voluntas nimia egerendi cū modo aut nullo effectu. **T**ussis est violenta cōmorio spiritualis virtutis ad expellendū supfluitatē in spūalibus. **T**umor testiculoz ē qñ testiculi tument. **T**ortiones ventris causantur ex ventositare.

Venenum est materia subtilis aquosa horribilissime qualitatis a tota substantia p̄mens corpus humanum. **V**iscerana est infirmitas per quam homo cruozem emittit per posteriora. **V**lceratio lingue fit quando vlcera sen pitale in lingua generantur. **V**ertigo est infirmitas capitis. Cura: omni hora dum vadis dormitū recipe tres guttas vrine z pone ad nares probatum est: qz multuz valet. **V**etoz oris fit multipliter aliquando evenit ex putrefactione dentium. Aliquando ex putrefactione i testinorum: z alio modo fetidus anhelitus appellat.

Cura: si fit ex putrefactione dentium vel oris: tunc debes lauare os quanto melius potes z cessabit fetoz. Post hoc recipe hanc medicinam videlicet duos lothones vitrioli albi: z mellis quattuoz lothones primitus contunde vitriolum bene: post hoc cōmisce cum melle z vnge cum eodem gingiuas bene vna cum dentibus. Si autem fuerit fetoz ex stomacho: recipe pillulas aureas vnum quent: z da patienti: z similiter dei efula cum vino calido: z post hoc dentur ei isti pulueres: cinamomum: gariofilus: piper: ciminum: agreste: z crocum: cuiuslibet vnuz loth. hec omnia simul cōtunde: z da ei manducare z sanabitur a fetoze.

Consilium clarissimi doctoris dominini Petri de ta-
signano pro peste evitanda.

In nomine Jesu Christi mundi creatoris Amen.
Incipit tractatus de observanda vita pro preservatio-
ne sanitatis tempore pestilentie.

Am omne animal p instinctus
nature conetur defendere cor-
pus suum: z prolongare vitas.
Homo marie q prevalet oibus
alijs aialibus p rationem z in-
tellectum qbus dotatus est: dz
se fatigare ad prolongationem
z cōservationem sui ipsius. Ad
hoc vt ipse possit operari ali-
quem fructum virtutis. Qui sit
nutrimentū sibi z illis q sequuntur politice. Et ideo cle-
mentissime domine q digne appellaris p̄ssimus sum
dispositus reducere hunc tractatū in tali forma. Quēz
ego Petrus de taufignano phisicus mandate serenissi-
mo p̄ncipe Saleazo comite virtutū ad hec vt fiat p̄ser-
uatio tue vite que nō solū est utilis tibi: sed etiam illis
qui viuunt sub tua saluberrima fronde compilauī.

Primum capitulum.

Alienus in libro de ingenio sanitatis primo
circa finem dicit: q nos decet nō habere ne-
gligentia in cōplemento ipsius sanitatis: iō
est magne p̄fectionis in isto tpe habere ali-
qd cōsiliū cōtra vires pestilentiales demonstrando in-
geniū maxime illoz a qbus dependet salus z vtilitas
multarum gentium que virtuose recte ab illis sunt.

De rebus demonstrandis in hoc opere.

Qattuor sunt enim res p̄ncipaliter de-
monstrande: z prima est quot sunt cause
pestilentiales: z que res sit pestilentia: z
que sunt infirmitates pestilentiales. Secū-
da est regimen prouidendo p̄servatione
q scilicet regimen reperitur circa sex res
nō naturales: z circa aliquas medicinas. Tertia est in
remonendo aliquas qōnes que cōiter sunt. Quarta ē
ad manifestandū regimen curationis illoz q sunt infir-
mi morbo pestilentiali. Ad declarationem prime ptis
est sciendū q ad pestilentiam cōcurrunt quattuor res.
Prima est dispositio infirmi. Secūda est fortitudo rei
educētis infirmitatē. Tertia est contactus. Quarta est
mora que est inductiua magni nocuenti tpe pestifero.

De dispositione infirmi.

Qantum ad primam causam dispositionis
infirmi: dico q ipsa est p̄ncipalissima cau-
sa corruptionis z infirmitatis: qz operatio-
nes rerum actiuarum nō possunt generare
se nisi in rebus aptis z dispositis ad recipi-
endū ipsaz actionū: vt dicit Aris. q. de aia.
z Sal. in li. de differentijs febrū: caplo de febre pestilē-
tiali: q nullū agens iducit effectū aliquē nisi ex dispo-
sitione passi. z Auicenna. iij. can. sen. primo capi. quar-
ti tractatus: dicit q corpora disposita ad recipiendū
talem actionem sunt vtentes nimio coitu z nimium co-
medentes: z habentes poros latos: z similiter corpo-
ra que sunt consimilis qualitatis qualitati aeris corru-
pti vt sunt corpora repleta superfluitatibus. Et iō Sal.
lib. i. cap. v. de differentijs febrū dicit: q est necesse
tempore pestis desiccare corpora humida: z ea desicca-
ta p̄seruare: z illos q supfluitatibus sūt repleti euacua-
re: z oppilatōes apire: z p̄z iferius dicit: q ille q tē-
perate exercet corpus suū z cibus tempatis vtir oino
nō est passibilis: qz i eo nō est dispositio infirmitatis.

De fortitudine agentis.

Secunda causa est fortitudo agentis: qz aer
in ista actione d̄r operans: z duplici de cā
pōt dici operans. P̄ria qz corpora passibili-
lia debite applicant ipsi: z indebite tangit
nos intus: z extra p̄ introitū porozū.

Tertia est cōtactus: qz in isto tempore est ma-
la aeris pp̄rietas nō solū p̄ qualitatem: sed
p̄ opationem modi suppositi: z ista causa est
fortior prima. Quia vbi materia reperitur
disposita inducitur effectus. vbi autem non est dispo-
sita ad talem effectum introducendum non: vt habet
vij. phi. z a Galieno primo de interioribus.

De loco pestifero.

Quarta est morari in loco pestilencioso qz
aer cōtinuo dimittit de sua mala pp̄rietas:
z sic disponit corpora ad corruptionem.

De causis pp̄rietatis pestilentie.

Uia aer nos cōseruat est videndum de cau-
sis pp̄rietatis pestilentie. Et dico q cause
sunt duplices. p̄ma est vniuersalis z remo-
ta: que est dispositio adueniens a formis z
imaginibus celi. Quo habent necessario il-
lud cuius aduentus a medico ignoratur.

Que dispositiōes faciūt corrumpere aquam: z adhuc
producūt corruptiōes putrefacientes in visceribus ter-
re: z istud maxie aduenit p̄ eclipsis solis z lune: z con-
iunctiōe planetaz. P̄sertim de saturno z marte cum
stellis fixis: vel p̄ coadunatiōe illaz stellaz in signo
hūano: z pp̄rie q̄n habuit in domo: vel p̄ reuolucionez
anni in v̄ndantijs fm q̄ dicitur Petrus de Abano in
psilio suo differentia nonagesimatertia. Alie sūt cāe p̄-
ticulares que sunt vapores corrupti permixti cum ae-
re vsqz ad minimas partes: leuati a terra putrida: vt
est quando aperiantur cauerne vel clausure aeris: vel
quando alique res sunt posite in aqua: vt linum cane-
pa: z similes res: vel vt sunt corpora mortua nō sepul-
ta: vel arbor male pp̄rietatis: vt nux: ficus z similes
res. Possent assignari alie cause quas obmitto breuita-
tis causa.

Que res sit pestilentia.

Deo dico q pestilentia est vna mutatio facta
in aere: z talis mutatio pōt esse duplex. Pri-
mo in qualitate. Secūdo in substantia. De pri-
mo quando aer efficitur rabidus sine aliqua
p̄maz qualitati firmiter cāndaz. Que h̄nt
in tantū ericcare mentes hoium qz z generationes z
vita corrūpūnt: vt accidit illis athenaz. Sicut a Sa-
lieno habetur p̄mo de differentijs febrū: de hoc tamē
hic sermo nō est. Secūda est mutatio in substantia pro-
pter cōmixtiōe vapoꝝ corruptoꝝ ad minimas ptes
ipsius aeris: vñ totū aggregatū dicit corruptū ex ma-
la pp̄rietas respectu generatiōis humane. Et ista mu-
tatio dicitur esse in substantia: non qz solum sit in sub-
stantia: sed in qualitate: stat qz aliquando aliqua muta-
tio sit in qualitate: z sit parua: tamen etiam est in sub-
stantia: qz ista mala pp̄rietas sequitur odio substan-
tiam accidentis illius aeris: z ista est de qua loquitur. Et
vt pōt cōprehendi p̄ supradictas auctoritates: z modo
isto pōt diffiniri.

Diffinitio pp̄rie pestilentie.

Pestilentia est putrefactio que aduenit aeri
similis putredini aque que balneat patri-
dum. Lerte aer sic ingrossatur: z corrum-
pitur ex puluere istozum vaporum malozum
permixtoꝝ: sicut corrumptur aqua p̄ ap-
positionem lini vel eius simile.

Que sint infirmitates pestilentiales.

Dico

Dico ergo q̄ ifirmitates pestilētiales sunt du-
plices. s. particulares: z cōes. Particulares
sūt q̄ nō vnomet tpe adueniūt multis. Et ta-
les adueniūt p̄ administrationē sex rez nō
naturalū in qbus hoies idifferēter peccār:
vel adueniunt plus q̄ alteri. Et istud est q̄

aduenit carbūculus vel q̄ affligūt vnū: z nō multos
stantes i bona dispositōe. Cōis est duplex. Et iō vnus
est vsus: vel cognoscit in vna regiōe vel ciuitate: vel ap-
pellat Endimiācus quasi veniēs ex latere dextro: z ē
maxie pp̄ aquā illius loci vel ventū vt appet i aliquibus
ciuitatibus vel locis in qbus generant̄ Botta sub men-
to z i alijs locis tumescunt crura. Quā ponit Galienus
in. viij. de iterioribus q̄ nūq̄ vidit talē ifirmitatē sicut
p̄tinet in libro de aere z aqua. Sz de p̄dictis hic nō lo-
quit. Alia est ifirmitas pestilētiales cōis: z p̄pe d̄ epi-
dimialis ab epi qd̄ est supra: z alia qd̄ est supra alias.
Que sic diffinit ifirmitas epidimialis est facta subito
z in vno momēto tēporis. Cōis multitudine hoīuz: qz
nūali epidimia egritudines appent diuerse. Nā aliq-
bus insunt carbūculi cū febre: aliqbus disinterie: aliq-
bus glādule: vel apostemata: aliq̄n variolē: aliq̄n mor-
bili: z appellat̄ subita ad differentia epidimialis q̄ ve-
nit paulati. Dis alie sūt posite p̄pe ad d̄riā febris pesti-
lētialis: z illō sufficiat p̄ p̄mo caplo p̄sentis tractatus.

**¶ Secundum capitulum in quo conti-
netur regimen curatiuum.**

Dico de p̄mo restat dicere de secūdo v̄z d̄ re-
gimine. Et istud d̄ fieri circa sex res nō na-
turales: z aliquas medicinales. Regulari-
ter opando p̄ inq̄sitiōe istaz rez est sciēdū
q̄ meo visu hoies deficiunt tribus modis.

Primo mō p̄ viam olfactōis venenose q̄ ag-
gredit̄ membra p̄ncipalia. s. cor: cerebz: z epar. Et isti
moriunt̄ cū signo pestilētialem. v̄z p̄ iflationē: glandulaz
in emūctorijs illoz membrōz p̄ncipaliū. Et tñ q̄ cor
offendit signū appet sub assellis. Et q̄n cerebrum post
aures. Et q̄n epar in ignibus. s. dextro. Et q̄n in splene
in igne sinistro. Et adhuc adueniūt carbūculi i alijs
p̄tibus corporis. Et istud cōueniunt quando est maior
putrefactio z adustio humorum ad itra corpus quos
natura in quantum potest conat̄ expellere. Ideo quan-
do apparent carbūculi iuxta membra p̄ncipalia: vt
est in pectore indicant̄ peius: quia est signum q̄ tales
humores sunt adusti: z putrefacti circa regiones cor-
dis. Secundario est per viam suffocationis naturalis
caloris facte a causa humida z aquosa putrefactibili.
Et certe nos videmus z vidimus humiditates coadu-
nari in nostris corporibus p̄sertim in capite p̄ quas
sunt apostemata in gula: que appellantur squinantie:
z ex illis moriuntur. Aliquando descendunt multi ca-
tarri qui subito suffocant homines. Aliquando gene-
rantur multe surditates: z grauedines capitis. Et col-
ligationes oculorum: generantur etiam multe pigritie.
Multas paraleres: z aposteres: z epilensie: que in p̄-
senti florentie regnat. Tertia quia vermes generati
ex malis humoribus per putredinem illoz veniunt
ad partes superiores corporis: z ibi faciunt lesionem
mordendo intantum q̄ corpora sincopizant: nihilomi-
nus recuperatur: z si non subito auxiliantur moriun-
tur: ita per dolorem sicut per fumos venenosos eleua-
tos ab illis qui corrumpunt z resoluunt spiritus: istis
talibus modis z alijs q̄ reducantur ad istos est contra
operandum per actus p̄uēsiuos: qui continentur in
sex rebus non naturalibus. que sunt aer: cibus: po-
tus: sōnus: z vigilia: motus: z ges: ianitio z repletio. Et

accidētia aie d̄ qbus de p̄culati ē vidēdū: z p̄ d̄ aere.

¶ De signis quando aer est pestilentiatus.

Quic aer efficitur pestilētialem q̄n vermes z
repulia apparent vel variolē que res cōter
p̄cedunt sine morbo pestilētialem. Tunc gli-
bet d̄z rectificare aeres vel ire in loco in quo
non apparent signa ista. Et securius est ire vbi nō sunt
nec in p̄terito fuerint. Causa est qz reliquie que reman-
serunt post epidimiam habent corrumpere illos qui se
transferunt ad illū locū: sicut fermentum qd̄ circundat̄
a farina: h̄z disponere farinam ad fermentationem: ita
z aer iam pestilentiatus habet dispōere corpora: iō nō
est reuertendum ad loca in qbus fuerunt epidimia. vel
pestilētie. imo est insistendum in omnibus locis circa
rectificationem aeris.

¶ De rectificatione aeris.

In rectificatione aeris. Primo inquan-
tū possumus est exiccandus ipse aer in do-
mibus que inhabitatur. s. cum igne facto ex
lignis quercus: vel fermentoz bene siccoz
lauri: myrtilli: iunipis: z alioz odoriferuz li-
gnoz. Suffumigetur camera mane z sero
cū mastice: ture: z myrra: terbetina: sandaraca: cipres-
so: squinanto: sauina: acoro: z similibus. Aspergat̄ do-
mus: z maxime camera cum aceto vini odoriferi: z aq̄
rosata. Et cum multis citris suspēsis pro camera z fer-
re in manu z olfacere pomū laudani cuius hec p̄mix-
tio. recipe laudani. s. i. been albi z rubei. ro. ru. ana. 3. ij.
storacis liquide. 3. ij. mirre folioz mente. Gariofoloz:
ana. 3. i. camphoze. 3. i. misceantur z incorporentur cum
aq̄ rosata z succo buglosse z mellisse z fiat pomum.

¶ De regimine cibi z potus.

Ibus d̄z esse talis substantie. Panis recēs
vnus vel duozum dierum z bene fermen-
tatus vel de spelta munda a cortice. Conse-
ctus cum puluere anisozum z sale bene co-
ctus. Potus vinum album clarum z poli-
tum ex medio sapore: nec rubeū: nec fumo-
sum: vt spiritus z humores non caleant: nec nimis par-
uum. Sed si possibile est vinum vetus: qz magis depu-
ratū est: magis d̄siccat z minus recedit ab aquositate.
Et d̄z vinum inaquari cum aqua cocta z plus in esta-
te q̄ in hyeme est bibendum. Et nota q̄ potare aliquā
tulū vini maluatici anteq̄ homo domus creat: vt al-
terius vini potentis est vtile: qz multi sumi exiccant: de
spūs p̄fortant z corroborantur. Et aq̄ que decoquit̄ de
bet esse cursua: ex loco petroso: vel bñ arenoso: vel ex
fonte claro. Et sapor d̄z intendere ad dulcedinem.

¶ De regimine saporum.

St sciendum q̄ oēs sapes debent esse ex
limonibus vel ex arancijs vel granatis ace-
tosus permixti cum istis aromatibus: quarū
hec est descriptio. Recipe cinamomi boni z
electi: zimziberis gariofolozum. ana. 3. 5. Been albi z ru-
bei. 3. 5. corralloz alboz z rubeoz. ana. 3. i. cardamo-
mi. 3. ij. croci. 3. 5. zuchari albi ad pondus omnium. Et
fiat puluis subtilissimus cribelatus per sicricum. Et mi-
nor q̄ntitas sumatur in hyeme q̄ in estate. Si non est
aliquid impediens: vt est frigiditas stomachi. Cōmu-
niter est vti arancijs: granatis z citris. Et de semine il-
loz qui habent singularem p̄prietatem in isto omni-
mode recipiantur: vel in forma trazeē vel in decoctio-
ne carniū: vel aliquo alio modo nisi pateretur lesio-
nem calculi. Ubi continue est necessitas q̄ vie sint la-
te z aperte.

¶ De aceto.

Semper

Semp est bonū vti aceto nisi sit impediens: z officere cū eo saporos. Preter q̄ in strictura pectoris: alias frigiditate stomachi. Sz acetū debet esse boni vini albi: vt esset malnatici vel rubore zc.

De quo dz esse ferculū.

Rerculū dz eē expelta: mileo: riso lentibus remota p̄ma aqua: panici panis elixatus: brodiū ciceris rubel cū cortice. Radices feniculi: ap̄j: ferculū cōfectū ex ovo est bonū. Paste malum est. Et oia alia fercula cōia: exceptis istis. ferculū spinaciozum petrosilioz boraginis scolopendrie: z habentia singularē virtutē. s. ruta: marubium: ifopus: z scabiosa zc.

De capparibus z fructibus vtendis.

Capparibus p̄ditū cū aceto maxime in p̄ncipio cene. Supponendo aliqd ex aromatibus p̄dictis maxie in hyeme. Sepe comedēdo cū aceto imodica q̄titate est vtile. Nam generat humore corrodentē venenū: fm Auicennā. ij. casū. oia alia agrumina sunt euitanda. Oua cocta i prunis: vel in aqua remoto albumine sunt valde vtilia. Pisces omnes sunt euitandī pp humiditatem suam: z preferim illoz q̄ h̄nt squamas magnas. Et ita anguille p̄t vti aliquibus vicibus: puis piscib⁹ fluminis vel lacualis vel maris. Sz est bene squamandus: z eūciendo interiora: postea abluere z fricare cū anisis: z aceto: z assari: z nō frizari cū oleo: z comedant cū aromatibus supradictis. Et in hyeme in maiori quantitate q̄ in alijs t̄pibus. Post comestione p̄seū vīnū potes potens. Et simul cū comestioe comedere aliquas nuces auelans: vel amigdalas. Lac euitare dz pp suā citā coruptioez. Sz post assumptionē omnīū ciboz z potū p̄t sumi aliquatūlū casei qz s̄fortat virtutem digestiua. fructus oēs sunt mali: q̄uis loco fructū est bonū sumere post cibū coriandros p̄fectos: z est multū vtile vt cōtinet ij. casū. Nota qz in p̄ncipio p̄andj est bonuz comedere tria folia rute: duos ficus ficcos: z vnā nucē insimul: z est medicina specialis cōtra pestilentia: z cōtra quolibet venenū. Intantum qz illi q̄ timent toxicari deberent valde vti.

De repletionē z imbanditionum diuersitatibus.

Dico. n. qz qlibet caueat sibi a nimia comestione z potū. Sz dz vti pauco cibo respectu soliti: z sic eēt potū: qz supfluitates multiplicantur pp nimia comestione z potū. Diuersitates imbanditionū sunt male: ideo qlibet h̄z cōtenti de vna imbanditione. Et si plures preparant comedat de illa sufficienter que melius potest digeri. Euacuatio est prouocanda: z beneficiū ventris: si natura p se nō operatur v̄z cum supposito: cristerijs: vel pillulis: cuius descriptionem inferius dicā vie yrinales teneant aperte cū diureticis: z poti cum fricationibus factis stomacho ieiuno: purgationes cerebri debent procurari per nares: vel per palatum: z est euacuandum corpus ab omni superfluitate quantum possibile est.

De fleubotomia.

I sanguis in corpore fuerit vincens erit flebotomandus vt declinet ab oimoda cōplectioe. Et vniuersaliter vsus diminuēdi istis temporibus est vtilis: si semel in mense z p̄z in vice. Et vbi aut aliq̄ h̄iores sint vinctentes: scilicet melancolia per vias adustionis. vel colera admixta sanguini est intendendū circa ipsorum exiccationem. i. circa euacuationem: z si esset corpus non sanum non esset intendendū cum euacua-

tionibus. Sed abstineat se a rebus supradictis.

De somno z vigilia.

Cauendū est a nimia dormitioe maxie dz die: nec etiam post cibū imediate: si non est completa vel mediata prima digestio: nec est bonū dormire supinus. Sed in primo somno supra latus dextrum: per duas horas: deinde supra sinistrum: postea reuertere supra dextrum. Ultimo somnus sit cū capite bene eleuato: z sit bene coopatus: bonū est vigilare p duas aut tres horas post cibū.

De motu z quiete.

Auendū est qn actualis est epidimia a forti exercitio z maxie in aere detecto. Sed si fiat aliqd exercitium fiat in aere nō aperto stomacho ieiuno. Et ante qz veniat actualis epidimia: fatiget corpus suum: qz tunc magis laudatur exercitium qz quies.

De accidentibus anime.

Alire: tristitia: z timore: sollicitudine cogitatione cauendum est: sed congaudendum est. z delectandum: cuz somno: cantu: historijs: z his similibus.

De coitu carnali

Abstinendū est ab actu coitus: z si non in totum pro maiori parte. Et ideo tunc non est bonum vxorem ducere: nec nouum matrimonium procurare. Similiter z politice conuersationes: z maxime illi qui sunt corrupti: vel magis apti corruptioni.

De medicinis istis temporibus preparandis.

Ex sunt medicine preparande. Prima est administratio pillularum positaram ab Auicenna. iij. casū. capitulo de preseruatione a pestilentia cuius descriptio hec est. Recipe aloes epatici. z ij. myrre croci añ. z i. conficiantur cum succo mente z fiant in forma ciceris. Et assumatur omni die vna in mane ante cibum: z habent resoluere z desiccare prohibendo putredinem. Ea si ille qui assumit esset aptus inflammationi tempore estiuo addatur. z i. terre sigillate z reformentur cum aqua rosata: sed in alijs temporibus fiat vt dictum est.

De tyriaca.

Scunda est assumptio tyriace bene fermentate ex decem annis in hac regione dz qua habet sumi in omni hebdomada. z i. in estate cum aqua rosacea. In hyeme cum bono vino odorifero: vel sumatur cum succo ro. vel aqua citri: z ante cibum per sex horas stomacho ieiuno: z ab omni repletionē remoto.

De mitridato.

Tertia medicina est mitridatum: z in quo libet casu plus qz tyriaca z in qualibet septimana sumatur. z i. z quinqz hore ieiunare. Et debet sumi stomacho ieiuno: z ab omni repletionē remoto: z sit fermentatum ad minus per vnum annum.

De coriandris.

Carta medicina est assumptio coriandrozum confectorum de mane. Ex quibus sumatur coclear vnum. Deinde sumatur tertia pars vnus ciati vini odoriferi. Similiter assumptio zucari rosati tempore z hora magni esus.

Contra vermes.

Quinta

Uinta medicina est contra vermes: et dico quod illi qui sunt dispositi ad generationem vermium: sumant omni mane unum citharum vini in quo bullitum sit absinthium usque ad consummationem tertie partis decoctionis.

Sexta medicina preparatoria videlicet sirupus auctorum.

Sexta medicina et ultima est sirupus hic descriptus ab auctoribus vicibus sum experimentis eo: quod reddit corpus mundi a superfluitatibus et persequens desiccatur: confortando cor: cerebrum: et epas: et omnia alia membra. Et quantitas que habet sumi in vice est. s. i. s. Cui hec descriptio. Recipe corticium citri: radices capparum: berberis: sandalorum utriusque: spodi: ana. 3. ij. gariofilate: buglose: mellisse: boragini: cicoree: ana. s. i. acetose epatice marubij: ana. s. s. lactuce silvestris. 3. ij. seminum coium: violarum ana. s. i. tinij: epitunij: fene: polipodij: anij. 3. i. suci absinthij: suci fumi terre: suci chebulorum: ana. s. i. diagraedij. 3. ij. succari albi libras duas. et fiat sirupus et acetosus cum aceto suci citoniorum quod sufficit et utere eo etc.

De modo sumendi has sex medicinas.

Modus administrationis harum sex medicinarum est talis. In prima die sumat sirupus: in pulsu aue marie. i. i. aurore et supra dormiat per unam vel duas horas. Secundo die capiat. 3. i. tyria ce. tertia die capiat coctlear unum coriandrorum. Quarta die decoctionem contra vermes. Quinta die. 3. i. pillularum supradictarum. Sexta die gescat. Septima die capiat aliquod predictorum. Et non est malum si omni ebdomada capiatur. 3. i. lillarum pillularum. Et illa die quo capiuntur pillule non capiatur aliquod predictorum.

Capitulum tertium in quo mouentur quedam dubia.

Primum dubium est. Cum omnia inferiora regantur et gubernentur per superiora maxime per solem et lunam: ut patet primo meteororum. Et cum necessario iste mundus inferior sit continue subiectus impressionibus superioris mundi: ut omnis virtus inferioris gubernetur per superiorem. Qualiter hec cause superiores possunt esse cause inferiorum causarum. Ad quod respondetur. Nam res superiores semper intendunt conseruationem inferiorum: ut habetur a philosopho primo meteororum. Sed per accidens aliquando sunt cause corruptionis et mortis: quia mouentur in suis circuitibus per varios et diuersos motus et propter hoc habent diuersas coniunctiones et aspectus. Quia de causa ipsarum influentie super causas inferiores faciunt simul alterationem: et hoc contingit quod illud quod debet conseruari ab influentis non conseruatur. Sed disponitur ad corruptionem per tales influentias alteratas ut patet.

Qualiter epidimia potest prouenire a putrefactione aeris.

Secundum dubium est. Cum aer sit simplex et putredo sit quoddam mixtum: nec aliud quam in debita mixtio humidi cum sicco. Qualiter epidimia potest prouenire a putrefactione aeris est: quia aer est plenus ignis ut Aristoteles. quinta particula problematum problemate. xvij. Cui respondetur quod aer simplex non corrumpitur in se. Sed per admixtionem vaporum terrenorum vel aquosorum corrumpitur. Et quia ignis non habet commixtionem alterius elementi non corrumpitur. Sed omnia alia sic ut patet quarto meteororum. Omne elementum corrumpitur preter ignis. Ergo

cum aer qui nos circumdat non sit purus neque simplex ut ait Auicenna. primo canon. fen. ij. capitulo de aere. Nos dicimus quod aer est quasi una aqua maris vel lacune quamuis non sit purus neque simplex tamen potest corrumpi. Et de isto non loquitur philosophus in preallegato problemate sed de puro aere in loco proprio.

Quare magis uno tempore causatur pestis quam alio.

Eritium dubium est propter quid est quod epidimia plus aduenit tempore estivo et autumali quam alijs temporibus. Cum aer tunc sit calidus et siccus: et per consequens remotus a putrefactione. Ad quod sic respondetur: quod quinque sunt cause propter quas citius accidit in estate et in autumno. Prima est quia aere existente subtiliato a caliditate precedenti est magis aptus recipere omnem impressionem vaporum et fumorum mixtorum et congregationem ipsorum. Quare sequitur quod citius et leuius causatur putredo. Secunda causa est quia caliditas precedens que propter suam siccitatem prohibet putredinem est nimis eleuata et adducta usque ad finem. Tertia causa est quod cum venti multiplicentur asportant secum malos vapores eleuatos ex malis locis remanendo in aere causa corruptionis pestilentie.

Quarta causa est quia corpora pluribus superfluitatibus multiplicentur: et virtutes naturales sunt debilitate propter diuersitatem temporum resoluentium calorem naturalem per motum intrinsecum et extrinsecum. ut apparet in commento primo tertij pronosticorum. Quinta causa est: quod tunc multi fructus sunt qui habent disponere corpora ad putrefactiones propter nimium usum eorum.

De aliquibus auiibus que tempore pestis non habitant in aere epidimato.

Ultimum dubium est propter quid est quod tempore epidimie alique aues consuete habitare montes et volare in altum: habitant planiciem: et volant iuxta terram: et sic econtrario. De habitantibus planiciem: tunc temporis. Similiter alique serpentes: mures et similia. Respondetur quod quando aer prius corrumpitur quam aqua propter formam celorum vel imaginum que habent de hoc facere necessario. Aduentus quarum ignorat a medico in quantum medicus: aues que volendo auferre corruptionem habitant montes et volant in altum et veniunt ad planiciem et volant prope terram. Sed quoniam in terra generatur corruptio: et putredo prius quam in aere: tunc aues et serpentes assueti habitare illam planiciem fugiunt putrefactionem et corruptionem terre: et vadunt ad montes et ibi habitant: et volant in altum quam tunc possunt. Et aliquando apparent aues que recedunt a montibus et veniunt ad planiciem. Et post aliquod tempus reuertuntur ad montes et dimittunt planiciem. Causa est quod primo corruptio aduenit montibus. Deinde per tractum temporis accidit in visceribus terre: quod aer est subtilioris substantie et leuioris alterationis quam terra. Deinde per continuationem corruptionis et alterationis: etiam fit in terra. Ideo epidimia incipit primo in aere subtiliori et fortiori et citius agreditur quam in grossiori et debiliore.

Que corpora citius offenduntur tempore epidimie.

Quintum dubium est. Que corpora citius offenduntur tempore epidimie. An corpora que habent poros latos. An que habent strictos vel frigida: seu calida: sicca: vel humida. Ad euidenciam quinti: sexti octauum. Est sciendum quod aliqua sunt corpora que

que habent poros latos naturalr: vt sunt calida z hui da. Et aliqui habent poros strictos: vt sunt frigida z sic ca. Adhuc aliqua sunt que habent repletionē: z oppilationē que reddūt poros strictos: z aliqua non habēt oppilationē aliqua: z circa hec dico q̄ q̄tuor sunt notāda. **P**rimū est q̄ corpora que hnt poros strictos naturaliter que non sunt oppilata vt sunt melancolici: vt aliq̄ue vetule: minus ledunt tunc temporis alijs cozporibus. Quia remissa caliditas cordis z paucus aer per poros attrahit: qz pori sunt stricti z et qz ille paucus aer pauco tempore retinetur: qz non sunt oppilati nec repleti. Etiam illi qui habent qualitates conditiōales phibentes corruptionem: ac putredinē: vt est frigiditas z siccitas. **S**cōdo dico q̄ corpa que habēt naturaliter poros latos z efficiuntur stricti per oppilationes: vt sunt corpa repleta q̄uis sint robusta: nihilominus plus offenduntur i aere pestilentiali alijs cozporib⁹. Ratio est qz multū aer est attractus ad intra sic pp inspirationem z expirationē: z sic qz oppilata sunt longo tempore retinentur: z non sit depressio illoz ab aere. z adhuc fumi capinosi non purgantur. z qz habent q̄litates conditiōales p̄formes huic corruptioni: vide licet caliditatem z humiditatem: z prohibetur debita transpiratio que est cā corruptionis. **T**ertio dico q̄ illi qui habent poros naturalr strictos z oppilatos minus offenduntur q̄ corpora p̄us dicta z omnibus alijs ab his magis leduntur. Prima pars est manifesta per rōnem p̄imi dicti: z per rationes que dicent in quarto dicto. **Q**uarto dico q̄ corpa q̄ hnt poros latos nāl̄r z sūt oppilata magis offēdunt q̄ corpa dicta i p̄mo dicto. Sed minus q̄ corpora dicta in secundo. z tertio dicto. Ideo p̄me partes sunt manifeste per rōnes p̄imi dicti z est manifesta rō secundi dicti: sed tertia pars sic p̄batur: qz corpora tertij dicti habēt oppilationes per q̄s prohibetur trāspiratio: ergo fit corruptio p̄p̄r caliditatis: z interceptio caliditatis medie est epidimialis: z ideo leuiter intrarent epidimias. **Q**uinta ratio est in cozpore tertij dicti. Aer est attractus z retentus longo tēpore z spatio z virtus que habet contra operari est debilis: ergo generatur putrefactio in talibus cozporibus: sufficiant ergo iste rōnes cōtra aliquos. **Q**uibus de causis est manifestus q̄ corpora calida z humida que hnt poros naturaliter latos z oppilatos magis offenduntur. Postea ista que hnt nāl̄r strictos: z adhuc oppilatos sunt magis offēsi. Ultimo illa que habēt strictos z non oppilatos sunt offēsi.

Qualiter aliqua corpora in epidimia moriuntur: z aliqua non.

Sextum dubium est pp qd est q̄ aliq̄ corpora in epidimia moriunt z aliq̄ non. Cū cāe sint vniuersales: z q̄re vnus morit in vna familia: aliq̄ vero non: z aliq̄ moriunt in vna domo: z vicini non. Aliq̄ in vna contrata: z in alia non. **R**espondetur q̄ p̄pter diuersitatem infirmoz cōplexionū z cōpositionū nāl̄r z actualiū reptaz in illis. z et pp diuersitatē cārum agentiū que adueniunt per diuersitates z aspect⁹. Residū inuenies in rōnibus none questionis.

Quare in p̄nti hoies z nō boues moriuntur.

Septimū dubiū est: quare in p̄nti hoies z nō boues moriuntur: z in anno preterito moriebantur boues z non homines. **R**espondetur q̄ istud accidit per rōnes pprietatis singularis que tunc adheret aeri pp quā pprietatez generatur putredo in cozporibus hoium: z non bouum: z ita anno preterito poterat esse vna pprietas singularis in aere

que habebat respectum supra boues z non hoies.

Quare iuuenes robusti z fortes moriuntur antiqui vero non.

Statū dubiū est pp quid robusti ac fortes moriuntur. Antiq̄ vero non. Est dicendum q̄ antiqui sunt sine oppilationē siue possunt esse cum suis poris strictis nāl̄r z nō oppilatis. Iuuenes fortes z robusti hēbūt poros nāl̄r latos z oppilatos. Iō citius corrūpuntur z moriuntur ex ista pestilentia: qz in iuuenulis plus de hūiditatibus z supfluitatibus abundāt que diuinitio caloze naturali habent causare oppilationes. z in pueris abundat humiditas: z regimē inordinatum que res faciunt oppilationes.

Quare moniales z incarcerati nō moriuntur.

Nonū dubiū est pp qd moniales z incarcerati non moriunt: z aliq̄ oēs moriuntur: z aliq̄ non. **R**espondetur sic q̄ illi qui habitant aerem cooptū: z nō fatigant se in aere detecto: nec habitant cum aliquo qui habeat ipsum corrūpere magis conseruantur. Sed aliquis vel aliqua ipsa rū corrumpat cōiter oēs se corrūpunt: qz oēs isimul cohabitant: z viuunt z anhelant z vnomet regimē z aere particulari: et per rōnem participationum aspectus vnus loci: qz monasterium potest esse edificatū sub tali ascendente q̄ in vno tempore aer illius loci est magis corruptus q̄ aer alterius loci. Ideo q̄ vnus morit in vna habitatione: aliq̄ debent recedere tanto citius quanto sunt generati ex vno patre. Quia sepe filij sapiūt naturā patris. Ideo si vn⁹ infirmatur aliq̄ sunt dispositi ad infirmitatem. Nihilominus aliquando contingit q̄ vn⁹ moritur in vna familia: z non oēs pp dispositiones participationū reperit in illo: z non in alijs: istud sepe aduenit in vna cōtrata: nō in alijs: ista dico de ciuitatib⁹.

Quare patientes podagras non moriuntur.

Decimū dubiū est: pp qd est q̄ patientes podagras nō moriunt istis temporib⁹. **R**espondetur q̄ in podagris sunt pauci hūores ac oppilationes: ob quaz cām humores prauū dscēdūt ad extrema: z extriseca z ibi generat podagras: ideo non sunt dispositi ad se infirmandum.

Quare epidimia venit vt plimū post guerras.

Vndecimū dubiū est pp quid est q̄ epidimia vt plm venit post guerras z post famē zc. **R**espondetur q̄ tpe guerraz regimē est inordinatum. Ob quā cām ḡnantur prauū humores in cozporib⁹ dispositis ad corruptionē. Ac etiaz pp superiora que disponunt sepe guerras z sepe disponūt ad pestilentiam: nec nō post caritudinem veniunt pestilentie: qz tempore fertilitatis corpora nimis replentur ob quā cām generant oppilationes. Deinde corruptio nes: z hoc sufficiat de tertio capitulo zc.

Capitulum quartum de modo curatio.

Nunc sequit̄ q̄rtus caplm. In quo tractatur de actu curatio. Cuius intentio est triplex. Prima est circa virtutē. Secda circa febrē. Tertia circa ap̄a. Primo circa p̄mā intentionē est sciendū q̄ in febricitantibus apparet virtus multū debilitata: z istud accidit: qz spūs maxie resoluunt: ac et cōplexiones mēbroz p̄ncipaliū sunt alterate: z maxime cōplexio cordis ab humoribus venenosis: qui q̄runt coz a forma specifica: z alia mēbra p̄ncipalia: id insistentū est in dādo cibos copiose: boni z magni nutrimenti qui leuiter digerātur: qz leuiter possint digeri: z spūs multiplicari vt sunt fastiani: pulli: z perdicēs: z similia. Condianturqz tales cibi cum aceto. agresta: su-

eo maloz rancioz: limonũ: vino malignanati: z simili-
bus que hñt. phibere corruptionẽ ifirmi. Capiant etiaz
tales cibi: vltra appetitũ: qz vt plurimũ in talibus defi-
cit appetitus: z minus q̃ tempore sanitatis. est et vtẽ-
dum p̃fectionibus: electuarijs: aquis: z pulueribus: ac
etiam alijs cordialibus que cõiter ponuntur ab aucto-
ribus. Ab extra sunt membra confortanda principalia
nõ dimittẽdo. s. cor: cerebz: z epar. Etia alia membra
vt stomachus: renes: z maxime confortetur membrũ
in quo est talis humor venenosus: z istud fiat cũ medi-
cinis appropriatis membris confortadis. Aer camere
sic rectificetur pro illis qui stãt in camera: sicut p̃ egro
aspergendo cũ ramis z frondulis: z rosis madefactis
in aceto cũ sandalis cũ p̃fumigijs ex myrra: thure silo
aloe: storacem: z similibus. Ponendo lintheamina ma-
defacta in aceto cum cortinis: z sepe renouando: etiaz
muri camere aspergantur sepe aqua z aceto: z sint sup
lecto z banchis multi citri zc.

De corpis euacuatione z de clisteri faciendo.

Secunda intentio est maxie in desiccando:
z euacuando corpus: cum flebotomia: vel
solutione ventris. Quia si mã vincẽs fue-
rit sanguinea incontinenti est incipiendus
a flebotomia. In quo eãpa. Ad hoc vt hu-
mor venenosus nõ spargatur per diuersas
pres corpis et p̃sentiente ṽtute copiosa fiat flebotomia
z si mã vincens sit alia a sanguine: put colerica ṽl me-
lancolica est euacuanda cũ solutino appropriato illi: z
si illa materia fuerit sanguinea et alijs humorib⁹ super
abundantibus. In primis fiat flebotomia. Consequen-
ter desiccantur humores eradicando si fieri potest: z si
alique reliquie remanent sunt digerende cuz sirupis
appropriatis. Sed p̃mo eradicentur: z ipso it̃medio
fiat clisterẽ cõmune: z aliquatulum acutum: z multum
est ṽtile vti continuo. s. bis in die. Similiter sirupus de
scriptus ante. z possit in isto casu dare vna vice. in ma-
iori q̃titate alijs casibus.

De cura apostematũ.

Artia intẽtio est circa apata z ad cyrugicos
spectat. z est sciendũ q̃ apostemata que ap-
parent tpe pestilentie: que sunt pernicioza
z mortalia sunt ista. s. antrax carbunculus glã-
gula: vel patrarha: ignis p̃ficus: z pruna de qbus di-
cetur p̃ ordinẽ. z p̃mo de antraxe que dicitur ab antro:
qz nascit in locis absconsis cordis: vel qz per antrũ va-
dit ad cor quod est in medio: z sic diffinitur. **A**ntrax
est apata parvũ ad modũ pustule in principio fraudulen-
tum z venenosum: qd̃ corumpit particulam a qua ele-
uatur adulterando illã z partes que p̃pinquntur tu-
mesunt ad formã sanguinis combusti: qui acquirit eaz
malitiã in p̃ma adustione: z ex mortali rubedine: z cuz
vltorius accenditur: z ardet augmentatur venenum z
malitiã. z acquiritur vnus color citrinus: etiam si vltẽ-
rius accenditur q̃ locus efficiatur siccus: tunc augmẽ-
tatur gradus malitie: z intantum q̃ corripit subito p̃-
tes ad quas pertingit. z facit puncturam vt ignis: z ef-
ficatur nigz ac obscurz. z si cum eo exierit liquor z erit
in superficie membra similis illi qui fuit in corpore com-
busto vt cauterizato ab igne: ob q̃ cãm seq̃ q̃ antrax
est tribus maneriebus: vt p̃z cũ isto apate. Adiungun-
tur seua accidentia: vt est tremor cordis: sincopis: debi-
litas pulsus. z iste accidit qz vapores mali lenati veni-
unt ad cor. Inde paxz deffert a carbunculo: qz est de mã
sanguinea nõ adusta vel denigrata. Primo in illa eã ali-
quis liquor: qui per adustionẽ exacuitur adhuc non est
tante venenositatis vt est Antrax. Et appellat carbun-

culus q̃si carbone lucente z non mortuo. Circa ipsum
sunt notande tres res. Prima est color: locus z dispõ
partis: vnde color niger est peior omnibus alijs. Dein
de viridis. Deinde citrinus. Deinde rubeus. Unde lo-
cus est peior iuxta aliq̃ mẽbrum p̃ncipale: q̃ extrema
libus partibus: vnde dispositio partis est peior illa q̃
est desiccata q̃ humectata.

De cura antracis.

N cura antracis est euacuandũ vt dictũ fuit
in interioribus p̃m consensuz virtutis: ac eta-
tis. Secundario est euacuanda mã defluxa ad
illius partẽ cum appositione ventose. s. l. cuz
scalpellatione: z cum sanguisugis z fiat cauteriũ cum
ferro ignito: z evitetur cauterium cũ cera ardẽti: qz cõ-
gelatio cere phibet euaporationem maloz vaporum:
imo sparguntur per mẽbrum. Adhuc potest fieri cante-
rium potentiale ex medicinis cauterizantibus: vt est vi-
trioolum: viride es. Arsenicum. Salz viua: z capitellum
factũ de calce z sapone: vel de aqua forti: z ex similib⁹
rebus: etiam bonum est empl̃m factum de scabiosa: cũ
ipsa in paucis tpe mortificat. Similiter istud emplastrũ
est bonũ. Recipe vitellum vnus oui: z cum illo permi-
sce de sale quãtum potes: z debes inouari de vna ho-
ra in aliam. Nihilominus ego laudo plus cauterium
acutale: z debent administrari res que operentur con-
tra venenum. Similiter detur hec medicina omni die.
Recipe succi scabiose. ʒ. iij. terre sigillate: boli armeni lo-
ti añ. ʒ. ʒ. misceantur z potẽtur in mane. Similiter coa-
gulum bibiti expellit venenũ a corpore: maxime coa-
gulum legoris. In vice. ʒ. i. cum vino odorifero. Simili-
ter succus citri. ʒ. ij. cum vino bono. Similiter terra si-
gillata: ambra: coralli: metridatum: z tyriaca.

Cura circa accẽtia que veniunt a p̃uitate mãe.

Artio est notandum circa accidentia que ve-
niunt a p̃uitate mãe z a caliditate ipsi⁹: z
etiam a caliditate medicinarũ quã facit cau-
terium: vel a cauterio actuali in parte ifirma
circumstantis vt mortus cuz aliquo ferro: vel vt qz cau-
satur dolor z est cã inflãmationis: z apostematõis. ʒo-
bz expectari quousqz naturaliter euellatur: z incidatur
circa partes suas non dimittendo aliquid carnis infir-
me: z corruptio nõ vadat ad p̃tes sanas: z est bõa sca-
rificatio vt mali humores possint exire. etiam ventosa
euellit de p̃fundo sanguinem corruptum z venenosum.
vt non reuertatur a circũferentia ad centrum. Fracta cu-
te z extracta mã venenosa in eius effusione. Luceat si-
bi medicus a malis fumis: z nõ tãgat cũ manu: qz vna
mã distillati subtilis est p̃tagiosa int̃m q̃ medici postea
infirmantur. Immo appõatur medicamẽ qd̃ abstergat
z mundificet. Sicut medicamen factũ ex farina ordẽi
z melle cũ paucis salis apponendo solũ. **A**d idẽ re-
cipe sarcole mellis. añ. partes equales misceantur z mi-
rabiler operatur facta mundificatione admistref ge-
neratium carnis. z si est p̃cauitas capiatur basilicum
z teratur z impleatur p̃cauitas z fiet gñatio carnis.
Ad idẽ recipe aristologie rotunde: centauree mio-
ris: pentafilon p̃solide maioris. añ. partes eq̃les: z di-
stilletur aq̃ ad lambicũ z referret tpe: z est mirabilis
in reseruatione carnis. **A**d idẽ emplastrũ ex coriã-
dris recentib⁹ z vnus passis recentibus cũ melle est bo-
num. **A**d idẽ radix ansodilli cum fece vini. Simili-
ter bertonica cum pinguedine emplastrata. z ista suffi-
ciant in cura carbunculi z antracis.

**Quare dicitur patrarhia glandula siue bus-
fo z similia.**

Secundario

Secundario est notandum de patrachia siue gládula v'l buffone. Et dicitur patrachia: a patrachio hoie qui pmo inter xpianos inuenit: et dicitur buffo siue bubo ad similitudinem illius aialis: quod hic vocatur: quia tale aia accidit in locis emunctorijs absconditis: vt illud aial continuo stat. Sed dicitur quia patrachia fit d' ma venenosa. Bubo autem non ideo sic diffinitur. Patrachia est aia venenosa perdens quod operatur circa pulsus cordis cum sincopi et tremore: multiplicatur tpe pestis in locis predictis: vt in collo. Et istius est causa diffinitionis que etiam est dicta supra: et differt a carbunculo: quia materia sua quous sit ex sanguine non est tamen adusta: vt in carbunculo: et est signum alterius malitie: quia occidit in tribus vel quatuor diebus: et aliquando in paucioribus: et aliquando in quinque: et si peruenit usque ad septimum potest sperari. Aliquando generatur ex materia flegmatica: et aliquando humida cum sanguine permixta. Sicut est differentia: quia carbunculus nascitur in extremitatibus: et in alijs partibus corporis exceptis emunctorijs: et etiam in principio non causatur eschera vt a carbunculo.

Modus curationis istorum.

Circa curam istius aphas. Sciendum est quod duplex est intentio. scilicet vniuersalis et particularis. Vniuersalis fit secundum intentionem. scilicet ita quod si tale apha est sub asellis dicitur fiat flebotomia ex alia parte in brachio: et ex vena cordis. Si post aurem fiat flebotomia ex vena capitis illius lateris in manu. Si in inguinibus ex saphena illius lateris. Cura particularis est duplex ad hoc vt materia extrahatur sensibiliter cum rebus que habent extrahere et resolueret vapores illius et hoc fit cum appositione ventosorum et scalpellario: et sanguisugis: vel cum cauterio actuali vel potenciali: vel cum oleo alia re cum qua melius fieri potest. Primum si apponitur ventosa cum igne: deinde fiat scarificatio: et de nouo reponatur ventosa vel sanguisuga bone vel habeatur gallus et depiletur circa pudibunda apponatur loco per horam: et in alia hora apponatur alter: et sic fiat per totam diem et venenum ita attrahitur a corde galli. Ideo gallus subito moritur. Secunda est quod fiant emplastra que habent attrahere et resolueret sensibiliter. Quorum hec sunt descriptiones. Recipe medulle fermenti. s. iij. sinapis: semis vtiace: an. s. vitrioli. s. ij. Cataridaz numero. x. misceantur et componantur cum melle dispumato. Ad idem recipe capitellum factum ex calce vna: sapone: et cum salina est bonum. Ad idem recipe radi. nasturcij: agrimonie: an. M. hec buliant cum oleo de lilio: et melle: an. s. iij. Ad idem recipe cataridaz numero. x. puluerizentur: et buliant cum oleo veteri usque ad spissitudinem et apponatur loco. Aliud recipe cartomi: nucis: rancide: semis canlis: cepe stercois columbini: an. s. i. misceantur et puluerizentur: et fiat emplastrum: similiter appositio istius capitelli est multum utilis.

Ad frangendum et euacuandum apostema.

Singularis medicine que frangunt apostema: et euacuant materiam sensibilibus sunt iste. v. Species gumme: vt est galbina: euforbium: arsenicum: nasturtium: vtiaca: semen sinapis: nucis rancide. catarille: cordumeni: salis gumme. baurach: piracio: stercus auium calidoz: vt est coluboz: accipitru: et sal

contum. Componantur omnes iste res cum gummis et succis vel melle: vel stercore auium: vel capitello: vel lixurio fortis: quo vtuntur tinctores: vel alchimiste. **Alia** circa hanc specialis in materia insensibiliter resoluat. Recipe baurach: salis armoniaci: allei: piperis nigri: an. partes equales pistentur et misceantur cum succo scabioso: et fiat emplastrum. **Aliud** bonum Linoglossa viridis et siccata trita inter duos lapides sicut consolidata maior mirabiliter operatur. et hoc vidi per experientiam: quia resoluunt venenum. Similiter operatur vincetoxicum siue antioforata: quia habet proprietatem singularem.

De pruna et igne persico.

Modo restat istud capitulum videre et est notandum quod dicitur carbo vel pruna: quia in principio sue apparitionis facit vna adustione et escharam: quia corrumpit partes quibus superuenit cum sorditie deambulando et facit membrum nigrum: et est de genere carbunculi et nihilominus differt ab illo: quia pruna generatur ex sanguine subtili: vt sepe apparet tpe pestilentie. Materia autem carbunculi fit ex sanguine grosso adusto: vt dictum est: adhuc differunt: quia prunus precedit carbunculum. non autem in pruna. Adhuc differunt: quia in aduentu carbunculi color semper est niger et in aduentu aliorum. Aliquando rubeus. Aliquando citrinus. Aliquando viridis. Adhuc est differentia inter carbonem et ignem persicum: quia ignis persicus est quando colera predominatur melancolie in tali adustione: et tunc est nigredo circumstantans quantitatem et cum tali colore: vel insanis laudat tempus capiendi tyriacam: sanis et egris cum stomachus vacuus fuerit et tu bene digesseris: et aliquando ad fabam egyptiace magnitudinem: aliquando ad modum auellane. et ad pondus. s. s. vel. s. i. ad plus. secundum quod plus ad digestionem stomachi tempus habes: et modo cum aqua: modo cum vino: modo cum succo granati: modo cum vna: modo cum succis: vt dictum est supra: appropriatis quod tibi ex te scire relinquit: hoc modo medico logico et sapienti. Ita adhuc circa exhibitionem ipsius tyriace. Quas ego Petrus voco dominam medicinarum. Considerare etiam oportet anni tempus: regionem: et etatem: vt puta si estas est maxime cum calidior facta fuerit. Nam leditur inde corpus vt circa hoc. Sal. Hippo. allegat cum dicit. Eas autem carnes molestas esse farmacias. et quia vt plurimum febres infert hoc tempus prius vtendum est isto calidissimo tpe tyriaca: sicut ab hominibus magne caliditatis partem est vtenda nisi forsitan cogat necessitas. **Et** eadem ratio quod fortior est virtus tyriace roboris infantium prope ipsam. Sal. infantibus prohibet exhiberi: nisi causa predicta: cum ipse asserat se vidisse mirabiliter mortuum fuisse infantem vnum et imoderato vtu tyriace: dissoluit. n. in totum ambitum eius et ventrem fluere fecit: sic propter irrationabilem assumptionem tyriace perijt infans. Sal. finaliter concludit qui in terra calida quiescit: vt puta nigrum vel similia: caue vt farmacia. v. tyriaca nisi vt deum est in necessarijs causis et sufficiat tibi ea que in ibi est caliditas. **Quo** circa a primo ortu Julij: et inquantum durat dies caniculares. s. per totum vigesimum secundum diem Augusti: et hominibus calidissimis per totum augmentum exhiberi inibet tyriacam: nisi vt dictum est si eest necessitas maxima: vt puta pestis: morsus venenosus ferarum: et his similia vel maiora instarent.

Uia dixit Gal. septimo
terapeutice. Methodi.
auctoritate Platōis op^o
in aliqua scientia vel ar
te traditur tribus d^o cau
sis. Primo vt quis sa
tisfaciat amicis. Secū
do vt exercit^o q^o exer
cicio vtilissimo quod est
per intellectum. Terc
tio vt remedi^o obliuio
ni: que est ex senectute.
Hinc est q^o his tribus d^o

causis p^o motus p^o posui meis scholaribus in medicina
quodda op^o cōponere. Et q^o cognitio partū subiecti in
medicina: q^o est corpus hūanū: que loca dispositionū
appellat: est vna partū scientie medicine: vt dicit Auer.
p^o mo sui Colliget. cap^o de diffinitione medicine. Hinc
est q^o inter cetera nobis cognita: cognitionē corpis hu
mani z partū eius que ex anothomia insurgit propo
sui tradere: nō hic obseruans stilū altū sed fm manua
lem operationez vobis magis tradam noticiam.

Siuato itaq^o corpore vel hoie mortuo per d^o
colationē vel suspēsiōē supino. Primo noti
ciam totius debemus habere. Secūdo par
tium: nam cuz omnis nostra noticia incipiat
a notioribus nobis. z que sunt confusa sunt notiora: z
non confusus sit partibus a cognitione totū debemus
incipere. Circa totū autē q^o debemus cognoscere est
in quo hō d^oriam hz ab alijs aialibus. habet autē d^oriam
in tribus. s. in figura vel situ partū: z in morib^o siue ar
tibus: z in partibus quibusdā. In figura nāq^o hō ē sta
ture recte: z hanc habuit q^otuor causis. nā corp^o hūa
nū hz inter cetera aialia māā leuissimā spumosas z ae
rea. Et iō ad supiora eleuabilē. Secūdo inter cetera eius
dem q^otitatis calorē habet ampliorē cuius est sp^o ad su
periora eleuare. Tercio formā hz p^ofectissimā que cum
angelis z intelligētis que totū vniuersum regunt cōi
cat: z iō sursum eius sensus vniuersi eē debēt. Quar
to rōne finis sui fuit eiusdē stature z figure recte: q^o ipe
finaliter ordinat ad intelligere ad quod deseruiunt sen
sus z marie sensus visus: vt appz phemio metaphy.
z iō in ipso debuit visus situari: z cerebrū: z p^o p^ons ca
put situ tali vt possit oia diuersa sensibilia apprehende
re. z q^o ad plura visibilia se extendit q^o situat in alto:
q^o apparet q^o custodientes ciuitates vt possent a lōge
bū videre statuunt sua spectacula in loco alto: vt in tur
ribus z hōi. vt dicit Gal. ix. de iuuamentis mēbroz. z
pp hoc ipse ibi dicit: z ēt Aui. iij. cañ. i p^oncipio q^o neci
tas in situādo caput sup^o in hoie nō fuit pp cerebrum:
nec pp aures: nec pp os: nec pp nares: s; pp oculos pp
cām dictā. z sic ex pte appz oius q^otuor cāz q^o hō fuit
stature recte: pp q^o vocat antropos vel platenus. i. plā
ta reuerfa: z microcosmus. i. mior mūdus. q^o sursum z
deorsum hz sicut mūdus z vniuersum. z est hec prima
d^oria. Scda est ex moribus vel ex arte. Mozes. n. inter
cetera aialia magis hz māsuetos: nā est aial politicum
z ciuile. Arte oī a nā caret. nō enim hz artē insitā a nā:
vt aranea: apes: z hōi: ad hoc vt pceptat oēm artē. si
n. hēret aliquā insitā a nā: oī alia careret arte: vt dicit Ga.
iij. de iuuamentis. Differt ēt ab alijs in partib^o: nā non hz
ptes multas: q^o hnt alia aialia intrinsecas: nā nō hz ptes
q^o sunt a nā date vt arma ad defendendū sicut sunt: cor
nua: r ostra: yngues lōge: z istis caret: q^o hz organū or

ganorū q^o est manus: que sibi p^o parare oē genus ar
morū ad defendendū: vt ēt dicit Gal. i. de iuuamentis: z iō
caruit a nā illis: vt oia possit hēre. Caruit ēt partib^o q^o pilo
se: pēnose: z squamose sunt pp eādē cām: z ēt q^o nō hz
māz multū supflua terrestrē: q^o mā ē illaz partū. Caruit
ēt cauda pp eādē cām: q^o cū sit statū erecte getē ope
rat sedēdo: cauda. n. sessionez p^ohibet. hec sufficiant de
anothomia totius.

De partibus nāq^o licet sint duplices. s. simpli
ces z compositae: de simplicibus non ponaz
distinctam anothomia: quia eorum anotho
mia non apparet in corpore deciso: sed ma
gis in liquefacto in gurgitib^o aq^o. Sed ponendo ano
thomia mēbroz organicoz de consimilibus loquar
fm q^o simile aliqd in aliquo mēbro organico d^oatur:
vt de carne in anothomia core: z de ossibus in anotho
mia dorfi z pedū z de neruis in anothomia cerebri z
nuche. De mēbris autē officialibus sciendū q^o in q^o
pluribus ipsoz q^otu ad anothomia factā i mortuis sex
sunt videnda: vt dicit Cōmentator Alexandrim^o com
mento libri sectaz. s. que ipsoz sit positio: que sit eoz hz
substantia: z p^o p^ons cōclusio que sit eoz quātitas. nūer^o
figura: z p^otinuitas eoz. Sed q^otu ad anothomia ipō
rū factā in viuīs sunt p^osiderāda duo que ēt in mortuis:
vel mortuoz anothomia p^ont quodāmo apparere. p^om
est que sint iuuamēta ipsius z opōnes. scd^o est que sint
egritudines q^o in ipso p^ont cōtingere: z si curā aliquam
appropriatā hnt que sit illa ostēdatur. Diuisio autē
z nūerus partū corporis est: q^o ptes quedaz sunt que
extrema vel extremitates dicuntur. Quedā vō trisece
z p^oside: z illaz q^odam sunt que ordinant immediate ad
p^oseruationē sp^o: q^oda immediate ad p^oseruationē idiuuidi.
Prima sunt mēbra genitalia. Scda sunt q^o in vētribus
cōtinent. Tres autē sunt vētres in corpore nostro. s. supior
q^o p^ontet mēbra nālia. Medius qui p^ontet mēbra spūa
lia. Primo trā icipiā ab anothomia ventris inferioris:
q^o illa mēbra fetida sunt. z iō vt ista p^omitus abijciant
ab eis incipiendū ē. Secūdario q^o oīs nostra cognitio
z speculatio que ex manuali cōsistit operatiōe a notio
ribus nobis icipit: talia autē cū sint posteriora sunt nobis
notiora. Primū autē q^o est videre ex hō vētre ē sba: z
complectio eius: q^o positio eius est satis nota: q^o fuit po
situs infra alios vētres pp imp^ofectionē eoz mēbroz:
q^o p^ontent: q^o mēbrū quāto min^o p^onticipat d^o nobilitate z
p^ofectione: tāto magis locū ifimū obtinet in genere mē
broz: sic est in mundo in genere entū. Itē q^o p^ontet mē
bra deputata ad expurgandū z ad p^ontendū feces z su
p^ofluitates gues que. s. p^ontendūt deorsum: z spāl^o q^o sūt
accepte p^o sursum. Est itaq^o sba eius carnosā: vt itestina
z pelliculosa: z carnosā trā magis: z ex hō appz q^o ē cō
plexionis calide z hūide. z cā q^ore fuit hōi vēter car
nosus z pelliculosus. z nō ossuosus ē: q^o hōi venter
hz p^ontere mēbra que pp assumptionē cibi vt stūs: z
pp repletionē z retentionē fecū: vel ex fecib^o in conca
uum: vel ex aquositate vel ex vērositate: vt hidropisis:
vel pp ipregnationē vt matrix d^o aliquū tumescere. Si
autē venter esset ossuosus nō posset intumescere. Secū
dū q^o oīs videre est numerus partū q^otitas z figura.
ptes. n. sunt duplices. s. intrinsece z extrinsece. Quedam
sunt directa: quedā collaterales extrinsece: directe sūt
que d^ont correspondere ori stomachi z est pars in qua
sentitur os siue cartilago epiglotalis: que alio nomine
noiat^o pomū granatus de qua suo loco apparebit: po
stea est ps stomachalis que est supra vmbilicum vl^o di
stans ab vmbilico per quattuor digitos. Tercio est
pars vmbilicalis: z est vbi est vmbilicus: cum quo est

alligatio fetus in matrice cū venis matricis. Et ppea intrinsecis apparet vena qdā que p̄tinuat cū ipso z p̄ transit per s̄rbum epatis in chilim. s. venā. ista tñ p̄ua ta est sanguine: qz frustra ē post partū a p̄pria operatio ne: z ppea p̄tinue euāescit: z iō minor apparet in seni bus q̄z in iuuenibus: sicut ēt euāescit artaria que cum dicta vena descendit ad vmbilicū fetus. z qñ est in vmbilico descendit inferius: z peruenit ad artariū adorti iuxta spondiles renū z ylioz: vt infra dicef: z qñ excar nas mirach ppe vmbilicū hāc considera artariā que ē ad modū nerui vel corde. **Q**uarto est ps que vocaf sumē infra vmbilicū per quattuor digitos z est ps in q̄ quedā vene terminant ad cutim per q̄s pueri existen tes in matrice emittunt aquositates. z iō vt dicit Auic. tales vene z talis pars notior est in nō natis q̄z in p̄fe ctis: p̄z q̄ra tertij caplo de causis. Ego hoc modo mul toties monstrauit: qz in p̄fectis frustra ab operatione. **Q**uinto est ps que vocaf pecten in quā existunt mē bra genitalia. **P**artes vō laterales sunt duo: hipocū dria z ylia. z ē hipocūdriū dextrū z sinistrū: dextrum vbi locatū est epar: z hipocūdriū sinistrū vbi locatū est splen z ylium dextrum z sinistrum similiter.

In visis partes magis intrinsecas discernas: ipsaz. n. qdā sunt p̄tinentes quedā vero p̄te te. **C**ōtinētes cōi noie vocant mirach. **M**irach autē cōponit ex q̄qz partib⁹. s. cuti: pin guedine: panniculo carnosio: musculis z cordis eoz: z siphac. **C**ū rasorio igitur incide p̄trahēdo a scuto oris stomachi directe vsqz ad ossa pectinis leuiter inciden do cutiz: postea iuxta vmbilicū s̄m latitudinem icidas p̄trahēdo a d̄xtris ad sinistras vsqz ad dorsūz. Postea excoria z habebis primo cutim: post s̄t apparebit sta tim pinguedo maior tñ in porco q̄z in hoie. postea loca tus est panniculus carnosus qui nō ē nervosus vt aliq̄: neqz est carnosus: vt musculus: s̄z est p̄mixtus ex carne z p̄niculo p̄eū sunt corde z musculi. **M**usculi s̄nt octo vt dicit Galie. sexto de iuuamentis mēbroz: capitu lo penultimo: nam duo sunt longitudinales: quozum si la p̄tendunt s̄m lōgum a clipeo oris stomachi vsqz ad ossa pectinis. ideo vocati sunt longitudinales: z isti nō habent magnas cordas nisi ligamētales: post istos s̄nt duo trāsfueriales supiores: vnus a d̄xtris alter a sinistris: z ambo oriunt a supiorib⁹ iuxta costas: z desinūt in cordas circa ossa pectinis: sic qz dextera corda tēdit inferius ad sinistrum: z sinistrā ad dextrum: z p̄ op̄ positum sunt p̄cedentes inferiores ad superiora: quoz ortus est ab ossibus pectinis: z anche z desinūt in cor das: cū ad locū vbi finiunt costē dirigūtur ita qz corde eozum cruciantur adinuicēz ad modū istius figure. **U**ltimo post istos sunt longitudinales: quoz sila p̄ten dunt s̄m latū vnus dexter: z alter sinister: z ort⁹. z ap parentia eoz est magis iuxta dorsum versus sursum: z isti cū longitudinalibus veniunt interfecantes se ad in uicem ad angulos rectos. z hic est numerus: quātitas: positio: substātia: figura: colligantia: z p̄tinuitas. **I**u uamentū eoz est duplex. s. cōe z p̄prium. **C**ōmune est duplex. s. p̄ncipale z secundariūz. **P**ncipale est: vt cō stituentes substātiā ipsius mirach membra intrinse ca tueantur a nocuentis extrinsecis: z calitas eozuz reuerberetur ad intra. **S**ecundariū iuuamentū ē: vt adiunēt ad expulsionē eoz que a pectore expelluntur: z vt ad expulsionē fetus: z secum cum mirach ēt adiu uent: vt dicit Gal. in eodē sexto. **I**uuamentum speciale est: qz musculi longitudiales sunt facti ad attrahenduz p̄ncipaliter. **S**cdo ad expellendum. z quia hec opō in intestinis maxime regritur: ideo isti musculi fuerūt ma

gni. expulsionē autē operant per p̄tractionē villoz suo rū: qbus p̄ctis exp̄munt mēbra que p̄tinent. z p̄ p̄tis expellūt qz in eis p̄tinet. **I**tē hoc faciūt grā diafragma tis cū quo p̄tinuant qz descendens a parte posteriori d̄ orsum cāfit: quare intestina z mēbra que continentur sunt quasi inter duas manus. z ideo qñ isti musculi cō trabuntur comprimitur diafragma: sic qz illa membra exp̄munt quod in eis est. sicut aliqua res contenta in ter duas manus expellitur per compressionē manūz adinuicem. quod latius infra declarabit in anothomia diafragmatis. **M**usculi vero latitudiales sunt facti ad expellendum z propter hoc maxime imediati⁹ appo ximantur intestinis: z expulsionem faciunt per cōp̄res sionem partis a qua d̄z fieri expulsio. z expulsio d̄z fie ri a supioribus ad inferiora. **C**hinc est qz isti musculi magis fuerunt positi superius q̄z inferius. **T**ransuersales vero facti sunt ad retinendum. **R**etentio autē fit per villos transuersales: vt apparet tertio de virtutibus na turalis qua retentione oportebat facere ne supfluita tes reascenderent superius ad locum superiorē: vnde venit. z ne cito descenderent. sed continerētur vt to tum iuuamentum exurgeretur. ideo non fuerūt tantuz duo transuersales superiores sed z inferiores. **S**ed qz magis regritur retentio ne regrediantur superius q̄z qz descendant inferius. z ideo maiores fuerunt trans uersales superiores quam inferiores. **E**t etiam ad hoc facit diafragma: vt postea dicetur. **E**levatis autēz z abscis musculis istis apparet siphac melius est: tamē vt in vna parte referuentur isti musculi propter illd̄ qd̄ postea oportet videre. **I**stud siphac est panniculus subtilissimus: z valde durus: z iste factus vt p̄hi beretur ne musculi cōp̄rimerent membra naturalia cū ea p̄tinerent: z propter hoc fuit nervosus z durus: vt possit dilatari z p̄stringi quando illa dilatantur z fuit subtilis ne ea aggrauaret z fuit durus ne faciliter rum peretur. naz ex eius fractura accidit passio que dicitur ruptura seu crepatura. **I**ntumescit. n. hoc mirach cum rumpitur hoc siphac. **S**unt etiam eius alia duo iuuamē ta que Auicē. ponit libro de animalibus capitulo de anothomia stomachi. s. vt per contractionem eius vsus dorsūz cū quo alligat expellat illud qd̄ in stomacho z intestinis z in matrice p̄tinetur: z hoc facit simul cum diafragmate cum quo continuatur: vt postea patebit. **A**liud iuuamentum est vt alliget itestina dorso: z vt ab ipso vniuersaliter oriantur panniculi oiz membrozum alioz in eo contentozuz. **A**lia utilitas s̄m Gal. qnto de iuuamentis membrozū est qz prohibet itestina a ruptu ra quando inflantur a ventositate. z ex his apparet qz fit substātia ipsius mirach z p̄plexio eius: apparet qz fit eius positio quantitas partium: z numerus appa ret que sunt iuuamenta ipsius. **R**estat autem videre de passionibus eius: potest autem venter pati omne gen⁹ egritudinis. s. malam complexionem: malam compositi onem z solutionem continuitatis. **D**e cura male com plexionis nihil dicam: quia non habet propriuz in sua curatione quod ex anothomia dependeat. mala autem compositio que est tumor p̄ter naturāz in ipso est du plex: quedam est apostema: z qdaz nō. **P**rima non h̄z aliquod proprium nisi qz in eruptione eius si rūpat ad intra z extra hec est peior q̄z si rumpat ad vnū lat⁹ tā tū: z cā p̄z: qz natura non h̄z supra qd̄ se fundet in cōsi liando vulnus. **M**ala autēz complexio que non ē apa est istatio ipsi⁹ vētrij: q̄ accit i hidropisi asclite v̄l tipani te: nā i asclite aq̄sitas p̄tinet i p̄cauitate vētrij iter itesti na z siphac: sic i tipanite vētritas p̄tinet: z fac itume scere mirach. **I**n curatōe ei⁹ d̄bes sic p̄cedē cū his qz ponunt

ponit auctores. modus at q matie depēdet ex anotho-
mia ē exctio aq̄satis p̄cisionē. Modus at ē vt. ptē si
phac quā mō icidisti reducās sup̄ itestina: ita q̄ sit si-
cut in uiuo: et postea hidropico situato supino debes cu-
tem trahere supius: et postea rosariū habere et p̄forare
vsq̄ ad siphac: ita q̄ icidat et siphac: et tunc statim de-
bes habere canulaz et ponere in foramine et extrahere
d̄ aquositate quātū sustinet: patēs semp̄ tū sis memor
q̄ melius est infra sustinere q̄ exgritissime euacuare:
et specialiter in hidropisi: pp̄ debilitatē virtutis: postea
dimitte cutim q̄ redibit ad locū suū et recoopiet vul-
nus et ex aqua amplius nō exhibit. Ipsam vero q̄n̄ vis
extrahere plus retrahere cutim sicut p̄mo. Istud tū volu-
mus nō facies nisi a lateribus: nō in medio: q̄ vulnus
factū in medio nō ita cito p̄solidat pp̄ siphac esse gros-
sius et solidius ibi q̄ in lateribus. Secūdo pp̄ choras
vulnus est paratū ducere spasmū. Tertio q̄ aqua me-
lius egrediet q̄ grauis est tendere deorsū. Si vō venter
patiat solutionē p̄tinitatis: tūc illa solutio est penetrās
in pfundū: aut nō. Si aut nō tūc est cura difficilis: si sic
tūc p̄ vulnus aut egrediet aliqd̄ de p̄tentis aut nō. Si
sic: aut illud q̄d̄ egrediet est zirbus aut aliqd̄ interiorz.
Si zirbus tūc d̄z sui cū syrīco vel ligare iuxta cutis quā
tū possibile est: et postea abscindi: q̄ totū de ipso quan-
tūtingit aer corripit: et si itromittat corripit et putre-
facit alias ptes: et iō d̄z abscindi: et post illud d̄z intro-
mitti et filiū dimitti extra: et dimittere labiū apertū: q̄
nā p̄solidabit zirbū et expellet illud q̄d̄ est cū filo alliga-
tū: et hoc facto debes p̄solidare vulnus. Si vō illud q̄d̄
egressū est: est itestinū: tūc aut itestinū est vulneratum:
aut nō. si nō est vulneratū et neq̄ substātia alia est ei in-
uoluta q̄ citius pōt d̄z itromitti. Si vō aliqua substan-
tia vt puluis est annexa vel ē sanguis d̄z lauari cuz aq̄
calida et itromitti. Si vero pp̄ morā ventositas sit iclu-
sa in eo: et ex hoc itumescat et nō possit itromitti: tūc ca-
taplasma resolutiuū vel spongia madefacta in decoctio-
ne resolutiua desup̄ poni d̄z: et detumescet: et sic itromit-
tat. Si aut nō possit detumescere: neq̄ itromitti: tūc di-
latef vulnus mirach donec itestinū itromittat. Cū aut
itestinū fuerit icisum: tūc si ipm̄ fuerit ex grossis intesti-
nis debent labia eius sui cū syrīco sicut labia aliorū
mēbroz. Si vō sit ex itestinis gracilibus: tūc nō susti-
net futurā nisi sit pfunda valde: et talis ip̄diedit opatio-
nē eius. Et pp̄ hoc melius est vt dimittat et teneantur
iuncta labia vulneris cū capitibus formicaz magna
rū. debent. n. labia itestini p̄iūgi: et debes h̄re formicas
magnas et facere q̄ mordeant labia iuncta vulneris
et abscindere caput statim: et sic facere donec labia sunt
iuncta: et tūc itromitte itestinū vt p̄us. hoc facto ad cu-
randū ventris solutionem: redi. Et istud vulnus curari
d̄z cū reditiōe labioz in vnū: et reducta p̄tinent in vnū
sutura facta cū syrīco hoc mō. Nā in prima sutura reci-
pe totū mirach ex vna pte: ex opposita vero pte d̄z di-
mitti siphac: et reliqua de mirach in pte in qua dimissū
fuit siphac d̄z assui: et ex alia pte siphac d̄z dimitti: et sic
p̄r ad h̄ vt labiū siphac iungat et reducat labio mēbz
carniformis: vt fiat certior et firmior p̄solidatio vulneris
et eodē mō vulnus h̄ si p̄ seipm̄ nil sit egressū: et hoc de
anothomia mirach q̄d̄ est membrū p̄tines sufficiat et c̄.

Restat videre de anothomia p̄tentozum: hec
mēbra sūt numero. x. Primū q̄d̄ occurrit est
zirbus. Secūdo itestina. Tertiuū stomachus.
Quartū splen. Quintū epar. Sextū misin-
teriu. Septimū renes. Octauū vesica. Nonū testiculi:
et vasa sp̄matica et matrix muliere. Decimū est virga
cū collo vesice. De zirbo aut p̄mo q̄d̄ d̄z videre ē locus

eius: locus. n. eius in hōie est q̄ cooperit stomachū ab
iteriori pte: et oia itestina: et h̄ in alijs nō coopiat oia in
testina: hoc fuit q̄ hō iter cetera aialia eiusdē quānti-
tis est debilioris digestiue virtutis: et et q̄ itestina noci-
uis exterioribus sūt magis disposita pp̄ cutē eius subti-
liorē eē et minus pilosam. Et h̄et pōt patere f̄m q̄ sit
eius iuuamētū. Iuuamētū. n. eius est p̄ncipalr p̄fortare
virtutē digestiua stomachi: et iterioz reuerberādo ca-
lorē nālem ad stomachū. Et p̄pterea dixit Gal. q̄nto d̄
igenio sanitatis q̄ q̄daz miles in bello fuit vulneratus
cui epilex. i. zirbus fuit abscisus tū ex vulnere sanatus
est: ex quo tū postea nō potuit digerere. Et ex his con-
sequēter p̄z tertiuū ingendū de ipso. s. de substātia eius.
substātia eius nō fuit simplex: sed cōposita et fabricata
ex substātijs q̄ habent calefacere: et p̄pterea fuit cōpo-
situs ex triplici substātia sicut dicit Gal. x. de iuuamen-
tis mēbroz. s. ex p̄ncipulis subtilibus duobus: ex adi-
pe seposa. Ex arterijs et venis. Et ex panniculis. P̄rio
vt ibi p̄ncipuli p̄tinerēt alia: et et q̄ iste zirbus debebat
eē extensibilis lenis et d̄sus vt caliditate reuerberat et
ad hoc at magis pōt substātia p̄ncipularis et aliq̄ alia.
Secūdo in ipso fuit adeps q̄ calefacit cū sū valde pp̄inq̄
caliditati vel in potētia ad calidū. Tertio arterie et ve-
ne q̄ multū calefaciūt. Ex hoc patent reliq̄ duo. s. q̄ sit
numerus p̄tū eius: et q̄ sit colligātia eius. nam h̄z colli-
gātia ad mēbra ad que terminat vt ad stomachū vel
ad splenē: et ad itestina: et sp̄aliter colon pp̄ cām que d̄
cēt: h̄z et colligātia ad mēbra a q̄bus orit. Orit namq̄
a p̄ncipulo carnoso iter d̄yafragma: et cā q̄re inde orit
est: q̄ ad p̄ncipulū illū terminant due extremitates p̄-
niculi siphac: q̄ debent iuestire zirbū: et sic q̄ ibi est ve-
na magna et et est arteria a q̄bus iuxta stomachū orit
tur vene pue: et arterie p̄textus zirbū. Tertio ibi est m̄
sinteriū seposum: a quo orit adeps seposa replēs vacu-
tates illius p̄tecture. q̄ aut ipsius egritudo est declarā-
da p̄ anothomiam patet ex his que dicta sunt supra.

Leuato autem zirbo quantum ad partem:
que cooperit intestina et non plus: ne mo-
ueas alia membra a suo loco statim tibi ap-
paret intestina. Circa que primo notabis po-
sitionem et numerum. ferunt enim plura inuoluta et re-
uoluta: et non fuerunt vnum intestinum rectum pro-
pter duo. Primum q̄ dato in quibusdam brutis tan-
tum sit vnum intestinum rectum vel recte procedens.
In homine autem et in alijs animalibus perfectis fue-
runt reuoluta: vt diu cibus contineretur in stomacho et
in intestinis: quia si non contineretur oporteret q̄ ani-
mal esset in continua assumptione cibi et in continua
assellatione. Et continuatio illa impediret occupatio-
nem in alijs perfectioribus operationibus. Secunda
causa fuit q̄ si intestinum fuisset totum vnum rectum
non quelibet pars cibi fuisset contacta a superficie inte-
stini: et ideo non exiccasset totum intestinum totam hu-
miditatem contentam in cibo. vt igitur nihil remaneat
de cibo intactum ab intestinis: et vt tota humiditas
exiccaretur ordinauit natura ipsa esse inuoluta. ex hoc
statim apparet q̄ sunt plura numero. quia sex tria sub-
tilia: et tria grossa. Incipiamus ergo ab vltimo quod
vocatur rectum vel longum: cuius extremitas est orifi-
cium quod vocatur anus. Sed vt anothomia aliorū
non destruat ligare oportet intestinum istud circa
medium eius in duabus partibus et in medio ligatu-
re incidere: et inferiorem partem dimittere et cum su-
periori ascendere scarnando. Et nota circa istud inte-
stinum multitudinem venaz miseracaz q̄ veniūt ad
sugendum si aliquid est de humiditate in chilo vel de
supfluitate

suppluitate remāsit. z istud itestinu iuxta illa finit vbi i
cipit itestinu colon. Et dr colon: qz plura cola hz vl ca
vernositates vel cellulas vel cameras in gbus stercus
figurā accipit: z in ipso retinet pp has cellulas. Circa
qd itestinu debes p̄siderare locū: qz mltū circa sinistrū
renē inuoluit hec est cā qre eius dolor ex pte loci nō di
stinguit a dolore renali. Postea vō ascendēs z coope
riens splenē icipit circa exteriora declinare vsus ptem
dextrā z cooperit stomachū: z pp coopturā quā facit
supra stomachū accidit: qz qn̄ suppluitates descēdūt ex
hoc itestino qz stomachus ei compatitur z dolor z ru
gitus tunc t̄pis appet circa stomachū: z tūc statiz hō
appetit assellare: z assellat. Qd nō p̄tingeret si i stoma
cho eēt hūiditates q̄ faceret hūc rugitū z dolorē z ex
hoc pz qz accidit his q purgant qz sincopis eis accidit
qn̄ appetit assellare. Vel hūiores in itestino hoc p̄tinet
q̄ debēt euacuari: qz tūc illi hūiores in itestino illo ex
stetes alterāt stomachū: z os eius: z ex alteratiōe ozis
stomachi seq̄t sincopis. Sz dubitat aliqs rōnabilr de
loco huius itestini cū sit de grossis deberet eē inferius:
z nō supra alia cuius oppositū appet. Dicēdū qz istud
itestinu fuit locatū supius iuxta stomachū pp tria. Pri
mum qz istud ignobilius est oibus gracilibus: z iō sub
mirach iter oia gracilia debuit eē positū exterius. Se
cundū qz istud itestinu cōtinet feces: z aliqñ idurans:
z de se puata sūt oi hūiditate z calitate nāli: vt a mem
bris vicinis adiuuaret: ordiauit nā vt imediate locaret
supra stomachū: vt coopret a girbo: a quo z stomachus
coopret: qz z zirbus ipm hūectat z calefacit: z prope
rea appet qz nō est aliud intentū cum quo alligatus sit
zirbus sicut cū colon. Tertia cā huius locatiōis est: qz
istud itestinu pprie est factū ad p̄tinendū z expellēdus
feces: sz magis ad expellendū. z iō iter alia itestina ad
ipm pprie debuit puenire colera q̄ hz expulsua stimu
lare mō p hoc qz sic locatū est colera ad ipsius substā
tiā puenit p̄ter illā q̄ ad p̄cauitatē itestino:um puenit.
Nā supra ipm in pte dextra existit p̄nula epatis in q̄
existit chistis fellis cū quo alligat: z hoc appet ad ven
sum. Et p̄pterea tale itestinu in tali loco appet citrinū:
z amanz in gustu z nigrū. Et nota circa hoc mirabilez
opationē nāe. Ad illud qd obicit soluit qz itestina non
iudicant supiora rōne loci: sz rōne colligatiē quā hz cū
stomacho vel fundo stomachi: mō itestina gracilia rō
ne colligatiē ad fundū stomachi sūt supiora alijs: z ex
loco istius supioris itestini appet cā qre in dolore coli
co auget dolor tpe assūptiōis cibi: qz tūc istud itestinus
cōprimif a cibo: sz tpe famis nō. Sz itendit dolor rena
lis z hoc est vñū ex signis distictiuis iter vñū dolorēz
z aliū: z ex loco z colligatiā dicti itestini appet nobis
duo. vñū vtile in cognitiōe: aliud in opatōe z cognitiōe
qz qn̄ sit colica passio icipit in pte sinistra: z in illa ma
gis molestat: tūc qz itestinu illud frigidius est illic cuz
nō tangit a chisti fellis. Scdo qz in maiori q̄titate est
locatū circa renē sinistrū: z est strictius: tñ illa colica q̄
fit in pte sinistra nō tam diu molestat: tū qz fit a causa
facilioribus: tū qz est cā eius in loco viciniori ad ex
pulsionē. Et nota hoc qz p̄ experientia vidi multotiens.
Quantū ad opus vō p̄fert. Prio qz in colica ea q̄ ad
ministrant ad extra debent magis applicari z appo
ximari circa hypocondriū dextrū qz sinistrū lz vtrobi
qz p̄ferat. Secundo qz qn̄ sit clistere melius est vt cor
pus declinet versus dextrū: vt itestinu colon nō cōpri
matur ab alijs: postea iniecto clisteri qn̄ volūtas est vt
egrediat elisteri vertat se statim sup latus sinistrū: z po
stea paulatiue sup dextrū sicut in expulsione que v̄ fieri
p̄ positionē administratā p̄ supiorē ptem: ecōtra qn̄ in

cipit mouere hoc est de loco z colligatiā eius. Substā
tiā vero eius p̄sideres grossam z solidā pp ventosita
tē ḡnatam in eo: multo tpe p̄tinet q̄ in eo fortissimū in
terdū generat dolorē que cū fiat in substantia grossa z
solida apparet ac si itestinu terebello p̄fozet. Et et in h
similat dolor huius dolori renali. Quarto considerare
debes figurā eius z formā que appet ex dictis. cellulo
sum eni est itestinu z in cellulis istis qz via z trāsitus
multis obliquat suppluitatibus: z fit cā more suppluita
tū que in eo figurā recipiūt ad modū illaz cellulaz: z
iō stercus figurā hz quā scis figura maxie appet i ster
coze desiccato: z retento. z in febribus z in alijs egri
tudinibus in gbus eycionē s̄q̄bale: z hūiores slegmati
ci retinent: z sūt mā pcurbitini. nā in p̄cauitate cellula
rū: z humor slegmaticus melacolicus: q̄ est sufficiens
mā generatiōis vermū si iter vñā cellula z aliā p̄tine
tur paucus humor q̄ nō sit sufficiens ad generationem
p̄niculū p̄tinuantē vñū vermē generat in vna cellula
cū alio in alia cellula generato. Opatio inuamentum z
egritudo ipsius ex p̄dictis pz. hoc aut itestinu est cōti
nuatū pte supiori cū monoculo siue ceco qd dr mono
culus nō qz nisi vñū habeat ozificius: p̄ qd attrahit ad
ipm z p̄ ipm expellit: qz hoc est ipossibile: sz hz duo ori
ficia: vñū p̄ qd attrahit: altez p̄ qd expellit. Istud aut
p̄ qd expellit nō est sicut in alijs opposte locatū cōtra
p̄mū: sz ambo locata sūt iuxta se inuicē z ifra hec orifi
cia pendet lacuna huius itestini ad modū sacci: z ideo
alio nomine vocat saccus: z sic apparet eius figura: z
colligatiā: z locus et qz locatum est in latere dextro su
pra z iuxta terminū anche siue scie: z ifra renē dextz.
Substātia eius est eadē cū substātia colon: egritudinē
et patit silem. Inuamentū est vt ps fuscū q̄ venit ad ipz
in eo retineat: z reuoluat z vt reuerberet vel descensū
p̄hibeat sūt ipsius succi ab itestinis superius: z ista i
testina supiora sūt gracilia z sūt tria. Naz huc itestino
p̄tinuat itestinu yleon qd circa ylia locationē hz z sūt
z reuolutionē: z in isto sit yliaca passio in qua est dolor
vehemēs circa ylia: z sic appet locus: colligatiā: passio
z dolor. Substātia eius est subtilior: z iō gracile vocat
sicut pp̄ p̄mā cām vocat yleon. Eius inuamentū: qz fa
ctū est vt cōtineat succū. vt qd vtile est possit exurgari:
iō multū inuolūtū est: z ad ipm pueniūt plures vene mi
seraice qz ad aliqd aliud itestinu: z ab eis z a misente
rio debes ipm ex carnore. z qn̄ ad p̄tē eius supiorē iux
stomachū puenisti: tūc iuenies qz circa p̄tē sinistrāz ad
spondiles declinet z valde est icarnatū cū miscenterio
z iō cū cautela icide ne frāgas aliqd: z post icisionem
inuenies ieiunū itestinu qd taliter vocat: qz v̄plūmū
iuenit vacuū in bene dispositis. Et cā sue vacuitatis est
duplex. i. rectitudo eius. nā est rectū sicut itestinu vlti
mū. Scda cā est multitudo colere pure q̄ puenit ad ite
stinū hoc: vt chisti fellis p̄ canalē q̄ p̄tinuat cuz itestino
duodeno cū quo istud imediate p̄tinuat. Et dr istud p̄
mū itestinu z vocat duodenū: qz eius longitudo vt in
pluribus est duodecim digitoz ad qd itestinu canalis
qdē a chisti fellis puenit: z iō caue qn̄ excarnas ne isto
canale icidas: sz icide itestinu duodenuz bene inferius
z liga: z tūc icipiēdo sicut incipiunt auctores habes
sex itestina. Primū est duodenū. Scdo ieiunū. Terti
um yleon: z ista sūt gracilia: z supiora. Quartū mono
culū seu cecū. Quintū colon. Sextū rectū. hec eni oia
itestina videbis eē inuoluta p̄tinuata alligata dorso sic
alligata sūt oia viscera p̄ qdā mēbz qd vocat eucha
rus vel miscenteriū a miseraicis q̄ in ipso sunt disperse
Et vulgares Bononiēses vocat ipm interigilio. i. ante
riora tenens.

De miseriterio vel alio nomine eucharo.

Stud mēbra fm auctores substātia hz cōpo-
sita ex venis cordis pāniculis ligamentis: vt
p̄dicta mēbra possit ligare ex substātia sepo-
sa z pingui: vt dura mēbra q̄les sunt spondi-
les cū mollibus: q̄lia sūt iestina z alia viscera sine me-
dio nō piungant: vt molle a duro nō patiat: reliqs aut
vacuitates q̄ sūt i hoc replent substātie glādose: q̄ mul-
te sūt i hoc mēbro: z hoc est vñū iuuamētū carnū glā-
dosaz: q̄ i h. Aliud iuuamētū est vt sustentat venas
misericas q̄ i hoc sūt dispse sicut nō est longiquoz q̄
iste carnes sint facte ad generādū hūiditātē qua iestina
z fer iterdū hūectarent: vt lubricet cito ab iestinis:
z iō videmus q̄ sterus liqduz emittit dato q̄ cibaria
sumant dura. maxia tñ ps glandose carnis est i parte
supiori grossa i q̄ frequēter p̄gregat pp̄ pinguatē ad
splenē melācolia ex q̄ catur melācolia mirachia. Hoc
facto eleua miseriterium vel dimitte donec feceris ano-
thouia venaz q̄ pueniūt ad stomachū z ad splenem:
ad quā vidēdā z alioz mēbroz i n̄fla stomachū cū ca-
nula p̄ portanariū z liga fortiter: z abscinde iestina. Et
fac añ icisionē ifra locū ad quē puenit canalis a chisti
fellis ad iestina.

De stomacho.

Sto de iestinis pcedas z videas tertiu mē-
brū: puta stomachū: de quo debes videre il-
la ser: que de alijs. P̄rio locū pnotabis eius:
z circa locū nota p̄mo vbi eius. Scdo situm
vbi eius est: q̄ cū sit cella cibi stomachus: vt dicit Gal.
q̄nto de iuuamētis stomachi: z caplo scdo. z ibi habet
totū q̄ dicit de stomacho. Et dicitur est de iestinis: z
h̄ ab Aliabbate tertio sue theorice dispositōis regal.
caplo. xx. Est ergo locus eius i medio supioris z i fe-
rioris: dextri z sinistri: anterioris z posterioris. s̄ tu
hic dubitabis quare stomachus non fuit positus iuxta
os. Dico q̄ cā fuit duplex. Una est q̄ iuxta os deberēt
eē mēbra anhelitus pp̄ attractionem aeris. Secūda q̄
mēbra secū receptius debēt eē p̄tinuata cuz stomacho:
talia aut ifra dyasfragmate debēt eē p̄tenta: z iō vides
q̄ stomachus supius hz cor mediātē dyasfragmate: i fe-
rius miscēteriū z iestina a dextris hz epar quo appre-
hendit q̄nq̄ suis pennulis: sic manus q̄ apprehēdit z
caput q̄nq̄ digitis: z a sinistris hz splenē: quo calefit:
rōne arteriaz eius: a pte anteriori hz z̄rbū: a postero-
ri musculos dorsi: z venā magnā: z arteriā q̄ trāsit su-
pra dorsi. vt postea videbis: z iō locus eius est i me-
dio: q̄ est sicut cella cibi cōis oibus. Situs aut eius ē:
q̄ h̄ sit locatū supra dorsi: ps tñ eius superior declinat
versus sinistrū: inferior vō ad dextrū: Et cā istius situa-
tiōis fuit pp̄ cās q̄ dicent. nam epar debuit eē i latere
dextro eleuatū: z cū sit magnū totā p̄cauitatē dextre p-
tis supiorē occupauit: splē aut nō: z iō i dextro nō po-
tuit ps supior collocari: s̄ i sinistro. Pars ergo inferior
debuit ad pte dextrā declinare: q̄ i pte sinistra inferiori
iuxta renes est iestiniū colon grossū multū iuolutum
iustis iuolutiōibus: z sibi occupat magnū locū. S̄ i p-
te inferiori dextera sunt iestina gracilia z subtilia q̄ puū
z modicū occupāt locū: z iō stomachus q̄ntū ad ptem
inferiorē dz declinare ad pte dextrā: vt repleat p̄cauita-
tē ibi erētē: z cedat locū colon: z ex hoc appet p̄mū:
gs. s̄ locus sit eius. s̄ stomachi. S̄ tu dices q̄re stoma-
chus nō fuit locatus directe supra spondiles dorsi. Di-
co q̄ cā huius pōt eē triplex. Una q̄ dicta est: vt cede-
ret epati i pte dextrā: z repletet vacuitatē i pte sini-
stra. Alia cā fuit: q̄ si stomachus eēt directe locatus su-
pra dorsi tūc ozificia duo. s̄ inferiori z supius essent dire-
cta. Et iō i hoie cuz sit stature recte stomachus nō bñ

ptineret cibū: s̄ descēderet ab eo statū: vt ergo hoc non
ptingat sic fuit situatus. Tertia cā huius fuit q̄ quātū
ad os eius supius z ptem supiorē dz recipere melanco-
liā a splene que est i pte sinistra: z quātū ad pte infe-
riorē dz recipere coleram ab epate q̄ est i pte dextra.
Et ex hoc appet. s̄ gs sit locus eius. s̄ stomachi fm col-
ligantiā: colligantiā p̄sequenter appebit melius: q̄ colli-
gantiā hz cū splene: cū epate z cū corde: z cū cerebro:
z illud cōsequenter declarabit: q̄ appebit q̄ cū splene
hz colligantiā pp̄ venas que appoztant melācolia ad
os stomachi: z pp̄ venas que veniūt ad latus sinistrū
stomachi ad nutriendū sicut cū epate hz colligantiā rō-
ne venaz reliquaz cū cerebro pp̄ neruū q̄ venit ad os
stomachi z expandit maxime circa ptem supiorē sto-
machi. Cū corde vero hz colligantiā rōne arterie ma-
gne que sub ipso est. Ex his pōt apparere tertium. s̄ cu-
ius figure sit: q̄ est figure rotūde: q̄ talis figura magis
est a nocuentis remota. Item q̄ oīum aliaz est capa-
cissima: stomachus aut muta dz cōtinere: s̄ nō est per-
fecte figure rotūde: s̄ arcualis magis: pp̄ cām dictaz:
q̄ ps supior eius est declinās ad sinistrū: inferior vero
ad dextrū ad modum cucurbite retorte: vel saracenicē:
verū omnia que dicentur de stomacho melius appare-
bunt per anothomiā membrōz sequentiū. Patet etiaz
quartū. s̄ que sit quātitas stomachi: q̄ magnus valde
est cū interdū ipm oportet recipere z cōtinere magnā
quātitatē cibi: verū q̄ nō est semper i magnitudine
sua vltima: s̄ equat magnitudinē cōtenti: q̄ extensibi-
lis z corrugabilis. Quinto aut videas partes z nume-
rum partium eius: partes aut eius sunt duplices. s̄ vni-
uersales z itegrales. Quedā vero q̄titatiue z deter-
minate: prime sunt due tunice eius. Prima intrinseca
est neruosa. Secūda z extrinseca est carnosā: verum
est q̄ prima est spissior secūda: q̄ illa primo dz p̄tan-
gere cibū: z ideo vt nō ledetur ab eo debuit esse spissa.
Item pp̄ aliud q̄ stomachus pp̄pter illam tunicā est ex-
tensibilis: q̄ requirit interdū pp̄pter multam quātita-
tem cibi. sed exterior: licet regratur propter digestiōē
fuit subtilior: q̄ digestiō stomachi iuuatur a membris
vicinis circumstantibus: sed extensio z continentia ci-
bi nō. Et iste tunice non solum diuersificantur i sub-
stantia: quātitate: z loco. sed situatiōe villorū: q̄ i
prima cum i ipsa sit appetitus: z appetitus imediate
ordinetur ad attrahendum villi fuerunt situati ad at-
trahendum: tales autem sunt longitudinales. z ideo
i ea sunt villi longitudinales: z quia attractioni statiz
coniungitur retentiō: quia omne quod attrahitur: attra-
hitur vt retineatur: quia attrahitur vt i ea membrum
voluptuetur. hinc est q̄ i hac etiam tunica fuerūt po-
siti villi transversales qui deseruiunt retentioni: verum
est q̄ illi sunt locati i parte non interiori illius tunice
sed exteriori. In secūda vero cuz ipsa ordinetur ad di-
gestionem z digestiōē seruiat: quia ei consequitur: z
ex consequenti expulsioni substantie fuerūt positi villi
latitudinales. z ex hoc apparet quare intrinseca tuni-
ca fuit neruosa z carnosā: non fuit intrinseca propter
villos longitudinales qui debent esse i tunica intrin-
seca que est: vel dz esse principium appetitus. Itēz alia
causa est quia intrinseca ordinata est ad sentiendum: ex-
trinseca ad digerendum z ad alterandum. Nunc au-
tem sensatio melior sit quando sensibili imediate oc-
currit sensus vel membrum sentiens: alteratio vero po-
test fieri per medium z digestiō: z hoc est quod exp̄el-
se ponit Auicē. capitulo de membris. primo casu. sen-
prima. Et natura q̄dem intrinsecam tunicā. s̄ stomachi
fecit neruosam. extrinsecā vero carnosam: potest nāq̄
digerentis

digerētis opatio ad id qđ digestū ē i potētia sine occur
 su puenire: sentiens vō id qđ sentit non pōt sentire nisi
 obulādo ei sensus. s. tactus. Alie vō sūt pres eius qđ ita
 tiue z determinate: vt ps supior z orificiū eius iserius
 qđ dī portanariū. ps eius supior fm nām angustior p
 te iseriori: qz in iseriori dī fieri digestio z cibus dī cōti
 neri. in supiori nō. Orificia tñ hāz ptiū pueniūt z diffe
 rūt. Cōueniūt qz ambo posita sūt a lateribus: z nō sūt
 posita vel facta in vltima eminētia ptis iserioris z su
 perioris: s; ps iserior descendit magis qđ portanarium
 vel pillereon: vt cibus nō descēdat: s; ptineat in ea vt in
 bursa quadā sicut supior supeminet ori stomachi: vt qñ
 stomacho repleto homo inclinaret: nō reascēdat cibus
 ad meri z os: z spāliter qñ multū replet stomachus.
 Et hoc pōt videre: quare ex supflua quātitate cibi dya
 fragma cōprimūt z cibus nō egredit. Item pueniūt qz
 ambo orificia sūt in stomacho in loco in quo ztinuatur
 vel alligat dorso: nā os stomachi est recte i pncipio sue
 alligatiōis dorso alligatū: z ppterea alligatū est os sto
 machi ad spondilē: vbi finit z terminat dyafragma: z
 ista est tertiadecima eo qz in duodecima est costa vltia
 mēdosa ad quā determinat dyafragma. Et ex hoc ap
 paret tibi: qz qñ vis exterius alterare pfortare vel ali
 ter opari circa os stomachi qđ optimū est in dorso cir
 ca. xij. z. xij. spondiles hoc facere: z spāliter qñ p̄dicta
 ipugnant ab epate: z splene. dummodo arteria adorti
 nō ipediat qđ in dorso est. Sequētibz aut spondilibz
 qđ vocant spondiles renū alligatur stomachus vsqz ad
 portanariū: tūc vō alia ps iserior a spondilibz obliq̄
 tur versus sinistra: z iō pueniūt illa duo orificia. Diffe
 rūt et qz supius orificiū qđ vocat os stomachi est ma
 gis latū qđ iserius portanariū. Et hoc fuit: qz p os sto
 machi aliqñ cibus grosse sube z dure dī descēdere z i
 digestus. Et iō os stomachi debuit ēē latū. S; z orifici
 um inferius tñ res subtiliata z digesta dī egredi: z iō
 nō fuit ita latū z hoc d ptibus eius. ¶ Ex qbus appet
 sextū: qđ dī ingri de stomacho. s. qđ sit eius substantia: qz
 appet qđ cū nervosa tunica sit maior in eo qđ substantie
 nervose sit a dīto. Ex hoc appet qđ sit cōplexio eius: qz
 frida z sicca. Appet qđ opatio vel iuuamētū: qz duplex
 vñ ad appetēdū cibū pro toto p tunicā intrisecā: altez
 ad pparādū cibū ad nutrimentū totius z h p tunicā ex
 trinsēcā carnosam z mēbra coadiunātia. Et ex his po
 tes videre qđ pōt pati egritudines oīz genēz qđ pnt
 cōpati alia mēbra oīa pncipalia: vt epar. cor. cerebrū: z
 ex pnti totū corpus. Curatio tñ eoz p̄prie ex anotho
 mia nō dependet multū qđ alioz. Et hec de stomacho.

¶ De splene.

Splenis anothomia pfecte videre non pōt
 nisi abscondas costas aliq̄s mēdosas ex la
 tere sinistro: q̄s nō pfecte eleues: s; vt suffi
 cit operi tuo qbus abscondis locus splenis ti
 bi appet: qz parietī sinistro stomachi adhe
 ret quātū ad p̄cauū eius. quātū vō ad cōne
 xū alligat dorso z siphac p̄aniculis subtilissimis ortis
 a siphac. Appet scđo qđ locus eius nō est ita in alto sic
 locus epatis: figura eius est qđrāgularis: qz in hoīe est
 qñ ad modū qđrāguli pp figurā stomachi: cuius cōca
 uitate circūstare in pte sinistra hz splen replere. Tertio
 vide quātitate eius: qz in hoīe satis p̄portionabilis est
 in quātitate respectu alioz mēbroz. Colligātia vō ei
 est: qz colligātia hz ad cor epar miscenterū: z r̄bū z sto
 machū. Colligātia vō hz ad oīa ista mēbra p̄ter cor: p
 venā qđ venit a porta epatis ad splenē qđ colligātia ap
 paret. nā si excarnādo pcedas videbis qđ a venā cōca
 ua epatis puenit vena magna ad splenē a qđ descendit

vñus ramus in medio trāsitus eius iserius ad miscen
 teriū ad ipm nutriēdū: z portat sanguinē aquosiorē z
 humidiorē: postea qñ ista vena app̄oximat spleni: ite
 rū vñus ramus ramificat ab ea: qđ vadit ad nutriēdū
 pte sinistra iseriorē stomachi. postea vō puenit ad sple
 nē z p̄cauitatē eius. Et ramificat in p̄cauitatē ipsius i
 duos ramos. s. iseriorē z supiorē: descendit iserior iseri
 us ad nutriēdū z r̄bū: quātū ad pte sinistra: s; superior
 transiens p p̄cauitatē splenis ramificat in duos: quoz
 vñus puenit ad pte supiorē sinistra stomachi ad nutri
 endū supiora. alter vō circa orificiū puenit stomachi:
 ad portādū melācolia: qđ mulgēdo puenit ad os stoma
 chi: vt icitet appetitū. Qđ vō remanet magis in splene
 ipm nutrit. Et ex hoc appet tibi cū qbus mēbris alligā
 tia hz splen mediāte vena. colligātia aut hz cū corde p
 arterias que ad ipm veniūt ab arteria adorti que i dor
 so est infra dyafragma: a qbus arterijs stomachus mul
 tū calefit in latere sinistro: vel a splene rōne istaz arte
 riarū: z hec fuit vna cā quare arterie multe: z magne
 veniūt ad splenē sicut alia cā fuit. vt calore arteriarum
 sanguis grossus qđ est nutriturus splenē subtiliet z di
 gerat: qz splen hz substantiā rarā in quā dī recipere hu
 morem grossum melācolicū. Et ex his appet tibi qñtū
 qđ debes videre de splene. s. que sit eius substantia: que
 ē rara z spongiosa pp qđ appet sextū. s. cuius cōplexio
 nis sit: qz in cōparatiōe ad cuius calide z humide: s; ef
 fentialiter sit fride z sicce: pp nutrimentū. iuuamētū p̄.
 Et ex his tibi appet qđ cū recipiat humorē melancoli
 cū: z p̄ineat grossum z ineptum euacuatōi qđ frequen
 ter repletur oppilatur z apostemat: z resoluētia for
 tia tunc multum resoluunt substantiā eius si sint fortio
 ra dato qđ rōne humorū competant. Et hec de splene.

¶ De epate.

Epar manifeste vides esse locatum in dextro
 latere amplectēs stomachū supius eleuatus
 valde: z nō decipiat te qđ i aiali moztuo mul
 tū locat sub costis: qz nō est sic: cū sit sub dya
 fragmate z dyafragma extremis costaz cōiungit: sed
 hoc euenit qz membra spūalia multum euauerunt: z
 ideo vacuitatem eoz replet epar: cōprimēdo dyafrag
 ma. z ideo debes trahere inferius z aial siue corpus
 eleuare. Et cōsidera scđo quātitate eius maximam in
 homine: cum sit animal calidum z humidū. Tertio re
 spicias partes eius quarum quedam sunt intrinsece in
 tegrales: quedam vero extrinsece magis: intrinsece in
 tegrales sunt qñqz p̄nule eius s; in hoīe nō semp sint
 abinuicē sepate: z quelibet illaz p̄nularū est cōposita
 ex renis diuisis z disp̄is p eas in modū retis cuius re
 tis vacuitates replete sunt carne: que est p̄prie substā
 tia epatis: que est sanguis coagulatus: z in his venis
 continetur chilus: qđ diuisus est ad minima fm minima
 alteratur z contangitur ab epate. z ideo fit vt quasi to
 tum epar contangat totum chilum: z hoc ordinauit na
 tura vt melior fieret z perfectior conuersio chili in san
 guinem: qz alteratio que fit fm minima melior siue per
 fectior est. Sed tu dices quare nā non sic ordinauit in
 stomacho: sed in stomacho posuit concavitatem vñaz.
 Dico qđ hoc fecit qz in stomacho nō dī fieri perfecta di
 gestio: sicut in epate. Item qz in stomacho assumuntur
 cibaria grosse substantie que non possent per strictissi
 mas vias penetrare: sed ad epar substantiā tñ ligda dī
 peruenire z penetrare. Et ista decoctio: z si fiat in toto
 epate magis tñ fit in parte superiori. Et ppterea pars
 illa solidior ē z magis cōpacta. ¶ Partes eius extri
 sece sūt pres eius qđ mediātibus hz cū alijs colligan
 tiam. nam cū corde hz colligantiam p venā chilis que
 oritur a

ozif a gibbosa pte epatis: z p artarias: vt videbis i ano
thomia cordis z vene chilis: h3 colligatiã ad dyasrag
ma cui suspendit: z ad spondiles siue dorsu cui alligat
p pãniculu eius. Pãniculus aut eius est duplex. s. co
opiens circũuoluens. z suspendens. Primus est subaz
suã velans. Secũdus est suspendens ip3 ad dyasragma
supius. Ex pmo patif dolozes extensiuũ. Ex quo patif
qñqz dolozẽ extensiuũ: p scdm patif dolozẽ aggrauati
uũ a mã aggrauãte. Quedã vò sũt ptes que sũt orze ab
eo: z iste sũt duplices vene z canalis chistis fellis: de
canali hoc postea videbis. Vene aut sũt duplices. s. chi
lis que ozif a gibbositate epatis: z cõcaua siue porta q
ozif a pcano epatis. De anothomia chilis postea vide
bis. **P**orte aut sunt qñqz rami itrãtes epar sicut sũt
qñqz pẽnule iam dicte epatis. Egredientes vò ex epar
sunt octoz: due puez: in qbus nõ labores ad discernendũ:
qz sufficit tibi si sequẽtes discernes. Sex aut aliarum.
Prã vadit ad dextrũ stomachi ad itendendũ tunicas
exteriorz eius: z spãliter pte inferiorẽ. Scda vò vadit
ad splenẽ cuius anothomiã iam vidisti in anothomia
splenis: z illa est satis magna z bene discernibil. Ter
tia tendit ad latus sinistrũ z vadit ad itestinu rectũ ad
exsugãduz humiditatem a cibo si qd remãsit iuuatiua.
Quarta vadit ad supiorẽ pte dextrã stomachi ad nutri
endũ ipm in opposito eius: que veniebat a splene ad la
tus sinistrũ. Quinta ps diuidit: qz vna vadit ad dextrã
pte zirbi ad nutriendũ zirbũ: in opposito illius q venie
bat a splene: q veniebat ad nutriẽdũ sinistrũ zirbi. Alia
vò ps vadit ad colon ad suggẽdũ qd est in ipso. z ad
nutriẽdũ ipm: z ppterea in pte dextra maxie p̃tinuat
zirbus cũ colon. Sexta vò ps vadit ad ieiuniã. z reli
quũ eius vadit p itestina gracilia. s. ilion vsqz ad cecuz:
z in isto sũt plures vene miseraice qz in aliquo alio: z
ppterea iste ramus erit tibi manifestus valde: z hoc d
tertio videndo circa epar. Quartũ qd debes videre est
forma eius z figura: nã figura est lunaris: qz p̃cauitatẽ
h3 z gibbositatẽ: pp qd apostema factuz in gibbo eius
d3 esse figure lunaris. Quinto appet substãtia eius: qz
additio in eo est caro. p̃ria que est sicut sanguis coar
gulatus: z ideo est eius cõplexio calida z humida.

Iuamentũ z opatio eius p3: qz eius opatio
est chilũ sanguificare. Et qz idrops est p̃p̃riũ
nocumentũ sanguificatiõis manifestũ est: qz
idrops est p̃p̃ria passio epatis. Quõ at aquo
sitas vel ṽtõsitas huius pueniat ad totũ: vt i hypofar
cha satis p3 qz per venas. Quõ aut perueniat ad con
cauitatem ventris vt in asclite z timpanite declaratus
est supra in anothomia ventris z mirach.

De chist fellis.

Chistis fellis locus est qz in pcano epatis i pe
nicula media eius: z cã huius fuit: qz colerã
quã p̃tinet d3 trãsmittere ad itestina pp cãm
dictã supius: nũc aut agilius colerã hãc trãf
mittit ad itestina: qz si eẽt locata in gibbo epatis. Item
nisi sic eẽt tũc nõ p̃tangeret itestinu colon pp iuuamẽ
tũ dictũ. S3 tu dices quõ verificat dictuz Sal. qnto de
iuuamẽtis mẽbroz caplo. iij. qz purgatiũ colere est in
loco medio venaz que portãt sanguinẽ ab epate z ve
naz inferiorz que attrahunt z educunt chilum ad epar.
Dicẽdũ qz illud h3 veritatẽ d loco colli chistis fellis:
qz initiu colli est in medio epatis: vt p3 ad sensum: z de
buit ibi eẽ initiu sui oruz cũ in medio epatis cõpleatur
digestio humoz. ergo tibi d3 sanguis d̃purari a supflũ
tatibus oibus: z icollũ chisti fellis ibi debuit eẽ vel ha
bere orũ: h3 bursa siue vesica chistis sit locata: vt dictũ
est. Scõs qd debes videre eẽ colligatiã eius. Colligã

tia aut eius appet ex ptibus suis q̃s discernes eleuãdo
chistim fellis a pte inferiori: z tũc manifeste vides qz h3
duplicẽ pte. s. vesicã p̃tinetẽ z collũ suũ deferẽs z d̃por
tas: z istud collũ vsqz ad distãtiã quãdã est vnũ: z po
stea biforcãt: z vnus ramus eius penetrat in epar i me
diũ sui vel melius ozif a medio loco epatis: ad attrahẽ
dũ colerã ab epate. alter ramus magnus descendit ad i
testinu duodentũ: vt vidisti supius: z iste biforcãt: qz ab
ipõ ramus puus ramificãt: qz vadit ad fundũ stomachi
ad p̃fortãdũ digestiã: z iste sũt puus vt expulsiua sup
flue nõ irritaret vel stimularẽt: z istud est vez: vt i plũ
bus. Aliqbus vò iste ramus est maior eo q vadit ad ite
stina p̃dictã. Et ex his ad sensũ poteris videre solonez
cuiusdã qõnis q̃ p̃suevit fieri tertio de vtunibus nãlib⁹
qd Sal. dic qz p idẽ collũ chistis fellis attrahit colerãz
z expellit: qz ṽt qz tũc expellat ad locuz: z ad mẽbz a
quo attrahit. Dicẽdũ qz istud est idẽ collũ vsqz ad quã
dã distãtiã: postea vò biforcãt. Et ex h3 appet tibi q̃ sit
colligatiã chistis fellis: qz colligatiã h3 cũ epate: itesti
nis: z stomacho. Itẽ h3 colligatiã rõne neruoz venaz
z arteriaz cũ alijs eo qz ad ipm p̃ter p̃dictũ canale p
ueniũt vene z arterie: q̃s potes videre ad sensũ ad ip3
nutriẽdũ: qz ex eo nõ nutrit qz puenit ad p̃cauitatẽ eius
fm Sal. eodẽ tertio sicut ad ipm pueniũt nerui: q̃b⁹ me
diãtibz h3 sensũ. Ex his appet tertiu. s. qz sit nũerus
ptiũ eius: z q̃rtũ. s. q̃ sit eius quãtitas: z q̃ntũ. s. q̃ sit fi
gura eius: qz figure oblonge cũ rotũditate: suba eius e
pellicularis. Iuuamẽta eius patent ex dictis: qz factus
est ad attrahendũ colerã rubeã: z supflũã ab epate ad
expellẽdũ eã ab itestina. vt dcm est. Et ex his potes vi
dere q̃ sunt infirmitates q̃ ab ipõ p̃st̃ p̃tingere: z sũt val
de nocẽtes: qz oppilatiões. Illa aut oppillatio p̃t esse
duplex. s. qz vel est oppillatio facta i collo eius cõi: vel i
aliquo ramoz eius cõi: tũc cuz colera nõ expurget: ab
epate p̃miscet cũ sanguine p totũ corpus: z si ipa sit co
lera subtilis z corpus sit aptũ ad febzẽ ipa est cã febzis
putride colerice. si vò sit grossa: tũc est cã ictericie: z tũc
egestioes poterũt eẽ colorate: tũ magis vel minus fm
qz plus attrahit de colera ad itestina. Interdũ tũ est qz
oppillatio illa sit tũ in canali: qz puenit ad itestina: z tẽ
colera attrahit ad chistim fellis: z non p̃t expelli ad
itestina: qz clausus est canalis: z tanc putrefiet z cãbit
febzẽ tertianã vel p̃tinuã: z egestiones nõ erunt tincte
s3 vrina sic. Quãdoqz vero erit oppillatio in canali qz p
uenit ad epar: z tunc egestio nõ erit tincta: nec ad chi
stim attrahet colera. Et iõ in eo nõ continebitur: z per
consequens non putrefiet in loco precipuo. z ideo co
leram generat: z ictericiã: vel febrez continuã. Et
nota bene has oppillationes: qz multum valet ad cu
ram: z multotiens contingunt. Et ex his habes perfe
cte anothomiam epatis. Et his expeditis potes eleua
re splenem z abscondere epar. sed non in totum. Sed
circa zirbum eius vbi est origo vene chilis dimitte par
tem quandã: vt aliam videas que reseruauimus ad
posteriora de epate z vena illa. stomachum autem di
mitte: sed eleua miscenterium: qz eius anothomiam ṽ
disti in anothomia intestinoz.

De vena chili de renibus.

Quibus omnibus eleuatis tibi apparebit ve
na magna: que est ramus chilis descendẽs.
z arteria magna que est ramus adorti de
scendens: z quando illa vena chilis est in
directio renum ab ipsa ramificãtur due vene: que
vocantur emulgentes: quarum vna vadit ad renem
dextrum: altera ad sinistrum. Orificia tamen illarum
nõ sunt

nō sunt indirecto: s; vnum est aliud z supius alio: z hoc ne vnus ren impediret aliū in attrahendo. Supius aut vt in plibus est orificiū vene qd venit ad renē dextrus. Inferius vō eius que venit ad renē sinistr. lz sit aliqñ ecōuerso: z cā illius fuit: qz vt in pluribus ren dexter dz eē magis ad supiora eleuatus sinistro. z h qz calidi est eleuare: ipse aut calior est sinistro. Itē qz monoculū ite stinū est locatū in dextra pte sub rene. Itē epar erat eleuatū supius. splen vō in latere sinistro magis descende bat. S; si alicui eēt magnū epar: monoculū eēt puū. col on vō in pte sinistra eēt eleuatū: z ps sine ren sinister eēt calidior dextro: z eēt p̄rio mō: hoc tñ raro est: quelibet hāz emulgentiū vadit ad renis p̄cauitatē: z iō de bes vnā earū excarnare: z melius est vt excarnes leuiter illā: que venit ad renē dextrū: pp cām que dicit: z i ea ponas tentā: z videbis qz ad p̄cauitatē z cavernositatē renis venit cuius iā appet tibi locus qz locus eius est quasi iuxta epar. S; tu dices qre nō fuit isferius iuxta vesicā: dico qz ea fuit vt bene attraheret aquositate ab epate: qñ enī mēbrū attrahēs est ppe illud a quo dz attrahere attractio est melior. Colligātia ēt eius cū epate appet: qz magnā venā recipit ab epate mediāte vena chili: vt p venā illā aquositate vrinālē que ā modo ē supflua corpi postqz sanguis egressus est epar attrahit z expellat: s; cū hac aquositate z attrahit sanguis: qz fm Sal. de iuuamentis caplo. iij. de virtutibus nālibus ad mēbra ad que attrahit supfluitas aliqua p canalem latū attrahit simul cū supfluitate iuuatiua. s. sanguis: z hec est cā qre ad splenē z ad renē simul cū supfluo p̄prio vniciqz attrahit sanguis. s. ad vtrāqz vesicā. s. fel lis z vrine pura supfluitas attrahit sine sanguine. Et ex hoc appet tibi qz si vrina ad renes puenerit cū sanguine mixta z venit ad vesicā depurata z sepata a sanguine: oz ergo qz in renibus depurat z colet. Colaf āt: qz ad p̄cauitatē puenit renū quā videre debes scinden do renē in pte gibbosa eius nō p̄caua z p longū p̄ra here vsqz quo p̄cauitatē videas: statim tūc appet qdas panniculus: siue pannus rarus: z ista est vena emul gens rarefacta ad modū collatorij: z p has porositates pōt vrina trāsire: sanguis aut non. Et iō colaf vrina z distillat isferius in rene ad orificiū cui p̄tinuat porus vi ritides: qz descēdit isferius vsqz ad vesicā z vrina descē dit p ipm ad vesicā. Et ex hoc appet tibi qz hz colligā tiā cū vesicā: sicut hz colligātia pp arteriā que venit ad ipm puenit cū corde z cerebro rōne neruoz q puen iunt a nucha ad teredū p̄aniculū eius quo mediāte sen tit: z sanguis remanet in rene: z attrahit in substantia eius: z nutrit renē. Et ex hoc appet tertium. s. qz sit nu merus eius p̄tū. Quia p̄mo numerus discretus est s; duobus: dextro z sinistro. Et cā qdē fuit qz si nocumen tū accideret vni opatio pficiat p alterz. Seda cā fuit vt totā supfluitatē aquosam: que multa est plus qz aliqua alia scōde digestiōis bene z cōplete possent attrahere. Et ex hoc appet qz nō fuit tñ vnus ren: s; vnus splē: z vna chistis fellis. S; tu dices quare nō fuit vnus z magnus potens attrahere totā aquositate: ad hoc rñ det. S. caplo p̄allegato: qz si eēt tñ vnus magnus: tūc corpus humanū rectū nō eēt equū in lateribus. s; ineq lis qd est veredū z enoz me. numerns aut p̄tū pz: qz hz substantiā p̄p̄riā p̄cauitatē p̄aniculū z collatorij. Quarto notes. q̄titatē z figurā. naz figure est oblonge: vt in ipso disticta eēt duo orificia p̄dicta. Appet ēt qnto q sit substantia eius qz carnosā z solida multū: vt ab aquo sitate mordicatiua nō lederet vel dissoluat appet iu uamēta renū. Et ex his notes hic qz in renibus ex quo libet genere egritudis accidit difficilis egritudo. P̄rio

ex morbo cōplexiōali vt ex supflua calitate diabetes que fm Sal. sexto de iterioribus assimilaf lienterie sto machi: qz tota aquositas subito attrahit z expellit sine digestiōe a renibus. Patit ēt morbū cōpositionalē pro p̄tū z spāliter in numero vt lapidē arenā z pilos. La pis vō arena z pili vt plurimū generant ex eadē mā. z in eodē loco. naz mā hoz sunt hūiores grossi: qz densant z ispissant a calitate renū. Et iterdū est qz p̄az ispissā tur: z tūc sūt pili q generant subtiles z longi: qz mā il la p̄ p̄oz aliqñ strictū repellit paulatim: z p̄tinuata a poris cutis expellit paulatim. z p̄tinue mā pili z capil li. z qñ illa mā plus adurit generat arena que p̄grega ta generat lapidē. Et ille lapis est rubeus: qz ren est ru beus. Et iste lapis si sit ita magnus: qz nō possit egredi p̄oz viritidē: vel nō frangit difficilime z qñ est ipossi bilis cure: qz nō nisi p̄cisiones a qua penitus caueas. Si vō sit puus z fragibilis difficulter curat: z expelle tur cū fortissimis doloribus cū transeat p mēbra valde sensibilia: z igrediat p cavernositates vesice: que sunt ita stricte. S; fortitudine virtutis ap̄iunt z dilatant: z nō est longinquū qz aliq scindant. Patiunt ēt renes so lutionē p̄tinuitatis quātū ad venas eoz ex qua accidit fluxus sanguinis cū vrina. Et nota qz hec solutio huius vene que est cā huius fluxus sanguinis p̄p̄rie dz itelli gi qz sit facta z fiat in pte illa in qua vena sit subtilior: z rarioz: z hec ps est ps panniculi collatorij. vt appuit tibi ad sensum. z iō qñ illa soluit cum deberet phibere sanguinē descendere. nō phibet. Et iō sanguis egredit cū vrina. Et sit mictus sanguinis vez est qz dicit aliq aliq qz istud accidit ex vena soluta supra renes. z dicit qz cā est: qz vena debilitat in p̄tinēdo. S; tene p̄mū di ctū. qz rōnabilius magis est z sensui magis ps z p̄cor dat. Patit ēt qto egritudinē compositā vt apostema. z tūc est dolor isfirus pp substantiā suā solidā aggrauati uis. Ac si lapis eēt isfirus in loco. z in dolore h multū cōicat cū colica. S; d̄ria disticta ip̄oz dca ē. s. C̄his cōplexiō illeues renes: s; qñ veneris ad vasa sp̄matica vt videas ortū eoz: z ideo dato qz vesica sit octauum membrum continuatione. tamen pretermittas anothe miam vasozum spermaticozum z testiculozum.

De vasis spermatis z eozum differentia z con uenientia z c.

Debes ergo scire qz membra generationis in viris z in mulieribus in aliquo differunt: z in aliquo cōueniunt. Cōueniunt p̄mo in vasis sp̄maticis quātū ad ortū eoz: qz vt dicit Aui. secūdo cas. sen. xx. z. xxi. de anothomia matricis: vasa sp̄matica in viris z in mulieribus oriunt iuxta renes ita. s. qz vasa q sunt in pte sinistra ortū hnt a vena emul gente sinistra z dextra ortū hnt supra renes. s. rene a vena chili: z arterie ab arteria adorti. Et qz he vene ortū hnt a corde z ab epate vt infra videbis pōt cogno scere quō vasa sp̄matica sunt decisa a corde: qz nō ime diate s; mediate. Et hoc in viris z in mulieribus po tes videre: lz aut puensant magis in loco originis. i lo cis tñ ad que terminant in viris z in mulieribus mul tū differūt: qz in mulieribus terminant ad matricē in loco exteriori vbi sunt testiculi: z imo p̄p̄rie loquendo extra matricē reuolunt z p̄terunt. Et p̄cauitates cō texture carnis minutis glandosis replent: z propte rea nō sunt vere testiculi: sicut in viris: imo sūt sicut tes ticuli leporis: facti pp̄ predictā vtilitatē vt generēt hu miditatem quandam salivalem que sit causa delecta tionis in mulieribus: postea vasa hec substantiam pe netrant matricis z ad concavitatem ipsius pertingūt. Et sunt ora ipsius z vocantur cotilidones: qz eis me diantibus

diantibus alligat fetus matricis q̄ sit fluxus menstruorū. Et q̄dā pueniunt ad os matricis neruosum ad potandū humiditatē saluāle iam dictā z ab his venis ramificans z oriunt̄ due vene a quolibet latere vna: que i mirach penetrat̄ z ascendit̄: z quāto plus ascendit̄ minus occultant̄: z extra iuxta cutem magis approximāt: donec pueniāt ad māmillas. Et iō in mulieribus q̄n̄ facis anothomiā mirach. vsq; ad has venas pserua z cōsidera hūc locū: z hoc in muliere: q̄m̄ in porca vel in alio aiali habente māmillas in mirach iste vene oriuntur in matrice: z manifestantur in mirach. Et post has venas ascendit̄ a p̄fundo pectoris iuxta vel idirecto p̄mi granati vna vena que venit māmillas ad decoquendū sanguinē: q̄ dz conuertit̄ in lac: z nō v̄ nisi vna: z in porcis pregnantibus valde appet. Et tūc appetit tibi colligantia matricis: z māmillaz p venas illas. Et quare appositio ventose in māmillis restringit fluxū menstruoz. Et vt p̄tinuet̄ hic sermo si facis anothomiaz in muliere post vasa spermatica debes videre anothomiam matricis eius: sicut in alijs mēbris videas. Primo locū z colligantia. Secūdo figurā. Tertio quātitates. Quarto substantiā. Quinto numez partū eius. Sexto iuamenta z nocūta eius. Locuz eius videbis: qz est situata in p̄cavitae alchatim: z circūdata p̄cavitae illa spondilibus allanis: z caude a pte posteriori: z a pte anteriori: ps que d̄r pecten sine femur: qz ipsa imediate est locata inter itestini rectū qd̄ est sicut calcitra eius a pte posteriori: z vesicā ex pte anteriori: z sp̄aliter quātū ad collū eius: qz eius collo supuenit collū vesicē: lz p̄cavitae eius altior sit p̄cavitae vesicē. inter d̄r x̄trū aut̄ z sinistrū est in medio posita directe. **S**ecūdo videas colligantia eius: qz magna est: qz colligantiam hz quasi cū oibus mēbris supioribus: qz euz corde z epate mediantibus venis z arterijs: cū cerebro ratioe neruoz multoz: z p̄ ps̄is cū stomacho rōne vtrozq; cū mēbris que in medio sunt vt cum dyaphragmate renibus z mirach: qz mediantibus his cū p̄dictis alligat̄: z sp̄aliter cū māmillis: vt dixi. lz et cū eis sit colligantia mediantibus alijs venis: que oriuntur a vena chilī ascendente que oriunt̄ sub furcula. vt infra dicet̄. Et et colligantia eius cū mēbris inferioribus vt vesica per collū eius z itestino colon. Colligata aut̄ est anchis z functuris ambabus scie que sunt ligamēta grossa: z fortia alligantia matricem ad anchas que iuxta matricem sunt lata: z grossa z iuxta anchas subtilia p̄cedentia sicut cornua a capite aialis. Et iō vocata sūt cornua matricis. figura eius est quadrāgularis cū quadā rotunditate h̄ns collū longū inferius: z cā huius figure fuit exigentia loci: z vtilitas siue necessitas propter quam fuit creata: que postea dicent̄: qz propter talem figuraz hz distinctionē cellulaz. vj. que dicent̄ inferius. Tertio videas de quātitate eius: quātitas eius p̄pe mediocris est s̄m quātitate vesicē: variat̄ t̄n̄ rōne aliaz: qz maiorā z minorā rōne coitus: z ipregnatiōis: qz mulier q̄ fecūdauit hz matricē maiorē q̄ sterilis. Secūdo rōne coitus qz mulier vtens coitu: maiorē hz matricēz virgine: vel p̄tinentis vt accidit in viris membro pudēdo: eo qz opatio magnificat mēbrz: s̄m Gal. sexto de inferioribus. Tertio rōne etatis: qz iuuenis maiorē hz matricē q̄ habeat puella z senilis. Quarto rōne cōplexiōis z hūiditatis totius ista pote s colligere ex sen. sc̄bi. c. p̄allegato. Et p̄ istas q̄tuor cās mulier quā anothomizauit anno p̄terito. s̄. anno x̄pi. M. ccc. xv. de mense Ianuarij maiorē in duplo habuit matricē q̄ illa quā anothomizauit anno eodez de mense Martij. Potuit et̄ eē vna cā quā ponit Auic. s̄. qz p̄ma erat tūc mēstruata z in p̄

te menstruatiōis et̄ ipinguat̄ z ingratat̄ matricē. diuersificat̄ et̄ matricē rōne generatiōis: qz matricē aialiū plurimū generatiui maior est q̄ matricē vnus generatiui. Et p̄pterea centies erat maior matricē porche quā anothomizauit anno d̄ni. M. ccc. vj. q̄ vnq; videri in femina humana: potuit t̄n̄ eē alia cā: qz erat pregnans z habebat in vtero. xij. porcellos: z i ea monstrauit anothomiā fetus siue p̄gnatis quā tibi narrabo. Quarto videas eius substantiā. Substantia eius est neruosa z pelliculosa: vt possit dilatari ad fetū p̄tinendū: z iō est frigida z sicca cōplexiōis: z et̄ substantia eius sp̄issa multuz que subtiliat̄ in dilatatiōe necessaria. Quinto videre debes numez partū eius: ipa eni hz ptes exteriores z interiores. Exteriores sūt latera eius i qbus sūt alligati testiculi: z vasa seminaria iā dicta. z cornua eius: z collū cuius extremitas est vulua: z circa collū nota q̄ ip̄s est longū in quātitate palmi: vt virga: latū z dilatabile: z iō pelliculosū z rugosum rugas habens ad modū sanguisugaz: vt titillatio ei ex virga in coitu p̄tingat̄: z i extremitate vulue sūt due pellicule se eleuātes z deprimētes orificiū dictū: vt phibeāt igressuz aeris z rez extrisecaz in collū matricis vel vesicē: sicut p̄pucij tūc veterit̄ z iō vocat̄ eā Aliabbas loco p̄allegato p̄pucia matricis. Partes intrinsecas videre potes eas scindendo p̄ mediu: z tūc videbis os eius: z p̄cavitatem eius. Et os est neruosū multū faciū ad modū oris catuli nuper nati: vel vt p̄prius loquar ad modū oris tince antique: z in superficie eius est velatū velamine subtili in virginibus: z in violatis rumpit̄ z iō sanguinat̄. Cōcavitās vō eius hz septē cellulas: tres in pte dextra: z tres in pte sinistra z vnā in sūmitate siue in medio ei: z iste cellule nō sūt nisi qdā p̄cavitates in matrice existentes in qbus p̄t sperma coagulari cū mēstruo: z p̄tineri z alligari orificijs venaz. Ex his oibus apparent iuamenta matricis: qz p̄ncipalr̄ est facta p̄ p̄ceptionez z ex p̄sequētū vt totū corpus superfluo sanguine idigesto mūdificet̄: vel purget̄. Et hoc in hoie: qz alia aialis fluxū mēstruoz nō patiunt̄: qz tales supfluitates p̄sumuntur in eis: in pellis: pillis: vngues: rostra z p̄nas: z huiusmodi: homo aut̄ caruit his. Et ex his p̄z q̄ multis passiōibus est submissa: z multa mēbra p̄ cōpassionem ei cōpatiunt̄: que sunt passiōes ei proprie accidentia z cās z curas longinquū eēt narrare: z extra p̄p̄ia itentionē: s̄z quere in locis p̄allegatis appropriatis: vt i tercio cañ. xxi. sen. a Serapione. Rasi. z Joāne nostro passionēs que eidem cōpassiōes existunt sunt tot quot sūt mēbra: qbus est colligata: siue localiter alligata: que sint illa iam dictum est z vidisti. **U**nū tamen ex anothomia potes perpendere qd̄ ponit Gal. sexto de inferioribus. s̄. qz suffocatio matricis non fit qz matricē corpaliter moueatur vsq; ad collum gulam z pulmonē. qz hoc est impossibile: sed hoc contingit siue accidit qz ipsa non potens expellere vapores per partem inferiorē: propter aliquam causam mouetur z constringitur in parte inferiori vt expellat ad superiora. Et si isti vapores per colligantiam iam dictam perueniant ad stomachum per compassionem z arteriam adorti faciunt singultum z eruptionem frequenter: z tunc mulieres dicunt q̄ habent matricem in stomacho. Si vero h̄j vapores perueniunt ad pulmonem z impediunt operationem eius dyaphragmatis scilicet anhelitum dicunt mulieres q̄ habent matricem in gula: qz gula siue trachea arteria est ordinata ad anhelitum immediate. Si vero illi vapores perueniant ad cor quod raro contingit suffocationem patiuntur cum sinecopi: z tunc dicunt mulieres q̄ matricē earum peruenit ad cor. Verum est

Quod hec suffocatio fit p̄ cōpassionē ad dyasfragma: p̄ al-
 ligantiā quā h̄ ipsa matrix cū dyasfragmate: z cū lum-
 bis. Nō enī ipsa puenit ad ipsa membra s̄ vapor: quō
 aut possit z p̄ quas vias peruenire potuisti videre: que
 sit cura z cum qbus querat ab auctoribus: q̄ anotho-
 mia in his p̄ncipalr dat noticiā locoꝝ. Et iam narraui
 anothomiā vasoꝝ spermaticoz̄ mulieris: z visa est cō-
 tinentiā ipsoꝝ in viris z mulieribus q̄tū ad originez.
 S̄ differentia est q̄ cū viris testiculi sunt qd̄ extra sic
 sunt in quolibet aiali: qd̄ d̄ esse morosum in coitu sicut
 sunt oīa quadrupedia p̄ter eritiū vasa spermatica in-
 tra mirach nō terminant: s̄ egrediunt mirach z testicu-
 lis copulant vt duobus suspensorijs: q̄ membra nobi-
 lia vt sint tuta, a nocumentis extrinsecis debent esse ve-
 lata p̄niculis. Ista vasa nō p̄tenta in siphac cōtenta z
 velata sunt p̄niculis vel p̄niculo orzo z siphac q̄ no-
 minat dindimus: cuius orificiū est in fine illoꝝ clausus
 s̄m nām existens. In p̄cessu eius s̄m q̄tū vasoz̄ di-
 latatū existit: in fine eius dilatā ad q̄tū testiculoz̄.
 Et in pte illa vocat bursa testiculoz̄ siue oreū: z sic ap-
 paret cuius figure sit iste dindimus z cuius q̄tū sit.
 Et q̄tū numerus p̄tū eius: substantia: positio: si-
 ue colligantia: appet̄ et iuamentū eius: q̄ factū est ad
 p̄tinendū z custodiendū testiculos: z vasa spermatica
 puenientia ad eos. Egritudo igit̄ sp̄alis eius cuius co-
 gnitio z cura declarat̄ ex anothomia est dilatatio orifi-
 cū eius p̄ter nāz que cā est vt illa que p̄tinent̄ intra si-
 phac descendant in oreū: z talis descensus d̄ hernia:
 z q̄ illud qd̄ descendere p̄t̄ est ventositas: vel aquosi-
 tas: vel itestiniū: hernia triplex est: ventosa z aquosa: z
 itestinalis. Carnosa aut̄ nō catur ex descensu alicuius.
 Curant̄ aut̄ he passioēs p̄ emplātra p̄strictiua z liga-
 tiōēs s̄m q̄ ponūt auctores. S̄ illa que est itestinalis
 q̄ p̄cessit cyrugia p̄p̄e curat̄: z modū videas: q̄ sup-
 pinat̄ homo z itestina reintromittunt: siue ad p̄p̄tū lo-
 cū reducant. Postea testiculus ducit̄ supius donec sit i
 altiori loco in quo possit eē: z illū locū signa: q̄ tunc di-
 recte est supra osse femoris: q̄ in loco illo d̄ fieri icisio
 vel p̄foratio z nō supra locū illū. Quia tūc p̄foraretur
 mirach, z aliq̄ itestinoꝝ. Nō ē d̄ fieri infra locū illū.
 q̄ remaneret post p̄solidationē illa eminentia magna
 p̄ter nām. In signato loco d̄ fieri p̄foratio: z ista sit a
 qbusdā cū rasorio z citius expediūt z vadunt circūcir-
 ca excarnādo dindimū z ē testiculū ab oreo. Postea
 ligant in pte supiori z abscindūt dindimū z vasa sper-
 matica cū testiculo: z p̄solidant postea. Et ista cura ci-
 to fit. Et qdā sunt q̄ solū excarnant dindimū z nō testi-
 culū: z sunt z ligant in pte supiori: z ponūt medicami-
 na fortiter p̄strictiua z sic dimittunt. Et sit ista p̄foratio
 cū caustico rumpente: z adurente cutim in loco illo: po-
 stea ponūt arsenicū q̄ corrodit z causticat z p̄stringit:
 adurendo z p̄tinue p̄tes dindimi corruptas extrahūt:
 postea vero consolidant.

De diuersis vasis spermatis zc.

Expedito dindimo debes videre q̄ ponunt
 auctores. s̄ q̄ vasa spermatica sunt duplicia
 s̄. preparantia z deferentia. Preparantia sūt
 que descendūt a locis predictis. s̄. testiculis.
 z circa p̄tem supioꝝ testiculoz̄ inuoluunt̄ z faccū qua
 si ibi faciunt. Nō enī substantiā testiculoz̄ ingrediūtur.
 z ista vasa sunt venosa z nervosa. alia vero sunt q̄stis
 p̄tinuant̄ nervosa magis: z quāto plus ascendūt a te-
 sticulis magis sunt nervosa z ascendūt vsq̄ ad locum
 ossis femoris: vbi icipit dindimus egredi. Et tūc p̄fun-
 dant̄ interius iuxta loca vesice vel colli eius: z tandem
 p̄cedunt ad virgā z ad meatū virge pueniūt in loco q̄

est in foramine ossis femoris: z tūc p̄ meatus q̄ sūt ibi
 duo sicut vasa spermatica sunt duo emittūt sperma qd̄
 apponat̄ a testiculis: qd̄ ab eis generatū fuit i alijs va-
 sis: z illud sp̄ma emittunt in canale virge: z postea vir-
 ga extra emittit. Uez est q̄ illa foramina non poteris
 videre nisi q̄ anothomias virgā. Et ex his tibi de te-
 sticulis hoīs z vasis spermaticis appet̄ figura z substā-
 tia: q̄ testiculi sunt glandosi: z appet̄ nūerus: quātitas.
 positio: colligantia: z iuamentū eoz̄. Et ex his appet̄
 egritudo: q̄ q̄ icidunt vel apostemant vel oppilatur
 vasa: vel alia de cā mā spermatis non puenit: qd̄ cessat
 coitus: sicut iterdū p̄ oppositas cās sit emissio sp̄ma-
 tis in voluntaria: z maxie p̄tingit p̄ sp̄mū vel p̄pter
 mollificationem predictoz̄ vasoz̄.

De vesica z que circa eam dicuntur.

In cōpletis eleua: renes: z vade excarnando
 vniū porū vritidez vel ambos: z videbis q̄
 terminant̄ ad vesicā iuxta medū eius: z nō
 est p̄forans vesicā directe vno foramine ma-
 gno: s̄ foraminibus magis puis z obliqs: a lateribus
 p̄cedentibus inter tunicā z tunicā vel inter tunicam z
 coopertoz̄. Et hoc fuit factū vt q̄ vesica repleret vri-
 na nō redeat vrina ad renes: imo quāto plus implet tan-
 to plus foramina illa claudunt: q̄ paries vniū tunice
 ad parietē alterius siue cooptoz̄ applicat̄. Scinde er-
 go vesicā z videbis magnā eius p̄cauitatē que nervo-
 sa est: z videbis eius collū carnosum z musculosum: vt
 p̄tibus determinatis q̄ oz: z homo vult expellat vri-
 nā: z q̄ nō est necessariū retinere: retineat eaz. Et q̄ mu-
 sculosū est eius collū si incidat vesica in collo eius p̄so-
 lidari p̄t̄: si vero in fundo nō. Collū eius aut̄ foratum
 est foramine p̄uo p̄ qd̄ emittit vrinā ad canalē virge: z
 extra egredit̄. Nā illud collū statim p̄tinuatū est cū p̄-
 putio virge vt potes videre: z sic ipsius vesice apparet
 locus: quātitas siue colligantia: numerus: substantia z iu-
 uamentū. Egritudines p̄t̄ pati oīz geneꝝ vel modo-
 rū: vñā tñ patit̄ que d̄ litiasis. nā in p̄cauitate eius p̄t̄
 generari lapis ex hūoribus mucilaginosīs cōgregatis
 in ea z p̄densatis a caliditate supflua. Et hic lapis cu-
 ratur cū dissoluentibus ip̄m vel p̄ incisionē. Nā hic la-
 pis situato hoīe debite ne possit se mouere sedendo: d̄
 cū digito posito manū z cū manu alia posita super fe-
 mur p̄duci ad collū vesice z p̄ductus ibi retineri: z po-
 stea d̄ fieri icisio in collo: z cū trahetoz̄io violēt̄er ex-
 trahi: z hec si lapis est magnus. si vero puus q̄ possit
 p̄ canalē virge extrahi d̄ p̄ cōpressionē factā cū digitis
 ex collo vesice p̄duci vsq̄ ad virgā: z si nō egredit̄. cū
 trahetoz̄io paruo d̄ educi.

De continuatione: z que circa eam narrantur.

Ltimo vero est virga p̄tinuata cū collo vesti-
 ce carnosō p̄tinuata multis ligamentis z cor-
 dis: que oriunt̄ ab osse pectinis: cū nervis oz-
 tis a nucha z iō valde sensibilis z extensibi-
 lis est: p̄tinuata est et̄ cū maximis venis z arterijs or-
 tis a vena descendēte: z arteriā in loco vbi bifurcat̄ ad
 duas anchas: q̄ ad linguā z et̄ virgā veniūt maiores
 vene z arterie q̄ ad aliud membrū eius d̄ez quātitatis.
 Et ideo in locis periton inuolute sunt iste vene z arte-
 rie: z sunt magne z ibi est locus siue p̄ncipiū virge: z
 propter hoc he vene sunt sicut radices virge: z propter
 istas virga est tota cauernosa: z siue cauernositates re-
 plentur ventositate generata in p̄dictis arterijs: z quā-
 do ventositate replentur erigitur virga. Et vt melius
 anothomiaz eius videas. debes separare ossa femoris
 z eleuare virgam cum vesica: z in intestino recto vel
 sine

sine illis: et diuidere virgam per longitudines: vsq; ad eius canalem: et tunc in principio eius apparebit duo foramina predicta: apparebunt etiam cauernositates eius. Et ex his vides quantitatem eius: quia quantitas sine longitudine eius est vnus palmi: sicut longitudo colli matricis apparet etiam substantia eius: quia nervosa est: preter extremitatem eius que vocatur prepuccium. Apparet etiam numerus partium eius: apparet positio et colligantia: figura vero oblonga: quia virga est in homine absoluta: et non applicata ventri: sicut in quadrupedibus: et causa fuit: quia homines in coeundo: non coniunguntur secundum dorsales: sed amplectendo: et si cum virga eleuasti intestinum vel extremitatem intestini: recti: cuius anothomiam diximus supra: tunc cognosce in illo intestino sine extremitate eius: que dicitur anus musculos mouentes siue aperientes et constringentes. Et considera quoniam venas emoroidales que in extremitate eius sunt magis profunde: sicut in quibusdam periodis determinantur aperiantur: et sunt fluxus emoroidarum. Et in his completa est anothomia membrorum naturalium que in primo ventre continentur.

De excoziatione medij ventris: et que circa huc dicitur hic.

In expeditis incipe excoziare ventrem medij: vsq; ad principium colli: quia vsq; ad principium capitis sunt membra spiritualia. Et nota quod sicut prius: ita iste habet duplices partes. scilicet partes continentis et membra contenta: membra continentia sunt membra pectoris: et membra contenta sunt duplices partes. scilicet intrinsece et extrinsece. Exteriores quidam sunt directe: et quedam laterales. directe sunt siue vocantur partes furcule: et iste sunt due furcule. scilicet superior et inferior laterales vero partes vocantur latera pectoris dextrum. scilicet et sinistrum. Intrinsece autem partes sunt quinq; scilicet cutis pinguedo: que note sunt mamille: musculi: ossa: et cartilaginee.

De mammillis et earum figuris etc.

Mammillarum primo videas figuram: quia figuram habent cucurbitae et rotundam: quia debent esse capaces sanguinis qui debet conuertere in lac. Item quia vt ibi ponit Galenus. sunt scuta cordis: et ideo debuit habere figuram tutam a nocumetis: talis autem est rotunda. habuerunt autem vt papillas fetus nuper natus possit sugere lac. Ex his secundo videas substantiam: quia ipse carnes habet glandosas: quia sanguis superfluus bene decoctus in eis debet conuertere in lac. et ista conuersio est per infrigidationem eius: et ideo carnem habuerunt glandosam. Tertio videas quantitatem: tamen primo scias quod in muliere sunt maiores quam in viro: quia in muliere sunt facte propter duo. vnum est vt generent lac. in viro autem non. et ideo in muliere fuerunt magne. Item in muliere sunt facte magne vt caliditatem quam recipiunt a corde ad cor reducunt reuerberando: et hoc est magis necessarium in mulieribus: quia minus habent de caliditate circa cor quam viri. Quarto nota numerum: quia due fuerunt in homine sicut in omni animali quod generat vnum vel duo. In animalibus autem poligenes siue plura generantibus plures sunt mamille. Quinto vide locum et colligantiam. primo locum: nam in homine sunt situate in pectore: et in alijs animalibus non sunt situate in pectore: et causa quare in alijs animalibus non sunt situate in pectore est vna quam dat Galenus. capitulo preallegato: quia mamille sunt facte propter generationem lactis. Lac autem generatur ex superfluitate sanguinis bene digesti. multa tamen quantitas talis superflui in alijs animalibus transit in

cornibus seu in generationem cornuum et dentium et huiusmodi. Aliam causam dat Aristoteles in libro de partibus animalium: quia alia animalia habent coelas. scilicet tibias anteriores quasi adinuicem complicatas: et ideo pectus habent strictum propter quod mamille eorum in pectore eorum non poterunt locari: et ideo habuerunt iuxta anchas posteriores. Si sint animalia generantia vnum tantum vel dispersas per ventrem si generant plura: vt in porca et in cane. homo autem cum habeat pectus latius habuit mamillas locatas in pectore: quia cum hoc habuit iuuamenta. nam lac habet in eis generari ex sanguine subtiliato: et bene digesto: melior autem digestio fit circa pectus in mammillis propter calorem existentes in eis fortiores: quam in omnibus alijs partibus et propter eandem causam natura ordinauit venas: que veniunt ad matricem: vt ibidem dicit Galenus. procedere tortuose ad hoc vt sanguis continue subillitur: et bene digeratur. Secundum iuuamentum fuit: quia sunt sicut scutum cordis et in homine cor dicitur bene tueri: quia est sine pelle. Tertium iuuamentum est: quia caliditatem siue calorem recipiunt a membris spiritalibus: et receptum reuerberant ad ipsum: sicut vestimentum: vt etiam ibi ponit Galenus. Et ex his apparet colligantia earum: quia ipse colligate sunt cum corde et epate per venam ascendente a qua iuxta ferculam ramificantur ramis: qui descendunt supra dorsum: et inter costas tendunt ad mamillas. Colligantur etiam cum matrice mediastini: venis que ascendunt a matrice ad mamillas de quibus dicitur est supra. Et iuuamentis autem potes videre nocumenta.

De quadam dicitur musculorum et eorum meatibus etc.

Post mamillas sunt musculi: musculos autem omnes pectoris in anothomia ista discernere non potes: sed tamen non discernantur: quia sunt: tamen debes scire quod istorum musculorum quidam sunt tantum dilatantes: et quidam dilatantes et constringentes. Dilatantes tantum sunt duo musculi dyasfragmatis: qui sunt in inferioribus pectoris: sunt etiam duo musculi qui sunt in collo. scilicet dyasfragma dilatatur in parte inferiori: vbi est spaciositas magna: sed illi qui sunt in collo dilatant concavitatem superiores que est parua. Sunt etiam musculi qui sunt in dorso vbi est origo costarum: et incipiunt iuxta originem prime costae. Sunt et multi alij musculi parui. Musculi vero qui sunt dilatantes et constringentes sunt musculi qui iter costas sunt locati: quia iter quilibet duas costas sunt duo musculi: quorum vnus habet villos latitudinales: et alius transversales. Post musculos sunt ossa. Ossa autem pectoris fuerunt plura et non vnum continuum: vt possit dilatari et constringi. nam debet esse in continuo motu. Sed ad motum localem et voluntarium requirunt musculi mouentes et requiruntur ossa que sunt sustentaculum motionum. Et hec est causa quare iste venter non fuit tantum musculosus vt primus: nec tantum ossuosus vt vltimus. Ista ergo ossa fuerunt duplicia. scilicet costae et ossa thoracis. Costae sunt duodecim. Septem vere: et quinq; mendose. Vere sunt que cum ossibus thoracis sunt continuate ad cooperiendum et complendum pectus. Et causa quare vna costa non attingit alteram in extremitatibus: est illa que dicta est: vt pectus possit melius dilatari et constringi: ossa tamen thoracis sunt septem continuata septem costis veris. Inter tamen ista ossa et costas sunt cartilaginee continuantes vnum cum alio. Et ex his autem cartilaginibus cum ossibus suis componitur vnum membrum quod vocatur furcula pectoris: quia ad modum furcule est bifurcata et figurata: et in

extremitate eius directa est q̄dā scutalis cartilago vocata pomū granatū. facta ad custodiendū os stomachi a lateribus aut in costis mendosis sūt cartilagines: vt mollis cum durō melior fiat p̄iunctio: v̄z est q̄ oia ista melius appebūt si scidat pectus: vbi sūt teneritates costaz: z a latere dextro z sinistro: z tunc apparebunt tibi omnia que sunt interius.

De panniculis pectoris.

Membra aut̄ p̄tenta in pectore sunt p̄niculi: cor z pulmo: z orta ab eis. p̄niculi aut̄ sunt tres. s. mediastinus q̄ diuidit p̄cavitatē pectoris p̄ mediū ab anteriori ad posteriori: p̄pterea diuidit pulmonē p̄ mediū. Et iste p̄niculus nō est nervosus nec p̄tinuus z vere vnus vt alij. Et iste est factus p̄ inuamentū cōe. s. vt si nocita fuerit ps dextra vel sinistra pulmonis nō cōicet nocumētū alteri p̄ti: factus est et vt suspendat pulmonē ad pectus. Itē est factus vt si p̄ cās aliquā fiat empima: hoc est q̄ aggreget sanies i pectore: vt illa sanies nō regurgitet ad aliā p̄tem: postea est pleura. Pleura aut̄ est p̄niculus substantia durus z nervosus: in q̄titate magnus: coop̄ies oēs costas iterius: z iō colligantiā h̄z cū oibus mēbris p̄tenti in p̄cavitare pectoris. **Quamēta** sūt coop̄ire mēbra predicta: z vt ab ip̄o p̄niculi predictoz mēbro r̄ū ortū habeat. vt ponit Ani. fen. p̄ma. p̄mi cañ. cap̄lo de mēbris. Passiōes oium modoz z genēz pōt pati: maxie t̄i pati passiōē apostemosaz que vocat̄ pleuresis: v̄z est q̄ pleuresis est duplex. s. vera. z non vera. Nō vera est illa que fit in musculis q̄ sunt intra costas cuius acumen est versus cutim extrinsecas. Vera fit in hoc p̄niculo: z ex substantia eius potes videre q̄ illō apostema: vt plimū est colericū p̄ q̄d ip̄m p̄sequitur febris acuta: febris rōne loci p̄sequitur: q̄ p̄pingus z vicinius cordi fit febris illa acuta rōne h̄ioris calidi. Vide et q̄ ad tale apostema p̄p sensibilitates p̄niculi p̄sequit̄ dolor: p̄ngitius lateris: q̄ huic panniculo attrahuntur magis latera q̄ ps anterior: s̄ ps anterior magis approp̄iat panniculo mediastino: z p̄pterea dolor p̄ns p̄ ip̄lemonia est anterior: iste lateralis. fit et q̄ cōprimat̄ pulmonē: z ipedit dilationem eius malicia anhelitus: tussis sequitur tūc: q̄ eminentia apostematis stimulat z aliqua virulentia z erugo que emanat ab h̄ apostemate p̄ porositates p̄niculi: z hec est cā quare in pleuresi fit screatus in p̄ncipio rubeus: postea albus: aut saniosus p̄m q̄ mā maturat̄. Et iō appet in principio subrubeus inchoantē abbreviat: vt ponit Hip. p̄mo aphorismoz: paroxisimos z p̄sistentias. z cā est: q̄ tūc signifi- cat q̄ mā est subtilis: p̄niculus est ratus z q̄ virtus ē fortis. quō aut̄ ista mā virulenta z saniosa p̄ pulmones expellat̄ z screatus in anothomia pulmonis declarabitur. Tertius p̄niculus est dyasfragma q̄ pōt et dici musculus: eius situs i corpe est i sine pectoris: z costaz al- tius existens i pre anteriori q̄ posteriori. Nā q̄tū ad p̄tem eius carnosaz est p̄tinuati cū cartilaginibus costarū mēdosaz. Et in pte posteriori cū spondili duodecima ex spondilibus renū: z eius utilitas fuit ex situ ei. **P̄tio** vt diuideret sp̄alia a nālibus: ne a cibo horas digestiōis z a fece vapores eleuati puenirent ad mēbra sp̄alia: q̄ ipedirent mentē z rōnez. Et ex hoc satis apparet: q̄ q̄n egritudine patit̄: vt apostema ledit̄ mēs: iō alio nomine vocatū est eufrenū: q̄ frenū est mentis: sicut vocatū est dyazonona ab Aristō. q̄ zona zingens p̄ mediū: nō q̄ directe latitudinaliter cingat̄. s̄ oblique: vt dictū est: z cā siue utilitas huius obligtatis fuit illō q̄ dictū fuit cap̄lo de anothomia mirach: q̄ ex hoc cū mirach cōp̄: imūnē hora cōpulsiois supfluitates in ite-

stinis ac si eēt iter affides torcularis cuiusdā. Quantū vero ad p̄tem mediā eius: que est nervosa z p̄niculosa colligatū est cū pulmone: vt ip̄m moneat motu anhelitus mediātibus nervis: q̄ ad ipsum veniūt a cerebro z nucha. Et ex h̄ appet q̄re diuersificatū est dyasfragma ab alijs musculis: q̄ alijs muscoli in loco vbi ossibus applicant̄ sūt cordosi: z in alijs carnosi. dyasfragma vō est ecōtrario. cā est: q̄ dyasfragma p̄ncipalr̄ habet mouere pulmonē z nō costas: nūc aut̄ ois musculus q̄tū ad cordā eius d̄z eē p̄tinuati cū mēbro quo d̄z mouere: z cū alio q̄tū ad p̄tem eius carnosaz. Et ex his appet q̄ fit figura eius: q̄ rotunda oblonga. appet et q̄ fit substantia eius: q̄ musculosa z cordosa: appet et q̄titas eius. **Quamēta** sūt tria q̄ declarata patent ex dictis. **P̄ti** mū est vt fit p̄ncipiū motus anhelitus. **S̄cōm** est vt diuidat iter mēbra sp̄alia z nālia. **Tertiu** est vt inuet in testina z mirach ad expellendū: que in itestinis. sūt cōtenta. Et ex secūdo inuamento appet q̄ ad apostema eius sequitur alienatio mentis: sicut ad frenesim. **Signa** distinctiua perquire a Sal. q̄nto de interioribus. cap̄lo de passionibus dyasfragmatis.

De corde z operatione eius.

Leuatis p̄niculis appebit tibi pulmo in cuius medio existit cor velatū p̄nulis pulmonis: vt ab ip̄o aere attracto refrigeret calor z sp̄s q̄ in eo generat̄: z tepere cuius cordis p̄mo appet situs z locus: q̄ est medio anterioris z posterioris dextri z sinistri q̄tū ad cuspidē eius declinās versus sinistrū: q̄tū vero ad radicē eius versus dextrū: vt possit bene iussillare calozē z sp̄m vsus: dextraz p̄tem: q̄ calidior eē debuit sinistra. Et et in medio superioris z inferioris amotis z extremis: z sic fuit locatus: q̄ sicut p̄nceps z p̄ma radix oium membrorz. **Que** fit colligantiā eius p̄sequenter appebit sicut appebit q̄titas eius: q̄ nō nimis magnū neq̄ p̄uum: māius t̄i est in homine q̄ in aliquo alio animali eiusdem quantitat̄is: quia plus habet de calozē in q̄to: sicut figura tibi apparebit: q̄ est figure pinealis vel pyramidalis: q̄ ha iusmodi figure debet esse omne quod est excedentis caliditatis: q̄ propria figura primi calidi est figura pyramidalis. Et etiam alia ratio: distinctio ventriculorum eius z ortozum ab ip̄o. **Quarto** debes videre numerum partium eius: z ex hoc tibi apparebit que sit substantia eius: z complexio z inuamentum. Numerus vero partium eius est: quia partium eius quedam sūt extra substantiam eius. Quedam vero sunt de substantia eius. Extra substantiam eius sunt casula cordis: z orta ab eo: que postea apparebunt. Casula eius nervea siue pellicularis est dilatata multum: facta ad tuendum cor a nocivis: z ne contangatur ab alijs membris in hora sue expansionis. Et causa quare non est continua cum corde fuit ne cor in sui motu impediretur propter aggregationem. fuit etiam alia causa vt cōtineret quandam aquositatē: qua humectaretur cor: z rozaretur ne propter superflūū z continuū eius motum exiccaretur. z ideo semper in hac casula reperitur aquositas: z ideo si exiccatur hec casula vel p̄uaf tali aquositate ad mariscum deuenit: sicut si fit superflua iectigantiam z tremorem z cardiacam passionem cadit cor: vt ponit Sal. q̄nto de inferioribus cap̄lo. q̄. partes aut̄ essentielles cordis: quedam sunt extrinsece que dā intrinsece. **Extrinsece** sunt pinguedo additamenta cordis: siue auricule cordis: z orta ab eo pinguedo statim apparet in superficie exteriori cordis p̄p sine potius quā existat ex parte agentis: q̄ pinguedo generatur a frigidō aut calido diminuto. cor aut̄ calidissimū: sed generata

rata est pp finem: vt cor propter vehementē z cōtinuū motū non exicetur. Additamenta cordis sunt qdā ptes pelliculares: apte ad dilatādū z cōstringēdū: geni te ad hoc: vt qñ in corpe nro generat multū de sanguine vel de spiritu in ventriculo sinistro dilates: vt contineant sanguinem multū vel spm multū q iterdū gñat. Sed tu objicies sicut objicit Gal. loco palleato. Quare natura non fecit cor ita magnū q possit p̄tinere omnem multitudinē sanguis z spūs: s̄ fecit illa additamēta: dico q causa fuit: q si cor fuisset valde magnū esset cā debilitatis virtutū ppter dispersionē spūs. Et p̄p̄a aialia que hñt corda magna sunt timida: vt lepus z ceruus. Scōa causa fuit: q cum non semp generet in nob multa quātitas spūs z etiam sanguinis cum cor fuisset magnū: vt plurimū cōcavitās cordis extitisset vacua: sed q iste auricule pñt faciliter cōtrahi qñ non sunt replete: ibi nō erit vacuitas. Itē evitat p̄derositās. Que aut sit orta a corde subsequenter apparebit. partes aut intrinsece cordis sunt ventriculi cordis: dexter. s. z sinister z medi⁹. Scinde igitur cor p̄mo in pte dextra z in cipe a cuspidē ei⁹: sic q alium parietem non tangas: s̄ a latere ventriculi medij diuidas: z tūc occurret tibi statim ventriculus dexter: z videbis in eo duo orificia: q̄ rū vnus est versus epar: z est orificium per quod ingreditur vena chilis: z est orificiū maximū: qz per hoc orificium cor trahit sanguinem ab epate: z ipsum expellit ad oia alia mēbra: z qz p̄ istud orificium h̄z plus trahere q̄z expellere: ordinavit natura vt clauderet hora cōstrictionis: qñ d̄z expellere: z aperire qñ cor dilatatur z attrahit tria hostilia: que aperiunt ab extra ad intra: z qz per idem orificiū fit et expulsio sanguinis perfecte cōcocti: z h̄z non tot⁹ expellatur: qz aliqua portio eius expellitur ad pulmonē: alia ps eius transit in spūs: ordinauit natura ne illa hostilia essent multuz depressa: z vt p̄fecta clausione non claudat. Nota tamen duo. P̄mo qz sensus tibi declarat qz vena chilis h̄z originē suā z a corde: qz cū substantia cordis est continua: z ipsum nō p̄transit: z est maxima iuxta cor sicut stirps arboris: z scōo aduerte qz ab ista vena anteq̄ concavitatem cordis ingrediat oritur vena que circūcirca radice cordis circulatur z ab ea oriunt rami dispersi per substantias cordis: z ex hac vena nutritur cor. i. ex sanguine huius vene: postea vero versus pulmonem est aliud orificiū vene arterialis que portat sanguinē ad pulmonē a corde: qz cum pulmo deseruiat cordi s̄m modum dictū vt ei recompenset: cor ei transmittit sanguinem: per hāc venam: que vocat vena arterialis: quia portat sanguinē arterialis: qz habet duas tunicas: z habuit duas tunicas. p̄mo qz vadit ad mēbrum qd existit in p̄tinuo motu. z secundo qz portat sanguinem valde subtilē z cōlericum: vt igitur non euaporet: z vt nō scindatur hec vena: ipsa habet duas tunicas quare est dicta vena arterialis: z in orificio isto vel istius vene sunt tria hostilia que aperiuntur ab itra ad extra: z clauduntur ab extra ad intra perfecta clausiōe. quia per hoc orificiū cor tantum d̄z expellere a se hora cōstrictionis: z non d̄z retrahere aliqd hora dilatationis. Hoc viso scinde ventriculum sinistru: ita qz in medio remaneat pies in q̄ est ventriculus medius: z tunc statim tibi apparebit cōcavitās ventriculi sinistri cuius pies est densior z spissior pariete ventriculi dextri. Et hoc fecit natura ppter tria. P̄mo qz hic ventriculus d̄z continere spiritū. dexter vero sanguinem: sanguis aut grauior est spiritu ppter qd rōne contentoruz plus aggrauaret pars dextra q̄ sinistra: z ideo cor nō fuisset equalis stature: vt il la esset eq̄lis ponderis fecit parietem sinistru grossi-

rem: vt recompensaret sua grauitate grauitati sanguis. Alia causa est qz d̄z continere spūs: q facile est resoluibilis. Ut igitur nō resoluat paries fuit spissus. Tertia cā est: qz hic ventriculus generare d̄z spūm ex sanguine spūs aut generatur ex sanguine a forti caliditate subtiliante: z euaporante. fortior autē est caliditas: qñ est in mā. z subo densiori quare paries huius ventriculi fuit spissus z densus. In concavitatem autē eius circa radices sunt duo orificia: vnum est orificium arterie odorū q̄ d̄z adorti: qz imediate a corde orta: vel qz est principium originis oīam arteriarū q̄ sunt in corpe: z p̄ istā transmittit cor spm supra sanguinē in ipso gñat ad oia membra qñ cōstringitur: z p̄p̄a ordinavit in p̄ncipio istū orificiū tria hostiola densa valde q̄ p̄fecta clausiōe clauduntur ab extra ad intus: z ap̄iuntur ab intus ad extra: z orificium hoc est valde p̄fundum. Aliud est orificiū arterie venalis que d̄z arteria: qz vaporem portat. dicitur venalis qz tñ h̄z vnā tunicā: qz nā non fuit multum sollicita d̄ custodia eius qz per ipsas trāsit qd est vapor capinosus vel aer que attrahit cor a pulmone: z qz per istā venā cor attrahit z expellit nā i orificio: hic posuit tñ duo hostiola: que p̄fecta clausiōe nō clauduntur: z sunt hostiola ista multū eleuata: vt apodiēt parieti cordis qñ expellit z trāsmittit spm ne per ipsum spirit⁹ expellatur. Et ista sūt mirabilia opera nature sicut mirabile est opus ventriculi medij. Nam iste ventriculus nō est vna p̄cavitās: sed est plures p̄cavitates p̄ne late magis in parte dextra q̄z in sinistra ad hoc: vt sanguis q vadit ad ventriculū sinistru a dextro: cū debeat fieri spiritus continue subtilies: qz subtiliatio eius est preparatio ad generationē spūs: z nā trāsmittēdo aliqd p̄ mēbra vel viam aliquā nūq̄ trāsmittit illud ociose: sed p̄pando illō ad formā q̄ d̄z suscipere: vt frequēter p̄dit Gal. in libro de iuuamentis: vt in qnto de venis miseratcis. z hoc de partibus substantialibus cordis. Alie sunt ptes: que sunt ortē: z illa sunt quattuor. s. vena chilis: vena arterialis: arteria adorti: z arteria vēalis: z duo vadunt ad pulmonē: cuius anothomiam statim videas.

De pulmonis substantia z numero partium eius z ex quot vasis componitur.

De dictis aliquantuliter apparere potest substantia pulmonis z numerus partium eius: nā ipse compositus est ex triplici vase: ex carne molli z panniculus: z vase triplici. s. ex vena arteriali: que orit̄ ex dextro ventriculo cordis: que portat sanguinem nutriturum pulmonem. Secundo ex arteria venali que oritur ex sinistro ventriculo portās vapores capinosos ad pulmonem: z apportans aeres ad cor a pulmone. Tertio est trachea arteria: que ad pulmonem portat aerem: z ab ipso ad extra ducit: z h̄z vasa cōueniunt oia in hoc qz p̄mo quando ad pulmonem euenerit in duos ramos diuiduntur. Unus vadit ad partem dextram eius: alter ad sinistram: z quilibet eoruz iterum diuiditur in duos ramos magnos: quoruz vnus vadit ad partem superiozem pulmonis: z alter ad partem inferiozem: postea omnes vadunt se diuidēdo vsqz ad ramos capillares z minimos z adinuicē continuantur z interuntur sicut rete: z componunt sicut rete substantiam pulmonis: z sicut vene epatis substantiam eius: z scias qz rami trachee arterie sunt iuxta ramos vene arterialis: vt cibentur ab eo z iuxta ramos arterie venalis vt aerem transmittant ad arteriam venalē vt eum portet ad cor: z a corde ducat ad arteriam tracheam: Iste tamen vie vel rami qui sunt inter has sunt ita stricti vt sint inuicē sanguinis: z puḡ aeri intranti z exeūti: z ideo si dilatant̄ supflue pōt fieri exit⁹ sanguinis sine

nis sine ruptura a pulmone. Concanitate z vacuitates huius retis replet caro mollis ipsius pulmonis: z hec est ps secunda eius. Tertia vero ps eius e panniculus eius rar^o: ad que terminant orificia hoz vasoz: vey e q orificia vasoz trachee arterie sunt maiora orificijs alioz vasoz z aptiora. Prio qz orta sunt ex stipite maiori z latiori. Secdo qz sunt cartilaginosa z no pelliculosa: z io cu sunt duriora magis possunt stare apta. Et ex his nota vltterius via per qz a pectore ad pulmones z trachea arteria expellit creatna vel sanies siue sanguis emanans a pectore: vt in pleuresi vel a cocauitate eius: vt in emothoica passione z empimate: qz quando ma in his locis est congregata ipsa diuidit ad minima: z ex fortitudine pectoris expellitur ad pulmonem quando pulmo dilatatur orificia trachee arterie magis aperiunt: z p illa exsugat mam predicta: z no per alia orificia alioz vasoz: qz no sic sunt lata: neqz dilatatur ora anhelitus z tunc ex vasis illis: ille humor vl liquor expellit ad vias latiores: z ex illis ad minores donec ad originem pueniat canne pulmonis: z tunc cuz tussi extra expellitur: z tussi et adiunat ad penetradu huc catarru in canales iam dictos. z ex his apparet qz expurgatur hec materia: z dato qz no perueniat ad cor: sz si expurgaretur per alia duo vasa bene de necessitate pueniet ad cor. Hec oia hnt a Hal. qnto de interioribus capto. ij. sic igitur pz numerus partiu integrantiu pulmonē. Partes eius qstitative sunt gnqz. s. due in parte sinistra z tres in dextra: quaz tertia dicitur pomu granatum siue culcintra: qz supra ipsam sedet vena chilis: z arteria in directo cordis in loco vbi vena ascendit ad cor: z ex hoc potes videre quantitate pulmonis: qz si sit paruus non inflatus: si tamen inflando ipsum inflaueris videbis ipsum magnificari: maior tamen est quantitas eius in dextra qz sinistra: qz in sinistra est color locatum ibi occupans locum. Figura eius pz: qz ad figuraz cilibani figuratus est: in parte posteriori longiorē hnt magnitudine qz anteriori eius: colligatia pz ex pdcis: z iuamentu z egritudies eius satis sunt nota: nisi qd debes excorticare ramos trachee arterie: z videre annulos rotundos: quos expuit peripleumoniceus vl pificus: qz illi sunt rotundi: sed hnt vlcus in cana pulmonis (de cuius anothomia statim psequendu) non expuit annulos: sed cortices: z si annulos expueret non tamen rotundos cuius cam dicemus.

De anothomia trachee arterie zc.

Expedita anothomia pulmōis: opz vidē anothomiaz trachee arterie q̄ e via ad pulmōē: sed vt ei^o anothomia videas pfecte oz pmittere anothomia quozūda que cuz ea colligatiā hnt. Opz igitur vt excarnes collū siue gulā z videbis musculos lōgitudiales supra quos notabis venas quidem ex vtroqz latere vnā quod fuit iuamentū horū dixi iam in anothomia pectoris. Illis eleuatis inuenias duas amigdalas ex vtroqz latere vnā que sūt carnes glandose facte ad formā z figurā duaz amigdalaru: qz iuamentū fuit vt humiditatez quā gñant z cōgregāt humectet trachea ne exiccetur pp motū. Scōz iuamētū fuit vt replerent z equarent loca gule: qz gula pp epiglōtū in parte supiori est valde tumida: z in parte inferiori pp stricture trachee est valde gēllis. Amigdale igitur ille posite sunt infra epiglōtū vt adeq̄t. Tertium iuamentū est vt sint scutū venaz z arteriaz apopleticaz: q̄ portant sanguinē ad caput z arterie portant spiritū: qui postea in rete quod pterunt cōflato sub cerebro fit animalis: z iste vene vocantur appoplectice qz ex plenitudine eaz frequenter fit appoplexia. Uocaf

etiam vena somni: qz ex naturali oppilatōe facta in rete iam dicto catur somnus vocantur etiam pfunde: qz sunt locate in pfundo iuxta siue supra musculos spōdiliū colli. Et vt eius originem videas scinde furcalam z accipe truncū arterie adorti ascendētem z vene ascendētis. Et videbis qz anteq̄ egrediatur furculaz ramificatur. Pmo in duos ramos quoz vnus vadit ad partem sinistra: z alter ad dextram: z añq̄ ad subassellas perueniant alter istoz vel ab alterutro descendet vena per spōdiles dozi ad nutriendū octo costas: z partes superiores pectoris: postea penetrat per assellā glibz pdictoz: z vadit ad domesticū brachiū: z i cubito apparet. i. curuatur cubiti z dicitur basilica: z est inferior. Et ex his potes videre quomodo basilica habet continuitatem cuz vena que nutrit partes pectoris superiores. Etiam apparet que est cā quare in pleuresi in qua dozor ascendit sup^o vsqz ad furculā cōpetit flebotomia basilice: vt ponit hipp. secundo regiminis acutoz. z Sa. ibidē. Postea vō egreditur furculā: z ramificat in ramos quoz duo obliquant: z vn^o eoz vadit ad brachiū dextrū: z alter ad sinistrū z vadit ad siluestre ptē brachij: z apparet in curuatura brachij z dī cephalica: z hz euacuare a capite: qz p̄tinuata est cū venis duab^o directe pcedentibus sup^o ad caput. z iste dicuntur vene pdicte appoplectice z sicut dixi d venis: ita eodē modo pcedūt arterie. Postea iuxta istas arterias z venas appoplecticas iucies nervos duos magnos descendentes a cerebro a sexto pari neruoz: vnus a latere sinistro z alter a dextro: z ex vtroqz formant z ramificant nervi reuerfui: q sunt nervi vocis: quos videbis suo loco: residū aut dextrū cū isophago p maiori pte piungitur: z in os stomachi ramificat: z tendit vsqz ad fundum: lz aliqua ps eius in furculā cū venis z arterijs cassule cōiungat: sz sinister pro maiori pte cum mēbris spūalib^o cōplicat. z q̄tū ad aliqd eius cū nālibus piungit: his mēbris excarnatis eleua sūt trachea arteria z isophagū: sed hoc nō poteris nisi alia membra. s. oris elenes. Incide ergo z eleua mādibulas inferiores a supiorib^o z hec faciēdo notes anothomia oris.

De anothomia oris z multis circūstātijz circa hoc.

Eam ipsius oris primo occurrunt labia inferiorius z superiorius: z huiusmodi labia sunt cōposita ex nervis: carne: z cute: mira cōmixtionē ita qz cutis a carne: neqz caro a nervis pōt seperari: neqz panniculus ab eisdes. Et hoc fuit qz labia debebāt moueri versus oēs differentias positiois s. sursum z deorsum: ante z retro: a dextris: z a sinistris. Vel igitur oportuit qz hērent diuersos z pl'es musculos qd est impossibile propter granedinē: vel igitur oportuit qz carnem z nervos sūm oēm diuisionē haberent p mixtos: cooperiunt etiam labia panniculo qui oritur a tunica intrinseca meri continuata: cum tunica intrinseca stomachi: sicut z oia membra oris. Ut sit sensus eius: cuius est stomachus: z propter hoc conuenit qz in omni vomitu futuro tremat labiū inferi^o. Post labia sunt dentes numero. xxxij. duo duales inferiores: duo icisivi: duo camini: q̄tor maxillares: z sex molares: z totidē superiores. z dentes pncipal' sunt facti pp contritionem z digestionē sicut cibi. Secūda ratio propter voces z distinctionem loquele: sicut z labia: z ideo carentes dentibus vel labijs non bene loquuntur: post dentes e lingua cuius anothomia reserua. Post vide palatuz habens cocauitate in cacumine superior: vt fiat itonatio vocis: z reuolutio agilis ipsius cibi qñ dentib^o coterif. In sine pallati videbis vnea pendētem ad modū gñi vne: z ideo vocata est vnea in substātia exis rara: spōgiosa: qz

giosa: q̄ p̄ncipalr̄ est facta vt sup̄fluitatē descendentes a capite hora reumatismi recipiat: ne ad mēbra inferiora descēdat: z̄ p̄p̄ea frequēter apostematur. Est ēt for̄mata vt vocē modulet in frangendo aerē: q̄ est mā vocis. S̄z̄ iuuamentū ei⁹ est vt ip̄m aerē qui ad pulmonē vadit z̄ attrahit per nares z̄ os reperiēdo aliquādiu in ore retineat z̄ ne frigidus sed alteratus pueniat ad pulmonē: z̄ p̄p̄ea contingit q̄ h̄ntes, abscisam vuluam multū sunt catarrosi: z̄ ideo p̄hibetur ab auctoribus ne incidat. Sed si sit putrida aut apostemata debet aduari. Est ēt alia cā: q̄ p̄p̄ situm z̄ substantia eius q̄n̄ inciditur raro p̄solidatur: sed sanies ibi aggregatur putrida, z̄ semp̄ sentitur fetor oris: z̄ iō meli⁹ ē vt cauterizēt ferro ignito. Modus at̄ est vt habeat canilla ferrea vt lingua linita luto sapie: siue creta: vt p̄dit Aui. q̄rta. fen. p̄mi cañ. cap̄lo de cura p̄ cauteriū z̄ aperto ore z̄ interposito inter maxillas ligno rotūdo in vna extremitate cauille imponatur vulua postea ferrum ignitum p̄ concauitatem cauille introrūtat: z̄ attigatur vuula z̄ cauterizetur. Post vuulaz̄ vero sunt fauces: z̄ sunt loca ampla glandulosa: apta suscipere sup̄fluitates: z̄ iō frequenter apostemant: z̄ ap̄a eoz̄ lz̄ extra non emineat, eminet t̄m̄ intus: z̄ iō si os aperiat̄ z̄ in p̄fundo aspiciatur apparet tumor: z̄ ideo fit ibi squinantia in secunda specie z̄ vocat̄ vulgares gotumi: z̄ i fine siue termini nō existit p̄n̄m̄ cāne: z̄ meri: z̄ ibi videbis memb̄z̄ vniū cartilaginofum cū magna sapia a natura fabricatū: q̄d vocatur cooptoriū: q̄ hora trāsglutiōis cibi claudit foramen epiglotti: ad hoc vt aliqd̄ cibi vel potus nō d̄cedat ad pulmonē: q̄ possit esse cā suffocationis. z̄ iō euenit q̄ si aliquis ridendo trāsglutiāt: q̄ tunc vadit aliquid ad pulmonem: q̄ hora risus stat epiglottis aperta q̄ tunc videtur suffocari.

De meri cum trachea.

Is expeditis eleua vt agilius z̄ lenius videas anothomiā residuoz̄ meri cum trachea: z̄ his eleuatis nata primo substantiaz̄ eoz̄. nam substantia meri est pellicularis z̄ mollis substantia trachee est pellicularis z̄ cartilaginosa z̄ causa fuit q̄ meri est via cibi: qui interdum diglutit̄ in magna q̄titate propter q̄d oportet via eius interdū dilata ri: sed trachea est via aeris penetrantis ad pulmonem: q̄ cū leuis sit z̄ nō solidus per viam penetrat que stat aperta. Una aut̄ pellicularis propter mollitiē non stat aperta: sed paries vnus cadit supra altez̄: non fuit hec cāna ossuosa: q̄ d̄z̄ esse flexibilis propter formationez̄ vocis. Item impediret transitum cibi multi: z̄ solidi p̄ meri. z̄ p̄p̄ hanc cām non fuit tota cartilago vna. lz̄ fuerunt plures cartilagine continuatē p̄ pelliculas fil. z̄ isti sunt circuli quidā non tamen cōpleti sed in figura. L. residuū at̄ cartilagis continuata substantia pellicularis in directo meri z̄ hoc nec s̄ba dura cartilaginosa comprimat meri z̄ impediāt transitū cibi: z̄ ideo scire debes q̄ a parte anteriori cāna est cartilaginosa: q̄ v̄sus p̄te illā nō contāgit meri. Itē tūc magis a nōcuis: sed v̄sus p̄te posteriorē est pellicularis. z̄ lz̄ vsq̄ ad epiglottim: que tota est cartilaginosa p̄p̄ cām q̄ dicitur: z̄ sic apparet s̄bstantia cāne. Sed s̄ba meri est cōposita ex duplici p̄niculo: siue tunica intrinseca: que villos longitudinales ad attrahendū h̄z̄ z̄ extrinseca q̄ villos h̄z̄ latitudinales aptos ad expellendū illud q̄d attrahitur ab intrinseca. v̄z̄ est q̄ p̄ma p̄ncipalior̄ est sc̄da: z̄ ex his p̄z̄ iuuamentū hoz̄ z̄ numer⁹ p̄tū ei⁹. p̄p̄ partes trachee: q̄ p̄te quādā p̄ncipalē h̄nt: q̄ d̄r̄ epiglottis cui⁹ anothomiā postea ponā. Tertio videas d̄riaz̄ ex parte q̄tatis: nā meri est lōgi⁹ z̄ mai⁹ cāna: q̄ tēdit vsq̄ ad

diafragma: z̄ infra ip̄z̄ p̄tinuat̄ cū ore stomachi: sed cāna pulmonis non descendit nisi vsq̄ ad furculam: z̄ cāna p̄z̄: q̄ pulmo statim est sub furcula: sed os stomachi est imediate sub diafragmate. differunt q̄rto in situ siue loco: nā meri est positū magis in p̄fundo: versus spondiles colli z̄ dor̄si: lz̄ trachea arteria magis est posita anteriorius: z̄ cāna fuit triplex: vna fuit q̄ cum trachea sit magis dura cartilaginosa z̄ meri piculosum p̄t magis tueri canna ab intrinsecis alteratibus q̄ meri q̄ magis fuit posita exterius. Sc̄da cāna fuit q̄ per tracheā attrahit aer: cuius p̄tinuus d̄z̄ esse ingressus: z̄ ideo ipse debuit h̄ere s̄tū directū ad q̄d: z̄ sic h̄z̄ q̄ ponitur anterior sic os. Tertia cāna fuit q̄ si m̄ri fuisset positū anterior versus gulā vel oportuisset q̄ post finē trachee meri obliquasset versus dor̄sum vel q̄ a fine canne vsq̄ ad p̄ncipiū oris stomachi fuisset vacuitas: sed v̄tūq̄ est inconueniēs: nam secundū est impossibile: p̄m̄tū at̄ pareret nocumentū z̄ impedimētū in actu trāsglutiēdi. T̄bis v̄s̄is eleua meri incipiēdo a p̄te inferiori cū sollicitudine tangas aliquē neruū reuersiū: v̄z̄ est q̄ facillr̄ separat̄ a trachea vsq̄ ad epiglottim: ibi vero difficulter. Propterea q̄ tunica meri dispersa ē epigloto: z̄ iō ab eo non facile sepat̄: z̄ hoc fecit nā sagaciter ad hoc: vt in hora trāsglutionis cum meri eleuatur ad os: ad attrahendū cibū epiglottis etiam eleuet̄ ne sui duritie z̄ soliditate impediāt trāsitum cibi: z̄ ista continuatio non fuit necaria in tota trachea: q̄ ipsa s̄m̄ totū p̄ter epiglottim non est cartilaginosa: z̄ ex hac anothomia manifestatur sn̄ia Sal. in libro de motibus liquidis: quia epiglottis hora trāsglutionis non mouetur sursum: q̄ ab aliquo moueat: neq̄ ex se: lz̄ q̄ trahit̄ ad isophago p̄p̄ p̄tinuationē dictā. Et hic sufficiat d̄ anothomia isophagi meri z̄ cāne pulmonis.

De pulmonis extremitate grossa z̄ solida que nominatur epiglottis z̄c.

Leuatio meri videbis extremitatē pulmōis grossam z̄ solidam que nominatur epiglottis. Et hic epiglottis est compositus ex quadruplici s̄ba. s̄ pelliculari: q̄ velatur p̄p̄ cām dictā z̄ ex musculis: z̄ neruis z̄ cartilaginibus. Musculi vt dicit Sal. octauo de iuuamentis sunt. xx. inter cartilagine ei⁹ z̄ octo inter epiglottim z̄ membra circumiacentia: non t̄m̄ perfecte oēs possunt discerni. Nervos at̄ inuenies ascēdētes: ab vnoquoq̄ latere trachee arterie vniū: z̄ isti sunt nerui orti cū neruis sup̄rapositis descendētibz̄ sup̄radictis: z̄ oriunt̄ ab eis iuxta cor: z̄ superius reuertunt̄. Et ideo isti vocati sunt nerui reuersiui: siue nerui vocis: q̄ proprie sunt p̄ncipium motum vocis: z̄ cā q̄re h̄z̄ nerui reuersiui fuerūt z̄ non directe ad epiglottim veniunt a cerebro: fuit quadruplex: vt ibi dem ponit Sal. in libro de motibus liquidis. Una cāna ē q̄ isti nerui sunt p̄ncipium magni mot⁹ z̄ fortis z̄ sp̄s̄i si: p̄p̄ quod debuerūt eē fortes: quare sicci: q̄ nerui motui quāto sicciorez̄ tāto fortiores. Nunc at̄ sunt sicciorez̄ quāto a cerebro magis remotiores: q̄ iux̄ cerebrū z̄ originē eoz̄ nerui sunt valde molles. Propter quod vt essent remoti a cerebro nā trāsmittit̄ eos vsq̄ ad cor. Postea reflexit̄ superius z̄ reflexit̄ iuxta loca calida vt cor. z̄ ad arteriam adorti vt fierent sicciorez̄. Secūda cāna fuit: q̄ cū vox sit mot⁹ q̄dā volūtari⁹: v̄l sc̄a a motu volūtario: ei⁹ p̄n̄m̄ d̄z̄ eē cerebz̄. Et q̄ cerebz̄ nō p̄t ml̄tū moueri: talr̄ ordinauit nā istos nervos: vt cerebro mo dice moto moueret̄ epiglottim s̄m̄ ip̄erū volūtari⁹ ipsius. mō hoc fit p̄ hoc q̄ nerui illi s̄t situati ad modū freni z̄ habenaz̄. Et iō ibi dicit Sal. q̄ cerebz̄ v̄t̄ his neruis ad mouēdū epiglottim: sic miles v̄t̄ freno z̄ hēnis.

Tertia

Tertia causa est ista: qz lz vox dependat a cerebro tan-
 qz a pñ volūtarij motus depēdet et a corde tāqz ab eo
 in quo format pcept: z iō cū sit opō cōis cerebri z cor-
 dis: nervi q sunt in strictura vocis debēt cōicare cordi
 z cerebro: z iō cū ortū hēant a cerebro transitū debue-
 runt hēre iuxta cor. Quarta cā fuit: qz nervi ad muscu-
 los debēt puenire iuxta pncipiū eoz z nō finē. Prin-
 cipiū aut musculoz epiglotis est versus ptē inferiorem
 qre nervi ad eos venientes ab inferiori pte ad eos de-
 bēt puenire: qre fuerūt reuersiui z isti nervi lz māifeste
 appareant tm̄ duo. tm̄ multiplicānt postea fm̄ multipli-
 cationem musculoz: z ex his p̄t videre quō ex incisio-
 ne nervoz reuersiuoz p̄t accidē lesio z amissio vocis.
 Itē qz qñ incidunt nervi descēdētes simul amittit vox
 z alie opōnes: z imo cū ictu qñ incidunt soli reuersiui
 amittitur tm̄ vox z alie opōnes nō impediunt. Post ner-
 uoz anothomiaz eleua nervos z musculos z conspice
 tres cartilagineas. P̄tia anterior maior est oibz clipeal
 appellata siue scutal: ad similitudinē scuti siue clipei. Itēz
 posita ad exteri ad defendendū vt clipeus. Secunda
 vero est ad complēdū totū qd̄ deficit ex p̄tia. z b̄ voca-
 tur nomen nō h̄ns: z cā qre fuit facta epiglotis cōple-
 te cartilaginosa est vt sit magis sonora vt ad ipsam fiat
 molioz refractio: z nō impediāt cū hoc transglutionē: qz
 eleua h̄ora trāsglutiendū ad supiora cū meri p̄t cāz su-
 pra dictā. Tertia est que existit in medio z vocat cim-
 balatis. In medio at̄ eius est lingua fistule dicta fistula
 ad similitudinē fistule artificialis: z ista sic nominata ē
 ad similitudinē istius fistule nālis: z est conueniēt dcm̄.

De lingua z narratis circa eam hic zc.

Expeditis his que circa pulmonē z cannam
 eius z epiglotim tunc remanet lingua qua fa-
 bricata est in osse facto ad figuram lre laude.
 habuit. n. i suo fundamēto os: vt ab eo sustē-
 tetur z etiam qz diuersis z varijs motibus dz moueri:
 vt ei iuitatur: z eidē affigatur: qz ois motus localis dz
 esse ad aliqd̄ fixū: z hec est cā qre os istd̄ fuit figur lau-
 de: qz si fuisset totū vnū oblongum: aut p̄cessisset recte
 deorsum: z tunc penetrasset epiglotiz vel meri vt̄ stetit
 set a latere vno: z tunc lingua nō existeret directa sed
 ad idēz latus plicata. Postea scinde linguā per mediū
 z videbis magnas z plures arterias ad eam venientes
 vt faciliter moueatur z magnificetur: videbis etiā duo
 pia nervoz motiuoz qui magis profundant in pfun-
 do radice lingue: z sensitioz qui in superficie z pan-
 niculo eius expandunt ad dandum sensum gustus z ta-
 ctus: z sic iā peruenisti ad anothomiā vnius nervi mo-
 tui orti a cerebro ad dandū motū. z vnius sensitui ad
 dandum sensum.

De capite continente mēbra animata.

Is expeditis assume caput qd̄ est venter po-
 sterior vel postremus continens mēbra aia-
 ta z spāl̄ cerebz qd̄ est in immobili: z iō ca-
 ruit muscul. situs ei⁹ ē ps supior corpis. Lā
 aut ei⁹ situs est supra dicta: z ex his apparet p̄mū. s. sba
 eius: qz de se ossuofum est poti⁹ qz musculofum. Appa-
 ret scdo situs z locus eius z ex superioribz z sequenti-
 bus apparebit colligantia eius. Apparet tertio q̄titatē
 respectu alioz maioris qz in alio aiali eiusdem q̄tita-
 tis cum hoie: qz h̄z continere cerebz qd̄ maius in ho-
 mine qz in aliquo aiali eiusdem q̄tittatis. Et dz habere
 ventriculos maiores etiam magis distinctos. figura au-
 tem capitis z forma apparet: qz est figure sperice leui-
 ter p̄sse: ex vtraqz parte: ita qz fm̄ anteriora z poste-
 riora tuberositates quas dā: fm̄ dextrū vero z sinistrūz
 habeat planiciem. Lā at̄ quare fuit figure rotunde: sed

leuiter cōpresse ex vtraqz parte est: qz talis est oius alia
 rū capacissima: z qz ipa nō pōt tāgi nisi i puncto. z per
 p̄sequēs a rebz exterioribz tuta. his duobz idignit caput
 qz dz esse capacissimū pp cerebz. z qz valde disposituz
 intrinsecus alteratibz dz cē tutū ab eis. qre figure fuit spi-
 ce: nō tm̄ fuit p̄fecte figure rotunde. s. dz p̄sse ex vtraqz p-
 te pp ventriculoz cerebz distinctionē. z pp ortū sensuū
 p̄ticulariū a pte anteriori. qre fuit figure p̄dicte. Et ex
 his apparet q̄ntum qd̄ p̄suevit ingri in anothomia cui-
 usqz mēbra aiaata z spāl̄iter cerebz z orta ab eo. Se-
 quif sexto z vltimo videre numez partiū ei⁹: ptes aut
 capitis s. z. i. in tertia. sen. prima. caplo p̄mo. sunt. x. s.
 capilli cutis: caro: p̄niculus exterior: craneū: p̄niculi
 intrinseci duo: cerebz: p̄niculi inferiores: recte mira-
 bile os basilare: z adde. xj. vt orta. Capilli in capite fue-
 runt generati z ex necessitate materie z ex necessitate
 finis. Ex necessitate materie qz cū caput sit caminū to-
 tius corpis recipit fumofas supfluitates a toto corpore
 que materia pilozum: z ideo p cutim eis egrediunt z
 fo: mant p̄lli magni q dicuntur capilli. Necessitas finis
 fuit: qz cū caput sit expositum rebus exterioribus alte-
 rantibus habuit capillos: vt per eos tneretur a nociuis
 extrinsecis alterantibus. Cutis capitis grossa est: quia
 capilli debent esse firmati z infixi in ea qui debent ha-
 bere radices magnas z grossas: z ideo cutis grossa fu-
 it z etiam quia est velamen z sentum ossis z cerebz.
 cum super craneum non sit musculus. Caro autem ap-
 paret in fronte temporibus z circa mādibulas. Eleua
 ta cuti cranei apparebit tibi panniculus exterior factuz
 propter tria iuamenta: vnum vt craneum a cuti z cu-
 tis a craneo siue medio non tangitur. Secunduz vt cra-
 neum p hunc panniculum sentiat. Tertiā vt per hunc
 panniculum dura mater suspendat a craneo. qz hic p̄ni-
 culus generat ex nervis z ligamētis ortis a dura ma-
 tre penetrantibus p cōmissuras z poros cerebz extra
 craneū ex quibus contextur p̄niculus his exterior.

De craneo quid sit zc.

Craneum est os magnum circundans cere-
 brum exterius. in concavitate existit cerebz
 locatum. z ideo magnuz est hoc os in homi-
 ne sicut z cerebrum. eius situs est: quia vela-
 tum est partibus predictis propter necessitatem dictā.
 z velat etiā cerebrum propter necessitatem eandem.
 Itud craneum non fuit vnum z continuuz: sed partes
 habuit. z hoc propter multa. Primo vt si fieret nocu-
 mētum in vna pte alteri nō cōmunicaret vel toti. Scdo
 vt fumofitates possent p iūcturas ex craneum expelli.
 Tertio vt v̄tus medicaminū tpe necessitatis possit ad
 substantiā cerebz penetrare. Itē ptes cōtinuate sunt iū-
 cturis: q vocant adozee. s. feratiles. nō. n. fuerūt nodati-
 les: qz nō debent moueri illa ossa: sed fuerunt feratiles
 vt firmiorez facerent colligantia: z iō dentales sunt. z fue-
 runt duplices. s. vere z mēdose: mēdose sunt due. s. in
 vtroqz tpe vna: z dicunt mēdose: qz nō penetrāt iteri-
 us: sed tm̄ aperiūt exterius. vere vō sunt tres sicut tres
 sunt ventriculi. s. coronalis facta ad moduz corone. sa-
 gittalis p̄rūpens fm̄ lōgitudinē ad modum sagitte vel
 linee. z tertio adozee. lauda q cōtinuat craneū posteri-
 us. qd̄ est figure laude. z fuit figure istius os posterius
 quia cerebrum posterius est figure pyramidalis que sit
 cā istius apparebit in anothomia substantie cerebz po-
 sterioris. Et ex his apparet qz in genere gnqz sunt ossa
 capitis. s. os frōtis: duo parietes cranei: os lauda: z ba-
 silare qd̄ statim videbis. Et ex his pz qz sit iuamentū
 cranei z partiū ei⁹. z egritudies eius sunt oius genez.
 P̄t. n.

Pōt. n. pati malā cōplexionē: apostema & solutionem cōtinuitatis: in qua nota q̄ ipsa est periculosa: q̄ disco-
 opertū est aeri & appropinqt̄ exteri⁹ alteratib⁹ & maxie
 si fiat in loco iūcturaz & spāl̄r in loco q̄ d̄r bregma & e
 ps mollior & gracilior q̄ sit in craneo & tardi⁹ indurat̄
 in pueris: & hoc est q̄ ibi sit p̄iunctio siue vniō duarum
 coniuncturarum.

De dura matre & pia.
 Expedito craneo videbis duos panniculos
 sub eo. s. durā matrē: & piā matrem factos vt
 velēt cerebrū: & vt cerebrū non contāgat a
 craneo q̄d est valde durū: & iō iuxta craneū
 immediate existit dura mater que solida & dura ē iux ce
 rebzū ē pia mater: q̄ mollis & hūida est vt nō ledat ce
 rebzū. & quia in ipsa p̄tinent sine p̄terte sunt vene: q̄b⁹
 mediātib⁹ nutrit̄ cerebrū & ex hoc apparet q̄re duo sue
 runt p̄niculi. q̄ b̄ fuit vt ne durus p̄tangeret cerebrū.
 & vt mollis nō p̄tangeret craneū. Est et̄ alia cā. s. vt si
 nocumentū nō p̄tangeret vni⁹: adhuc non cōicaret cere
 bzū & dura mater magis ē alligata craneo vt suspēdit̄
 ei. & iō per ip̄s siue suas p̄ficaces transmittit nervulos
 & ligamēta. h̄y et̄ dura mater p̄tinitatē cū cerebro. vñ
 penetrat per ip̄s diuidēs ip̄s p̄ mediū in dextrū & sini
 strū vsq̄ ad vētriculū anteriōrē. & diuidit et̄ ip̄s in ante
 riorē & posteriorē. Et ideo diuidit anteri⁹ cerebrū a po
 steriōri: & fuit hoc necariū: q̄ vñ ē diuerse cōplexiōis
 ab alio: & sicut didit dura mater ita et̄ & pia mater: im
 mo magis: q̄ cū pia mater sit sustētaculū venarum nu
 trientiū cerebrū diuisa est per cauernositates cerebzī &
 nutrimētū tribuat cerebro: sicut penetrat vsq̄ ad vē
 triculos cerebzī: & circūcirca velati sūt: vt p̄niculo sub
 tilissimo vsq̄ ad finē mediū. nā vētriculus posteriorē p̄
 niculo nō idigit pp̄ siccitatē eius respectu anterioris.

De cerebro in hoie q̄re maius in quātitates q̄
 in aliquo animali eiusdem quātitatis & c̄.

Panniculis eleuatis appebit cerebrū in hoie
 maius in q̄titate q̄ in aliq̄ alio aiali eiusdē
 q̄titate: q̄ cor h̄y calidius eisdem: & idiget
 pp̄ opōnē itellecti plurib⁹ spiritibus aialib⁹.
 Et hoc cerebrū duas ptes h̄y anteriorē & posteriorē:
 pars anterior diuisa ē fm dextrū & sinistrū: & hec disio
 app̄ in substātia marie cerebzī: & ex p̄nti in vētriculis:
 ei⁹ s̄ba medullaris frigida & hūida diuersa ab alijs me
 dullis: q̄re nō est p̄tēta: vt craneū nutrit̄: sed pot⁹ cra
 neū nutrit̄: vt p̄tineat cerebrū: & ei⁹ iuuamentū ē vt sp̄m
 vitalē siue cōplexionalē contempet vt fiat aialis. Po
 stea vō vade scindendo leuiter per mediū dōec perue
 nias ad vētriculū anteriorē magnū. Et ante q̄ p̄fun
 des vsq̄ ad lacunā: nota vētriculū esse diuisum in dex
 trū & sinistrū vt dixi: et̄ parietes hincinde sunt descen
 dentes vsq̄ ad basim. & diuides dextrū a sinistro: & tūc
 statim videbis amplitudinē vniscuiusq̄ vētriculorū.
 in anteriori pte ei⁹. s. in angulo anteriori locata est fanta
 sia que retentiva est sp̄rū: a sensibilibus p̄ticularibus
 receptariū. In angulo posteriori ē imaginatua q̄ appre
 hēsiua ē h̄az sp̄z in fantasia retētaz. & eas app̄hen
 dit cōponēdo: & diuidēdo: discernēdo h̄ ē hoc. In me
 dio vō h̄ est sensus cōis q̄ ē app̄hēdēs sp̄s delectas a
 sensib⁹ p̄ticularib⁹: & iō sensitiua h̄ terminat̄ ad illū locū
 vt rini ad fontē vt videbis. & h̄ disa sunt p̄s sniaz Aui. s.
 vtutib⁹ aialitū: & h̄ p̄s sniaz Ari. & Sak. ibi tūc sit sensus
 cōis: q̄ diuersimode p̄t dici & fantasia: & imaginatio vt
 als declarauit. & ex his p̄nt patere iuuamēta h̄ vētricu
 li: q̄ iuuamēta sunt: vt imaginatio fantasie. d̄seruiat &
 sensui cōi: & vt oib⁹ sensitiuis siue organis sensus sp̄m
 tribuat aialē vt sentiāt: & ex his apparēt nocūta q̄ in

h̄ vētriculo & cerebro anteriori p̄tigit: q̄ in eo p̄nt oēs
 egritudines fieri. Solo p̄tinitatis mala cōplexio: q̄ si
 sunt in p̄niculo dolorē cānt: & si totū circūdat p̄nicu
 lū vocat̄ ouū siue dolor oual: si mediā p̄tē emigranea.
 Pōt et̄ pati egritudinē q̄ est apostema: & si sit in p̄ni
 culis calz vocat̄ sirsen. q̄b⁹ frequēter p̄tigit si sit fridum
 vocat̄ litargia. Si vō sit in suba cerebzī pessimū ē mor
 tifez: p̄t et̄ pati egritudinē cōpositionalē: q̄ si ē oppilās
 nō ex toto aut est suba vaporosa. & sic est v̄tigo & scho
 tomia: aut hūozal. & sic est stupor palisio: & h̄mōi. Si sit
 oppilatio ex toto aut oppilat vētriculos & subaz simu
 lat̄ vētriculos tm̄: si vētriculos & subaz. sic est appople
 xia. si vētriculos tm̄ sic est epilepsia. Vez est q̄ h̄ oppila
 tio est oppilās alios vētriculos: s̄ nō tm̄ quātū antero
 rē. Melācolia est de ḡnē cōplexiōis male. ante q̄s at̄ p
 cedas ad mediū vētriculū p̄sidera iter mediā iter hūc
 & mediū. & sūt tria. s. anche. q̄ sūt sic basis huius ante
 rioris vētriculi dextrī & sinistri. & sūt de suba cerebzī ad
 formā & figurā anchaz & a latere vniscuiusq̄ iter vē
 triculos iā dictos est suba vna rubea sanguinea. scā ad
 modū vermis oblongi siue subterranei: ligata ligamen
 tis & nervulis alterutriq̄ q̄ ad sūt elōgationē p̄strigit:
 & claudit anchas: & viā siue trāsitū ab anteriori ad me
 diū. & c̄. Et q̄n hō vult cessare a cogitatioē & sui p̄side
 ratioē eleuat pietes: & dilatat anchas vt possit sp̄s trā
 sire de vno vētriculo ad alios. & p̄pterea vocat̄ v̄mis:
 tū q̄ assimilaf̄ v̄mi subterraneo in suba & figura. & et̄ in
 motu p̄tino: & extēsiuo. **P**ost h̄ d̄scēde iseri⁹ paula
 tine. & p̄ tibi occurret lacuna q̄ est q̄dā p̄cauitas rotun
 da. & oblonga: in cuius medio est foramē tēdēs iserius
 ad palatus dyagonalr. & ei occurrat via directā q̄ a me
 dio vētriculo descendit directe ad collatorū: & h̄ la
 cuna h̄y circūq̄q̄ eminētias rotūdas magnas: factas
 ad sustētādū venas vel arterias ad ascēdēdū a reti mi
 rabili ad vētriculos dictos: & iō in basi eius appent glā
 dule q̄ sit iuxta rete mirabile eminētes: & p̄ istā lacu
 nā vētriculi anteriores & cerebzī quātū ad mediū eius
 expurgāt suas supfluitates. s̄ cerebzī quātū ad ptes
 anteriorē magis expurgat suas supfluitates p̄ collato
 rā nariū. His expeditis statī sibi appet vētriculus me
 dius q̄ est sicut q̄dā via & trāsitus ab anteriori ad poste
 riorē. & in isto locato est v̄tus cogitativa: & merito: q̄ h̄
 v̄tus opaf̄ cōponēdo fantasiata & memorata vt ex sen
 sariū eliciat nō sensata. Itē q̄ ipsa est v̄tus regitiua to
 tius aialis. regimē aut̄ totius aialis p̄sistit in cōph̄sio
 ne p̄ntiū: memoria p̄teritorū: & p̄noscatione futuroz.
 Et iō debuit ē in medio h̄az v̄tū app̄hēsiuaz & re
 memoratiuaz. fuit et̄ in medio h̄oz vētriculorū vt sit v̄
 tus eius in directo ad cor: eo q̄ v̄tus eius est v̄tus ime
 diate deseruiēs itellectū: q̄re debuit esse i medio vētri
 culo: post istū p̄cedēdo tibi appebit vētriculus posteri
 or q̄ est in cerebro posteriori. situatus & locatus: & h̄ ce
 rebzī est velatū & distictū a p̄mo duobus p̄niculis iā
 dictis. q̄ h̄ est molle. s. anterior & posterior durū. Istō
 cerebzī posterior est locatū: q̄ est p̄ncipiū nuclie. & q̄
 est p̄ncipiū p̄limū neruoz motiuoz. Motus aut̄ sit p̄
 neruos motiuos q̄ q̄to duriores tāto fortiores sūt. Istō
 cerebzī est figure pyramidalis: q̄ vētriculus locatus i
 eo: est et̄ figure pyramidalis: & cā q̄re illius figure ē vē
 triculus posterior est: q̄ p̄ p̄tē inferiorē eius q̄ est basis
 eius d̄z recipe: & iō d̄z h̄re latitudines. p̄ p̄tē superiorē d̄z
 p̄tine: & iō acumē & stricturā d̄z h̄re i cacumie: q̄ sp̄s
 meli⁹ reseruant̄ i stricto loco q̄ i amplo: & iō fuit talis
 figure. Et ex his p̄s q̄ opatio siue iuuamētū istius cere
 bzī posterioris: q̄ vñ est vt sit p̄ncipiū motiuoz & nu
 che. Aliud est vt sit in istm virtutis memoratiue. Et ex

hoc ps q passio pba huic est qñ lefa est memoria sicut qñ lefa est cogitativa. Egritudo ppria est vetriculo medio: z qñ lefa est imaginativa passio est in vetriculo anteriori: sicut qñ passio est coicas toti cerebro oēs lese sūt vites: z opatides hazz vntum oius. Sz tu dices q est ca q vetriculus medius nō hūit cerebz mediū distinetū sicut alij vetriculi. dicēdū q ca fuit: qz iste vetriculus est sic via z trāstus istoz alioz duoz: z iō nō dz eē dīstictus ab eis s; cerebz: z h d anothomia cerebz zc.

De elevatione cerebz qd inde apparebit

Expeditis oz eleuare cerebz leuiter: ita vt nō rūpat aliqs nervus z icipe eleuare a pte anteriori: z tūc statū tibi appebūt due caruncule filēs capitibus māmilla: z in suba apparēt filēs sube cerebz: z iō a medullare suba sūt ozte: vlate subtilissimo pāniculo q dī pia nīr: z iō fragiles sūt satis: qz nō debebāt i hoīe ex penetrare: z h: qz cerebz est cōplexiōis frīde z hūide excedēter odor autē cuz sit fumalis euaporatio: vel nō sit sine fumali euaporatiōe hz ericcare z calefacere qre remittere hz lapsū cerebz z iō ipm hz iuuare: qre nō ordinavit vt nō elongaret a cerebro: s; itra craneū remaneret: in pcauitate emictoria siue collatorij nariū: z p porositates ossis nariū recipiūt vapores: z odores representāt vsqz ad vetriculū anteriorē cerebz: pcede postea z videbis nervos duos maiores: q sūt i corpe nro vocatos opticos: qz origo est a suba cerebz: z si bñ pcedebas: videbis qz ptiuate sūt cerebz sube in vetriculis anterioribus: z ex pāniculū piā mīrez cerebz affiqz craneū egrediant z iungunt: qz adiūcē applicant: vel qz cruciant exītes pforati in loco cruciatōis z vniōis ipsoz: vt eis fiat vnus locus cois: vt spēs vnus rei recepta a duobus oculis z delata p duos nervos ad vnitatē redeat: vt vna res nō videat due s; vna sic dz: z post cruciationē eoz egrediunt craneū z qlibet eoz ad ppiū venit oculus cuius anothomia: postea declarabit. Post illos eleua tñ cerebz fm medietatē eius z videbis scdm par nervoz subtiliū z duoz: q vadūt ad oculos ad mouēdū ipos motu voluntario. Postea est tertiū par nervoz cuius vna ps vadit ad mēbra facie ad dādū z sensū z motū voluntariū: z alia ps eius admisceat qrtō pari: z istō qrtū par sil cuz eo qd ei admisceat ex tertio pari descēdit iferius ad loca dyafragmatis: z dat sensū mēbris iferioribus z visceribus. Et isti veniūt ad stomachū: z ex eis oriunt reuersiui: qz iuuamēta dca sūt supra: z isti pmi nerui sūt vocis. Postea sūt nerui qnti paris q vadunt ad os pterostū: qd est in radice auris: z eius foramē ē pāniculus ptextū ex filis hozz nervoz: z sic sūt istz auditiū. Postea sūt neruis viginti paris subriles q vadūt ad palatū ad dādū sensū palato. Ultio est septimū par nervoz q vadūt ad ligua ad dādū sensū gustus z motū ligue. Et ex his pcedēdo eleua totū cerebz z tūc appebūt duo pāniculi iferiores exītes supra os basilare qd est basis z fundamētū cerebz: z totius capitū: z tūc eleua hos pāniculos duos ab osse: z in medio basilaris idirecto collatorij inuenies rete mirabile: ptextū textura fortissima: z miraculose duplicata vel multiplicata ex arterijs subtilissimis: adiūcē ptextis q sūt rami arteriaz appo pleticaz: ascēdētū z in isto reti siue in venis istius retis ptiue spūs vitalis ascēdēs a corde ad cerebz: ad h vt fiat aialis: z qz spūs h melius alterat diuisus ad mīma: z tūc maxie diuidit ad mīma: qñ est ptextus i arterijs puissimis z subtilissimis: iō istud rete fuit ptextū ex venulis siue arterijs mīmis z subtilissimis: vt spūs in eis ptextus a cerebro facilt alteret: z tpaturus ad for mā aialis spūs puertet: s; formā pfectiorē acgrat in vē

triculo cerebz: sic sūguis in vetriculis cordis: z h est vna ex cāis qre rete mirabile fuit pflatū sub cerebro vt ponit Gal. x. de iuuamētis: z in libro d vtilitate pulsus. Est et alia cā: qz mēbz h ē dignū multa custodia: qre ipm nā locavit in loco tutissimo z forte et h fecit nā: vt ex vaporibus ciboz z potuū pdeat a cōplexiōe cerebz z cadētibus deorsū: vt aliq oppilatio ad tps fieret in h reti mirabili ex q oppilatiōe catur sōnus: z istō rete sustētat due carnes glādose facte pncipalr ad ipm sustēdū duas venas ascēdētes ad cerebz z duas arterias ascendentes ad vetriculos cerebz.

De oris qd durius est ceteris basilatione.

Post hec oia videbis os basilare qd durius ē ceteris: qz dz eē basis z fundamētū z sustētaculū oiu alioz qd aut dz alia sustētare dz eē duz. Durz fuit et vt a supfluitatibus qbus submitit nō putrefiat: s; putrefactiōi resistat. Istud os diuisū est in ossa patrosa nariū: z oculoz z ossa duo lateralita: q vocant ossa paris: z sic sūt qnqz: z h melius discernes si decoques tñ: tñ est q ossa nariū sūt multū cavernosa porosa. vt supfluitates pnt descendere z vapor subiectus odori ascendere ad cerebz: postea scinde alterutraqz ossa oculoz: z videbis locū oculi z colligatiā eius cū neruo optico: z colligatiā eius cū neruis motus oculi. appet et locus eius: qz nō est positus multū in pfundo: qz dz recipe spēs in medio exītes: nē eminet et multū ex facie: ne ab exterioribus ledat cuz eos hēat valde molles z passibiles: z iō ad eius siue eoz tutelā in hoīe nā ordinavit supcilia vt a rebus descēdētibus custodiāt. z palpebras vt a rebus iterius occurrentibus et custodiant. ordinavit et tuberositate maxillaz: vt custodiant a rebus ab iferioribus ascēdētibus z a latere obuiantibus: sic ab alio latere obuiāt nares.

De oculo: um tunicis zc.

In oculo aut sūt vj. tunice: z tres humores: tunicas videbis diuidēdo oculū in duas partes: plene z leuiter. s. in anteriorē z posteriorē. Et in anteriori sūt qtuor tunice: qz tres cōtinuantur z correspondent tribus tunicis intrinsecis: qz vni illaz. s. cornee nō ptiuat aliq in pfundo siue iterius. sic i qñ pma ē cornea: q dī cornea: qz assimulat cor nu in suba z colore q trāsparens est: z fuit trāsparens qz tū ad colorē vt nullius eēt coloris: ne ipediret receptiō nē ois coloris: fuit et sube solide: qz rebus exterioribus est ppingissima. Scda est ptiuctua qz pter corneā exterius est piungēs z velās z coopiens totū oculū: z huic i pte posteriori siue iteriori est sclerotica ptiuctua cū ea z iterius circūdās. totū oculū: postea subinunctua in pte anteriori est vnea dicta sic: qz simulat medio folliculo graui vne nigre in cuius medio vsus corneā est foramē qd dī pupilla: scā vt spēs visibilis possit puenire vsqz ad chrystallinā: z nō ipediat pp obscuritatē vnee: z cā qre nō fuit totus discooptus hac tunica vnea est triplex: vna est qz ab ea suo colore viridi z puniceo siue azuro pfortat spm visiuū cū sint medius iter extremos colores. Scda cā est: qz nimis si ipsa nō esset spūs visiuus a lumine exteriori resoluereur. Et iō vt staret vni tus in vno loco idirecto chrystallino fuit h tunica hñs vni foramē qd foramē pupilla vocat. z iō ptingit qz si hoc foramē dilatat a nā: vel alr q ipedit visus: z magis ipedit qz si pstringat a nā. Tertia cā est: qz omnis spēs rei q vt puenit ad oculū in figura pyramidali: cuius basis est res visa: z eius conus est oculus siue eius angulus est in chrystallina: qre oz qz h foramē sit stricū. dī vnea: qz hec tunica ptiue hūorem vneū gnatur ad humectandū oculū: ad hoc vt sit mediū intrinsecum receptiū

receptum spēs: z qz tale mediū nō pōt eē nisi aeris vī
 aq̄ a dñio z aer nō pōt ibi p̄seruari. iō nō fuit ibi aer: s̄
 aq̄. Itē qz illuc currit spūs visibil' aeris a dñio: z h̄ hu-
 mor p̄tinet in vena vt phibeat chrySTALLINA appropin-
 quare aeri exteriori: z vt cornea faciat distare a chry-
 stallina: et vt foramen pupille stet dilatatus: z p̄pterea
 egredit foramen vee z itumescit cornea. Et iō p̄tigit
 q̄ in appropinquatibus mori cuz exicet hic hūor q̄
 cornea cadit z applanat. Et tūc a vulgaribus dī q̄ ap-
 pet tela aī oculos: z est signū ifallibile mortis. Contin-
 git et p̄ eius exiccationē p̄stricō pupille: z iā potuisti
 videre noticiā passionū q̄ occulte sunt: q̄ sunt in oculo
 rōne huius vee nisi q̄ restat aliud dicere d̄ cataracta.
 Cataracta aut fit q̄ vapor gūat aut descendit a cerebro
 aut ascendit a stomacho z puenit indirecto pupille ad
 humore hūc exis inter chrySTALLINā z pupillaz ipedit
 receptionē spēs. Et qz h̄ vapor in p̄ncipio est mobilis
 spēs rep̄stat cū motu. Itē cū de se sit coloratus mouet
 chrySTALLINā s̄m suū colorē: z cū spēs p̄sueuerit esse rei
 extrinsece q̄ mouet visum iudicat v̄tus visua res exte-
 rius eē motas: z iō iudicat muscas aut cimices vel for-
 micas sup pietē ambulare. Postea vō h̄ vapor i aquā
 p̄uertit: q̄ d̄densat z in cataractā trāsit p̄firmatā: que si
 totā pupillā coopiat phibet oino visum. si aut nō oppi-
 lat ex toto aut existit a latere foraminis aut in medio.
 Si a latere diminutā videt z iudicat rem. Si vero in
 medio sit iudicat rem et p̄foratā: qz p̄tem quam videre
 nō pōt iudicat eē foramē. Et ex his nota modum cura-
 tiōis cataracte p̄firmate. q̄ sit p̄ manualē opationez: q̄n
 sit: qz ista cataracta penitus extrahat qz anteq̄ possit
 attrahi egrediet totus hūor albigineus s̄ h̄ sit: qz actū
 sponit p̄forado cornea longe a pupilla: z p̄fundat ob-
 lique cornea: donec sit idirecto pupille: postea ducunt
 actū ad locū cataracte vel aque d̄densate: z tūc ipsaz i-
 pellat isra ad locū istū: z tūc cū suffocatione: z alijs
 rebus phibent ipsa reascendere: z iō talē actū nō vo-
 cant cataracte curatiuum: s̄ vocāt abaterē. i. deprimere
 cataractā: z sic apparet tibi quarta tunica: q̄ d̄r vena cū
 ista in pte posteriori seu interiori oculi est tunica ḡnta q̄
 d̄r secundina: vel qz secūda est a sclerotica: vel qz secun-
 dine assilata. Post istas ē tunica aranea circūdas chry-
 stallinā v̄sus p̄te anteriori: cū in pte posteriori p̄tinuat
 tunica retina: z in medio istoz p̄tinet hūor vitreus z i
 medio eius est hūor chrySTALLINUS rotūdus siue figure
 sperice cū q̄dā planicie in pte anteriori: z h̄ hūor est ma-
 gis v̄sus p̄te anteriorem q̄ hūor vitreus in quo locat:
 z iō hic hūor factus est ad chrySTALLINā locandū: z ad
 ipsam nutriēdū. Et ex his cōpleta ē anothomia oculi.

De loco aurium in capite zc.

Is expeditis videbis aurē positā a latere ca-
 pitis: qz sonus p̄cipit z dextris z a sinistris:
 z ante z retro: z sursum z deorsum. Et iō in
 instrumentū illius potuit locari in dextra: z si-
 nistra. nō aut in pte anteriori: qz ibi erant instra aliorū
 sensū. Auris aut fuit figure rotunde in hoīe vel circu-
 laris: vt eēt plurimū capacissima: z cartilaginosa. Car-
 tilaginosa aut fuit: vt eēt ab alteratibus extrinsecus tu-
 ta. Et vt eēt sonora cuius foramē est longū terminatus
 ad os petrosum in cuius p̄cauitate est spūs cōplanta-
 tus q̄ est iplātatus: q̄ est instrū auditus: z eius foramē
 vel caernositates coopit p̄niculus subtilis cōtextus
 ex villis neruoz auditus iam supradictoz vt hic est.
 Ossa aut alia que sūt isra basilare: nō bene ad sensum
 appent nisi ossa illa decoquant: s̄ pp̄ p̄m̄ dimittere cō-
 sument: v̄z est q̄ de mādibullaz ossibus potes videre
 p̄ncipiū z finem. Incipiunt. n. a cōmissura siue adorea

que est iter craneū z basilare in loco q̄ est in sine super-
 cilij z frontis: z p̄cedit v̄sus p̄tem posteriorem iuxta os
 petrosum z auriculam terminatur: aut ad dentes: quo-
 rum anothomiam supra dixi.

De diuisione totius corporis zc.

Capite expedito diuide s̄m longitudinē totū
 corpus in duas ptes: incipies a collo vsqz ad
 caudā vt tibi p̄mo occurrit collū s̄m pp̄ pul-
 monē z tracheā arteriā i aialibus respirati-
 bus: in q̄ sūt. vij. spondiles: z he spondiles sūt graciles:
 z subtiliores alijs: qz ab alijs d̄nt sustētari z portari: de-
 latū aut d̄z eē leuius deferēt: s̄. n. sūt subtiliores alijs
 foramē h̄nt maius: qz nucha est grossior i collo q̄ i ali-
 qua pte spondiliū: qz ibi est p̄ncipiū eius: z qz sūt gra-
 ciles he spondiles fuerūt dure z firmiter p̄tinuate vt nō
 accidat dislocatio z lesio ab obuiatibus extrinsec̄. Post
 istos sūt spondiles costaz q̄ sūt. xij. sic s̄ costē. xij. septē
 vere z. v. mēdofe. Postea sūt spondiles renū q̄ sūt. v. z
 sūt valde grosse z magne cū sūt sic fundamētū z sustē-
 tamentū diu aliāz z basis: postea sunt spondiles ali-
 q̄ que sūt iplicatura: que est a dorso ad caudam: z sūt
 tres minores p̄dictis: qz d̄z p̄tinuari cū ossibus siue spō-
 dilibus caude que sunt p̄ue: vltio sunt spondiles caude
 v̄z est q̄ hic debes notare d̄rias haz spōdiliū: q̄ sūt
 in foramibus eoz p̄ q̄ trāscūt p̄ua neruoz z diuersita-
 tes et eorum in alijs siue additamentis siue s̄menis vt
 noiat Anī. Sed he diuersitates magis sunt note i cor-
 pore decocto vel p̄fecte exiccato: z ideo nō cures: s̄ for-
 te als faciā anothomiā in tali: z scribā que ad sensum
 videbo: vt p̄posui a p̄ncipio: in quolibet tñ spondili est
 nucha que est medulla s̄llis sube cerebri: nisi qz viscosi-
 or est z solidior: scā vt ab ipsa tribuat sensus z motus
 toti corpi a capite iserius: z qz orta est a cerebro diuisio
 s̄z dextz z sinistrz: hinc est q̄ i superficie eius appet siluz
 diuidēs eā p̄ mediū. s̄ dextz z sinistrz tñ nō penetrat h̄
 diuisio vel sepatio s̄z p̄sūdū: qz nucha est orta a pte po-
 steriori cerebri: q̄ nō est depressa s̄z p̄fundū: z ex hac di-
 uisione siue sepatioe nuche tibi pōt appere cā quare op-
 pilatio pōt p̄tingere i media pte nuche: z nō erit i alia
 pte: z ideo palis pōt in vna parte z dextra vt sinistra
 p̄tingere z nō in alia. A nucha at in qlibet spōdili orit̄
 vñ par neruoz q̄ vadūt ad dādum sensum z motum
 mēbris determinatis. Que at sūt mēbra ad q̄ p̄roueni-
 unt nerui illi nō pōt bene in tali anothomia videri: sed
 oporteret aial liquefieri i aqua pluniali: z h̄ nō spectat
 ad p̄ns: z si vis hec mēbra cognoscere lege i p̄ma fen-
 p̄mi casū. summa scda caplo de anothomia neruoz or-
 toz a nucha: z qz spondiles sunt. xxx. paria: neruozum
 sunt. xxx. paria: z qz a cauda orit̄ vñ erūt. xxxi. pia.

De excoziatione brachiorum z pedū zc.

Is expeditis excozica brachium z pedem:
 z incipe a brachio z excozica leuiter: vt vi-
 deas venas supradictas: que veniunt ad cur-
 uaturam brachij: z tunc videbis venam su-
 pradictam: que penetrat p̄ subassella ad brachiū: z pro-
 cedit p̄ domesticam partem brachij: z in pte iseriori cu-
 biti apparet: z vocat basilica. Et in superiori pte cubiti
 est cephalica: que euacuat a capite: z ad brachiū venit
 supra furcula morte a vena ascendente ad caput: vt su-
 pra dixi. Et in medio istarū est vnus ramus p̄tinuatus
 in curuatura brachij cū ambabus: z hec vocat media
 qz media est: vel alio noie vocat cōis: qlibet tñ harum
 duaz procedit v̄terius vsqz ad manū z in sinestri pte
 manus apparēt: z illa q̄ est inter auricularē z anularē
 d̄r s̄ylen z r̄ndet basilice. Que vero est inter pollices z
 indicem d̄r saluatella z s̄leubotomatur loco cephalice.

Que dō est in medio dī funis brachij z retinet locum
 cōis siue basilice post venas musculos multos notab:
 z cordas multas magnas z grossas quarū anothomi
 am pfectā in tali corpore nō labores inuenire: s; in cor
 pore exiccato ad solem p trienniu; vt alias monstraui
 z numez eoz pfecte declarauī z anothomiā talium:
 z musculoz brachij z manus z peduz scripsi i lectura
 quā feci sup pmo scōo z tertio z quarto de inuamen
 tis. Eleua igit carnositate totam vsq; ad ossa: z pmo
 inuenies os qd vocat adiutoriu: vey est tamē q supza
 dorsum siue pectus a latere posteriori est spatula hñs
 figuram similem ad modū spatule lignee: qd os latum
 est inferius: vt pectus z costas nō ipediat: strictū vero
 est superius vt adiutorio pfirmef: z iō in eius extremo
 superiori hz aliqū cōcauitatem superficialē ad modū
 cōcauitatis rotunde: in qua vt reuoluat adiutorium si
 tuata est extremitas rotunda adiutorij: cuius caput p
 mū est rotundū locatum in piffide ossis spatule: postea
 in medio obliquat vsus domesticaz ptem vt plicatio z
 amplexio rez sit possibilior. Extremū aut hz quasi du
 as eminentias: qz duobus fociibus d; p iungit: z in me
 dio partū eminentiā hñium hz magis supra quandā
 cōcauitatem in quā ingredit extremitas fociis inferio
 ris: que facta est ad moduz instrū hauriendi aquā: vt fir
 mior sit cōiunctio z colligantia: z iō dislocatio raro z
 difficulter fit in hac iunctura. Et qñ sit raro est q bene
 possit restaurari: z facile inferius est longius superiori:
 qz cōuenientius est q illud qd sustentat altez sit longi
 us: z maius: eo q sustentat: ambo tñ pueniunt: qz sunt
 grossiora in extremis q; in medio qz ab extremis de
 bent oriri lgamenta: z iuncture: z in medio debent si
 tuari muscoli: z facile superius nō pcedit directe: sicut
 inferius: vt sit causa cōplicatōis manus z brachij: post
 ista duo focilia est raseta: cuius ossa fuerunt purificata:
 vt possit manus in planta eius plicari z cōtrahi ad cō
 tinendum res fluidas z currentes: z fuerunt ossa eius
 octo in duabus aciebus: in qualibet acie quattuor. po
 stea sunt ossa pectinis denominata sic a forma z figura
 pectinis. z sic sunt quattuor: que cōrident quattuor di
 gitis: nam pollici nō rīdet aliq; os pectinis qz pollex
 nō est in eadem acie cuz alijs digitis: postea sunt digiti
 quq; in quozū quocunq; videbis carnem in pte dome
 stica vt possit cōplicari ad capiendū: z ex duricie ossū
 eoz non ledant pp fricationem. A lateribus et eoz est
 multa caro vt iter ipos cōplicatos nō accidat vacuitas
 aliqua. Ex pte vero siluestri nō est tanta multitudo car
 nis: qz digiti nō cōiungunt versus ptem siluestre. Post
 carnem vero sunt corde quarū vnaqueq; ppria ad pro
 priā venit iuncturā z illa que ad superiorem venit iūcturā
 ram ingredit p mediū inferioris corde: qz egate eaz nō
 pōt: vt sit tuta a nociis: z pp hoc supior magis est pro
 fundior inferiori: qz longius huius procedere. Itēz nō
 egat eam ne tumor z iepitudo fiat in digitis. nō autez
 procedit in aliquo laterum: qz ossi proprio d; coniungi
 in medio directe. non a latere.

De esse ossium z qbus in locis dirigunt zē.

Mltimo aut deueniemus ad ossa que sunt fun
 damenta totius z supportatā omnia: z sunt
 ossa inferiora: ante tamē q; ad ossa peruenia
 mus ex coria cutem subtilissime vt inuenias
 venas duas descendentes: que ramificate sunt a trun
 co vene chilis descendentes: que qñ erit in sine spondi
 liū renū mūdicat in duos ramos: quoz vnus trāsbīt
 ad tibiā dextrā: z alter ad sinistrā qd pōt videre ad sen
 sum: z eodem mō ramificat arteria descendēs: postea
 qlibet illoz tunicozum ramificat in duos magnos ra

mos: quoz vnus directe descendit per domesticam p
 tem tibiē vsq; ad digitos pedis: z hec vocatur saphe
 na que propter directionem suam fleubothomata eua
 cuat a membris naturalibus: z genitalibus: vt a matri
 ce renibus testiculis z hñōi z appet supra genu z in
 fra supra cauculā: z infra in calcaneo: z apparet in pe
 ctine pedis alius ramus obliquat z ingredit iuxta iun
 cturam scie: z iō vocat sciatica: z pp obliuationē quā
 hz circa has iuncturas fleubothomata magis euacuat
 in passionibus iuncturaz: z appet in oibus predictis
 locis. In parte tñ siluestri: postea eleua musculos z cor
 das: z vide ossa. Et p mū est os femoris supra qd fabri
 cati sunt spondiles dorzi: z per pñs totum corpus. In
 parte inferiori hz piffidem quandā: in cuius cōcauitate
 locata est extremitas rotunda cāne core que vertebrū
 vocat: z in medio amboz in parte anteriori est quodā
 dam ligamentū qd alio noie pōt vocari vtebz: etiā qñ
 hoc vel p mū resilit foras: tūc necesse est hoīem claudi
 care: qz crus hoc elongat z firmari nō potest nec totuz
 pōt bene supportari: necesse est vt crus tabescat: qz vene
 que pertranseunt inferius p oppressionem: z obliqua
 tionem quodāmodo oppilant lz non pfecte z iunctura
 hec istoq; ossium vocat scia: vnde dolor eius vocat scia
 ricus: postea videbis os qd noiat cāna core qd est ma
 ius oibus ossis: que sint in corpore: qz d; esse sustentamē
 tū totius corporis: qd pcauitatem habuit magnam: vt
 esset leue: z vt multū medullam retineret: z qz melius
 sustentare pōt qñ nō stat perpendiculari: s; qñ fm extre
 ma plicatū est versus domesticam: z in medio plicatus
 est z cōnexū: hinc est qd nō est rectū oino: sed fm mo
 dū dictū post ipsum in iuncture genu sunt duo focilia tñ
 bie versus tñ ptem anteriores in iunctura illa est os qd
 vocat patella factū ad modū patelle vt iunctura sit for
 tior facta ex ligamentis ac si per modū fuissent ligata:
 z facile maius est in domestico z grossius: qz illud hz
 magis onus corporis sustentare. minus aut z subtilius
 est in pte siluestri nō perueniens ad iuncturā: qz factuz
 est tñ vt sit appodiamentū maioris. Post ista duo fo
 cilia est os cui ista p iungunt per iuncturā cayb siue ca
 uicale nominata ab osse illo qd cayb nominat: z est os
 calcanei fabricatū depressum z grossum quadrangu
 latū. vt possit bene figi z figere totū: z propter fixationē
 bonam z vt qñ figit cutim ad terras nō atterat. natura
 cutim grossam callosam multa sub ipō posuit. Postea
 est nauiculare qd est factum ad modum nauicule qua
 drangulare oblongum. Postea est raseta pedis qd cō
 positū est ex tribus ossibus: non ex octo sicut raseta ma
 nus: qz pes nō d; ita pluribus motibus moueri ad ali
 qd retinendum vt manus: sed propter fixationem habu
 it tñ tria. Postea est pecten qd compositum est ex qu
 qz: qz pollex positus est in eadem parte cum alijs: post
 hec sunt ossa digitoz quatuordecim: qz qlibet eoz digi
 torum hz tria ossa: z pollex habz duo: z tunc erunt ossa
 pedis. xxvii. Quot autem z qui sunt muscoli z corde
 magis potest videri in homine exiccato q; recenter su
 spenso: sicut alias declarauī ad sensum qñ legi libzū de
 inuamentis membroz tñ: tñ scias qz corde extenden
 tes digitos pedis oriuntur a musculis qui sunt in tibia
 in parte siluestri sed p iungentes digitos oriuntur a mu
 sculis: qui sunt in planta pedis: nam pars inferior pe
 dis fuit carnosā multum propterea vt pes magis fi
 geretur z cutis ab ossibus ad terram non alteretur: z
 ideo in planta pedum rationabilr muscoli contrahen
 tes digitos fuerunt locati: sed extendentes digitos nō
 potuerunt locari in parte superior: qz pars superior d;
 esse excarnata ne aggrauet pedem.

Incipit

Incipit tractatus Rasii de egritudinibus puerorum
z earum cura qui appellatur practica puerorum.

De sabafati puerorum.

Sabafati accidit pueris z forte accidit in fa-
cie z in capite z generatio eius est propter
multitudinē sanguinis z humiditatem cu-
tis z signū eius est vulnera parua ex quibus
exit humor qui expandit in facie z in capi-
te: z cū eis accidit pruritus quē puer plan-
git vigilat: z querit: z incipit in eorum cura corrigēdo ci-
bū nutritis: deinde tonde caput pueri cū pilotro: dein-
de suppone desup folia attriplis: quā forte curat p h
tū quā ista folia sugunt venenū: aut pone desup istō yn-
guentum. **U**nguentum valens ad sabafati que acci-
dit in capitibus puerorum. Rec. ceruse litargiri. 3. v. li-
xiij. d. cineribus vitii. 3. ij. olei ro. 3. i. cere. 5. 5. liquefiat
cera cū oleo ro. z terantur medicie: z pficiant cū vitellis
duorum ouorum assis. Deinde unge cum eo caput pueri.

De fauositate puerorum.

Passio que dicitur fauositas mellis est spēs sabafati
z tūc sup vulnera apparēt quā squame z scalpitur cu-
tis cum magno pruritu: z exit ex eis quod ē que mel: z cu-
ra eius est vt quotidie tondatur caput z abluatur cum
aqua mentastri z maiorane z saturgie: deinde yngatur
cū isto vnguento. Accipe litargiri. ceruse. añ. aur. ij. sulfu-
ris z argenti viui. aurei. i. olei rosati partes duas: ace-
ti partē vnā misceantur z cōficiantur cum oleo rosato z
aceto donec fiat vnguentū: z unge cum eo sero z mane:
z caput abluere cum illa aqua.

De magnitudine capitis puerorum.

Accidit quibusdā pueris quod exeat cum magno capite
z post exitū augmentatur vltra mensuram debitam. z
ego vidi puerum cuius caput adeo augmentabatur in lō-
gitudine z latitudine quod corpus eius sufferre non pote-
rat z non cessauit augmentari quousque mortuus est puer.

Magnitudo autē capitis aut erit ex ventositate gene-
rata in ossibus capitis: aut ex aggregatione aque inclu-
se in eo que non inuenit viam exitus: z incipit in cura
eius purgando caput nutritis cum hieris magnis z ca-
ueat ab omnibus cibis generantibus ventositatem z
superflua grossa: deinde incipias in eius cura cū eis quod
mittuntur in naribus pueri: sicut de oleo amigdalorum
amararum: aut de oleo anetino aut de ben optimo: aut de
aqua maiorane: z si sic sit curatus sufficit. Sin autē po-
ne super caput emplastrum de olibano: sarcacolla sera-
pino gummi amigdalorum: si sanatus fuerit sic sufficit.
Sin autem accipe alzum vel alzunabum z pista cum ter-
sta sua donec fiat quasi vnguentum. misce cum eo parū
olibani z pone super totum caput post rasuram: z per-
mitte aliquot diebus. Ista medicina restringit caput z
redire facit ad mensuram debitam: deinde mitte in na-
ribus eius. fel lupi vel cerebrum z parum myrre vel am-
bre z fac hoc in quolibet mēse. Paruitas capitis si fue-
rit naturalis non curatur.

De inflatione ventris puerorum.

Multotiens accidit eis cum magnitudine capitis in-
flatio ventris: z cura eius est quod accipiat myrrā z aloē
z crocum z cōficiantur cum aqua saraliarum: z pone super
caput z si cum inflatione ventris in magnitudine capi-
tis macrescit corpus. Accipe anilem. 3. v. anellanarū.
3. vij. amig. z feniculi aurei. i. terantur z extrahatur ab
eis oleum deinde immitte naribus vsque ad. 3. iij. z vn-
ge caput z mitte in naribus: z da bibere nutriti cū lacte.

De sternutatione puerorum.

Sternutatio accidit in cerebro vel in tunica eius: z
signū eius est quod oculi pfundantur z superuenit febris.

Cura eius est quod ponas super cerebrum folia portulacē
aut rasurā cucurbitę cū oleo ro. z farina ordeii: aut vn-
ge caput cum vitello oui z oleo.

De vigilis puerorum.

Vigilie accidunt pueris in prima etate ex corruptio-
ne lactis: z cura eius est vt mittatur in naribus pueri
oleum violatum cum croco aut oleum anetinum cum
succo lactuce: z unge caput z stomachum cū istis oleis
z sit sollicitudo nostra in correctione lactis. z da sugere
syrupum papaueris z unge tempora z frontem cum
oleo opij z croco.

De epilepsia puerorum.

Epilepsia accidit duobus modis: aut nascitur puer cū
ea: z est ex malitia complexionis naturalis in cerebro
humide aut frigide. Aut erit eis accidentalis: z si na-
turalis est quā cum ea nascitur. Signū accidentalis est
quā aduenit post partum. z cura nalis est observatio die-
te: quā cum mutauerit etatē sanabitur ab ea: si autē nō
fuerit sanus sectabitur eus vsque ad mortē: z curatio ac-
cidentalis est sollicitudo circa corruptionem lactis: vt
caput z corpus nutritis purgetur: z caueat ab omnibus ci-
bis gñantibus flegma: z nō lactetur puer nisi in ea quod
titate qua possit digerere vel minus: z mitte in naribus
medicinas calidas: z odorēt assam fetidam z rutaz z
unge cum oleis calidis z suspende peoniam in collo
eius: z liga ad collum eius lapidem smaragdi: z non
accidet eis epilepsia z si durauerit post hoc da tyria-
cam magnam.

De quadam passione que dicitur mater puerorum.

De quadā passione que dicitur mater puerorum: hec infir-
mitas accidit pueris in prima etate frequenter: z signū
eius est plactus magnus multus timor in somno: z vi-
gilie augmentatur calor: z ex ore eius egreditur odor
fetidus: z causa huius egritudinis est acceptio lactis
plus quam possit digerere. Et cura eius est in correctione
lactis. z quod detur dyaplyris diamasum quotidie sexta
pars dragme. cum lacte: z precipua medicina est in B-
tyriaca magna.

De sane aurium puerorum.

De humiditate fluente in pueris ab auriculis: hec in-
firmitas accidit pueris in prima etate ex humiditate ce-
rebrum. **E**t cura eius est vt mittatur in eis auriculis li-
cinium bombacinum antiquum z cum fuerit humore
plenum extrahatur z aliud intus mittatur: z forte cum
hoc tantum curatur. Sin autem accipe alumen z dissol-
ue cum vino z intinge in licinio z intromitte: humor nō
desiccabitur. aut accipe croc. z nitrum contere cū aqua
z aceto z intromitte.

De veneno fluente de aure.

De veneno: z hoc accidit pueris ex vesica vel plaga
accidente in auricula. sufficit eis intromittere mel boli-
tum cum aqua: purgat enim venenum ab auriculis: aut
accipe folia myrte aut galle z distemperetur cum ace-
to z intromittet.

De morbis oculorum in pueris.

De egritudinibus puerorum in oculis: accidit pueris i-
volis diuersitas egritudinum: z ex eis est inflatio z clau-
sura palpebrarum: z forte hoc accidit ex medicinis sti-
pticis: quas mulieres ponunt super capita puerorum:
sicut alkanna z huiusmodi: quoniam superflua capitis
conuertitur ad oculos: z forte accidit eis ex fluxu mae
calide z frigide. Et cura huius egritudinis est quā rubor
est in facie z calor in fronte: vt accipias succum memi-
the z foliorum rosarum. añ. 3. i. croci myrre. añ. 3. i. z. 5. pul-
ueriza z confice cum aqua sarraliarum z lacte mulierum
z superpone oculis z fronti quotidie renouando quo-
usque apiant

vsq; apianf oculi z e exptu in pueris. **C** Si at in oculis no fuerit rubedo nec calor in fronte. Accipe myrra z crocu z aloes z folia rosaz pñice cu bono vino z super oculos pone. **C** Et pbati ad hoc qd sepe pbau mitte in narib paz ambre z distepa cu lacte mulieris. Si at accidat eis aliaz egritudinu aliq; sic scabies z albedo z hmoi curenf cu medicinis q dicunt in etatib adolefcntiu z iuuentu z alioz: fz tn cu leuiozib.

De obliquitate visus.

C De egritudine qñ qd oblique aspiciat vel videt z h aut e nale aut accidit post partu: z cura ei e q apponat o nocte cadela ex pte pñia visui obliqui: z cu recepto vel erecto fuerit in lecto suspēdant cultre pulchre diuersoz coloru sup lectu quousq; corrigat visus.

De morbis dentium.

C De egritudib q accidit pueris circa natiuitate detiu dixit Sal. qñ detes nascit cito natiuitas eoz leuioz e: z mioris doloris: fz detes erit obiliozes: z cuz tarda uerit eoz natiuitas erit dolor fortis: fz detes erunt fortiozes: z duri: z si origo fuerit in vere nascunt statim z sine dolore: z e conuerso: si fuerit i hyeme: fz gingiue no iflabunt: z si fuerit in estate accidit eis pu dolor: z accidit eis in h tpe plm apa in maxillis z gingiuis z gla dule z pruritus in auriculis: z fluxus sanguis z ueneni: z forte accidit gbusda febris z fluxu vtris: aut pñipatio. **C** Et cura eius est qñ inflat gingiua vt scalpaz paz cu digito z postea cu oleo vel pinguedine galline aut cerebro leporis: aut lacte canis: z pone sup caput pueri aqua in q decocta fuerit camomilla z aneti: z si p eius madibulas pone empla dissolutia: z si dolor au gmentef post hoc apud origines. Accipe alcana butiz oleu laurinū misce totu: z pone sup locu. **C** Vel acci pe butiz vacce z medulla cruris z pone desup z si appauerint capita dentiu pone sup caput totu z collu lana munda z spargat qñtidie sup lana aq tepida. **C** Et si acciderit fluxus vtris medicabit cu eis que dicem.

De pustulis que accidunt in ore pueroz.

C Vesice que accidunt in orib pueroz in pma etate qñ qd accidit ex corruptione lactis: vel ex acumie: z illa vesicatio aut erit nimis acuta aut paz. **C** Signu acute e rubedo z fortitudo doloris z fluxus saliu z signu paruz acute e vt vesice declinet ad albedine z sint pui doloris z hioz q ad os descendit sit multus. **C** Cura vesicaz acutaz e corrige lac nutricis cu cibo frido z hui do. deinde masticare paz de lenticulis z ponat mulier in ore pueri: aut acci. paz midi z distepa cuz aq rosaz z suppone z pone in ore pueri aqua macianoz vl maloz gnatoz. **C** Et si acuta fuerit z nimis colerica misce cu istis succu lactuce aut portulace aut uue canine.

C Et cura vesicaz pui acuminis z declinat ad albedi nez e vt accipias: myrre croci. añ. 3. i. zuccari duplu pulueriza z mittant in os z si plage fuerit nigre aut putri de medicabimur cu medicinis dictis in etatib iuuentu.

De vomitu in pueris.

C Accidit pueris in pma etate vomit mltis causis: aut pp lactis multitudinē magis q digerere possit: aut pp corruptione eius. z maxie si puer fuerit humidu z obli lis stomachi. **C** Et cura est vt vetes multitudinē lactis: z post pñidera in vomitu si sentit odor acetosus z fuerint in eo hiozes al. Accipe olibani sextā ptē. 3. i. z rute sicce tertiā partē. 3. i. pulueriza z misce cu siru. rosaz: z da puero: aut accipiat mater, paz cimini z sumach z masticet: z ponat in ore pueri. **C** Aut detur puero si rupus maloz granatoz cu menta. **C** Aut qd sepe probani: accipe ligni aloes z masticis. 3. 5. galle sextā ptē. 3. i. Molle totu z pñice cu sirupo rosaz z modico alga

lie z da puero ante q fugat lac. z pone sup stomachus hoc emplastr mastix: aloes acatia galla olibani panis vsti. añ. pñice cu oleo rosato: z sirupo rosaz: z pone sup stomachus: est. n. exptu ad vomitu z saliu pueroz. **C** Et si in vomitu no fuerit odor acetosus fz acut z calor: declinat paz ad acumen: vel color ad palore: ppi na puero paz de rob agreste vel citonioru vel coctano ru aut de istis. **C** Troscisci valentes ad vomitu puero ru. Recipe rosaz spodij. añ. 3. iij. galle. 3. ij. semis portulace: semis lapatij. añ. 3. i. z. 5. carabe pñicianf cuz aq agreste vel cu aq maloz granatoz ad podus. 3. i. z da troscicu vnu puero cu sirupo rosaz: z pone sup stōm istud emplm qd valet vomitu z fluxu ventris qui accidit pueris. Reci. farine orde: rubi viridis: cortic mali granati. añ. pñice cu aq rosaz z pone sup stomachu.

De fluxu ventris puerorum.

C Multoties accidit fluxus ventris pueris pp nati nem dentiu sicut diximus. Vel pp frigus cum ligatur puer. Aut pp corruptione lactis ex colera aut flegmate. **C** Et signu colere est q iueniat in egestione pueri citri nitas z acumen: z q erit sine moza. **C** Et signu frigoris z flegmatis est albedo in egestione z tortio in ventre cu egerit z nisi flegma sit viscosum erit stas. **C** Et cura est vt det puero sirupus rosaz vel macianoz vel mali granati cu meta z accipiat de spodio in aq posito ad bibedu: aut accipiat fermētuz dissolutuz in aq z cola z mitte sextā ptem. 3. spodij z tres ptes. 3. galle z. 3. 5. croci z da bibere. **C** Alio acci pe semē lapacij z violaz z misce cu vitello oui affati z da puero. **C** Aut da ex hac medicina expta. Reci. semis lapacij: arilli vsti vuaz passaz. añ. 3. iij. glandiu semis papaueris albi. añ. 3. ij. croci aurea qñtuoz pulueriza z det ex eo puero cum rob de citonij vel sirupo rosaz: z pone sup stōm empla stiptica: z acci pe aqua decoctois sumach: z ma lassa cu farina orde vel farina milij suppoē: si cessauerit fluxu bonu est. Sin aut acci. acatie ceruse. añ. 3. i. opij vj. ptē. 3. z forma liciniū z superpone z stas cessabit fluxus. **C** Si aut fuerit ex frigore vel flegmate detur puero octana pars. 3. gallie cu succo coctanoz vel det pars qñta. 3. olibani. emplm pñipās vtrē valet stōis pueroz. Acci. croci: myrram ceraz confice cum vino z pone desuper.

De constipatione pueroz.

C Multoties accidit pueris constipatio. z cura eius est vt des nutrici paz cucumeris asininū: deide alia die la tet pueru: aut acci pe lacteridis terre z fac cerotū: z pone desup aut acci pe mediā ptē stercoris foricini z terre cu pinguedie renū hirci z fac licinium parū z suppoē z si acciderit puero duoz mēsu vt pñipef ei na z alte ref in calore z si pt vomere. Acci. sarcacolle tertiā ptē. 3. vni z da cu lacte mris ei: aut fac clistē cu oleo viol.

De tussi puerorum.

C Tussis accidit pueris in pma etate. Lingue at eoz no pnt claudē epiglottū: z sic ifrigidat pect z ei ista: z cura ei e cu eis q sunt sic cib z medicina. Isti. n. non debēt curari cu forti vl vehemēti medicina. Sz acci pe amigdalas dulces pista z pñice cu aq feniculi z coque cu ea: z ppina puero sero z mane. Aut acci pe aqua feniculi z misce cu lacte z da puero. **C** Et si cu tussi fuerit aspitas z siccitas. acci pe semē citonioz z resolue cu aq calida z exhe viscositate. coq sup ignē cu penidijs z oleo amig. z da. z si fuerit calor misce succu maligna nati dulcis. **C** Medicamē ad tussis pueroz cu calore. Reci. papaueris albi: dragagati. añ. 3. 5. seis cucumeri 3. i. Cōfice cu aq decoctois sebestē. **C** Alio ad tussis pue roz. Reci. passas sine arillis fac bulire vase ferreo: sed caue ne

caue ne adurāt pista z misce tñidē penidior: z da pue
ro sero z mane ad modū nucis. **C** Aliud ad tussis fri
dā. Accipe myrrā z misce cū melle z cuz oleo amig. z
ppina. **E**t si pect' pueri fuerit plectorici accipe ora
gātū galbanū: añ mitte in vitello oui affati: z da. **E**t si
acciderit stricture anhelit' accipe se. lini pista cū melle:
aut accipe se. bōbacj z pñice cū vitello oui affati. **E**t
si cū tussī fuerit flux' vētris da sirupū mirti cū lacte co
ctū. Aut coq' dactilos cū farcācibus z lacte z ppina.

De pruritu z vesicis puerorum.

Puritus z vesice accidūt pueris in coris ex acnita
te vrine: z qñq; accidūt diuersa vulnera in corpib' pue
roz ex corruptōe lactis in stō pueri vñ se. **E**t illis
āt vesicis qdā sunt albe qdā rubee: qdā nigre: z qdāz
vehemēt' doloris: z qdā pui: z si nigre fuerit cū febre si
gnificat mortē: z cura gñalis est vt pmo icipiat in cor
rectōe lactis z ponat puez in caldario pleno aq' cala
ad attrahēdū supflua ab iteriorib' ad exteriora ad sup
ficiē cutis vel corporis: z da puerō medicinas ad expel
lēdū supflua ab iteriorib' ad exteriora ad supficiē cutis
sui cōpis sic ē dcoctio dactiloz aut ficulū cū aq' fenicli.

Et cū itellereris q' oēs supfluitates sunt ex. balnea
qñtidie in aq' dcoctiois folioz rosaz z mirti hmōi. Lū
āt puer exierit ab aq' yngat oleo rosato. z si vñera fue
rint sicca cū oleo violato. Si hūida ex mltitudine vene
ni pone desup cerusam mixtā cum cera z oleo rosato.
Et si affuerit prurit' z puer trāserit sex vñ septē men
ses ipz balnea p in aq' dcoctiois violaz sicca z oz. ex
corticati: maluauiscī: fenugreci: feniculi: cucurbite: s; nō
ynges aliq' ynguento. z da nutrici succū fomiterre: mi
rabolanos: citri. z abstineat nutrix ab oib' dulcib' z sal
sis adurētibus sanguinē: z si acciderit i crure aliq' vul
nera post balneū supaspge puluerē amidi spodij alkā
nerosarum myrrē: z farinam ordei.

De lumbicis puerorum.

Nō opz nos dare medicinas fortes pueris ad potan
dū p hac passionē: sed eligem' ex eis q' apponunt ex.
Medicamē ex hēs lūbicos ab intestinis. Accipe ci
minū pista cū felle tauri recentī z pone ad vmbilicū.
Aliud. accipe lupinos asininos. z. i. alipiadi: z bacca
rū lauri. añ pñicianē cū felle tauri recentī. z da qñtidie ad
bibēdū. z. i. aut aquā sebestē: aut oleum oliue: aut come
dat amigdalas dul.

De inflatōe vñ eminētia vmbilici pueroz:

Eminētia vmbilici accit pueris qñ mltū plāgūt: vel
vociferāt: aut ex tussī magna: aut forte accit ex casu vel
pussioe. **E**t cura ē vt accipias lupios z petias pāni
linei: z cōbur z pñice cū vino z iterpōe stupas z pone
sup vmblicū: z si fuerit flexibilis cauterizet in circuitu
ymblici: z nō i loco flexibili pp tenuitatē cutis z si idi
gueris fortiorib' medicinis pōe medicinas q's dicem' i
caplo crepature.

De crepatura pueroz.

Jam dixim' sup' qñ modis accidit crepatura: sed mō
nō idigem' nisi medicinis pueris necarijs. **E**mplz
valēs crepature pueroz. Reci. alumis aureos. xv. gal
le aureos. ij. terant' z pñiciāt cū vino qñsq; ispisset. z po
ne sup locū z suppone spōgiā itinctā in aceto mixto cū
aq' z cū ceciderit aliō repōaf. **A**liō lene ponaf sup
pānū aliqū glutinū de corijs: z sup locū pōaf: z pmit
te quousq; adherat. z si ceciderit aliud reponatur.

De lapide in vesicis puerorum.

Lapis q' gñaf in vesicis pueroz fac strāguriā: dolo
rē magnū z tenuitatē vrine: z pruritū i vga: z fōte erit
vga sp erecta: z cura epē i balneis vt balnees puez qñ
tidie i aq' cala: z da ex ista medicina. **M**edicamē p
uocās vrin ā: z frāgēs lapidē. Reci. olibani ynchē añ.

pnice cū melle: z def ad moduz auellane mane z sero.

Medicamē exptū ad gñitatē lapidis z diffic' vñe.
Acci. septē nuces virides z pista cū cortice exteriori:
z accipe māipullū vnū porroz nō lotoz: z exthe succū
ex vtroq; i vase vitreo z cola z da puerō oi mane septē
dieb': z qñ ibit dormitū vnge vga z testiculos oleo an
tiq' vñ oleo de ben.

De relaxatiōe pueroz.

Relaxatio accidit pueris: vñ i vno mēbro vñ toto cor
pore: z phibet ipz ab ambulatiōe z motu: z puenit pp
viscosum hūorē relaxātē neruos. **E**t cura ep' ē si nō
fuerit nālis vt des nutrici sirupū factū de medicis sūti
lib': z sit eius cib' sic': sic res affate z nō comedat lac
nec carnes duras: ouinas: nec pisces: nec vinū limpha
tū: z añq; lactes puer ponaf in balneo: z intūge ep' iun
cturas cū oleo de costo vñ d' castoreo: z vñaf qñtidie isto
electuario. **E**lectuariū qd' cōposuit Gal. cuidā pue
ro q' patiebat spasmū i toto corpe. **R**eci. mētaftri ro
sa. cinamomi. masticis. su. meu. ameos. doronici. zedoa
rie. gariofiloz añ. aureū vnū. sandaloz ligni aloes. añ.
z. i. musci. z. s. vnge oēs medinos balsamo: z pñice cum
melle: z da qñtidie qñtidie pñe. z. i. vel. s. z si spasm' fuerit
in toto corpore: pōe sup spōdiles dorū emplz euforbij.
qd' sic fit. Accipe cere. z. i. euforbij. z. i. olei qd' suffic' z c.

Impressum Venetjs per Joannem
z Gregoriū de Gregorijs fratres. An
no domini. M. cccc. die. xvij. Feb.

Explicit Fasciculus medicine in quo
continentur: vj.

Primo iudicia vrinaz cuz suis accñtijs.
Secundo tractatus de flebotomia.

Tertio de cyrogia.

Quarto de matrice mulierum z impre
gnatione.

Quinto pñilia vtilissima ptra epidimiaz.

Sexto de anothomia mundini totius
corporis humani.

Septimo de egritudinibus puerorum.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

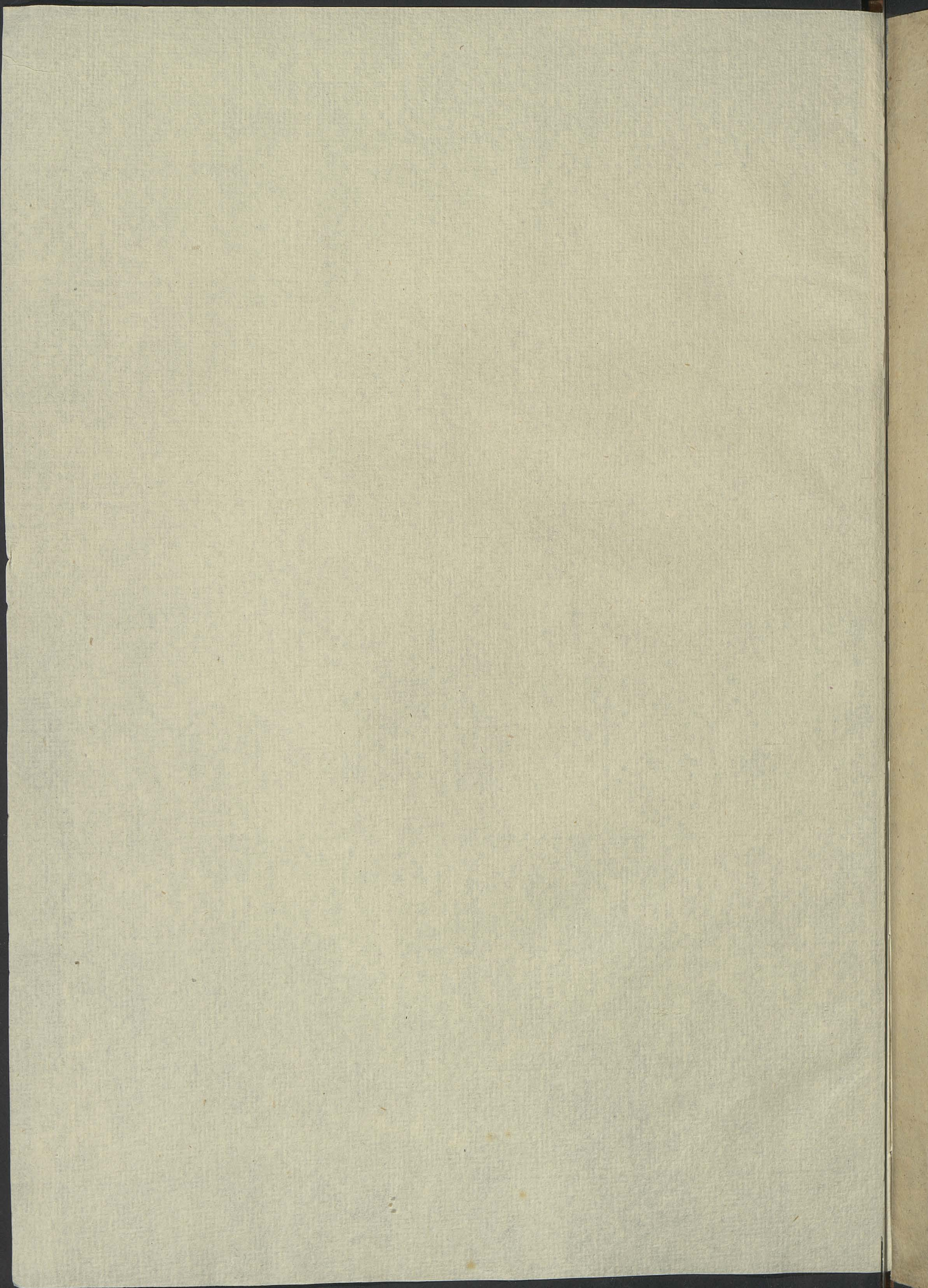
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

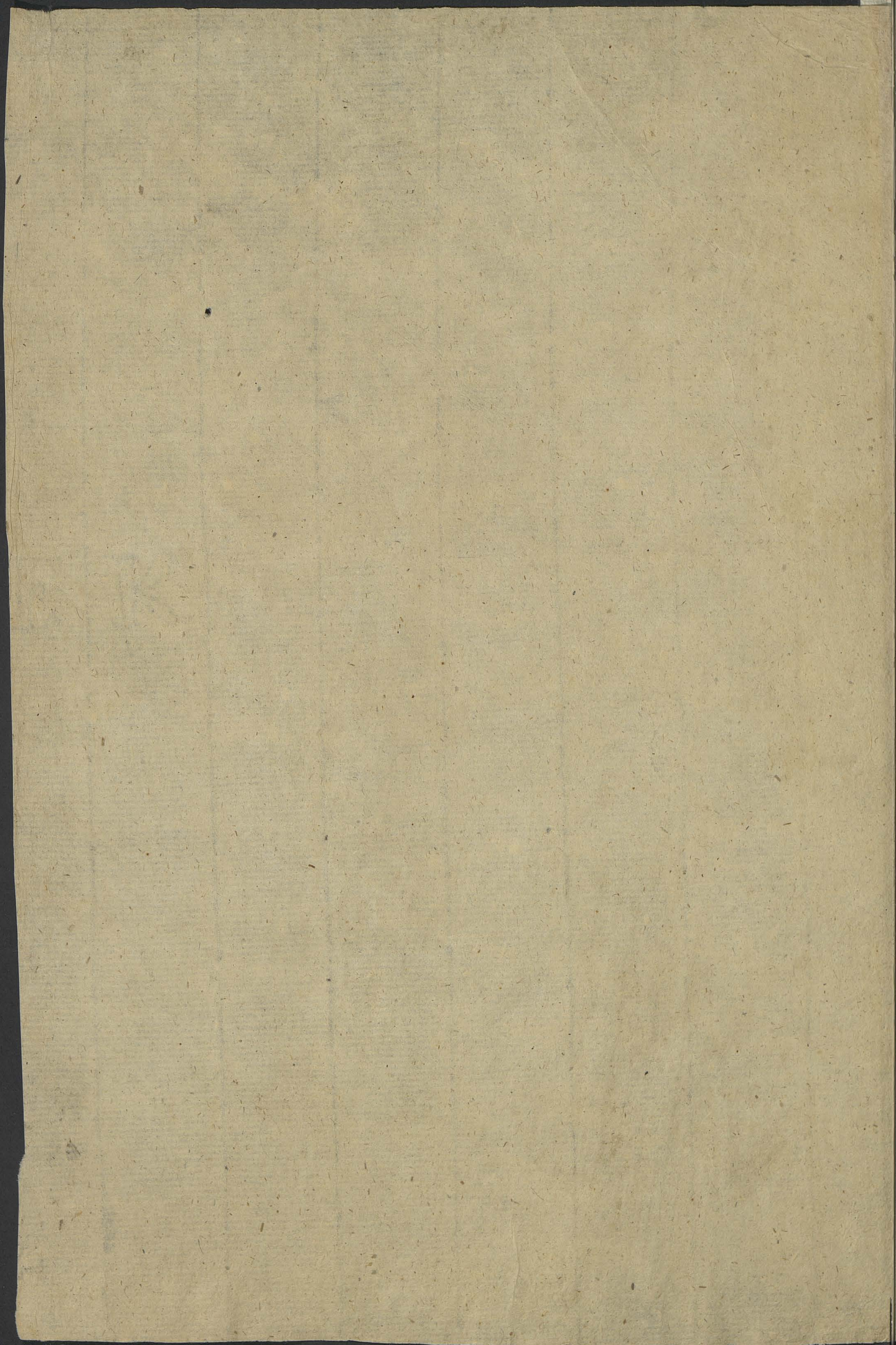
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

BIBLIOTHECA
VNI^{ERSITATIS} IAGELL.
CRACOVENSIS

B7
Oddział Konserwacji Zbiorów
2001 r.

